
KOVÁSZNA FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA 2016 – 2020

2015

KAM – Regionális és Antropológiai Kutatások Központja

KOVÁSZNA FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA 2016 – 2020

KÉSZÍTETTE:
KAM – REGIONÁLIS ÉS ANTROPOLÓGIAI KUTATÁSOK
KÖZPONTJA
PROGRAMVEZETŐ: DR. BIRÓ A. ZOLTAN

CSÍKSZEREDA 2015. SZEPTEMBER

TARTALOM

1.Vezetői összefoglaló	4
2.Helyzetelemzés	7
2.1.Általános jellemzők	8
2.2.Demográfia	13
2.3.Regionális szerep	19
2.4.Elérhetőség	23
2.5.Természet és környezet	27
2.6.Városkép, épített örökség	31
2.7.Kultúra, közművelődés	35
2.8.Rekreáció	45
2.9.Oktatás, iskolázottság	51
2.10.Egészségügy és gyógyítási potenciál	58
2.11.Szociális helyzet.....	64
2.12.Civil szervezetek, társadalmi részvétel	68
2.13.Turizmus	73
2.14.Gazdaság	82
2.15.A munkaerőpiac helyzete	89
2.16.Kommunikáció, marketing	94
2.17.Lakossági vélemények	98
3. SWOT elemzés	115
4. A fejlesztési stratégia alapelvei	121
5. Jövőkép	123
6.A fejlesztési célok rendszere	126
7.A fejlesztési irányok, területek és programok struktúrája	128
8.Fejlesztési programok	136
1.INFRASTRUKTÚRA, ÉLETMINŐSÉG	140
1.1.Kiemelt infrastrukturális programok	140
1.2.A közműfejlesztés és közlekedés fejlesztési programjai	142
1.3.A településképfel fejlesztését szolgáló programok	145

1.4.Közösségi és szociális fejlesztések	148
1.5. A közbiztonság növekedését elősegítő programok.....	150
2.TURIZMUS, KÖRNYEZET, REKREÁCIÓ	151
2.1.A turizmust újrapozícionáló fejlesztési programok	151
2.2.Szolgáltatás és szervezés	154
2.3.A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása	156
3.GYÓGYÍTÁSI SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE	158
3.1.A sajátos helyi gyógyítási potenciál fejlesztése	158
3.2.Egészségmegőrző, preventív szolgáltatások fejlesztése	159
3.3.A városi egészségügyi ellátás fejlesztése	159
4.KULTÚRA ÉS KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS	160
4.1.Képzés, humán erőforrás	160
4.2.Közösségfejlesztés	163
4.3.Társadalomtörténeti-kulturális értékek hasznosítása	166
4.4.Művészeti-tudományos tevékenység	167
5.GAZDASÁG, AGRÁRIUM, MUNKAERŐPIAC	169
5.1.Befektetők vonzása, vállalkozásfejlesztés	169
5.2.Helyi gazdaságfejlesztési program	170
5.3.A munkaerőpiaci gondok kezelése	173
6.KOMMUNIKÁCIÓ, MARKETING	175
6.1.A város egyediségének kialakításával kapcsolatos programok	175
6.2.Helyi kommunikáció	176
6.3.Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés	178
7.REGIONÁLIS SZEREP	180
7.1.Szervezés és menedzsment szerep	180
7.2.Együttműködési formák működtetése	181
9.Progamtáblázatok	182

1.FEJEZET

Vezetői összefoglaló

Új helyzet van a városban és új helyzet van a turizmusban.

Ez a két kiindulópont határozta meg a stratégiai készítési munka szemléleti és módszertani keretét.

Új helyzet van a turizmusban. A változás mára a térségünkbe is elérkezett, és a következő időszakban ez a trend gyors ütemben erősödni fog. A változás lényege: a turisták elsősorban nem csak szálláshelyet, nem csak pihenést keresnek, hanem élményekben gazdag, érdekes és vonzó helyeket, aktivitási lehetőségeket, olyan vonzó helyeket, amelyekbe visszatérhetnek. Az alapvető vonzerőt „a hely egészének a varázsa” jelenti. A turisztikai trend változása nem csak lehetőség, hanem kihívás is. Erre a kihívásra célszerű stratégialag megalapozott tervezéssel és programokkal válaszolni.

Új helyzet alakult ki azzal, hogy elindultak és eredményesek a városban a meghatározó infrastrukturális beruházások. Ez nem csak azt jelenti, hogy megújult a városközpont, felújításra került az úthálózat, stb., hanem azt is, hogy most már a rehabilitációs jellegű beruházások helyét fokozatosan átvehetik az innovatív beruházások. A megvalósított infrastrukturális fejlesztések lélektani hatása is jelentős, mert azt bizonyítják, hogy a város – hosszú stagnálási intervallum után – képes megújulni. Rehabilitációs feladat még van bőven, de ma már nem csak rehabilitációban lehet gondolkodni, hanem innovációban is. Az elmúlt évek sikeres makroprogramjainak köszönhetően Kovásznán megteremtődtek egy innovatív, megvalósítható fejlesztési stratégia feltételei.

Célunk az volt, hogy reális alapokra építő, de a kihívásokra választ adó stratégia szülessen. Olyan szakmai válasz, amely a maga eszközeivel ösztönzi és támogatja Kovászna város újrapozicionálását, versenyképes turisztikai desztinációvá válását.

A 2015-2020-as időszakra összeállított stratégiai fejlesztési koncepció a dinamikus, élménymenedzsmentre alapozó turizmus koncepcióra alapoz és nagy hangsúlyt helyez a település egészére, a helyi közösség szerepvállalásra.

Milyen szemléletre és milyen programokra van szükség ebben a helyzetben?

- A desztináció építése nem állhat meg a fogadófelület bővítésében. Programok sorozatára van szükség, amelyek élményszerzést, aktivitást kínálnak. S minden esetben tartalmazniuk kell valamilyen meglepetés komponenset.
- A máshol látott példák fontosak a tanulás céljából, de nem vezet célra a gépies utánzásuk. Kovásznának egyedi, sajátos vonzerőre van szüksége. Minden feltétel adott ahhoz, hogy a város és környéke egyedi értékeiből egyedi vonzerőt lehessen kialakítani. A fejlesztési stratégia olyan folyamatként működhet, amely már középtávon elvezet az egyedi és fenntartható vonzerő megteremtéséhez.
- Amitől nem lehet eltekinteni, az a fejlesztési folyamat lakossági támogatottsága, a lakossági részvétel különböző formáinak biztosítása.
- Nagyon fontos elv, hogy ebben a rendszerben a kis és nagy projekteknek egyaránt fontos szerep jut, s a belső erőforrásoknak legalább olyan fontos szerepe kell legyen, mint a külső forrás szerzésnek.
- A pontszerű, eseti fejlesztésekre alapozó gyakorlat mellett/helyett fokozatosan gyakorlatba lehet helyezni a rendszerszerű, integrált fejlesztést, amely hierarchikus rendszerbe illeszti az egyes elképzeléseket, s azokat funkcionálisan összekapcsolja.

Az elkészítés folyamata

- Statisztikai anyaggyűjtés országos, megyei, helyi adatforrásokból.
- A településsel és a térséggel kapcsolatos korábbi szakmai elemzések feldolgozása.
- Társadalomtörténeti és egyéb helyi vonatkozású dokumentálódás, kiadványok elemzése.
- Helyi és térségi társadalmi-gazdasági folyamatok elemzése.
- Interjúk a helyi társadalmi-gazdasági élet, a kultúra, a civil szféra és a helyi adminisztráció képviselőivel, szakértőkkel.
- Lakossági vélemények feltárása, elemzése.
- Médiaanyagok gyűjtése és elemzése.
- A tervezés keretét képező országos, regionális és megyei fejlesztési stratégiák, dokumentumok, programok tanulmányozása.
- A város számára készített korábbi fejlesztési dokumentumok és szakmai háttéranyagok tanulmányozása. A Stratégia elkészítésében nagy segítséget jelentett az,

hogy a város vezetése korábban, 2008-ban is készítettett turisztikai és általános fejlesztési stratégiát, valamint elkészültek közben más jellegű fejlesztéspolitikai szakmai anyagok is.

Az elkészített dokumentum tizenhét témakörben tartalmaz helyzetelemzést (2.Fejezet). Ennek összefoglalásaként SWOT analízis (3.Fejezet) készült. Az ezt követő fejezetek(4., 5., 6., 7.) a fejlesztési programok kidolgozásának alapelveit, a jövőképet, a célok és fejlesztési irányok rendszerét, valamint a fejlesztési programok struktúráját mutatják be. A 8.Fejezet narratív formában egyenként mutatja be a javasolt programokat, míg a záró kilencedik Fejezetben operatív táblázatok formájában mutatjuk be a programok paramétereit.

Itt szeretnénk megköszönni mindazoknak a segítségét, akik a helyzetfeltárás és a programtervezés munkájában információkkal, adatokkal, véleményekkel, javaslatokkal, ötletekkel, a kérdőívekre és interjúkérdésekre adott válaszokkal segítették a Stratégia készítésének munkáját. Köszönjük a Polgármesteri Hivatal Vezetőségének és munkatársainak, a városi tanácsosoknak, az intézményi és gazdasági vezetőknek az önzetlen segítségét.

Bízunk abban, hogy közös munkánk a városfejlesztés érdekeit szolgálja.

Munkacsoport

2. FEJEZET

HELYZETELEMZÉS

2.1.Általános jellemzők

Kovászna, román nevén Covasna város Romániában, Kovászna megyében. A Keleti-Kárpátok kanyarulatában helyezkedik el, 550–671 méter tengerszint feletti magasságban. A város a kézdivásárhelyi medence településeihez tartozik, ez a földrajzi tájegység a Brassói medence részét alkotja. A város az Orbaiszék kistérség vonzásközpontja. Egyedi sajátosság, hogy Kovászna az erdélyi régió legkeletibb fekvésű városa. A város Kovászna-pataka medrében fekszik, a patak kettészeli a várost.

A város éghajlatát a földrajzi elhelyezkedés és a domborzati tényezők együttese markánsan meghatározza. A hegyek közelsége miatt, a medence jellegből adódóan a nyarak hűvösek, a telek hidegek. Az évi átlaghőmérséklet 5-7 Celsius fok körüli. Bár az évi csapadékmennyiség jelentős, egy évre vetítve a napos órák száma viszonylag magas, átlagban 2000 óra egy évben. Két irányból lehet megközelíteni Kovászna városát: a Kézdivásárhely irányából a 121-es megyei úton, míg Sepsiszentgyörgy irányából a 13E jelzésű országos úton. Kézdivásárhelytől 20 km távolságra, deli irányba fekszik, a megyeszékhelytől, Sepsiszentgyörgytől pedig 35 kilométerre, keleti irányba.

Közigazgatásilag hozzá tartozik Csomakőrös falu.

Bár Kovászna lakosságszáma nem nagy (alig haladja meg a 10 000 főt), természeti adottságainak és gyógytényezőinek köszönhetően széles körben ismert és sokak által látogatott település, nagyon jelentős hírnévnek örvendő település.

2.1.1.Természeti adottságok

A város és környéke bővelkedik különlegesen értékes természeti adottságokban. A félig zárt, de a város környezeténél jóval nagyobb medence nyitottságot, sík vidék jelleget kínál, a közvetlen közelben lévő hegyek ehhez viszonyítva látványos, hatásos kontrasztot képeznek.

A város környezetének fontosabb magaslatai: Várhegy (935 m), Piliske (920 m), Kiskő farka (1101 m), Sikló-tető (1113 m), Szélkapu (1090 m), Kokorja (1164 m), Papolci köz (1320 m), Kovásznai Pilis (1360 m). A hegyek közelsége nem csupán a táj szépségét és egyediségét hozza előtérbe, hanem azt is eredményezi, hogy a város védve van az erős szelektől, téli időszakban is kiválóan alkalmas téli sportok művelésére.

Természeti kincsek közül legfontosabbak a borvízforrások, a mofetták. Közel 1500 különböző összetételű borvízforrása található a térségben. A föld mélyéről feltörő, sokféle ásványi anyagot tartalmazó borvízforrások, illetve a gázfeltörések (mofetták) jelentik a gyógyturizmus alapját. A borvíz alkalmas mindennapi fogyasztásra is. 1977-ben építették meg a Tündérvölgyben a Kardiológiai és Szívkórházat, amely országszerte ismertségnek és elismertségnek örvend. A hetvenes években indult el a szállodák építése, amelyek saját balneáris kezelési központokkal is rendelkeznek. Az elmúlt évtizedben megnövekedett a turisztikai helyek száma: panziók, új szállodák épültek, amelyek nem csak szálláshelyek, hanem rekreációs szolgáltatásokat is nyújtanak az idelátogatóknak. Az egyedi és értékes természeti adottságok a városfejlesztés alapjává és a gyógyítás sokak által igénybevett környezetévé váltak.

Sajátos természeti képződmény a város főterén található iszapvulkán maradvány, a Pokolsár. Ez természetvédelmi ritkaság, az utóvulkáni működés eredménye. Benne iszapos ásványvíz és széndioxid feltörések tapasztalhatók.

A medence további fontos és előnyös tulajdonságai:

- termékeny talaj
- a hegyvidékre jellemző erdős területek
- értékes hegyi legelők

A környék növény- és állatvilága nagyon gazdag. Lombhullató erdők (bükk- és tölgyfaerdők), illetve a magasabb területeket fenyőerdők vannak. A térség gazdag és értékes vadállat-állománnyal rendelkezik (medve, szarvas, vaddisznó, róka, nyúl).

A természeti adottságok körét bővíti még a következők:

- Tündér Ilona várának romjai. A vár romjai Kovászna központjától 5 kilométerre lévő Miske-erdő hegycsúcsán található, amelyet a helybeliek Tündér Ilona vagy Miske váraként ismernek. Eredetéről és egykori lakóiról nincsenek megbízható adatok. A néphit mesei eredetet tulajdonít neki. Az ásatások nyomán kialakult feltételezések nem egybehangzóak: egyesek dák várnak mondják, mások szerint része volt a háromszéki védvár-vonulatnak. A Várhegyről ugyanakkor szép kilátás nyílik a városra.

- A kovásznai Sikló ma már ipartörténeti ritkaság, Kovászna környezetének egyik nagyon fontos adottsága, amelyhez jelentős fejlesztési lehetőségek kapcsolhatók. A Sikló egy keskeny nyomtávú iparvasúti hálózat része, a hajdani fakitermelés korából származik. Hossza 1236 méter, a két vége között 327 méter a szintkülönbség. A két különálló vasútvonalat kötötte össze, a nagy szintkülönbség kiegyenlítése érdekében. A kitermelt fa és a Komandón előállított deszkaáru szállítására használták.
- Kovászna-Kommandó erdei vasút, amelynek egy felújított része ma turisztikai szolgáltatásként működik.

2.1.2.Várostartörténet

A város nevét a szláv „kvasna voda” – savanyúvíz szóból eredeztetik. Mai neve Kovászna, románul Covasna, németül Kovasna. Nevének első írásos említése 1548-ból származik, Kowazna megjelöléssel. A napjainkban adminisztratív szempontból a városhoz tartozó Csomakörös írásos említése még korábbiól származik, 1464-ből, Kewres néven. Ugyancsak Kovászna városhoz tartozik Vajnafalva, melynek eredetéről ellentmondásos feltételezések láttak napvilágot: egyes feltételezések szerint későbbi lakosait a Vajna család telepítette be ide Páva falváról, mások szerint a falu eredete a szintén feltételezett dák eredetű várromhoz kapcsolódik. Vajnafalva a város keleti részén fekszik, és már a XVI. századtól kezdve úgy említik, mint Kovásznához tartozó adminisztratív egységet.

A város és környéke ősidők óta lakott, ezt bizonyítja, hogy a közeli Miske-erdőben található egy dák várrom, ugyanakkor a II. századból származó római épületek maradványait is feltárták. A város területén bronzkori maradványokat is találtak.

A település 1840-ben vásártartási jogot kapott. Fontos történelmi adalék, hogy Kovásznán nem alakultak ki céhek, mivel hiányzott ehhez a középosztály, illetve a polgári réteg.

1876-ban Kovászna regionális központtá vált, bíróság, adóhivatal és földügyi hivatal jött létre a városban.

A település városi rangot 1952-ben kapott, de az iparosítás és a fürdővárossá válás előtt a város lakossága állattenyésztésből és mezőgazdaságból élt.

Az 1960-as években indult a gyógyfürdő komplexumok fejlesztése is. Ezt követően megalakult a szív- és érrendszeri betegségek kezelésére a kórház. Az első szállodák építésére az 1970-es években került sor, fejlesztések történtek a szálláshelyek korszerűsítése érdekében.

A városközpont a szocializmus időszakában szintén átalakult, az épületek jellege ma is jelzi, hogy Kovásznát turisztikai jellegű városnak szánták a tervezők.

2.1.3.Adminisztratív szerkezet

A város Orbaiszék központi települése, ez azonban csak olyan területeken működik – változó mértékben – mint a fogyasztás, munkaerőpiac, oktatás, kultúra, adminisztratív térségi szerepe a városnak nincsen.

Kovászna keleten Komandóval (Comandau), északon Zabolával (Zabala), keleten Zágonnal (Zagon), nyugaton pedig Barátossal (Brates) határos. A várost a keleti oldalon a Vrancea hegység erdős területe veszi körül. Kovászna megye tulajdonképpen Kovászna városról kapta a nevét. A megye – amely az 1968-as területi átszervezés a megyésítés idejében jött létre – a hajdani Háromszék területén alakult meg. Kovászna városa a korábbi időszakokban Háromszék egyik székeként működő Orbaiszék székhelye volt, amint azt egy 1548-ból származó dokumentum igazolja.

Kovászna az 1952-es évben kapott városi rangot, főleg annak köszönhetően, hogy a település már régóta jelentős gyógyközpontként van számon tartva, ugyanakkor nem elhanyagolható ebben az időszakban a faipara sem.

A város területe 15.800 hektár, ebből közel 800 ha tekinthető belterületnek. Tulajdonképpen 3 településből áll (egy város, 2 falu), ez azonban nagyon sajátos viszonyt jelent.

Maga a város két, csak részlegesen elkülöníthető részből áll: a tulajdonképpeni Kovászna és Vajnafalva. Vajnafalva a város keleti részén terül el, itt kell áthaladni a Tündérvölgy (Valea Zanelor) felé. A vajnafavi rész rurális jellegű, de kertvárosnak is mondható. Jellegzetessége, hogy ez a város rekreációs tevékenységekre alkalmas területe valamint fürdő- és gyógyközpontja, ugyanitt van a Szívkórház is. Ugyancsak itt találjuk, Vajnafalva végén a hajdani keskenyvágányú vasutat, amely a fafeldolgozó ipar történetének jelentős emléke.

A másik rurális település, Csomakőrös, térben különálló, nagy múltú település.

A várostól délre, 2,5 kilométerre található és Kovászna város adminisztratív részét képezi.

Csomakőrös első okleveles említése 1464-ből származik, ekkor Kewres néven szerepel. Kőrösi Csoma Sándor szülőfaluja, ennek köszönhetően tudományos-szakmai körökben nemzetközi szinten is ismert. 1904-ben változtatta a Kőrös nevet a falu híres szülötte iránti

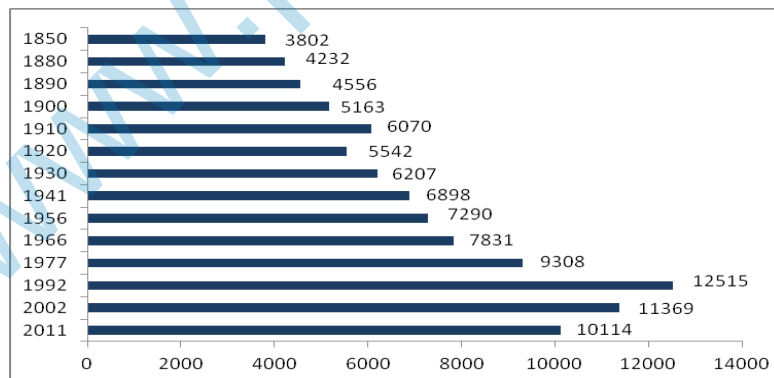
tiszteletből Csomakörösrre. 1968-tól közigazgatásilag Kovászna várhoz tartozik. A település fontos múltját jelzi, hogy a történelmi dokumentumokban 1567-ben 14 kapuval szerepel, 1602-ben 17 család, 1614-ben 44 család lakik a településen. Ez a szám az akkori rurális adatokhoz viszonyítva jelentős. Lényeges növekedés tapasztalható a XIX. század közepén, ekkor már 130 házban már 625-en laktak, lakossága mind magyar. Orbán Balázs 1869-ben 683 lakost jegyzett fel, amelynek nagy többsége református volt. A település lakossága az 1970-es évektől kezdődően csökkent, az iparosítás és urbanizáció hatására. Jelenleg a város szatellit települése, az infrastrukturális fejlesztés tekintetében elmarad a város mögött, azonban ismertsége, adottságai, szimbolikus súlya alapján ez a település jelentős fejlesztési lehetőségeket kínál, és szerves részévé válhat a város integrált fejlesztési folyamatának.

2.2.Demográfia

Népességszámát tekintve Kovászna kisvárosnak számít, lakossága alig haladja meg a 10 000 főt. Ha a város demográfiai helyzetét történeti és mai vonatkozásban vizsgáljuk, akkor fejlesztéspolitikai szempontból két fontos megjegyzést tehetünk. Az egyik: a város népessége az utóbbi másfél évszázad folyamán lassan, de trendszerűen növekedett, jelentősebb demográfiai hullámlások nélkül. A másik megjegyzés, amit ki kell emelnünk: az élménymenedzsmentre és a helyi társadalmi részvételre alapozó turisztikai fejlesztés számára a kisvárosi modell kedvezőbb, hiszen ebben az esetben nagyobb szerepet kaphat a helyi identitás, illetve a lakosságnak a fejlesztési folyamattal való azonosulása, aktív szerepvállalása. Nem utolsósorban megemlíthetjük, hogy a turisztikai fejlesztés szempontjából előnyt jelenthet az etnikai összetétel is, elsősorban a turisztikai vonzerő bővítése tekintetében.

Az alábbi ábra szemlélteti, hogy miképpen alakult a lakosságszám a városban 1850-től máig, a hivatalos népszámlások adatai szerint. Mint látható, a lakosságszám fokozatosan növekedett 1910-ig, majd részleges csökkenés következett be 1920-ra, innentől számítva újra növekedett a városban élők száma 1992-ig. Az iparosítás és a gyógyturizmus, illetve a kapcsolódó szolgáltatások fellendülése jelentős mértékben szerepet játszott a város lakosságszámának alakulásában. Az 1992 utáni csökkenés mértékében nem jelentősebb, mint amit a térség városaiban és nagyobb településeiben tapasztalhatunk. Amennyiben folytatódnak az elmúlt években beindult fejlesztések, és a Stratégiában jelzett turisztikai fejlesztési programok elindulnak, a jelenlegi népességszám stabilizálódhat, vagy kismértékben növekedhet.

Kovászna város lakosságszámának alakulása az 1850-2011 közötti időszakban

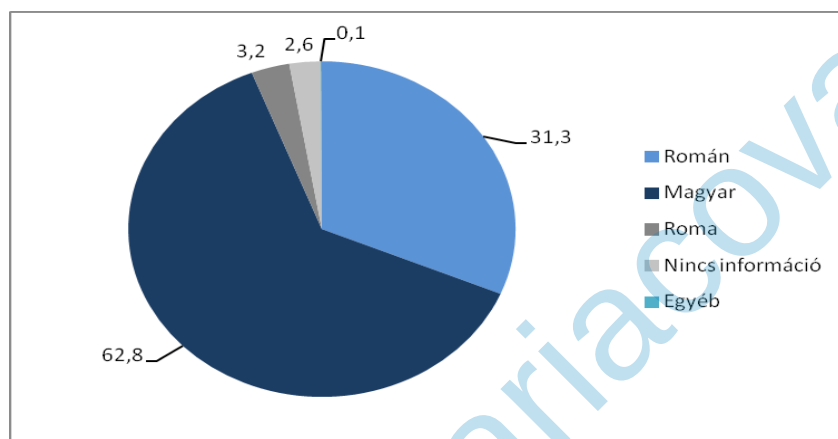
Forrás: Varga E. Árpád: Erdély etnikai és felekezeti statisztikája

<http://www.kia.hu/konyvtar/erdely/erd2002.htm>

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

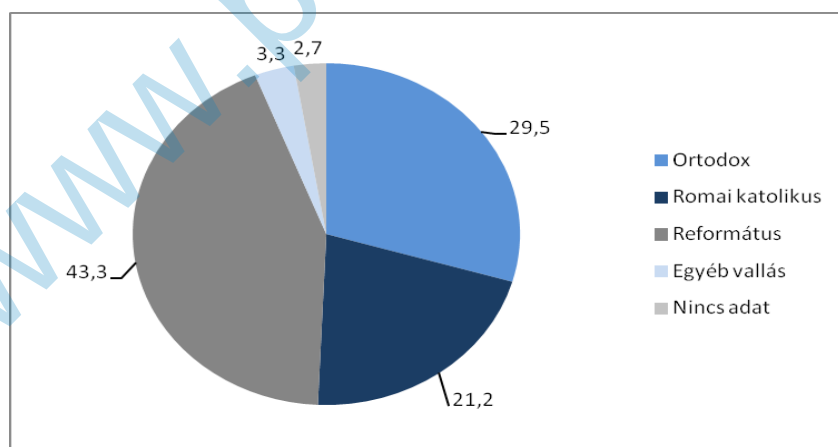
A 2011-es népszámlálás adatai szerint a város lakossága 10 114 fő (4915 férfi, 5199 nő). Vallás tekintetében népessége megoszlik: református 4386 fő, ortodox 2973 fő, 2143 személy római katolikus, kisebb számban vannak a városban görög katolikusok (18), baptisták (53), adventisták (9), unitáriánusok (56), jehova tanúi (77), lutheránusok (11), evangélikusok (6). Kilenc fő egyéb valláshoz tartozónak vallotta magát, míg vallás nélküli 8, illetve ateista 7 fő. A népszámlálás során 3153 fő románnak, 6354 fő magyarnak, 320 fő romának vallotta magát, ugyanakkor ukránok (4 fő), németek (3 fő), olaszok (3 fő), héberek (4 fő) is élnek a városban. A beszélt nyelv szempontjából kisebb eltérések vannak: a 2011-es népszámlálás adatai szerint románul 3157, magyarul 6673, ukránul 4, illetve németül 3 fő beszél, más nyelven beszélő személyt nem rögzítettek az adatfelvétel során.

Kovászna város lakosságának megoszlása etnikai hovatartozás szerint 2011-ben (%)

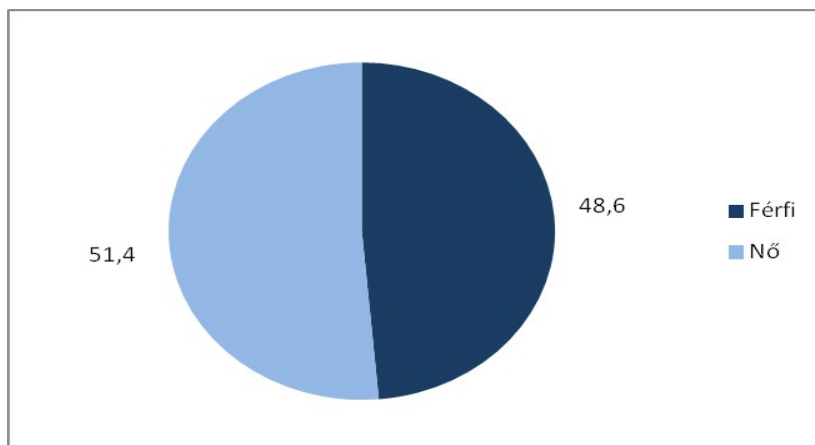
Forrás: INSEE Tempo, Recesănmântul României

Kovászna város lakosságának számszerű megoszlása felekezeti hovatartozás szerint a 2011-es évre vonatkozóan (%)

Forrás: INSEE Tempo, Recesănmântul României

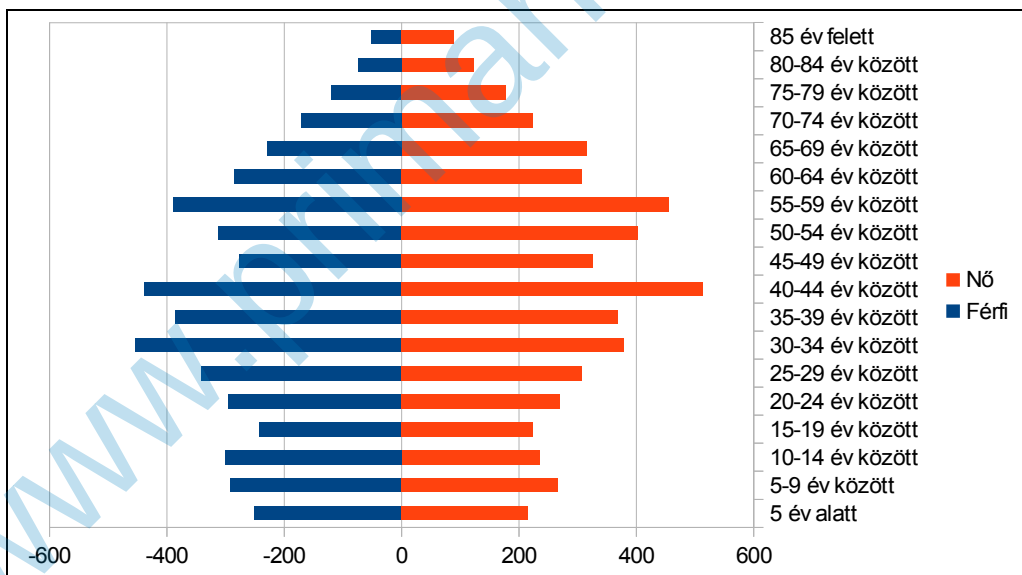
Kovászna város lakosságának megoszlása nemek szerint a 2011-es évre vonatkozóan (%)

Forrás: INSEE Tempo, Recesământul României

A népszámlálás adatai alapján készült korfa a térségi városokra jellemző modellt mutatja. A 40-44 év közti nők száma magasabb, mint a férfiaké, ugyanakkor a férfiak száma magasabb a 30-39 év közöttiek korcsoportjában. Ezek az arányok azonban nem annyira jelentősek, hogy munkaerőpiaci vagy egyéb társadalmi következményei lennének.

Kovászna város lakosságának korfája

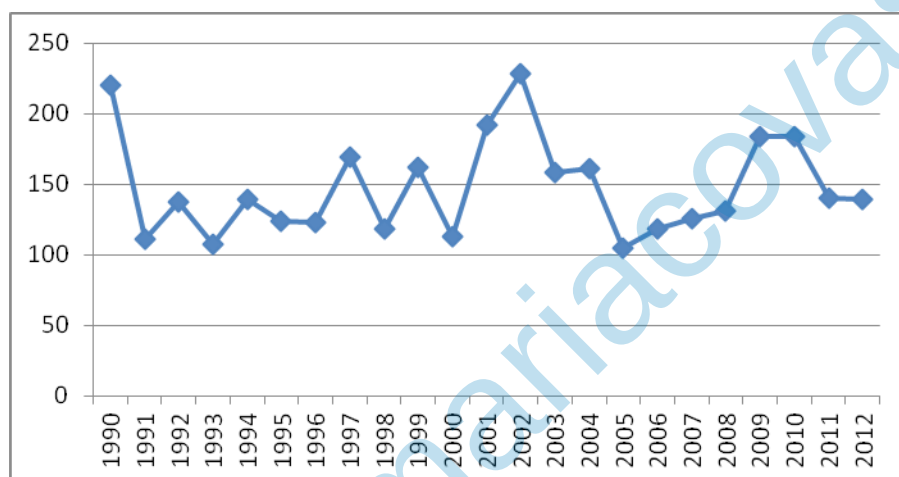
Forrás: Recesământul 2011 www.recensamantromania.ro

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A városban a háztartások száma 3736, ez azt jelenti, hogy egy háztartásra átlagosan 2,7 fő jut. Tekintettel arra, hogy a lakások száma nagyobb, mint a háztartások száma (4537 lakás), feltételezhető, hogy egy középtávú demográfiai növekedés sem okozna lakás gondokat a városban. Ez alól a trend alól kivételt képez a roma lakosság, amely ettől eltérő mutatókkal jellemezhető.

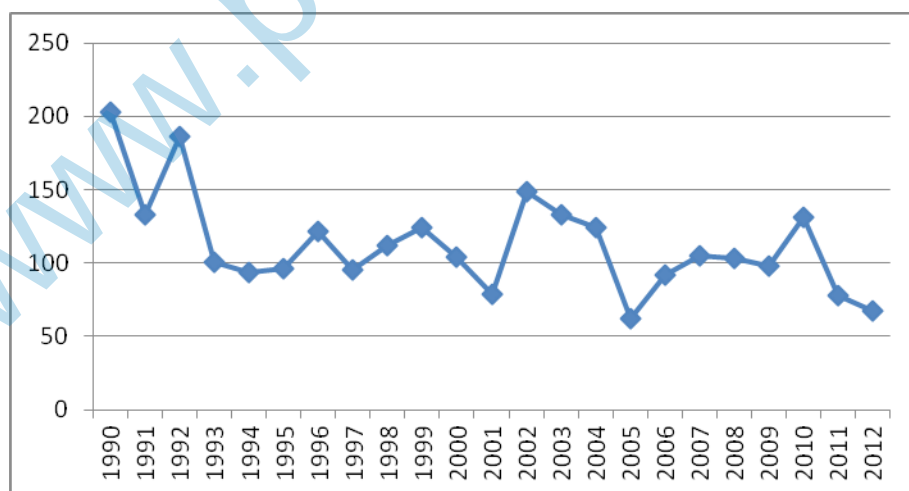
A városra jellemző migrációs folyamatok (elköltözés, letelepedés), illetve egyéb demográfiai mutatók (születési, elhalálozási adatok, válások számának alakulása) elemzése azt mutatja, hogy a város népessége alapvetően stabil. Ez fejlesztéspolitikai szempontból pozitív tényezőnek nevezhető.

Plecări cu domiciliul (inclusiv migrația externă) pe județe si localități

Forrás: INSSE Tempo

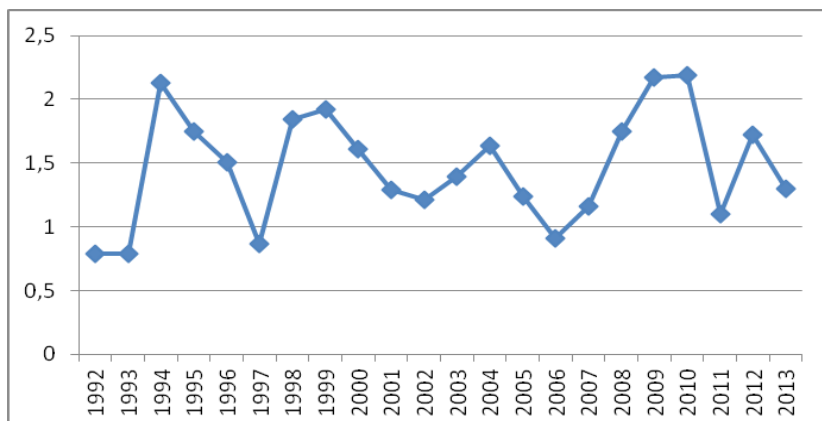
Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migrația externă) pe județe si localități

Forrás: INSSE Tempo

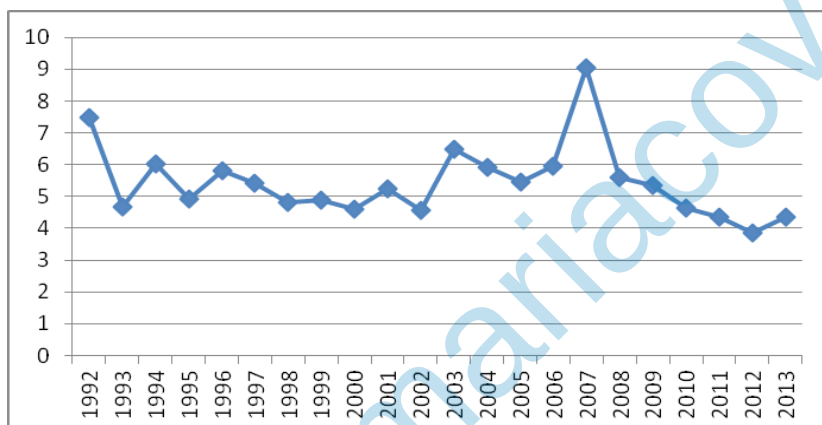
KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Az ezer főre jutó válások száma Kovászna városban az 1992-2013 közötti időszakban, éves bontásban (nyers válási arányszám)

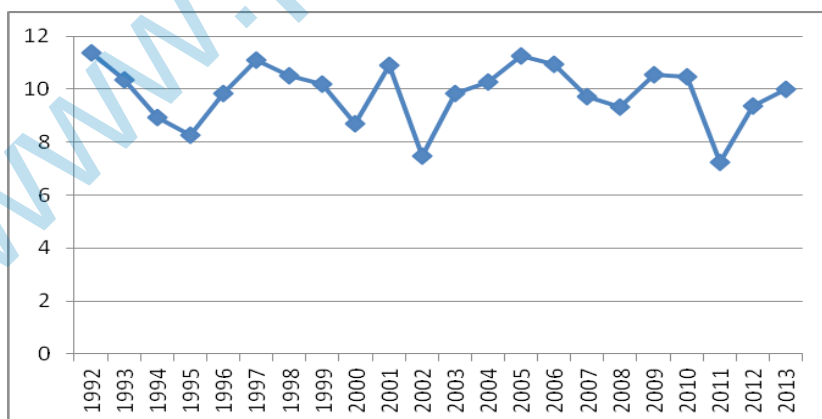
Forrás: INSSE Tempo

Az ezer főre jutó házasságkötések száma Kovászna városban az 1992-2013 közötti időszakban, éves bontásban (nyers házassági arányszám)

Forrás: INSSE Tempo

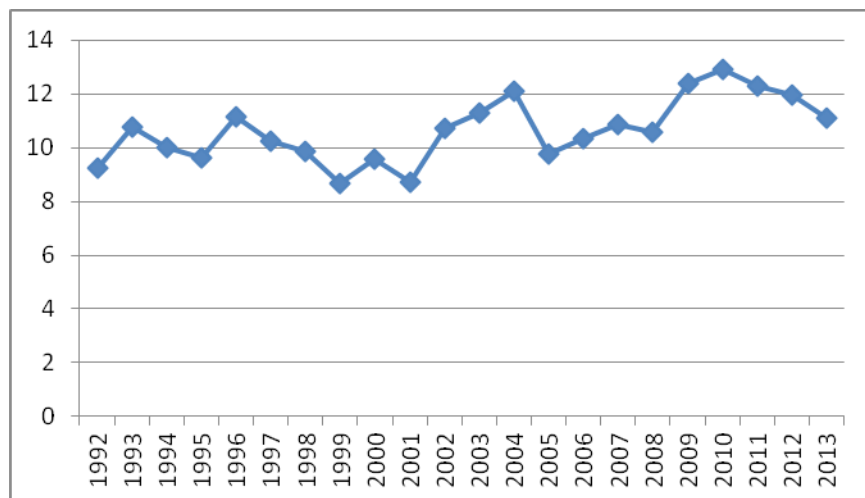
Az ezer főre jutó élve születések száma Kovászna városban az 1992-2013 közötti időszakban, éves bontásban (nyers élve születési arányszám)

Forrás: INSSE Tempo

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Az ezer főre jutó halálozások száma Kovászna városban az 1992-2013 közötti időszakban, éves bontásban (nyers halálozási arányszám)

Forrás: INSSE Tempo

2.3.Regionális szerep

Kovászna további fejlesztési programjai számára egyedi lehetőséget kínál az, hogy a vonzerő kialakítását nem korlátozza a városra, hanem a vidék (a kistérség) egészét jeleníti meg turisztikai desztinációként. Két fontos tényező szól emellett. Egyfelől a mai és holnapi turizmus trendjei, amelyek vonzó egyedi célpontok helyett a vonzó vidékeket helyezik előtérbe. A másik a környező rurális települések azon adottságai, amelyek a város vonzerejét nagyon jelentős mértékben kiegészíthetik. Természetesen mindez csak a város kezdeményezésével és befektetésével indulhat el, s nem könnyű folyamat. Az alábbiakban vázoljuk a röviden a térségi helyzetképet, valamint a térségi léptékű integrált fejlesztés mellett szóló szakmai érveket.

1. A térségről röviden

A vizsgált települések gyakorlatilag négy községközpontba szerveződnek (Barátos, Nagyborosnyó, Zágon, Zabola), Kommandó külön község, amelyhez nem tartozik más település, Csomakőrös pedig közigazgatásilag Kovászna városhoz tartozik. A város fizikailag is a térség központjában helyezkedik el, és gazdasági, kulturális szempontból is központként működik.

A térségben élő lakosság száma 1992-2011 között valamelyest csökkent, de nem lényegesen. Együttesen pedig már jelentős népességet képvisel, megyei léptékben is. Ez nem csupán az erőforrások hasznosításában, a vonzerő fejlesztésben jelent előnyt, hanem a térségbe irányuló beruházások tekintetében is.

	1992	2002	2011
Kovászna város	12515	11369	10114
Barátos	1617	1548	1530
Kommandó	1120	1042	1006
Nagyborosnyó	2925	3086	3097
Zabola	4925	4814	4597
Zágon	5413	5489	5282
Orbaiszék összesen	28515	27348	25626
Kovászna megye összesen	233256	222449	210177

Forrás: Varga E. Árpád adatai alapján saját számolás

Néhány jellemző a térségről:

A térségen belüli közlekedés Kovászna város és a négy községközpont között megfelelőnek mondható, rendszeres autóbuszjáratok teszik lehetővé a kapcsolattartást.

A mobiltelefon-hálózat és Internet elérhetőséget biztosít.

Településmarketing tekintetében ugyancsak a város van előnyös helyzetben, fürdővárosi funkciói miatt már évtizedek óta ismert, az országos turisztikai katalógusokban, weblapokon is szerepel. Ez jó kiindulópontot jelent az egységes térségmarketing kidolgozására.

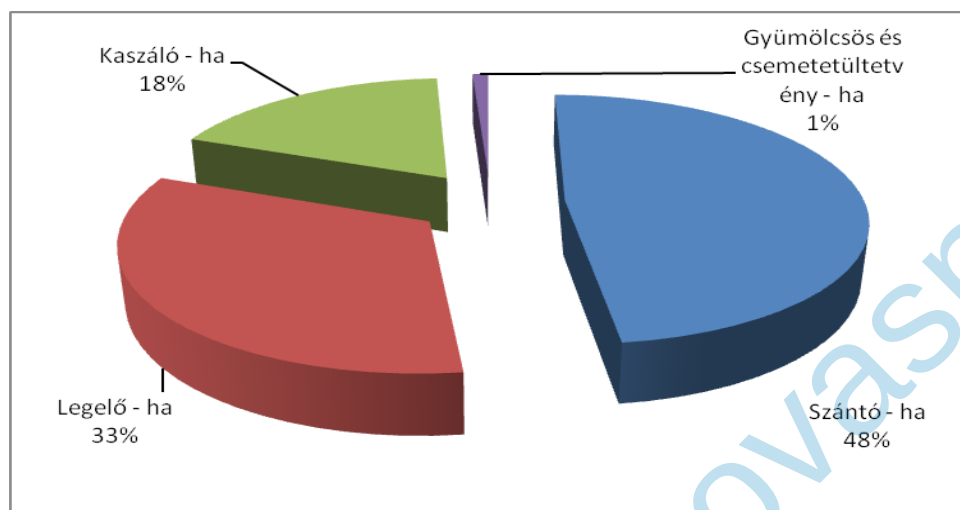
A térségben a legjelentősebb vállalkozások turisztikai cégek, fafeldolgozó műhelyek, kereskedelmi célú vállalkozások, szállítással foglalkozó vállalkozások, könnyűipari cégek. Ezek jelentős része Kovászna városában található. A legtöbb vállalkozás kis- és középvállalkozás. A környező településeken ugyancsak elsősorban kereskedelmi vállalkozások, valamint a helyi termékek (fa, mezőgazdasági termények) feldolgozásával foglalkozó kisvállalkozások működnek: bútorgyár, asztalosműhelyek, aszfaltozó, pékségek, tejfeldolgozó.

- Orbaiszék környéke bővelkedik látványosságokban. Csomakőrös református temploma, de maga a település egésze fontos történelmi, művelődéstörténeti, tudományos érték.
- Zabola: várfallal övezett középkori református erődtemplom, római katolikus templom (1860). Ugyanitt található a XVII-XVIII. századi eredetű Mikes-kastély.
- Székelytamásfalva: református templom, 1892-ben épült. A volt Thury udvarház Háromszék legnagyobb méretű empire stílusú épülete, jelenleg művelődési ház.
- Barátoson a református templom a XVII. században épült.
- Az orbaitelki Horváth-kúria.
- A zágoni, kőfallal övezett református templom (1783-1795), ortodox templom (1814) katolikus templom (1822-ben épült). A Mikes-ház helyén ma emlékmű áll. A XVII. századi Mikes-kastélyt/udvarházat művelődési központtá alakították.
- A feldobolyi műemlék református templom háromszéken egyedülálló, barokk fastukkós festett kazettás mennyezetét Szendrei József készítette 1768-ban, műkincs értékű harangját 1693-ban öntötték.
- Cófalva: Incze kúria, a késő barokk Veress udvarháza.

A kulturális értékek sorát gazdagítja több helyi művelődési csoport, együttes, hagyományos rendezvény, amelyek a térségi turisztikai programokba szintén beleilleszthetők.

Mezőgazdaság: Orbaiszéken a mezőgazdasági terület az összterületnek körülbelül 40%-a, az elmúlt években ez az arány nem változott jelentős mértékben. A mezőgazdasági terület nagy része szántó, továbbá legelő, kaszáló. A szántásra használt területek nagyobb aránya a növénytermesztés fontosságára utal.

A mezőgazdasági területek használat szerinti megoszlása

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Kommandón a legkisebb a mezőgazdasági terület aránya, a települést erdők veszik körül. Barátos és Nagyborosnyó területeinek nagy része mezőgazdasági terület, főként szántó, ez a növénytermesztés nagy fontosságára utal. Zabola és Zágón jelentős erdős területekkel rendelkeznek, a hegyvidéken elhelyezkedő Zágón területének nagy része erdő.

A székelyföld más kistérségeihez hasonlóan erre a vidékre is jellemző a felaprózott birtokszerkezet, a tagosítás hiánya, az egyéni gazdálkodás. A gazdálkodás legfontosabb szerepe a családi élelmiszerszükséglet fedezése.

Ezek az adottságok jó lehetőséget kínálnak olyan gasztronómiai programok kialakítására, amelyekre élményturizmus építhető.

2.Érvek a térségi szerepvállalás mellett

Kovászna városa és környéke (ez a terület jelentős mértékben egybeesik a történelmi Orbaiszék térséggel) nagy történelmi múltú térség. Már hosszabb ideje nem funkcionál egységes térségként. A földrajzi-táji, történelmi, illetve mentális összetevők adottak, ettől eltekintve nem rendelkezik a térségi fejlesztéspolitikai munkához szükséges célrendszerrel, logisztikai kerettel. A térségi adottságok „latens” adottságok, olyan potencialitások, amelyek „megmozgathatók”, de ma érdemben nem működnek. A térség rurális települései periferikus helyzetűek, ha nem találják meg az együttműködés módját a várossal vagy egymással, akkor egyéni fejlődési lehetőségeik korlátozottak.

Az együttműködési formák kialakítása mellett szól Kovászna város érdeke. Kovászna városa a gyógyturizmussal kapcsolatos szolgáltatáscsomagját mindenképpen fejleszteni kívánja. Ehhez a város nem túl nagy környezetében is célszerű fogadófelületeket (helyeket, programokat, stb.) kialakítani, lehetőleg természeti és tág értelemben felfogott rurális kulturális szolgáltatások révén. Ebben a rurális közvetlen környezetben lehet és érdemes megteremteni a rövid időtartamhoz köthető, tartalmas, a gyógyturisztikai és wellness programokat kiegészítő kínálati csomagokat.

A térségi szemléletű fejlesztési program szakmai kidolgozásának szükségessége mellett szól az az érv is, hogy városközpontú térségi fejlesztési modell a székelyföldi térségben egyetlen egy sem működik. Újszerű, fejlesztési lépéselőnyt jelentő térségi programot lehet kidolgozni.

2.4.Elérhetőség

Kovászna földrajzi fekvése több szempontból kedvező. Az ország földrajzi központjában helyezkedik el, a Kárpát-kanyarban, Erdély délkeleti részén. Az országot átszelő fontos vasútvonalak, közlekedési útvonalak nem érintik, de a közelében (Brassó) haladnak el. Ez a két tényező azt eredményezi, hogy ez a város az ország egész területéről megközelítőleg azonos feltételek közepette elérhető.

A fontosabb romániai városok és távolságuk kilométerben

Bukarest	230 km
Arad	467 km
Kolozsvár	350 km
Nagyvárad	500 km
Bákó	140 km
Iași	265 km
Suceava	285 km
Constanța	490 km

A térség városaiból és községeiből Kovászna a legelőnyösebb módon, közúton közelíthető meg. Ezek a távolságok nem jelentősek, és ez a rendezvények szervezése szempontjából fontos tényező. Sepsiszentgyörgy a megyeszékhely jellegéből adódóan fontos, Brassó pedig azért, mert ott lehet rácsatlakozni fontos közúti és vasúti útvonalakra, illetve várhatóan a Kovásznához legközelebbi repülőtér is Brassó mellett épül. Annak ellenére, hogy a város kiemelkedő turisztikai potenciállal rendelkezik, a közvetlen környezetének útvonalai még fejlesztésre szorulnak. A DN13E országút és a 121-es megyei út halad át rajta, karbantartásuk minősége változó, és csak a térség északnyugati részét érinti. Vonatközlekedés a Sepsiszentgyörgy – Kovászna – Kézdivásárhely vonal mentén történik, ennek szerepe csekély. A térség városai közül a megyeszékhellyel és Kézdivásárhellyel intenzívebb a kapcsolat (adminisztratív, kulturális, gazdasági), a többi várossal egyelőre csak alkalmi jellegű.

A térségi városoktól való távolság

Sepsiszentgyörgy	30 km
Brassó	55 km

Kézdivásárhely	20 km
Csíkszereda	70 km

Fejlesztéspolitikai szempontból (együttműködések, közös turisztikai programok kidolgozása stb.) fontos a város mikrotérsgéi elhelyezkedése is. A város és környéke alkotja Orbaiszék térséget, a város ennek középpontjában van. A térség települései négy községközpontba szerveződnek (Barátos, Nagyborosnyó, Zágon, Zabola), Kommandó külön község, amelyhez nem tartozik más település, Csomakőrös pedig közigazgatásilag Kovászna városhoz tartozik. A város fizikailag is a térség központjában helyezkedik el, és gazdasági, kulturális szempontból is központként működik.

Kovászna városa a térséghez tartozó községek egyikétől sincs nagy távolságra: Kommandó 20 km, Zabola 6 km, Barátos 3 km, Zágon 14 km, Nagyborosnyó 7 km). A térségen belüli közlekedés Kovászna város és a négy községközpont között megfelelő. Rendszeres autóbuszjáratok, személyvonatok biztosítják a kapcsolattartást. Azok a települések vannak előnyösebb helyzetben, amelyek a Kovásznát a megyeközponttal vagy Kézdivásárhellyel összekötő műút mentén találhatók. Az autóbusz-megállók, vasúti állomások esetenként távol vannak a települések központjától. Mindez gondot okoz abban, hogy a mikrotérsg funkcionálisan jól működjön. Például: a más településen levő munkahelyekre, városi munkahelyekre történő utazás, iskolába járás, rendezvények látogatása. Mindez a turisztikai fejlesztések szempontból is hátrányt jelent.

A vasúti közlekedést a megyeszékhelyre, illetve a környező településekre a Sepsiszentgyörgy-Kovászna- Kézdivásárhely- Bereck szárnyvonal biztosítja, de csak naponta néhány alkalommal. A megyeszékhely vasútállomása biztosítja a csatlakozást a 400-as fővonalhoz, amely kapcsolatot jelent a brassói vasúti közlekedési csomóponttal, ahonnan az ország bármely részébe utazni lehet személy és gyorsvonatokkal. A megyeszékhely ugyanakkor két nemzetközi vonathoz biztosít kapcsolatot Biharkeresztes irányába (Korona és Hargita Intercity). Ezzel szemben Brassó több nemzetközi kapcsolatot kínál Arad-Kürtös irányába, illetve a fővárosi kapcsolat révén minden más irányba. A brassói vasútállomás 56 kilométerre van Kovásznától, közúton a DN 13 E és a DN11 országutakon közelíthető meg. Tekintettel a vasúti közlekedés mai fejlettségi állapotára, középtávon arra kell számítani, hogy a turisták számára a város megközelítését illetően kiemelten fontos szerepe nem lesz.

Ezzel szemben a közúti forgalom fontossága várhatóan növekszik. A DN 13E út összekapcsolódik a DN11-es úttal, amely Sepsiszentgyörggyel teremt kapcsolatot. A DN 11 útvonal a fő összekötő út Erdély és Moldova között, ez vezet Brassóba is. A DN 13E Kovásznát és Zágont kapcsolja össze, ugyanez az út megy tovább Bodzafordulóra. Egy másik fontos útvonal a DJ 121 Kovásznát Kézdivásárhellyel köti össze, ahol szintén rá lehet csatlakozni a Moldvába tartó DN 11-re. Ez az úthálózat ma már elfogadható közlekedési lehetőséget kínál ahhoz, hogy személygépkocsival, autóbusszal meg lehessen közelíteni Kovásznát. Ugyancsak ez az úthálózat biztosítja a közszállítás lebonyolítását a város és a környező városok, illetve falvak között.

A turisztikai desztináció sikeres működése szempontjából a repülőterek közelsége általában fontos. Kovászna esetében ez napjainkban még kevésé fontos, mert az országon belüli légiközlekedés még szegényes, más országokból meg csak ritkán érkeznek turisták Kovásznára, s kevés számban. Ez azonban vélhetően rövid időn belül megváltozik. Jelenleg a Kovásznához legközelebb eső repülőtér Bákóban van, 2 óra alatt érhető el. További repülőterek: Szeben, Bukarest, Marosvásárhely), de ezek több mint 200 kilométerre vannak a várostól, az odajutás több mint 3 óra. A kovásznai turisztikai fejlesztés számára a megoldást a Brassó melletti repülőtér elkészítése jelentené, amelyet már szervezett buszjáratokkal lehetne megközelíteni. Amennyiben megépül a brassói repülőtér, a nemzetközi turizmus esélyei Kovászna számára rendkívül meg fognak növekedni.

Összességében azt lehet mondani, hogy a város megközelítése biztosított, azonban a minőségi paraméterek tekintetében még sok fejlesztésre van szükség. Ezek egy része érdekében a város csak lobbizási tevékenységgel tud tenni bármit is. Arra azonban mindenképpen figyelmet kell fordítani, hogy magas színvonalú turizmust csak akkor lehet kifejleszteni, ha a desztináció megközelítése megfelelő színvonalon biztosítva van. Ugyanakkor, ha a kistérség egészét kell vonzó vidékké tenni, akkor a kistérségen belüli közlekedés fejlesztése fontos, és ezt csak olyan együttműködéssel lehet kivitelezni, amelyet a város kezdeményez, és amelyben a térség rurális települései is érdekeltek.

A lakossági véleményekben a közlekedéssel kapcsolatos kifogások és javaslatok száma nem jelentős. Ami hangsúlyosan merül fel: a vonatállomás és a távolsági buszállomás épületeinek rehabilitációja.

www.primariacovasna.ro

2.5.Természet és környezet

1.Gazdag, értékes természeti környezet

Éghajlati jellemzők: mérsékelt-kontinentális, a térség klímája kellemes, kedvező körülmények vannak a turizmus számára egész évben. Az évi átlaghőmérséklet 6,5C fok, a térség egyes településein télen előfordulnak szélsőséges értékek (Komandó, Bodzaforduló környéke). Csapadék a tavaszi és kora nyári időszakban jelentősebb. A hórétteg a környék magasabban fekvő területein jelentősebb, elsősorban Komandón. A klíma és a levegő szintén természeti érték és gyógytényező (a negatív ionok nagy száma). Ez a gyógykezelés fontos komplementer eleme.

A növényzet a domborzati és éghajlati feltételek következtében változatos. Jelentős területeket borít erdő, ezek többsége fenyő. A táj növényzete jelentős esztétikai érték. A város közvetlen közelében a hegyeket erdők borítják, a táj egyedien szép: hegycsúcsok, lejtők, erdők, hegyi tisztások, legelők, hegyi ösvények, utak. Jellemző a sokféleség és a könnyű megközelítési lehetőség: alkalmas sétákra, pihenőkre, téli sportok művelésére. **A környék erdeinek állatvilága gazdag** (vaddisznó, medve, őz, szarvas, róka, nyúl), vadászai programok számára alkalmas. A város környezetének növényvilága nagyban hozzájárul annak különleges jellegéhez. A fenyőerdők egészséges, kellemes környezetet biztosítanak, a levegő ózondús, tiszta.

Védett természeti értékek a Pokolsár és a tőzezlápok. A Pokolsár: egyedülálló iszapos, kénes-széndioxidos gázkitörés a város központjában. Egyedi természeti érték és turisztikai látványosság. Vasas, káliumos és lítiumos vize van ezt a forrásból feltörő szén-dioxid és kén-dioxid tartja mozgásban.

Több mint 1000 különböző összetételű **borvízforrás**, ezek száma, vegyi összetétele, gyógyhatása egyedi érték. Kardiovaszkuláris, emésztési és egyéb gyógyhatások. Az ásványvíz tartalékok – számukhoz, sokféleségükhöz, különleges értékeikhez mérten - nincsenek kellőképpen feltárva, kihasználva, karbantartva megfelelően.

Mofetták: a CO2 koncentráció igen nagy, az adja különleges értékét és gyógyító hatását. Elsősorban érrendszeri betegségek kezelésére alkalmas. A feltörő gáz további specifikuma a gázfeltörések nagy száma. Mindez egy kivételes balneo-turisztikai potenciált jelent Kovászna város számára.

Többféle téli sport művelésére alkalmas környezet.

Gazdag **vízkészlet**, jelentős vízhozam. Az ivóvízellátásban történtek jelentős előrelépések, fejlesztések, azonban a fogyasztói igény folyamatosan növekszik. Ez azt jelenti, hogy szükség van a vízbázis védelmének és hasznosításának a hosszú távú programjára.

A **zöldövezetek** száma és mérete a város területén jelentős, azonban arra kell törekedni, hogy a központi részeken lehetőség szerint minél több zöldövezet kerüljön kialakításra. A parkosítás terén jelentős előre lépések történtek, azonban fürdőváros és jelentős turisztikai desztináció esetén alapelv az, hogy a zöldövezet „sosem elegendő”.

Összességében azt lehet mondani, hogy a természeti-környezeti tényezők száma és értéke nagyon jelentős, védettségi állapotuk megfelelő, a városban és térségben nincsen számottevő környezetkárosító tényező.

2. Rizikófaktorok a beépített környezetben

Hulladékkezelés – ez folyamatosan a városvezetés figyelmének előterében van, a lakosság hozzáállása változó, a hulladékgyűjtéssel és kezeléssel kapcsolatban többféle program bevezetésre van szükség. Külön szakmai feladat a gyógykezelési folyamatok melléktermékeinek kezelése. A hulladékkezelés problémája ma várospolitikai probléma is, különösen a városközponton kívül.

A szennyvízkezelésben megtörténtek az első fejlesztések, az infrastruktúra további fejlesztésével együtt várható a helyzet további javulása. Fontos feladat lesz a következő időszakban a lakossági vízgazdálkodás/vízhasználat kultúrájának alakítása.

A zajártalom egyelőre nem rizikótényező, de a turizmus további fejlesztése egészen bizonyosan maga után vonja a gépkocsiforgalom növekedését. Az utak feljavítása után várhatóan napirendre fog kerülni a közlekedésszabályozás, illetve a közlekedésmentes terek kialakítása.

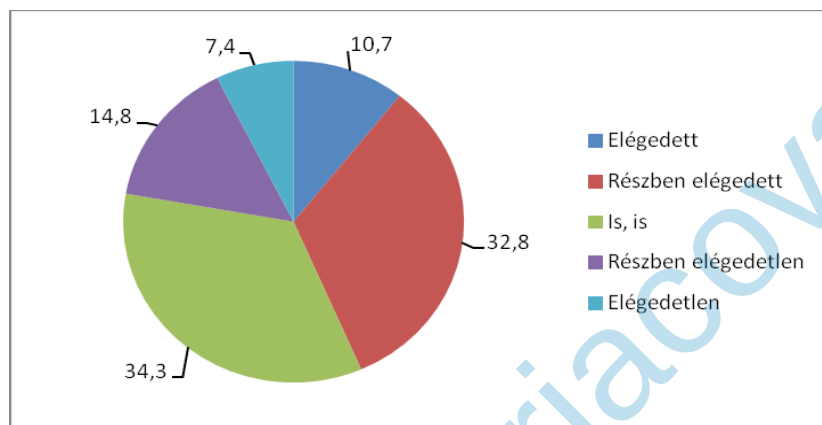
3. Lakossági vélemények

Mint minden városban, a lakosság Kovásznán is érzékeny a köztisztaságra. Ez akkor is így van, ha a köztisztaság állapotáért sok esetben maga a lakosság a felelős. Növeli a köztisztaság iránti elvárásokat az a tény, hogy kiemelt fontosságú turisztikai helyszínről van szó, és a

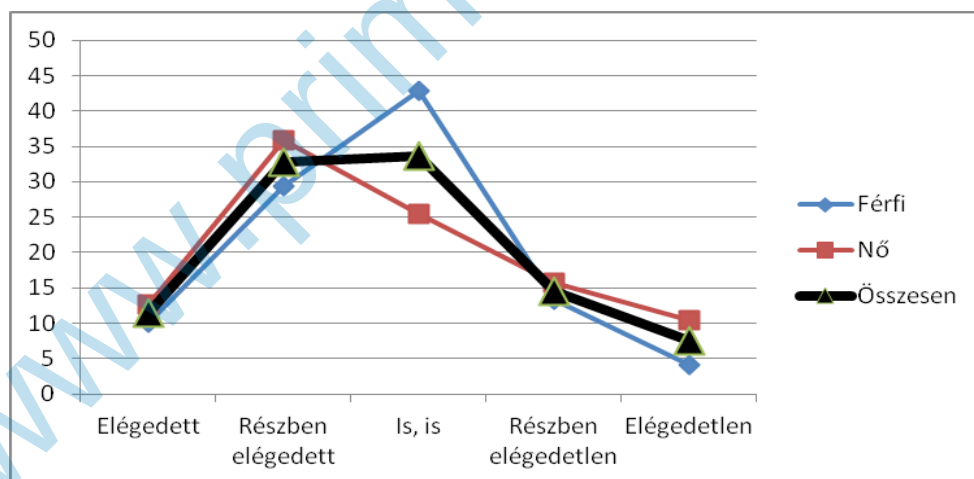
fürdőváros, illetve a tisztaság és rendezettség fogalmát automatikusan mindenki összekapcsolja.

A megkérdezett népesség 43,5 százaléka elégedett vagy többnyire elégedett a köztisztaság állapotával, megengedő (is-is típusú vélemény) állásponton van a megkérdezettek 34,3 százaléka, kritikus több mint 20 százalék. Ebben a témában a férfiak és a nők véleménye nem különbözik lényegesen, a három életkori csoport közül az idősök körében nagyobb az elégedettek aránya. Ami nagyon szembetűnő, és amire a továbbiakban célszerű jobban figyelni, az a lakhely szerinti véleménymegoszlás: a nem tömbházban élők jóval kritikusabbak, mint a tömbházakban lakók.

Mennyire elégedett a köztisztasággal?

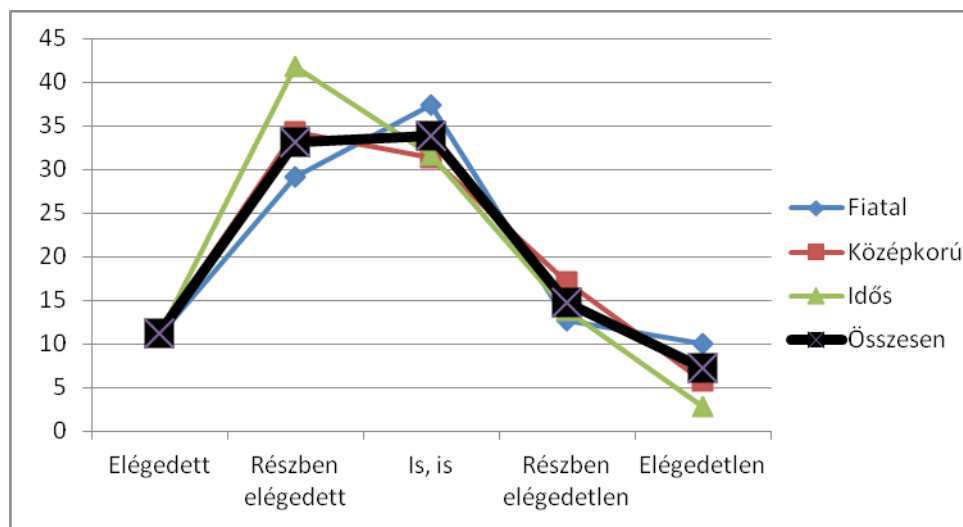

A város köztisztaságával kapcsolatos vélemények megoszlása nemek szerint

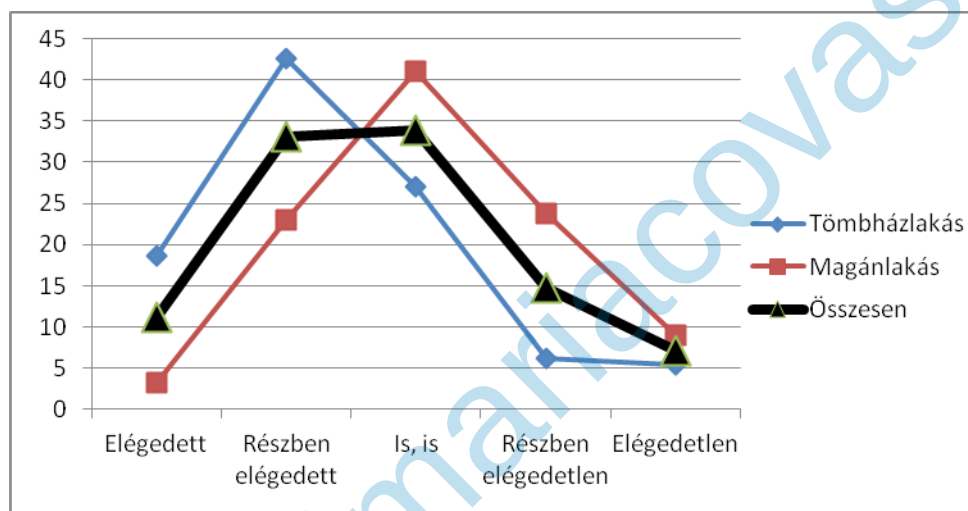

A város köztisztaságával kapcsolatos vélemények megoszlása korcsoportok szerint

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A város köztisztaságával kapcsolatos vélemények megoszlása lakhely szerint

2.6.Városkép, épített örökség

A hegyvidéki városképet alapvetően az határozza meg, hogy a település környezete és az épületegyüttes milyen kapcsolatban áll egymással. Kovásznára nem jellemző az a sajátos építészeti stílus, amely a fürdővárosok esetében a XIX. és a XX. század során sok helyen kialakult. Ez a sajátos városfejlesztés fontosnak tartotta a természeti környezet hatásának érvényesítését (parkok, sétányok), a különálló, változó formájú épületeket (villák, pavilonok, térkiképzés stb.). Kovászna esetében adott a természet közelsége, azonban az 1970-es évek építészeti szemlélete és gyakorlata egyfajta modernizmus elvét érvényesítette. A szállodák és lakóházak tömbház jellegűek. Fontos tényező azonban, hogy a városközpont tömbházai esetében a tervezők nem az egész országban általános, sablonos épületeket alakítottak ki, hanem igyekeztek formai egyediséget is érvényesíteni. Ezek nagy része felújításra vár, és várható, hogy a rehabilitáció után hatásuk pozitív lesz.

Ezek az előzmények azt eredményezték, hogy a városban régi egyedi épületek nincsenek, s nincsenek ezért ilyen épületekhez köthető narratívák vagy dokumentumok. Ez a hiány azonban előnyt is jelent, mert nem köti hagyományos épületegyüttes a tervező kezét. A városképet tervezhető, alakítható, s ez előny is a további fejlesztés szempontjából. A rehabilitációs folyamatok mellett lehetőség van kisebb-nagyobb változtatásokra, ehhez azonban olyan városképet kidolgozása szükséges, amely rendszerbe, keretbe foglalja az egyes kisebb átalakítási programokat.

Az utóbbi évek felújítási gyakorlata sok pozitív kezdeményezést hozott (parkok, sétányok, épület felújítások, a központ rehabilitációja, sétálóutca részletek, járdafelújítások stb.). Fontos kérdés az, hogy elindulnak-e, s ha igen mikor olyan kisebb fejlesztési programok, amelyek a városképet már nem csupán visszaállítják, hanem módosítják is. Ez azért nagyon fontos kérdés, mert Kovásznán a lakóövezet és a turistaövezet nem különül el egymástól, sőt, funkcionálisan egyre több vonatkozásban egymásra épül. Ezt az egymásra épülést egyesek kedvezőtlennek tartják, mások előnyösnek. Megítélésünk szerint a szétválasztás nem lehetséges, ezért célszerű arra törekedni, hogy a lakótér és a turisztikai tér egymásra épüléséből profitálni lehessen. Javasolt konkrét programjaink erre vonatkoznak.

A városképet fontos elemei a szimbolikus-kulturális vagy egyéb értéket képviselő egyedi épületek: templomok, emlékházak, történelmi-régészeti helyek, múzeumok, képtárak,

középületek. Ezek esetenként maguk is egyedi építmények, más esetekben egyedi, sajátos jelzést kapnak a funkciójukból eredően. Mindkét esetben a városkép fontos részét képezik. Természetesen azok a fontosabbak, amelyek épületként is térformáló szereppel bírnak. A város ilyen épületei elsősorban a templomok.

Templomok:

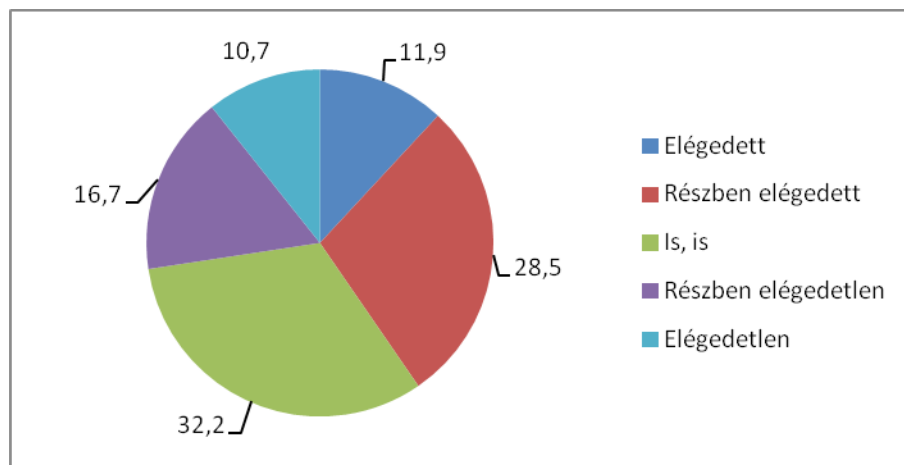
- a Kálvin utcai református templom
- a vajnafalvi református templom
- a csomakőrösi református templom
- Sf. Nicolae ortodox templom
- Înălțarea Domnului - vajnafalvi ortodox templom – új
- a Ștefan cel Mare utcai római katolikus templom
- Biserica Ortodoxă de stil vechi sub hramul Tuturor Sfinților
- Biserica ortodoxă izvorul Tămăduirii

Az épített örökség sajátos helyszíne A református templom 1779-ben épült, a gótikus bejáró korábbi, a talapzata szintén ősi építményekre enged következtetni. Az egyházközség anyakönyve 1764-es keltezésű, ebben van bejegyezve Csoma Sándor megkeresztelése is. Kultikus és turisztikai szempontból fontos Emlékmúzeum és Ház van a településen, illetve a falu központjában Kőrösi Csoma Sándor mellszobra. Ehhez a helyhez nemzetközi hírű szakmai konferenciasorozat kapcsolódik.

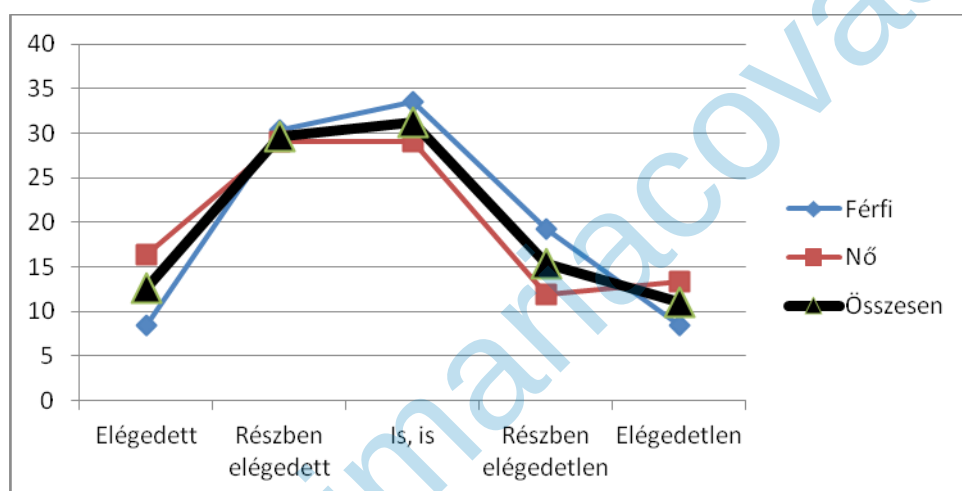
A városkép negatív elemét alkotják az elkezdett, de be nem fejezett nagyobb építkezési beruházások. Ez a ma már romos épület, valamint a még várólistán lévő épületfelújítások negatív hatást gyakorolnak a város lakóira, a turisztikai fejlesztés számára pedig neuralgikus pontot jelentenek.

A város arculatával kapcsolatban a lakossági vélemények megoszlanak. Elégedett vagy nagyon elégedett a válaszolók több mint 40 százaléka. Elégedetlen vagy nagyon elégedetlen valamivel több mint 25 százalék, a többi válaszoló is-is véleményt fogalmazott meg. A magánlakásban lakók sokkal elégedetlenebbek, mint tömbházban lakó társaik. Ha az életkori megoszlást nézzük, akkor a fiatalok mutatkoznak elégedetlenebbek. Némek szerint nem tapasztalhatók eltérések a véleményekben.

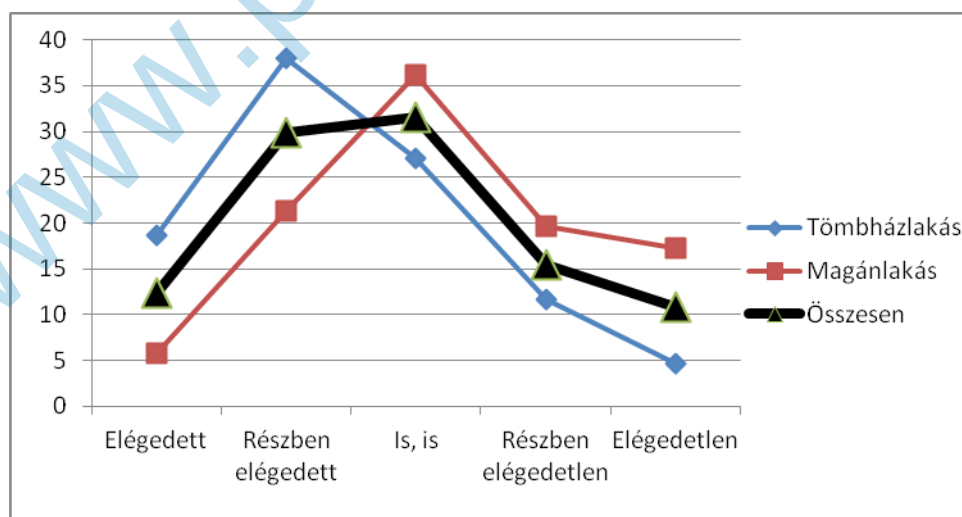
Mennyire elégedett a város arculatával?

A város arculatával kapcsolatos vélemények megoszlása nemek szerint

A város arculatával kapcsolatos vélemények megoszlása lakhely szerint

A város értékes adottságainak felsorolása körében – a természeti környezet és agyógtényezők mellett – az épített környezet fontos szerepet kap (Szállodák, Városközpont, Parkok, Sikló, Sípálya - összesen 117 említéssel). Ez azt jelenti, hogy a város lakossága nagyon is figyel az épített környezetre és fontosnak tartja azt, érzékeny erre a témakörre. A kedvezőtlen, hátrányos helyi tényezők között a romos épületek látványa a negyedik helyen kerül említésre. De az épített környezet fontosságát jelzi az is, hogy az elmúlt évek eredményeinek felsorolásban a parkok felújítása került az első helyre.

2.7.Kultúra, közművelődés

Tekintettel a turisztikai fejlesztéssel kapcsolatos sajátos kovásznai célkitűzésekre, a kultúrával kapcsolatos helyi adottságokat részletesebben kell feltárni és bemutatni. Nem csupán a szűk értelemben vett kultúra a fontos, hanem ennek a szektornak a lehetséges kapcsolata a turizmussal, a rekreációval, a városkép fejlesztésével, és a városmarketinggel. Amint az a Stratégia Bevezetőjében is jelzésre került, a versenyképes desztináció kialakítása Kovászna esetében szükségessé teszi a helyi közösség és a turizmus funkcionális összekapcsolását. A gazdaság mellett a kultúra jelentheti azt a szegmenst, ahol ez több program formájában is már középtávon megvalósítható. Ugyanakkor a kultúrának és a turizmusnak a funkcionális összekapcsolása lehetővé teszi azt is, hogy már rövidtávon, viszonylag kisebb beruházásokkal olyan programokat lehessen elindítani, amelyek az élményalapú turizmust helyezik előtérbe. Az alábbiakban több alfejezetre bontva mutatjuk be a kulturális-művelődési potenciált.

Városi könyvtár

A városi könyvtár a helyi önkormányzathoz tartozik, három alkalmazottat foglalkoztat. A könyvtár gazdag könyvállománnyal rendelkezik, és a bővítése rendszeres. A bővítés elsősorban külső támogatás által történik, főleg kortárs irodalmi és tudományos könyvek által. Négy éve működik a Márai program, két éve a Nemzeti Kulturális Alap támogatása. A könyvtárt elsősorban az iskolások látogatják, főleg a kötelező olvasmányokat keresik. Második népesebb könyvtárhasználó csoport az idősek korosztálya. Nyáron a látogatottság megcsappan, ennek javítása érdekében szeretnének nyitni a fürdővendégek felé, valamint az iskolások irányába is. Ennek érdekében reklámanyagot is készítettek. Az iskolások gyakran bejárnak számítógépezni, az idősek is egyre inkább igénylik ezt. Saját rendezvényeket nem tudnak szervezni, mert egy átszervezés után a könyvtár felülete, a fizikai hely kisebb lett. Nincs lehetőség rendezvények tartására, író-olvasó találkozók szervezésére. Együttműködnek létrejöttek viszont más szervezetek rendezvényeivel, pl. az Ignác Rózsa egyesülettel. Végeznek egy sajátos tevékenységet, amelyet bővíteni szeretnének: internethasználat oktatása. Ez nem egy szervezett tevékenység, hanem alkalmi, de többen is igénylik. Ez a tevékenység elsősorban azokra az idősekre irányul, akik nem járatosak a számítógép, az internet világában, és nincs is otthonukban erre lehetőség. Őket elektronikus levelezésre, a

közösségi média (Facebook) használatára tanítják meg. Ezek az idős emberek rendszeresen bejárnak a könyvtárba, és a könyvtár dolgozói segítségével tartják az internet által a kapcsolatot távol élő rokonaikkal, barátaikkal. Ugyancsak segítséget nyújtanak fiatal álláskeresőknél az internetes tájékozódás és jelentkezési csomag összeállítása terén.

Legnagyobb problémát az intézmény fizikai adottságai jelentik: a kis helyszín, a zsúfolt hely. A másik hiányosság az előzőből adódik: megfelelő nagyságú felület hiányában nem tudnak rendezvényeket szervezni, olvasótermet működtetni.

Tervez, elképzelések: Elsősorban nagyobb felületre van szükség. Fontos lenne külön gyerekrészleg, ahol gyerekprogramokat lehetne szervezni, illetve rendszeres szombat délelőtti gyermekmegőrzőt, foglalkozásokat. Könyvbemutatók, író-olvasó találkozók megtartására alkalmas térre volna szükség, hogy valódi könyvtárként, ne csak könyvkölcsönzőként működjön.

Néhány adat a Könyvtár működéséről

Év	Kikölcsönzött könyvek száma	Aktív olvasók száma	Könyvek száma
2011	65894	4395	101662
2012	41715	3350	101186
2013	35648	3565	102927
2014	38235	3103	103148

Forrás: TEMPO Adatbázis

Egyesületek, klubok kulturális tevékenysége

A város nagyon gazdag egyesületi élettel rendelkezik. Több kulturális egyesület is működik, ezek egy része a település értelmiségi rétegére gyakorol vonzerőt, mások a fiatal korosztály és a gyermekek számára szerveznek kulturális és szabadidő tevékenységeket, különböző foglalkozásokat. Fontos, hogy ezek tevékenysége rendszeres, meghatározott feladatokkal és elképzelésekkel működik.

Kőrösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület: Nevét a ma közigazgatásilag Kovásznához tartozó Csomakörösön született keletkutató Kőrösi Csoma Sándorról kapta. (A hely híres szülöttjének nevét egyébként nemcsak az egyesület, hanem iskola is viseli, több szobrot is állítottak tiszteletére Kovászna városában és a tágabb térségben.) Az egyesület fő feladatának a névadó tudós emlékének ápolását tartja. Céljai közt szerepel egy dokumentációs központ kialakítása Kovásznán, valamint a Csoma-kutatások ösztönzése és az anyanyelvi kultúra ápolása. 1990 márciusában jött létre, azóta minden évben megtartják a Csoma-

napokat. A Csoma-napok rendezvénysorozat többféle tevékenységet foglal magába. Tudományos konferencia, mely külföldi és hazai szakembereket hív meg. A szervezők arra törekednek, hogy a konferencia megtartsa magas tudományos színvonalát, Kőrösi Csoma Sándor szellemiségének megfelelően. A Csoma-napok alkalmával ünnepségeket tartanak Csomakőrösön, a kutató szülőházánál, emlékmúzeumánál, amely előtti téren szobra is áll. Képzőművészeti kiállításra is sor kerül, valamint testvérvárosok kulturális egyesületeinek bemutatóira, zenés-táncos műsorokra. Ezeket a rendezvényeket helybeliek és más helységekből vagy külföldről érkezett vendégek is látogatják. Az egyesület hozta létre az emlékházat, amely hű mása a keletkutató tudós hajdani szülőházának. Az emlékház látogatható.

Fábián Ernő Népfőiskola: A népfőiskola a Kőrösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület keretén belül működik. A népfőiskola a kovásznai születésű pedagógus, filozófus, kritikus nevét viseli. Fő tevékenysége a havonta megszervezésre kerülő honismereti előadások sorozata, neves meghívottakkal. A szervezet találkozóin könyvbemutatókra is sor kerül. Fábián Ernő emlékét a város központi parkjában felállított szobor is őrzi.

Ignác Rózsa Irodalmi Klub: Az irodalmi klub szintén a Kőrösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület keretén belül működik. Nevét a kovásznai születésű író, színész Ignác Rózsáról kapta. A klub elsődleges célja a névadó emlékének ápolása, de fontosnak tartják a város irodalmi életének fellendítését. Havi rendszerességgel tartanak irodalmi esteket, meghívott előadókkal, ezek nagyon népszerűek. 1999-ben hozták létre az Ignác Rózsa-emlékszobát, mely az író könyveivel, fotóival, valamint a család által adományozott bútoraival, íróasztalával, személyes tárgyaival van berendezve. Kerek évfordulókon Ignác Rózsa-napokat szerveznek. Tervezik egy Ignác Rózsa Erdélyi Magyar Egyesület létrehozását, amely pályázatokat írna ki tehetséges fiatalok számára.

Pokolsár Egyesület: A Pokolsár Egyesület sokrétű kulturális tevékenységet fejt ki. Elsősorban színjátszással foglalkozik, de egyéb kulturális, gasztronómiai, sporttevékenységek is színesítik tevékenységi körét. 2013-ban alakult meg, nevét a város főterén látható iszapvulkán maradványról kapta. Habár viszonylag nem régi egyesületről van szó, létrehozói tulajdonképpen a negyvenéves múltra visszatekintő kovásznai diákszínpad hagyományait keltették életre. Tagjainak nagy része is az egykori diákszínpad keretében szerette meg a színjátszást. A Tamási Áron, Sütő András darabjaiból álló repertoárjukkal gyakran turnézna a megyében, de azon kívül is tartanak előadásokat, amelyek nagy sikernek örvendenek. A

Pokolsár Egyesület a színjátszáson kívül kiállítások rendezésével is foglalkozik, gyakran részt vesznek gasztronómiai fesztiválokon, külföldön is.

Pódium színjátszó egyesület: Kovásznát az amatőr színjátszás városának is nevezhetnénk, hisz a Pokolsár mellett működik egy másik felnőtt színjátszó csoport is. Ez a csoport elsősorban a szórakoztató műfajokra specializálta magát, de repertoárjukból kiderül, hogy a szórakoztatásnak az igényes változatát is felvállalják: Ionesco-darab bemutatására is vállalkoznak.

Kőrösi Csoma Sándor Diákszínpad: A helyi diákszínjátszás hagyományait folytatja. Elsősorban Tamási Áron darabjainak bemutatását tűzték ki célul. Rendszeresen részt vesznek a város rendezvényein, a városnapokon, a Csoma-napokon. Vendégszereplésekre is járnak.

Kórusélet: A fürdővárosban hét kórus működik, gyakoriak a fesztiválok, ahol a helyiek, illetve messzebből jött dalárdák is találkoznak. Minden évbe megtartják a helyi kórusok találkozóját, már másfél évtizede. A kórusok fellépnek a város különböző ünnepein, egyházi és világi ünnepeken egyaránt. A megyei szintű kamarakórus fesztiválok is itt kerülnek megrendezésre. A fesztiválok nagy látogatottságnak örvendenek.

Kovásznai Ifjúsági Fúvószenekar: 2010-ben alakult, ma már van haladó és kezdő csoport is. Részt vesznek a város különböző ünnepi rendezvényein. Céljuk egy színvonalas fúvószenekar létrehozása.

Justinian Teculescu Egyesület: A Justinian Teculescu Egyesület a helyi románság kulturális életének szervezésében játszik fontos szerepet. Kiemelkedő tevékenységük a Juhászlakodalom (Nedeia mocaneasca) megszervezése, amely a vajnafalviak hagyományos lakodalmi szokásait mutatja be hagyományörző csoport közreműködésével, gazdag egész napos kulturális és szórakoztató program, kézműves termékek vására kíséretében. A Juhászlakodalmat minden évben megszervezik. Az egyesület szorgalmazza a helyi tehetségek támogatását, kulturális műsorral vesz részt az évente megszervezésre kerülő városnap rendezvényeken. Diákszínjátszó csoportot is működtet.

Cetatea Dacică - Valea Zânelor Egyesület: Az egyesület 2012-ben jött létre. 9 tagja van, amelyből 7 alapító tag. Ezek között van régészeti, múzeumi szakember, illetve a régészet iránt érdeklődő személy is. Az egyesület fő célja a kutatások ösztönzése és támogatása, a meglévő tudományos-kulturális örökség támogatása törvényes keretek között. A tevékenységek közé tartozik a tagok és az önkéntesek aktív részvétele az évente rendszeresen zajló régészeti kutatásokban szakemberekből álló kutatócsoportokban (szakértők közreműködése a következő intézményekből: Muzeul Național de Istorie al Transilvaniei, Muzeul Brăilei,

Muzeul Național de Istorie al României, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Institutul de Arheologie Vasile Pârvan din București). További tevékenység a Nyitott Kapu Program rendszeres megszervezése, amely során a látogatóknak bemutatják a kutatási eredményeket, kirándulásokat szerveznek. Ugyanakkor az egyesület is részt vesz különböző kulturális és sportrendezvényeken.

Fiatalok Kovásznáért Szervezet FIKOSZ: A szervezetet 2008-ban alapították. Céljuk: a helyi fiatalok összehozása, mozgósítása különböző tevékenységekre. Tevékenységük sokrétű. Szerveznek farsangi bált, őszi bált, gitárestet, szemétygyűjtési akciót, fotópályázatot hirdetnek és kiállítást szerveznek a beérkezett anyagból, ugyanakkor rendszeresen megszervezik a Fikosz-napokat. Tehetségkutató versenyeket is rendeznek.

BÜTTYKÖR, a Kovásznai Kisgyerekes Családok Baráti Köre melynek keretében tematikus gyerekfoglalkozásokat kínálnak óvodások, kisiskolások, valamint szüleik részére. A találkozókra heti rendszerességgel kerül sor.

Forrás Néptáncgyűttes – ifjúsági néptáncsoport

HANGfoglalás és SzőnyegfelcsavaROCK: a Boldog Apor Vilmos Gyermekvédelmi Központ zenekarai. Részt vesznek a város különböző rendezvényein, karácsonyi koncertjeikre meghívják a város lakóit.

Fotóklub: minden korosztálynak

Buborékok – kézimunkakör, melynek keretében kiállításokat is szerveznek

Tanulók háza körüli tevékenységei szintén bővítik a kulturális foglalkozások körét.

Fontosabb, kulturális tartalommal is jellemezhető rendezvények

- Kőrösi Csoma Sándor Napok. Már huszonhat alkalommal került megrendezésre, szervező a Kőrösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület
- Helyi kórusok találkozója
- Kamarakórus fesztivál – A háromszéki kamarakórusok fesztiválja, amelyet idén kilencedik alkalommal szervezett meg a helyi Pastoral kamarakórus
- **Kovászna Városnapok.** A városnapokra idén 18. alkalommal került sor. Ez az alkalom nagyon gazdag és sokszínű, négy napig tartó rendezvénysorozattal várja az

érdeklődőket. A városnapi rendezvénysorozat keretében komoly és a szórakoztató műfajok sokaságra kerül sor: a nemzetközi konferenciák és a képzőművészeti tárlatok mellett a szórakoztató műsorok kapnak hangsúlyos szerepet. Több koncert együttes is fellép, mindig van egy kiemelt sztárvendég. Sor kerül ugyanakkor néptánc bemutatóra, bográcsos főzőversenyre, aranylakodalmások köszöntésére, sportrendezvényekre, kézműves vásárra. Ez alkalommal a városi vonat és a gőzös mindennap közlekedik, és a Tündérvölgyig viszi fel a természetbe vágókat.

- **„Nedeia mocaneasca de la Voinesti”** – hagyományos lakodalom, szokások, népművészet. Népi hagyományokat ápoló és komplex rekreációs program, évente rendszeresen megszervezésre kerül, nyilvános térben, jelentős számú résztvevővel. Szerep regionális jellegű.
- **Kovásznai Amatőr Színjátszó Találkozó (KASZIT)** – idén első ízben szervezte meg a FIKOSZ, hat színjátszó csoport részvételével
- **Filmtett fesztivál**
- **Trabant találkozó.** Eddig hét alkalommal került megrendezésre. Az ország minden részéből idevárják a trabantosokat
- Jövő év márciusában Kovászna lesz a munka és család témáját tárgyaló konferenciasorozat egyik új állomásának a házigazdája, ahol a civil szervezetek fontossága és szerepe lesz a központi téma.

Intézmények, a kulturális rendezvények helyei

- Művelődési Központ. Nemrég sikerült felújítani. Ebben az állapotában alkalmas arra, hogy igényesebb színpadi rendezvényeket lehessen megrendezni. Nézőtere több mint kétszáz fő befogadására alkalmas.
- Városi Művelődési Ház
- Kádár László képtár. Rendszeresen kerül sor képzőművészeti tárlatokra
- Gazdáné Olosz Ella emlékgaléria: a textilművész képzőművészeti tárlata, az itt alkotó művész reprezentatív alkotásaiból álló gyűjteményes kiállításnak ad helyet.
- Körösi Csoma Sándor Múzeum a csomakörösi Művelődési Házban: Körösi Csoma Sándor életét és munkásságát bemutató állandó kiállítás
- Vajnafalvi Unirea Terem
- A Justinian Teculescu Egyesület Néprajzi Múzeuma

Történelmi emlékművek

„Tündér Ilona Vára” régészeti rezerváció. Dátum: (CV-I-s-A-13058)

Erődítmény. Dátum: Krisztus előtti I. sz. - Krisztus utáni i. sz., Geto-dák kultúra (CV-I-m-A-13158.01)

Település. Dátum: Hallstatt (CV-I-m-13058.02)

Település. Dátum: Bronzkorszak (CV-I-m-A-13058.03)

A kommandói Sikló. Dátum: XIX. Század, 1886 (CV-II-a-A-13195)

Sikló. Dátum: 1886 (CV-II-m-A-13195-01)

Kapcsolódó épületek. Dátum: XIX. század (CV-II-m-A-13195-02)

Kisvasút. Dátum: 1891 (CV-II-m-A-13195.03)

Faházak. Dátum: XIX. század- XX. század (CV-II-a-B-13196)

A Vajnafalvi Régi Iskola, ma általános iskola. Dátum: a XIX. század közepe (CV-II-m-A-13197)

„Szent Miklós” Templom. Dátum: 1793 (CV-II-m-B-13198)

Az ortodox templom parókiája. Dátum: XIX-XX. század (CV-II-m-B-13199)

A román katona szobra. Dátum: 1970 (CV-III-m-B-13345)

Forrás: ROMÁNIA HIVATALOS KÖZLÖNYE, I. RÉSZ, 670 bis/I.X.2010

Régészeti, ipartörténeti és természeti kulturális örökség

Tündér Ilona várának romjai. A vár romjai Kovászna központjától 5 kilométerre lévő Miske-erdő hegycsúcsán találhatók, amelyet a helybéliek Tündér Ilona vagy Miske váraként ismernek. Eredetéről és egykori lakóiról nincsenek megbízható adatok. A néphit mesei eredetet tulajdonít neki: „A várban Tündér Ilona lakott, akinek roppant kincse a vár pincéjében volt elrejtve. A pince titkos bejáratát mindig egy éber kakas őrizte, amely csak hét évben egyszer aludt el. Ekkor megnyíltak a pince kapui, s aki ezt a pillanatot kileste, a pince falait díszítő gyémántos virágokat hozhatott ki. Azt is regélik, hogy a várat Bálványossal egy aranyhíd kötötte össze, melyen Tündér Ilona magányosan vagy kíséretével együtt sétált keresztül az egyik várból a másikba. Miután Tündér Ilona elhagyta az emberek országát, a vár is omladozni kezd. A körülötte vadon termő gyümölcsök, rozmaringcserjék annak bizonyítékai, hogy itt volt Tündér Ilona virágoskertje.” (Dr.Sikó Barabási Sándor) Az ásatások nyomán kialakult feltételezések nem egybehangzóak: egyesek dák várnak mondják, mások szerint része volt a háromszéki védvár-

vonulatnak. Az odalátogatók kellemes sétautat tehetnek a romok felé, a Várhegyről ugyanakkor szép kilátás nyílik a városra.

Kovászna-Kommandó erdei vasút. A kovásznai **Sikló** ma már ipartörténeti ritkaság, egy keskeny nyomtávú iparvasúti hálózat része, a hajdani fakitermelés korából származik. A siklóvasút hossza 1236 méter, a két vége között 327 méter a szintkülönbség. A két különálló vasútvonalat kötötte össze, a nagy szintkülönbség kiegyenlítése érdekében. A kitermelt fa és a Komandón előállított deszkaáru szállítására használták. Majdnem száz évig működött folyamatosan, de az 1996-os erdőtűz áldozata lett. Sikerült újjáépíteni, de 1999-ban végleg leállt rajta a forgalom. Maradványai a Tündérvölgyben turisztikai látványossággént szolgálnak. (Sikó Barabási)

Pokolsár. A város szimbóluma, egyedülálló iszapos, kénes-széndioxidos gázkitörés a Fötér keleti peremén, melyet kezdetben fürdőkúrára használtak. 1881-ben nyitották meg "Pokolsár Fürdőintézet" néven, s ezzel Kovászna a rendezett gyógyfürdők sorába lép. A későbbi fürdőtelep a vajnafalvi (Kovásznával összenőtt falu) Mikes-telken alakult ki, Mikes fürdő néven. A Pokolsár vasas, káliumos és lítiumos vizét a forrásból állandóan feltörő szén-dioxid és kén-dioxid tartja mozgásban. Az örvénylő, zúgó Pokolsár szeszélyes kitöréseit régebben több száz szekérnyi kővel és homokkal elfojtották, és ma egyszerű, dróthálós letakart medencébe zárva vonja magára az odalátogatók figyelmét. Kovászna főterén van a város szimbóluma, a **Pokolsár**, folyamatos szén-dioxid gázkitörés, iszapvulkán. A mélyből feltörő gáz a borvizet, a talajvizet, de leginkább a márgás iszapot örvénylő és forrongó állapotban tartja. A Pokolsár az elmúlt 200 évben több alkalommal is kitört, a legerőteljesebb kitörését 1837-ben jegyezték. Ettől kezdve folyamatosan zavaros a vize, míg korábban a kitörések után letisztult. Napjainkban ráccsal fedett, fortyogó kút formájában tekinthető meg. (Sikó Barabási)

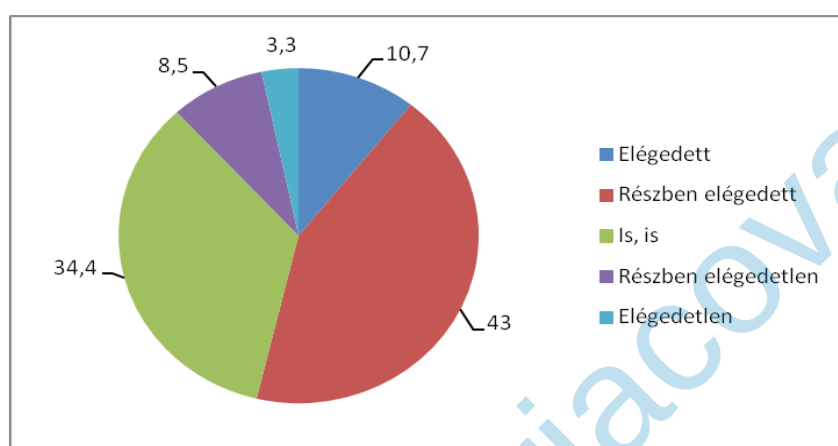
Információ, társadalmi nyilvánosság

A városnak nincs saját lapja, újságja, tévécsatornája, rádióműsora. A közhasznú információk az önkormányzat kiadványában jelennek meg. Működik több, kovásznai érdekeltségű Facebook profil. Aki igényli, feliratkozhat a hivatal körlevelére, ahol rendszeres tájékoztatást kap nemcsak a kulturális élet híreiről, hanem a városra vonatkozó más jellegű hírekről is. A Székely hírmondó webportál Kovásznai körkép címen gazdag és naprakész információs anyagot kínál a város életéről, ezen belül a kulturális vonatkozású hírek nagy teret kapnak.

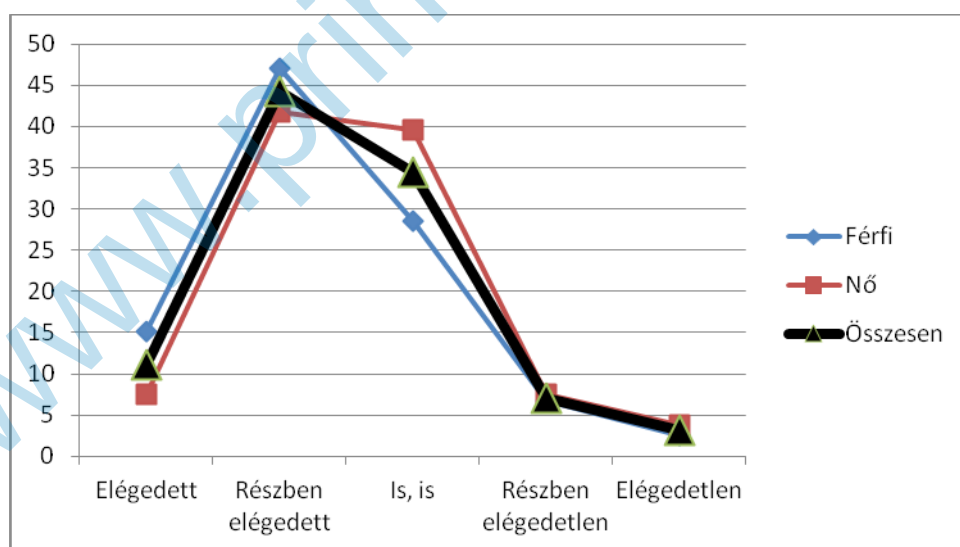
Lakossági vélemények a kulturális-művelődési életéről

A megkérdezettek több fele elégedett vagy nagyon elégedett a kulturális-művelődési programokkal. Közel 35 százalékra tehető azok aránya, akikis-is véleményen vannak, és az elégedetlenek aránya csak 10 százalék. További fontos információ, hogy ez a vélemény egységes lakossági álláspontot tükröz, nem mutatható ki lényeges eltérés nem, életkor vagy lakhely szerint.

Menyire elégedett a kulturális, közösségi programokkal?

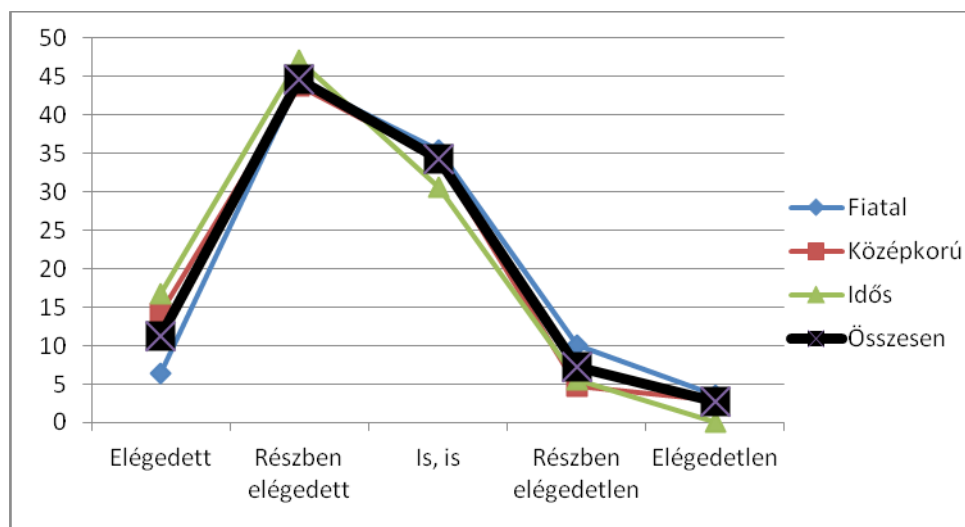

A város kulturális, közösségi programjaival kapcsolatos vélemények megoszlása nemek szerint

A város kulturális, közösségi programjaival kapcsolatos vélemények megoszlása korcsoportok szerint

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A kultúra szerepének relatív jellegére utal ugyanakkor az, hogy a kiemelkedő helyi értékek, adottságok körében a kulturális elemek nem kapnak szerepet, s a távlati fejlesztési javaslatok körében is csak kismértékben kerülnek említésre. Csak azok a kulturális komponensek képeznek kivételt, amelyek nagyobb számú résztvevő számára kínálnak rekreációs lehetőséget. Mindez arra utal, hogy a színes és a gazdag helyi kulturális kínálathoz a lakosság passzív módon viszonyul, miközben értékesnek és fontosnak tartja azt. Ez a térség városaira általánosan jellemző, azonban Kovászna esetében a versenyképes turizmus kialakítása nem nélkülözheti a kultúra sokkal nagyobb implikálását a fejlesztési folyamatba. A javasolt konkrét fejlesztési programok többféle továbblépési, fejlesztési lehetőséget kínálnak ezzel kapcsolatban.

2.8.Rekreáció

Városi környezetben évről évre egyre nagyobb mértékben kerülnek előtérbe a rekreációs igények. Ez globális trend, amely térségünkben is érvényesül, és számítani kell arra, hogy fokozódni fog. A városi településeken az infrastruktúra alapszintű rehabilitációja után erősödnek a rekreációs igények, ide koncentrálnak azok a lakossági elvárások, amelyek korábban az infrastruktúra fejlesztésére irányultak. A rekreációs lehetőségek biztosítása a helyi életminőség része. Ennek fontosabb területei: nyilvános szabadidős programok és rendezvények, egyéni és csoportos, nyilvános és zárt térben zajló sport tevékenységek, szórakozási-kikapcsolódási lehetőségek és vendéglátás, az egészség megőrzéssel kapcsolatos nyilvános és klubszerű tevékenységek, klubok és egyéb kis csoportos foglalkozások sokféle témakörben, strand és wellness, a zenekultúra sokféle formája stb. Fontos fejlemény, hogy fokozódik a rurális térségben lakók rekreációs igénye is, és a közlekedési lehetőségek javulásával és a kommunikációs lehetőségek bővülésével ők a legközelebbi városban szeretnék igénybe venni ezeket a szolgáltatásokat. A legfontosabb igénylőcsoport a fiatalok köréből szerveződik. Ha ez a csoport nem találja meg helyben a számára fontos rekreációs lehetőségeket, akkor más városokba megy. Ami még fontosabb: rekreációs lehetőségek hiányában a saját várost a fiatalok csoportja leértékeli, leminősíti, a településhez való tartozás érzése gyengül, előtérbe kerül a más településre költözés terve.

Kovászna esetében a fentiekhez még hozzáadódik egy nagyon fontos tényező. A turisztikai szolgáltatások körében a különféle szabadidős programok kínálata alapvető fontosságú. Nem lehet versenyképes turizmust kifejleszteni a rekreációs lehetőségek bővítése, folyamatos megújítása nélkül.

Azt tapasztalhatjuk, hogy a városban a rekreációs lehetőségek száma és módoszata gazdagodik, de nem éri el a lakossági igények szintjét. Ugyanakkor ha a turizmusban további fejlesztési programok indulnak el, akkor ennek szerves része kell legyen a rekreációs lehetőségek további programszerű bővítése. A rekreációs igényeknek való megfelelés szintén sinergiára alapozó fejlesztést kíván. Ezen a téren szorosan összekapcsolódnak az olyan területek, mint a sport, a kultúra, a rendezvényszervezés, a természetjárás, a vendéglátás különféle formái, egészségmegőrzés, a civil szervezetek munkája, stb.

A tág értelemben felfogott rekreáció terei Kovásznán az alábbiak. A felsoroltak közül az igényes kulturális programok és a parkok-játszóterek kivételével mindenikből jelentős hiány van.

- Sportpályák és sporttermek, sport jellegű tömegrendezvények, versenysport
- Szabadidőtöltéshez, közösségi élethez kapcsolódó vendéglátóhelyek (teraszok, pizzéria, kávézók, pub-ok)
- Diszkotéka jellegű programok
- Alkalmi nagy nyilvános rendezvények
- Igényes kulturális-művelődési programok (színház, zene, képzőművészet)
- Parkok-játszóterek
- Piknik terek és programok

Pozitív példa, sikeres kezdeményezés, népszerű nyilvános program, rekreációs lehetőség több is van, a gondot az jelenti, hogy a kínálat és a társadalmi igény közti távolság nagy.

- Piknikzóna most is működik: a tűzhellyel, padokkal, asztallal, valamint pavilonnal ellátott három piknikzóna használata ingyenes. Ezek az övezetek kizárólag piknikezésre használhatók, sátorozásra nem alkalmasak. A Tündérvölgyben levő kemping is hamarosan megnyitja kapuit. Fontos tudni, hogy csak a kijelölt helyen szabad tüzet tenni. Az önkormányzat odafigyel a piknikzónák tisztaságára, hetente legalább kétszer takarítanak, de szükség esetén többször is.
- Ugyanakkor a Keskenynyomtávú Vasutak Megőrzéséért Létrehozott Egyesület (Asociația pentru Păstrarea Liniilor Ferate Înguste) által működtetett kisvonal is járja a Clermont szálló és a Sikló közti hat kilométeres szakaszt minden pénteken, szombaton és vasárnap 9 és 18 óra között. A dízelmozdonyra 4 lejt fizetnek a gyerekek és 6 lejt a felnőttek. Jelentkezni a 0756.244.920-as és a 0745.363.780-as telefonszámokon lehet.
- Rekreációs lehetőséget kínálnak a működő kulturális programok (lásd: 2.7. Fejezet). A nyilvános rendezvények száma egyre gyarapszik, ezek látogatottsága jelentős, de nincsenek pontos információk. A kiállítások és közgyűjtemények látogatottsága is fontos tényező a város kulturális életében.

Kiállítások, múzeumok/emlékházak látogatottságának alakulása

Év	Látogatók száma
2005	1012
2006	845
2007	750
2008	758
2009	835
2010	742
2011	782
2012	907

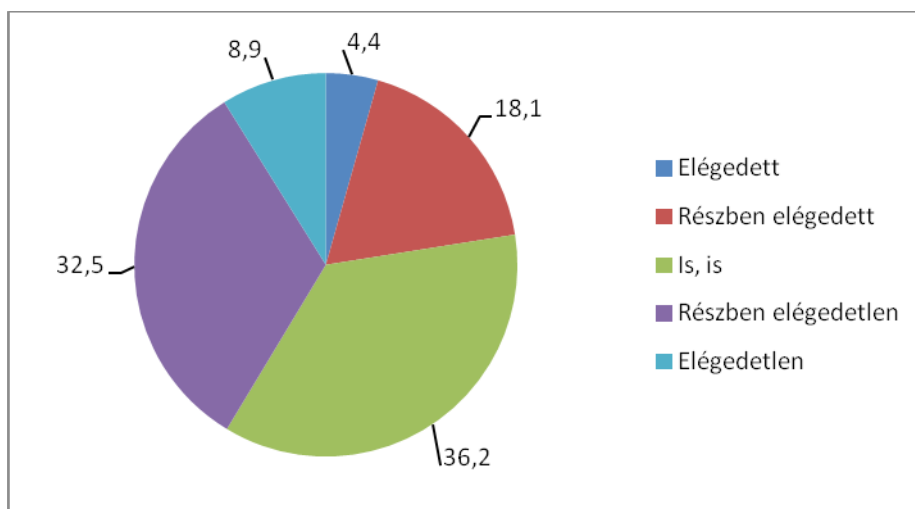
Forrás: TEMPO adatbázis

- A rekreációs programok nagy lehetőségét jelentik a szabadtéri tevékenységek, a séták a természeti környezetben. Abból kiindulva, hogy a város rendelkezik egy országos presztízsű szívkörházzal és rehabilitációs központtal, ezek a lehetőségek még nagyobb fontosságot nyernek.
- A Tündérvölgy egyszerre jelent mai jó megoldásokat és további programfejlesztések lehetőségét. Ez rendkívüli, szép természeti környezet. Az erdők közvetlen közelsége lehetővé teszi, hogy az ökológiai, a társadalmi és a gazdasági funkciói egyszerre érvényesüljenek. A környezet védelme érdekében nagyon fontos megelőzni a turisták nem megfelelő viselkedését: tábortüzek gyújtása, zajártalom, szemetelés, a vizek szennyezése. Fontos lehetőség a Sípálya közvetlen közelében az új piknik-hely kialakítása.
- A természeti környezet által kínált további rekreációs lehetőségek: sporthorgászat, turistautak.

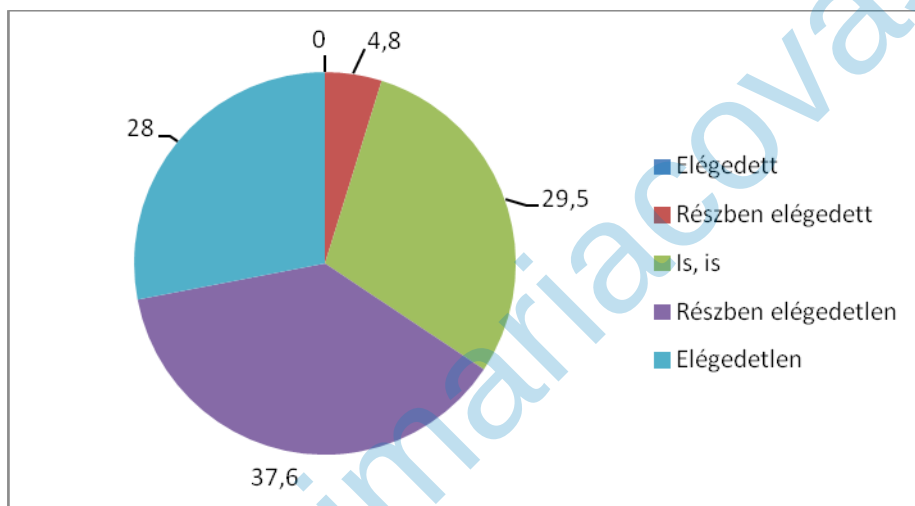
A helyi lakosságnak a rekreációs, kikapcsolódást kínáló programokkal kapcsolatos álláspontját az alábbi ábrák szemléletesen mutatják.

Mennyire elégedett a sportolási lehetőségekkel?

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

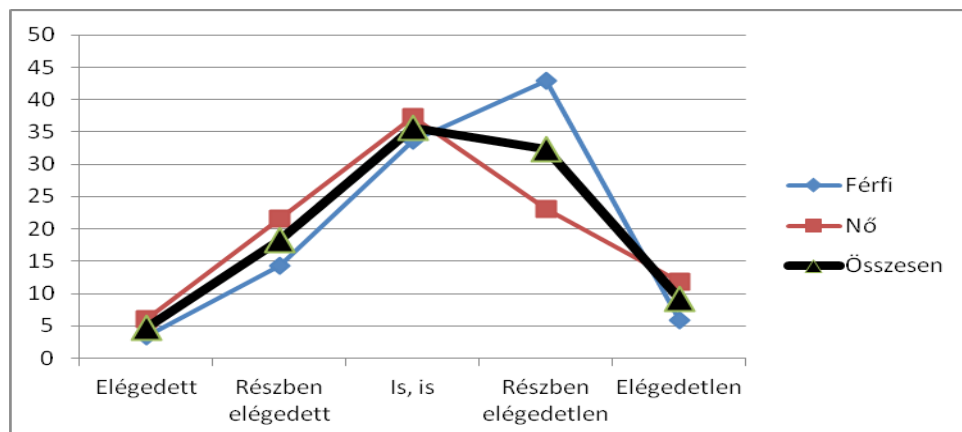

Mennyire elégedett a kikapcsolódási, szórakozási lehetőségekkel?

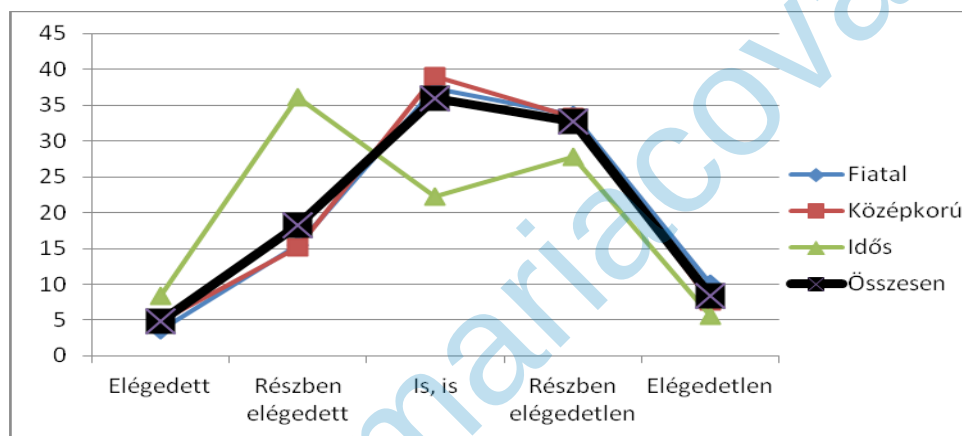

A kikapcsolódási, szórakozási lehetőségeket illetően az elégedetlenek és nagyon elégedetlenek aránya együttesen a lakosság kétharmadát teszi ki, s az elégedettek aránya 5 százalék alatt van. Az elégedetlenek aránya a magán lakásokban élőkénél nagyobb, életkor szerint pedig a fiatalok és a középkorúak körében. Az alábbi táblázatok a sportolási lehetőségekkel, illetve a szórakozási-kikapcsolódási lehetőségekkel kapcsolatos lakossági vélemények megoszlását mutatják.

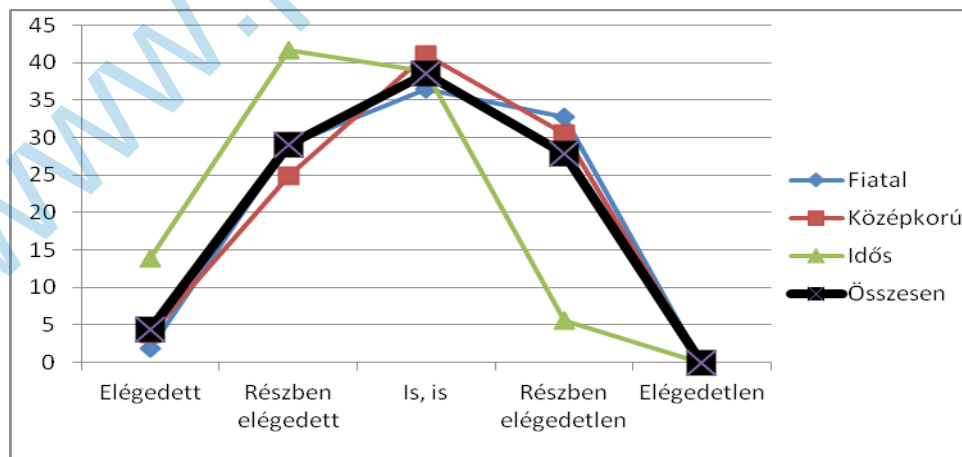
A városban biztosított sportolási lehetőségekkel kapcsolatos vélemények megoszlása nemek szerint

A városban biztosított sportolási lehetőségekkel kapcsolatos vélemények megoszlása korcsoportok szerint

A városban biztosított szórakozási, kikapcsolódási lehetőségekkel kapcsolatos vélemények megoszlása korcsoportok szerint

A fentiekből is következik, hogy a város pozitív értékeinek, adottságainak felsorolásában nyilván nem szerepelnek a rekreációs lehetőségek. Ugyanakkor a hátrányos tényezők listáján a rekreációs lehetőségek a harmadik helyet foglalják el a munkahelyek hiánya és az utak rossz állapota után. A kiemelten fontos lakossági fejlesztési igények listáján pedig a strand igénylése a második helyen szerepel a munkahely teremtwési igény után, s ehhez még további rekreációs igények kapcsolódnak. Mindez megerősíti azt, amit a bevezetőben jeleztünk: az infrastruktúra rehabilitációja után a lakossági igények a rekreációs jellegű elvárásokra fókuszálódnak, és az ilyen jellegű fejlesztési programokra a következő időszakban célszerű nagyobb figyelmet fordítani.

Kiemelten fontos lakossági fejlesztési igények

Kiemelten fontos igények	Említések száma
Munkahelyek teremtwése	102
Strand kialakítása	73
Gazdasági fejlesztés, beruházások	52
A turizmus további fejlesztése	42
Rekreációs lehetőségek bővítése	27
Sport infrastruktúra fejlesztése	25
Több rendezvény legyen	26

2.9.Oktatás, iskolázottság

Városi jellegéből adódóan, valamint térségi vonzásközpont szerepéből adódóan Kovászna iskolarendszere (intézmények száma, oktatók száma, tanulók száma), valamint maga az oktatási tevékenység jelentős szerepet képvisel a város életében. A szerkezet fontos jellemzője az, hogy az osztályok száma és a tanulók száma tekintetében van egy kiemelkedően nagy intézmény, s ennek működési módja alapvetően meghatározza a többi intézmény működését is. Az intézmény mérete és városbeli szerepe képzési és szimbolikus, ami azt eredményezi, hogy az oktatási tevékenység mellett ebben az intézményben jelentős kulturális, sport és egyéb tevékenység zajlik a tényleges oktatási tevékenység mellett.

Az alábbi táblázat az iskolázottsági mutatókat tartalmazza a 10 éves, illetve annál idősebb lakosság körében a városban. A legnagyobb arányban líceumi végzettség jellemző a szóban forgó népességre, de az általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya is magas, míg a legkevésbé a posztliceális és mesterképzés jellemző a város lakosságára. Felsőfokú végzettséggel 9,9 százalék rendelkezik.

Az iskolához és a tanuláshoz való viszonyulást alapvetően meghatározza a családi környezet, ezen belül a szülők iskolai végzettsége. Az alábbi táblázat a 10 évesnél idősebb népesség iskolai végzettségét, illetve iskolai státuszát mutatja be. Az adatsor térségi léptékben is kedvező, annak ellenére, hogy a városban középfok utáni képzési program nem működik.

Iskolai végzettség	Szám	Százalékarány a 10 évnél idősebb népesség körében
Felsőfokú	882	9,9
Posztliceális, mesterképzés	424	4,9
Líceum	2702	30,7
Szakiskola, inasiskola	1360	15,5
Általános iskola	2418	27,3
Elemi iskola	949	10,7
Iskolai végzettség nélkül	93	1
Teljes szám	8828	100

Recesământul 2011

www.recensamantromania.ro

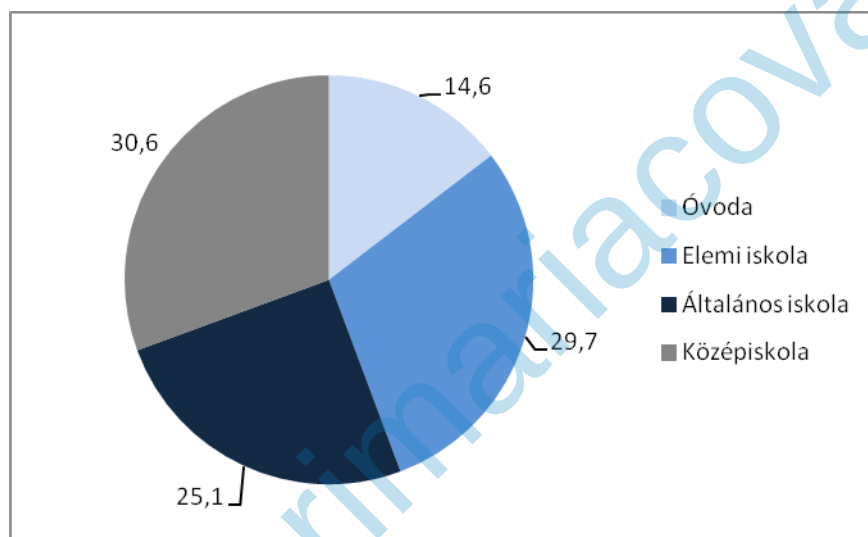
1.Városi oktatási rendszer

Kovászna városban összesen 8 tanintézmény található, ebből 5 óvoda, egy elemi, illetve egy általános iskola, valamint található egy líceum is. A líceumban magyar és román nyelven, az elemi iskolában magyar nyelven, míg az általános iskolában román nyelven folyik az oktatás. Az óvodákban összesen 11 csoport indult a 2014-2015-ös tanévben, összesen 309 óvodással.

Az Orbán Balázs elemi iskolában 17 osztály működik, összesen 354 diák oktatása folyik a tanintézményben. Az Avram Iancu általános iskolában román nyelven zajlik az oktatás 18 osztályban, az oktatott diákok száma 357. A Körösi Csoma Sándor líceumban 57 osztály van 1232 diákkal.

Az alábbi táblázatok a tanulók képzési szint szerinti megoszlását, illetve a középiskolások képzési típus szerinti megoszlását mutatják. Szembetűnő a középiskolai képzés jelentős súlya, középfokon az elméleti képzés dominanciája. Ez utóbbi a múlt évben és ebben a tanévben módosult, a három éves szakképzés bevezetése az elméleti osztályok számának adminisztratív csökkentését eredményezte. Ez azonban még nem jelenti a szakmai képzés tényleges térnyerését vagy társadalmi támogatását.

A tanulók képzési szint szerinti megoszlása Kovászna város tanintézményeiben a 2014-es évre vonatkozóan (%)

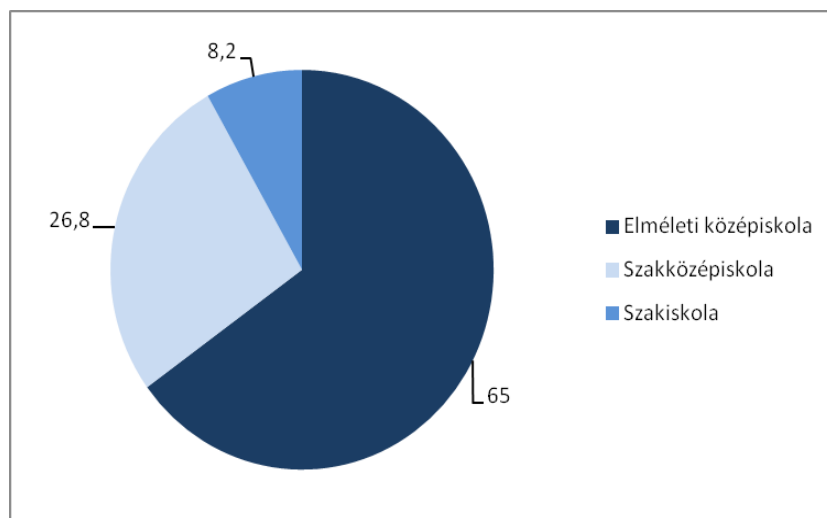

Forrás: Inspectoratul Școlar Județean Covasna

<https://isj.educv.ro/>

A középiskolai tanulmányaikat végző diákok megoszlása a szak típusa szerint a 2014-es évre vonatkozóan (%)

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Forrás: Inspectoratul Școlar Județean Covasna

<https://isj.educv.ro/>

Az alábbi táblázat azt szemlélteti, hogy a 2010-2012 közötti időszakban a tanulmányaikat befejezők száma miképpen alakult a városban élők körében. Ez vonatkozik mindenféle tanulmányra, amelyet befejeztek, legyen az középiskolai vagy egyetemi képzés, függetlenül attól, hogy sikerült-e letenni az érettségit, záróvizsgát. Ezek az adatok arra utalnak, hogy a képzés kimeneti oldalán a teljesítmény egyenletesnek mutatkozik.

Év	Tanulmányaikat befejezők száma
2010	219
2011	263
2012	242

Forrás: INSSE Tempo

Az oktatók számának alakulása az oktatási rendszer erősségének fontos mércéje. Az alábbi táblázat az oktatók számának alakulását követi nyomon a város tanintézményeiben az 1992-2013 közötti időszakban. Mint látható, az oktatók száma a 2000-es évek elejétől trendszerűen, kismértékben csökkent. Ez azzal van kapcsolatban, hogy a rendszerváltás után a születések száma az egész országban lényegesen csökkent. Közben azonban a tanulók száma is csökkent, ezért az oktató-tanuló arány még mindig kedvező.

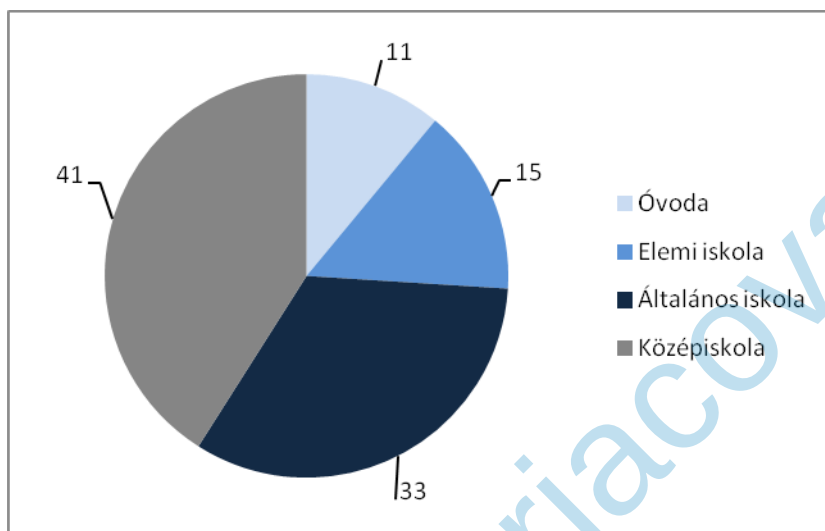
Év	Oktatók száma	Év	Oktatók száma
1992	183	2003	153
1993	200	2004	150
1994	222	2005	158
1995	225	2006	152

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

1996	209	2007	140
1997	180	2008	148
1998	168	2009	142
1999	176	2010	138
2000	174	2011	134
2001	180	2012	128
2002	156	2013	128

Forrás: INSSE Tempo

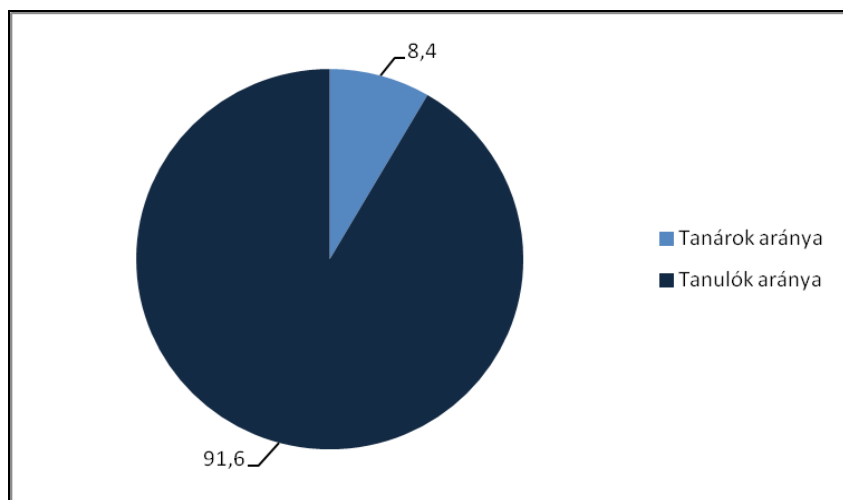
Az oktatók képzési szint szerinti megoszlása Kovászna város tanintézményeiben a 2014-es évre vonatkozóan (%)

Forrás: Inspectoratul Școlar Județean Covasna

<https://isj.educv.ro/>

Az oktatók és tanulók egymáshoz viszonyított aránya Kovászna város tanintézményeiben a 2014-es évre vonatkozóan (%)

Forrás: Inspectoratul Școlar Județean Covasna

<https://isj.educv.ro/>

2.A domináns intézmény és szerepe

Amint a bevezető részben jeleztük, a város oktatási hálózatát egy kiemelkedően nagy intézmény, a Körösi Csoma Sándor Líceum határozza meg oktatási modell, társadalmi és művelődési szerep, szimbolikus súly vonatkozásában egyaránt. Az alábbiakban részletesebben is jellemezzük.

Kovászna legjelentősebb és legnagyobb oktatási intézménye a Körösi Csoma Sándor Líceum. Az iskola vegyes tannyelvű oktatási intézmény, magyar és román osztályokkal. Elméleti, szakközépiskolai és szakiskolai osztályok egyaránt találhatóak az intézményben. Az elmúlt (2014-2015-ös) tanévben az 58 osztályban 1289 diák tanult. Az iskola diákjai általában elég jól szerepelnek az érettségi vizsgán. Ebben az évben a nyári átmenési arány 65,87% volt, amely mind az országos, mind a megyei átlagot tekintve jó eredménynek mondható. Az iskola a város jelentős intézménye, szoros együttműködést folytat a helyi önkormányzattal. Részt vesznek a város rendezvényein. Saját rendezvényeik, amelyek az iskolán kívül a város lakossága részéről is érdeklődésre tartanak számot: a gólyabál műsoros rendezvénye, a kórus fellépései és a diákszínjátszó csoport előadásai.

A **diákszínjátszás** komoly hagyományokra tekint vissza, már a hetvenes években Gazda József filozófus tanár vezetésével Erdély-szerte turnéztak nagysikerű előadásaikkal. Az iskola megszervezi a magyar és a román kultúra jelentős ünnepeit. Van iskolaújság, a diákok szerkesztik, három-négy havonta kerül kiadásra. Eddig még nem használták ki eléggé az internetes megjelenítés lehetőségeit: az iskola weblapja jelenleg kevés és nem időszerű

információkat tartalmaz. Tervezik ennek javítását, illetve a közösségi oldalak hatékonyabb felhasználását. A működő együttműködés ellenére az iskola vezetősége nem tartja kielégítőnek intézményük külső kommunikációját. A város fele mindenképpen szeretné hatékonyabban kommunikálni az iskola életének eseményeit, a híreket, a rendezvényeiket. A líceum diáktanácsa jól működik.

Sikeres kórus működik az iskolában, **Tiszta szív** néven. Nagyon sok külföldi turnén vettek részt, az Egyesült Államokban is felléptek. Az iskola mellett működik a **Pro Csoma Egyesület**, amely által pályázatokat készítenek, az önkormányzathoz is pályázni szoktak.

Ezen kívül több pályázatot sikerült megnyerniük a Kovászna Megye Tanácsa, a Communitas Alapítvány, a Bethlen Gábor Alap, valamint a Határtalanul kiírásait megpályázva. Testvériskolai kapcsolatot tartanak fenn a következő városok oktatási intézményeivel: Pécs, Debrecen, Nagykanizsa. Cserediák kapcsolatuk van egy németországi iskolával.

Mivel az iskola több szakközépiskolai és szakiskolai osztállyal is rendelkezik, a vezetőség terve szerint a helyi gazdasági egységekkel fogják szorosabbra fűzni a kapcsolatot. Erre annál is inkább szükség van, mert diákjaik szakmai gyakorlatának megszervezése ezekhez a gazdasági egységekhez köti az oktatási intézményt.

További információk, amelyek egyben azt is jelzik, hogy milyen irányban alakul az iskola társadalmi szerepe és milyen további fejlesztési programok lehetőségét kínálja:

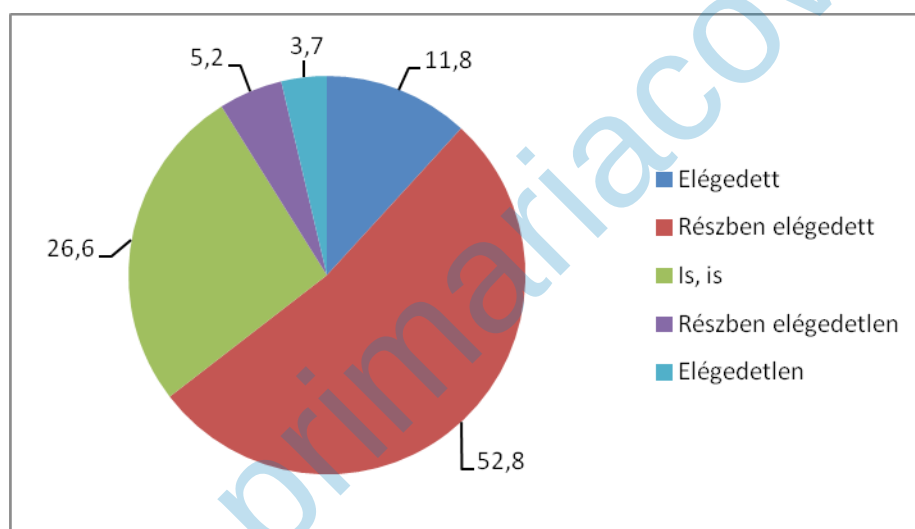
- A 2015-2016-os tanévet 1150 diákkal kezdik. Magyar nyelvű osztályok: filológia, természettudomány és turisztika. Román nyelvű: természettudomány. Szakiskolai osztályok: román nyelvű építészet és magyar nyelvű fafeldolgozás.
- A nyári szünidő folyamán átalakítások zajlottak, ennek következtében idén nem lesz délutáni oktatás.
- Egyik fontos céljuk: a szakiskolák végzettjei szakmájukban tudjanak elhelyezkedni. Ennek érdekében olyan magáncégekkel veszik fel a kapcsolatot, ahol a diákok a szakmai gyakorlatukat végezhetik. Ennek jó előzményei vannak: az elmúlt tanévben végzett szakiskolások el tudtak helyezkedni azoknál a cégeknél, ahol szakmai gyakorlatukat végezték.
- További terv: a bentlakás épületének felújítása. Ez igen költséges, mivel az épületet a hetvenes évek óta nem újították fel. A pénzforrásokat az önkormányzattal együtt próbálják megtalálni, terveznek pályázni uniós forrásokhoz.

- Az iskolán kívüli tevékenységek további bátorítása, ezek eddig is sikeresen működtek, és erősítik az iskola vonzerejét. Idén nyáron a Tiszta szív kórus kanadai turnén vett részt. Egy diákcsoport pedig a windhageni ifjúsági szervezettel együtt németországi kiránduláson járt.

3. Lakossági vélemények

Az oktatási intézmények működésével kapcsolatos lakossági vélemény dominánsan pozitív. Elégedett vagy nagyon elégedett a megkérdezettek közel kétharmada, az elégedetlenek aránya pedig 10 százalék alatt van. Az elégedettségi mutató a nők körében magasabb, mint a férfiak körében. Magasabb az elégedettség a tömbházlakásban lakók körében, életkor szerint pedig az idős korcsoport mutatkozik elégedettebbnek.

Mennyire elégedett az óvodával, iskolával?

2.10. Egészségügy és gyógyítási potenciál

1. Egészségügyi infrastruktúra

A város egészségügyi infrastruktúrája, szakember állománya és szolgáltatási kínálata a város méretéhez viszonyítva jelentősnek mondható, ugyanakkor a Kardiológiai Kezelőközpont jellegéből adódóan magas színvonalat és egyedi gyógyítási ellátást képvisel. Ebben 19 orvos, illetve 174 egyéb egészségügyi kisegítő személyzet dolgozik, összesen 891 ágy áll a gyógyulni vágyók rendelkezésére. A két kórház: (1 szív-kórház és 1 városi kórház) több speciális osztállyal működik, fogorvosi rendelők és laboratóriumok, gyógyszerárak, ambuláns rendelés, az orvosok mellett jelentős számú egészségügyi középkezelő, mentőszolgálat biztosítja az ellátást. Tekintettel arra, hogy fürdőhelyről van szó, amelyek alkalmanként jelentős számú turista is megfordul, ez az egészségügyi hálózat teljes mértékben indokolt.

A városban több családorvosi rendelő is működik (Dr. Mátyás Attila Huba, dr. Olariu Dorin Constantin, dr. Részegh Staufer Tünde, dr. Vinkler Márta, dr. Dumitra Dorina Costanta). Fogorvosi ellátást a városban dr. Bartha Ladislau-Gheorghe, dr. Gondos István, dr. György Mária, dr. Kinda Iosif és dr. Tozlovanu Horia Mihai látnak el. Szakorvosi rendelőt tart fenn dr. Bernád Éva Márta, dr. Condrea Petre, dr. Csoma Emeric, dr. Hristache Maria, dr. Neagu Carmen, dr. Sidó Rozália, dr. Tatár Márta és dr. Török Sándor. Jogi személyként, Kft.-t működtetve folytat orvosi tevékenységet Kovászna városban dr. Bálint Zsuzsanna, dr. Hristache Maria, dr. János Zenkő, dr. Soós Lőte Mária Kinga és dr. Szántó Ana Mária.

Forrás:

<http://www.cardiologiecovasna.ro/index.php?>

[option=com_content&view=article&id=46&Itemid=79](http://www.cardiologiecovasna.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=46&Itemid=79)

<http://www.dspcovasna.ro/hu/halozat>

2.A szív-kórház

A „**Dr. Benedek Géza**” szív- és érrendszeri rehabilitációs kórház minden kétséget kizáróan a város legfontosabb létesítménye, a helyi gyógyítási hagyomány és fürdőkultúra mai intézményes megtestesítője. Néhány fontos megjegyzés:

- A kórház specialitása: szív- és érrendszeri betegségek gyógyítása. Az egyetlen ilyen jellegű egészségügyi intézmény az országban, amely gyógyüdülési helyen biztosít rehabilitációs programot. Országos intézet, a betegek az egész országból érkeznek.
- 680 ágygal rendelkeznek, hét osztály működik, 11 kardiológus, két rehabilitációs főorvos, egy endokrinológus, és van külön gyermekosztály. Egész évben folyamatos a betegellátás. Télen is 75-80% -os az ágykihasználás.
- Sajátossága: a klasszikus rehabilitációs módszereket társítják az itt meglévő természeti gyógytényezőkkel: szénsavas fürdő, mofetta. Ebből a szempontból egyedülálló Európában.
- A kórház szakmailag kordinálja a gyógyszállónál működő központokat, ahol balneológiai szakorvosok dolgoznak.
- Jellemző az orvoshiány. Meghirdetik a rezidensi állásokat, azokat el is foglalják, de a szakorvosi vizsga előtt a legtöbben elmennek külföldre. A nyugdíjas orvosok ezért tovább dolgoznak, szükség van a munkájukra. Sokkal több fiatal orvost tudnának foglalkoztatni, de erre nem mutatkozik esély.
- A kórház kapcsolata az önkormányzattal nagyon jó. Az önkormányzat biztosítja a járható utakat, a 24 hektáros kórház területén a takarító gépeket. A kórház cserében a betegek által kifizetett gyógyulási illetéket átadja az önkormányzatnak.
- A kórház kapacitása nagy, de még így sem tudnak minden igényt kielégíteni. Az intézmény híre nagyon jó, sok visszajáró páciens. Külföldi betegeket adminisztratív okokból nem tudnak fogadni, de az infrastruktúra terén erre nincsenek is felkészülve. Az utóbbi időben azért volt erre is példa, Magyarországból és Németországból érkeztek betegek. Van érdeklődés, mert az itteni árfekvés nagyon előnyös a külföldiek számára.
- A kórház nagyon szép természeti környezetben, külön saját tágas, parkszerű területen fekszik. Az utóbbi években rengeteg beruházás történt, amely által sokat javítottak a kezelési lehetőségeken: a mofetta teljesen fel van újítva, a fürdők is jó állapotban vannak. A kórház-komplexum területén vannak a rendelők, a kórtermek, a mofetta, a fürdő épületei, kiemelt pácienseknek fenntartott szobák külön épületben, étkezde.

Felépült az uszoda impozáns épülete, de sajnos, belül nem készült el. Pedig nagyon hasznos volna több okból is: javallott az itt kezelt pácienseknek, ugyanakkor meg lehetne nyitni a város előtt is, turisztikai szempontból is kihasználható lenne, és bevételt jelentene a kórháznak.

- Jó lenne, ha a kórház területén lenne művelődési, szórakozási lehetőség, könyvtár pl. nincs. Templom is kellene, csak egy hitgyakorlásra alkalmas terem van a kórház területén, de azt is csak az ortodox vallásúak tudják használni.
- A város és a kórház között van rendszeres buszjárat, de lehetne sűrűbb.
- A kórháznak van jól működő weblapja, de csak román nyelven, az angol nyelvű változat nem működik. Amúgy nincs is rá nagy szükség – egyelőre, hisz kifele nem nyitnak, több okból sem. Teljes kapacitásukat a belföldi beutalt betegek kötik le.
- Gazdaságilag hátrányos, hogy pár éve közös a költségvetésük a kovásznai városi kórházzal és a bodzafordulói kórházzal.
- Külföldi szakmai kapcsolatok: a balatonfüredi szív-kórházzal, a Heves megyei Mátraderesckével, ahol nemrég felfedeztek egy mofettát, és nyertek egy pályázatot egészségturizmusra svájci alaptól, ehhez kérik a kovásznai kórház szakmai segítségét.
- Kovászna erőssége: a gyógyturizmus mint kitörési lehetőség. Ezért szorgalmazzák, hogy svájci diákok itt végezzék szakmai gyakorlatukat. A helyi gyógytényezőkre alapozva nemzetközi gyógyturizmust lehetne kiépíteni, mivel ma Európában fontos a természetes gyógytényezők alkalmazása.
- Tervek:
 - Az uszoda befejezése.
 - Korszerű műszerekkel dolgoznak, ezen a téren csak bővítésre van szükség.
 - Jó lenne fiatal kollégáknak átadni a szakmai tapasztalatokat.
 - Személyzethiánnyal küszködnek.
 - Nemzetközi konferenciát terveznek.

A város jellegzetessége a sokféle ásványi anyagot tartalmazó sok borvízforrás és a gyógyvizek. Ez nagyon erősen meghatározta a település fejlődését, fürdővárossá válását. Már nagyon korán a város első írásos említése után megjelenik a borvízforrásokra történő első írásos utalás (1567), és 1773-ban kerül sor a források vegyi elemzésére, 1881-ben a települést gyógyfürdőhelyként említik. 1889-ben megalakult a fürdő részvénytársaság, a vajnafalvi Horgászút vizét 1891-óta palackozzák. Az úgynevezett savanyúvizet nagyon sokféle betegség gyógyítására használják, főleg különböző gyomorbetegségek esetében. Fürdőként igen sikeresen alkalmazták keringési zavarok, szívbetegségek kezelésére. Fontos a mofetták szerepe a gyógykezelésben. Hankó Vilmos tesz említést arról, hogy Kovászna település Európa széndioxidban leggazdagabb helysége. A gyógyhatású vizek és mofetták intenzív kihasználása a XIX. század végétől kezdődött. 1881-ben jelent meg az első, a fürdők használatát szabályozó rendelet. 1889-ben létrejött egy egyesület, amely 25 évre bérbe vette a település összes fürdőjét. Ugyanez az egyesület hozta rendbe a város központjában található Pokolsár nevű helyet. A Pokolsár egyedülálló iszapos, kénes-széndioxidos gázkitörés, mely a rendezés folytán Pokolsár Fürdőintézet néven szerepelt. Tulajdonképpen ezzel lépett Kovászna a rendezett gyógyfürdők sorába. A Pokolsár vize vasat, káliumot és lítiumot tartalmaz. A Pokolsár köré egy fából készült építményt emeltek.

A fürdőhely valódi központja a vajnafalvi Mikes-telken alakult ki, Mikes-fürdő néven. A hidegvizes fürdőt itt is rendbe tették, befedték, melegvizes fürdőt is kialakítottak, öltözőket építettek melléje. A Czifrakútnak nevezett forrás is itt található, ennek vize ivókúrára alkalmas. Nemsokára megépültek az első villák a fürdővendégek fogadására.

1880-ban nyitották meg a város első gyógyszerárát, és 1882-ben megszületett egy kórház létesítésének az ötlete is. Ennek létrejöttére viszont nagyon sokáig kellett várni, egészen 1952-ig.

Az I. világháború után, 1929-ben alapították meg a Creditul Carbonic társaságot, amely az ásványvizek palackozása céljából jött létre, annak értékesítésével foglalkozott. A vizet Regele Ferdinand néven forgalmazták, 1940 után Covasna néven.

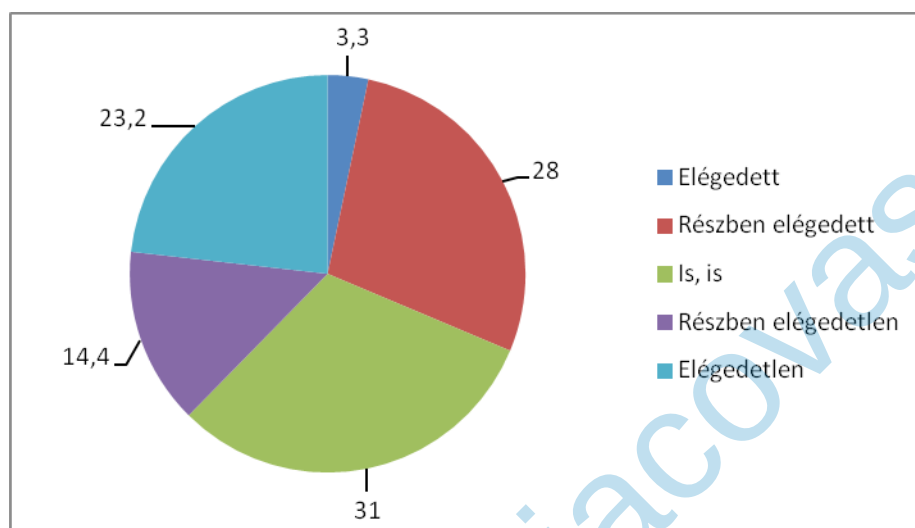
A II. világháború után újraindulnak a magánházaknál folytatott kezelések (mofetták).

Komoly fejlesztések 1952 után következtek be ezen a téren, amikor Kovászna városi rangot kapott. Ettől fogva, a 60-as években, fejlesztették a települést fürdővárossá. 1960-ben létrejött a szívkórház, amely szív- és érrendszeri betegségek kezelésére szakosodott. A vendégfogadás megoldására is nagy hangsúlyt fektettek, szállodákat építettek, fejlesztették az infrastruktúrát.

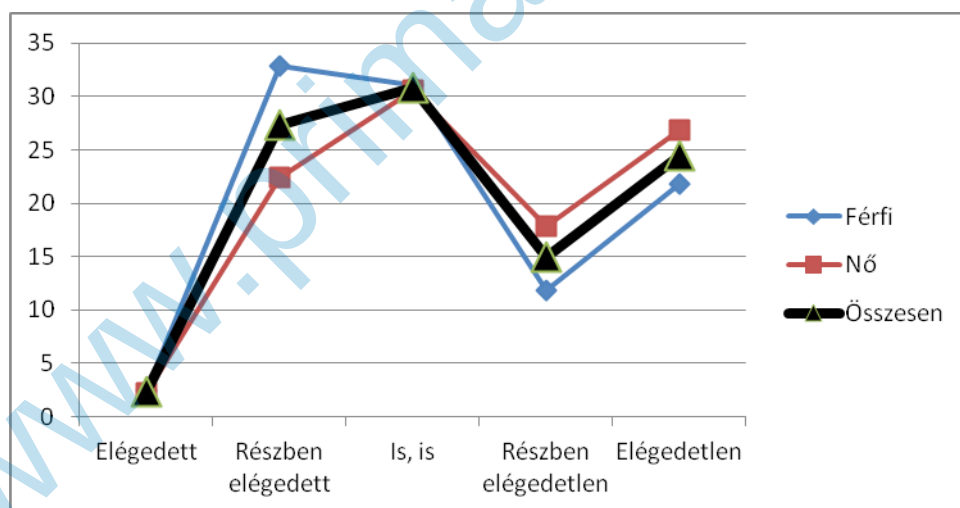
Forrás: Strategia de dezvoltare locala si turistica a orasului Covasna

A város egészségügyi ellátásával – ez nyilván nem a Kardiológiai Központra vonatkozik – a lakosság csak részben elégedett. Körülbelül egyharmad-egyharmad arányban vannak elégedetlenek, elégedettek, és is-is véleményt hangoztatók. Jelentősnek mutatkoznak a társadalmi csoportok szerinti véleményeltérések is. A nők csoportja inkább elégedett mint a férfiaké, az életkor szerinti csoportokat tekintve a fiatalok mutatnak elégedetlenséget.

Mennyire elégedett az egészségügyi ellátással?

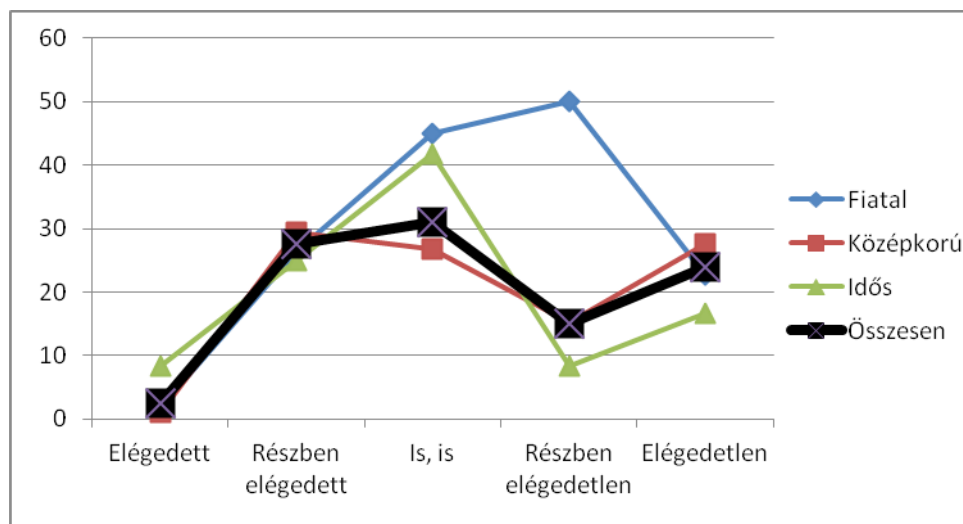

A város egészségügyi ellátásával kapcsolatos vélemények megoszlása nemek szerint

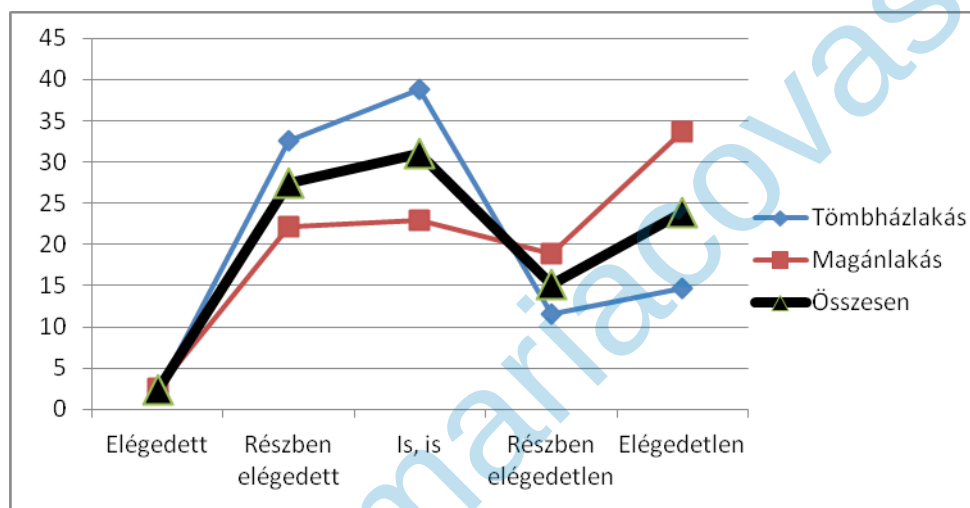

A város egészségügyi ellátásával kapcsolatos vélemények megoszlása korcsoportok szerint

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A város egészségügyi ellátásával kapcsolatos vélemények megoszlása lakhely szerint

2.11.Szociális helyzet

Térségünkben általános jelenség az, hogy mind a döntéshozók, mind pedig a társadalmi szereplők csak az igazán nehéz egyéni vagy családi helyzetet tekintik szociális problémának. E felfogás szerint csak az sorolható a nehéz szociális helyzetűek körébe, akit segíteni kell. Ha ezt a kritériumot vesszük alapul, akkor Kovásznán a szociális gondok nem nevezhetők jelentősnek. A városban 65 család kap családfenntartási támogatást, és szociális segélyt 85 család. A tízezres lakosságú városban ez nem nevezhető jelentősnek. A segélyek mintegy 90 százaléka roma családoknak jut. Szociális támogatás körébe sorolható még azoknak az időseknek a támogatása, akik egy sepsiszentgyörgyi székhelyű, Kovásznára kihelyezett tagozatot működtető szervezet keretében kapnak támogatást. A gyerekek körében a Szent Ferenc Alapítvány tevékenysége játszik fontos szerepet. A szociálpolitikának ez a szűkebb értelmezése tulajdonképpen az intézményes támogatási formákat foglalja magába.

Fejlesztéspolitikai szempontból azonban szükség van olyan megközelítésre is, amely a kedvezőtlen szociális helyzetet ennél tágabban értelmezi. Ez a megközelítés azokat a társadalmi csoportokat és társadalmi folyamatokat veszi számba, amelyek sokkal szélesebb réteget érintenek. Ezek a társadalmi csoportok és folyamatok azért fontosak, mert középtávon vagy hosszabb távon a segélyre, szervezett támogatásra szorulóknak számának növekedését eredményezhetik. A fejlesztéspolitikai megközelítés célja, hogy szakmai programokkal, társadalmi vagy gazdasági beruházásokkal elébe menjen annak, hogy egyre többen kerüljenek a szociális ellátást igénylők csoportjába. A korszerű szociálpolitika célja nem a segítség, hanem a megelőzés, és ebben az értelemben mondhatjuk azt, hogy a szociális szegmens kezelése a fejlesztéspolitikai tervezés fontos részét képezi.

A szociálisan érzékeny vagy szociálisan sérülékeny társadalmi csoportok száma és mérete a poszt szocialista térségben növekszik. Ezek a trendek a térséget is érintik, s természetesen Kovásznát is jelentős mértékben. Jellegzetes folyamatai a következők:

- A családok megélhetési feltételeinek romlása, a családi alapvető funkciók gyengülése
- A munkahelyek számának trendszerű csökkenése
- A bérek alacsony volta, különös tekintettel a kezdő munkavállalókra
- Az idősek számának növekedése és az idősekhez kapcsolódó ellátások problematikussá válása
- Fiatalok munkanélkülisége, ehhez kapcsolatosan a migrációs trendek fölerősödése

- A munkaerőpiacra való visszakerülés gondjai a fiatal nők számára a gyerekvállalás után
- A roma lakosság egzisztenciális és szociális problémái.
- Egyéb, kisebb csoportokat érintő speciális problémák (pl. fogyatékkal élők, nagycsaládosok stb.).

Fontos hangsúlyozni azt, hogy ezek a kedvezőtlen társadalmi folyamatok a helyi társadalomban egyértelműen tematizálódnak. Arra a kérdésre, hogy mit tart Kovásznán kedvezőtlen, hátrányos tényezőnek, a válaszolók a munkahelyek hiányát tették az első helyre, de a nagyon problémák körébe még belekerült az is, hogy alacsonynak tartják a fizetéseket, és kedvezőtlennek tartják a fiatalok megélhetési esélyeit, problematikusnak a roma lakosság helyzetét, valamint az idősek helyzetét. Mindez egyértelműen utal arra, hogy Kovásznán a szociális helyzetet érdemes nem csupán a segélyezések és támogatások szemszögéből értelmezni, hanem fejlesztéspolitikai szempontból is.

Ugyanakkor hangsúlyozni kell még egy fontos szempontot. A munkaerőpiaci helyzet kezelését sokan csupán gazdasági kérdésként kezelik, és a munkaerőpiaci gondokat kizárólag a munkahelyek hiányára vezetik vissza. Ez leegyszerűsítő értelmezés, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy az igényesebb munkahelyek betöltéséhez sok esetben hiányoznak a megfelelő kompetenciák (alulképzettség jelensége). Másfelől pedig arra is figyelni kell, hogy a munkahelyek száma inkább csökkenni fog, mint növekedni, s felértékelődnek a megélhetés biztosításának az alternatív formái. Ez utóbbiak pedig újszerű fejlesztéspolitikai programokat igényelnek (például: szociális gazdaság, szolidáris gazdaság, közösségi gazdálkodás és hasonló). Mindez csak a helyi vezetés jelentős szerepvállalása mellett indítható el.

Kovászna esetében szükségesnek mutatkozik egy átfogó szociális térkép elkészítése, amely a támogatásra szoruló körén kívül beazonosítja a kedvezőtlen folyamatokat és megbecsüli azok várható negatív hatásait, illetve felvázolja az alternatív megoldások Kovásznán alkalmazható rendszerét.

Szociális ellátást igénybe vevő vagy igénylő társadalmi csoportok:

- Kardiológiai és Szívkórház: felnőttek egészségügyi rehabilitációja (ebben térségi személyek is részesülnek).

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

- Otthoni idősgondozás működő hálózata (Diakónia).
- Boldog Apor Gyermekvédelmi Központ, a hálózat (Böjte Csaba) 48 gyerek, ebből 20 napközis, 28 bentlakó.
- Fogyatékkal élők: több mint száz személy sorolható ide.
- Segélyben részesülő családok és személyek köre.
- Speciális ellátást igénylők.
- Idősek szükségleteinek kielégítését célzó programok és egészségügyi illetve társadalmi szolgáltatások (a lakosság több mint 10 százaléka sorolható ebbe a körbe, arányuk fokozatosan növekszik). Szükséges az idősek otthonának létrehozása, valamint művelődési, társasági és egyéb programok szervezése, ha lehetséges fiatalok bevonásával is.
- Roma lakosság helyzete: Ez a városban és Csomakürösön is egyedi, nehezen kezelhető probléma. Több száz személyt érint, olyan témakörökben, mint megélhetés, munkahely, táplálkozás, iskolázottság, egészségügy, higiénia, társadalmi kapcsolatok stb. A térség városaiban és falvaiban a romák helyzetének kezelése általában nem képezi a fejlesztés politikai tervezés és programozás tárgyát (kivételesen Sepsiszentgyörgyön az Őrkő negyed).
- Munkanélküliek helyzetének kezelése: ez egyszerre munkaerőpiaci és szociális probléma. A regisztrált munkanélküliek száma a lakosság egészéhez viszonyítva nem kiugróan magas. Azonban ennek a helyzetnek a személyes megélése, a családi életvezetésre gyakorolt hatása, a tényleges vagy fenyegető munkanélküliség migrációs hatása azonban már szociális problémák egész sorát hívja életre.

Az alábbi táblázat a regisztrált munkanélküliek számára vonatkozó adatokat tartalmazza. Eszerint a munkanélküliek száma fokozatosan csökkent 2010 és a 2015-ös év első fele közötti időszakban.

	Regisztrált munkanélküliek száma
Év	
2010	461
2011	338

2012	313
2013	280
2014	236
2015. március	246

Forrás: INSSE Tempo

2.12.Civil szervezetek, társadalmi részvétel

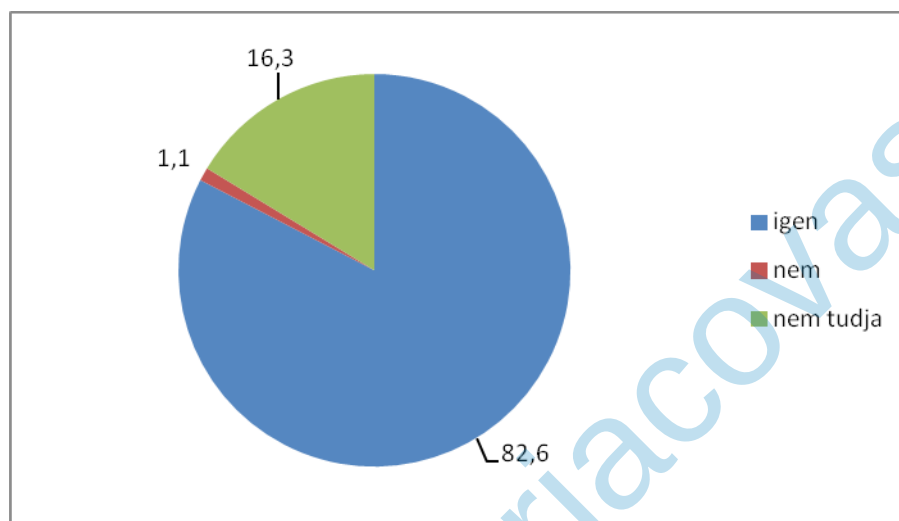
A társadalmi részvétel formái részben spontán módon alakulnak ki és működnek, részben helyi vagy külső ösztönzés eredményei. Ezek a formák térségünkben általában a következők: egymás informális segítése, helyi eseményeken és programokban való cselekvő részvétel,

civil szervezetek (egyesületek és alapítványok) létrehozása és működtetése, nem formalizált művelődési vagy egyéb csoportok kialakulása és működése, az önkéntesség gyakorlata. A helyei fejlesztési stratégiákban általában csak civilszervezeteket szokás figyelembe venni, holott a társadalmi részvétel többi formája is nagyon hasznos lehet. Ha megvizsgáljuk Kovászna város esetében az elmúlt két évtized ilyen jellegű folyamatait, a kezdeményezések kialakulását, működési módját, akkor azt a következtetést tudjuk levonni, hogy:

- A társadalmi részvétel minden formájának működésére volt már kísérlet, esetenként sikeres program is.
- Ha áttekintjük az eddigi kezdeményezések és eredmények listáját, akkor a lista tartalmasnak látszik.
- Az egyes kezdeményezések, szervezetek és csoportok munkája széles tevékenységi kört fog át mind tartalmi, mind formai vonatkozásban (kultúra, közelet, közművelődés, irodalom, sport, helyi fejlesztés, turizmus, fiatalokkal való foglalkozás stb.)
- Minden kezdeményezés nagyon jelentős mértékben személyfüggő volt és ma is az. A kezdeményezés vagy akár a működtetés is általában egy fő szerepet vállaló személy köré fókuszálódik. Ha ez a személy tevékenységet vált, akkor a kezdeményezés ereje, funkciója csökken vagy akár meg is szűnik.
- Az eddigiek során nem alakult ki a helyi civil szerveződések működésének fenntartására olyan modell, amely biztonságos gazdasági alapok kialakításához vezetne. A szervezetek és kezdeményezések anyagi támogatása ciklikus vagy alkalmasszerű, s ez az egyes kezdeményezések munkájának hosszabb távú szakmai megalapozását és fenntartását egyelőre nem teszi lehetővé.
- A fenti helyzetnek is a következménye, hogy a sokféle kezdeményezésből tartósan intézményesült és személyfüggetlen szerkezet eddig nem alakult ki.
- Az önkormányzat rendszeresen támogatja az ilyen kezdeményezések működését, illetve konkrét programjait.
- Mindezek alapján két fontos következtetést fogalmazhatunk meg:
 - A társadalmi részvétel helyi formái jelentős potenciált képviselnek
 - Ennek a szerveződési és együttműködési potenciálnak a fejlesztéspolitikai hasznosítása olyan programok révén biztosítható, amelyek egyfelől további kezdeményezéseket generálnak, másfelől pedig legalább a kezdeményezések egy részénél biztosítják a tartós működést.

Fontos kiemelni azt, hogy a helyi lakosság körében a helyi együttműködésnek, az összefogásra alapozó munkának a társadalmi megítélése magas. Ez a hozzáállás akkor is fontos és hasznosítható érték, ha a egyelőre a gyakorlat ennek időnként ellentmond. Támogató véleményt fogalmaz meg ebben a tekintetben a megkérdezettek 82,6 százaléka, az ezt az álláspontot elutasítók száma gyakorlatilag nulla. Ez a társadalmi álláspont fejlesztéspolitikai potenciálként kezelhető.

A helyi együttműködésre, összefogásra kell helyezni a hangsúlyt

Az elmúlt időszak és a jelen fontosabb intézményes és nem intézményes civil szereplői

Kőrösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület: Nevét a ma a közigazgatásilag Kovásznához tartozó Csomakörösön született keletkutató Kőrösi Csoma Sándorról kapta. (A hely híres szülöttjének nevét egyébként nemcsak az egyesület, hanem iskola is viseli, több szobrot is állítottak tiszteletére Kovászna városában és a tágabb térségben.) Az egyesület fő feladatának a névadó tudós emlékének ápolását tartja. Céljai közt szerepel egy dokumentációs központ kialakítása Kovásznán, valamint a Csoma-kutatások ösztönzése és az anyanyelvi kultúra ápolása. 1990 márciusában jött létre, azóta minden évben megtartják a Csoma-napokat. A rendezvényeket helybeliek és más helységekből vagy külföldről érkezett vendégek is látogatják.

Fábián Ernő Népfőiskola a Kőrösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület keretén belül működik. Fő tevékenysége a havonta megszervezésre kerülő honismereti előadások sorozata, neves meghívottakkal, könyvbemutatók szervezése.

Ignác Rózsa Irodalmi Klub szintén a Kőrösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület keretén belül működik. Nevét a kovásznai születésű író, színész Ignác Rózsáról kapta. A klub elsődleges célja a névadó emlékének ápolása, de fontosnak tartják a város irodalmi életének fellendítését. Havi rendszerességgel tartanak irodalmi esteket, meghívott előadókkal, ezek nagyon népszerűek.

A Pokolsár Egyesület sokrétű kulturális tevékenységet fejt ki. Elsősorban színjátszással foglalkozik, de egyéb kulturális, gasztronómiai, sporttevékenységek is színesítik tevékenységi körét. 2013-ban alakult meg, a negyvenéves múltra visszatekintő kovásznai diákszínpad hagyományait keltették életre. A Pokolsár Egyesület a színjátszáson kívül kiállítások rendezésével is foglalkozik, gyakran részt vesznek gasztronómiai fesztiválokon, külföldön is.

Pódium színjátszó egyesület: Ez a csoport elsősorban a szórakoztató műfajokra specializálta magát, de a szórakoztatásnak az igényes változatát is felvállalják: Ionesco-darab bemutatására is vállalkoznak.

Kőrösi Csoma Sándor Diákszínpad: A helyi diákszínjátszás hagyományait folytatja. Elsősorban Tamási Áron darabjainak bemutatását tűzték ki célul. Rendszeresen részt vesznek a város rendezvényein, a városnapokon, a Csoma-napokon. Vendégszereplésekre is járnak.

Kórusok: A fürdővárosban hét kórus működik, gyakoriak a fesztiválok, ahol a helyiek, illetve meszebről jött dalárdák is találkoznak. Minden évbe megtartják a helyi kórusok találkozóját, már másfél évtizede.

Kovásznai Ifjúsági Fúvószenekar: 2010-ben alakult, ma már van haladó és kezdő csoport is. Részt vesznek a város különböző ünnepi rendezvényein.

Justinian Taculescu Egyesület: A Justinian Taculescu Egyesület a helyi románság kulturális életének szervezésében játszik fontos szerepet. Kiemelkedő tevékenységük a Juhászlakodalom (Nedeia mocaneasca) megszervezése, amely a vajnafalviak hagyományos lakodalmi szokásait mutatja be hagyományörző csoport közreműködésével, gazdag egész napos kulturális és szórakoztató program, kézműves termékek vására kíséretében. A Juhászlakodalmat minden évben megszervezik. Az egyesület szorgalmazza a helyi tehetségek támogatását, kulturális műsorral vesz részt az évente megszervezésre kerülő városnap rendezvényeken. Diákszínjátszó csoportot is működtet.

Fiatalok Kovásznáért Szervezet FIKOSZ: A szervezet Kovászna első ifjúsági szervezete, amely 2008. november. 27-én alakult Kovásznán. Fő célcsoportja a Kovásznán és környékén élő fiatalok. Tevékenységi körei: a fiatalok által kezdeményezett programok megszervezése, közösségépítés, a megyei ifjúsági szervezetek rendezvényein való részvétel, más

szervezetekkel való kapcsolattartás, a közéletben való részvétel, az önkéntesség promoválása, pályázati lehetőségek kihasználása, a fiatalság ötleteinek, gondolatainak továbbítása a város és a megye vezetősége felé. Több fontos program szervezője vagy társszervezője. A szervezet honlappal is rendelkezik. Szerveznek farsangi bált, őszi bált, gitárestet, szeméthyűjtési akciót, fotópályázatot hirdetnek és kiállítást szerveznek a beérkezett anyagból, ugyanakkor rendszeresen megszervezik a Fikosz-napokat. Tehetségkutató versenyeket is rendeznek.

INFINTY - Gyermek és Ifjúsági Egyesület: A szervezet legfőbb célja a közösségi ifjúsági tevékenységek megszervezése ezen belül az ifjúság részére sportrendezvényeket szervezzenek meg. Az egyesület a tevékenységei által az ifjúsági közösségnevelést, közösségformálását, a fiatalok közvetlen környezetére tett hosszú távú fejlesztő hatás elérését célozza meg.

Tiszta Szív Kultúregyesület: A szervezet 1991 jött létre és ugyanebben az évben is lett jogilag bejegyezve. A Tiszta Szív esetében egy nagyon kis szervezetről beszélhetünk, melynek fő tevékenysége a Körösi Csoma Sándor Iskolaközpont *Tiszta Szív* kamarakórusának a működtetése. Az együttes többször részt vett a Csíkszeredában megrendezett régi zene fesztiválon, fellépett Kecskeméten, Budapesten, Grazban, Bécsben, Münchenben, Párizsban, Londonban, Kölnben, Bukarestben a Román Parlamentben

BÜTTYKÖR, a Kovásznai Kisgyerekes Családok Baráti Köre melynek keretében tematikus gyerekfoglalkozásokat kínálnak óvodások, kisiskolások, valamint szüleik részére.

Forrás Néptáncgyűttes – ifjúsági néptáncsoport

Buborékok – kézimunkakör, melynek keretében kiállításokat is szerveznek

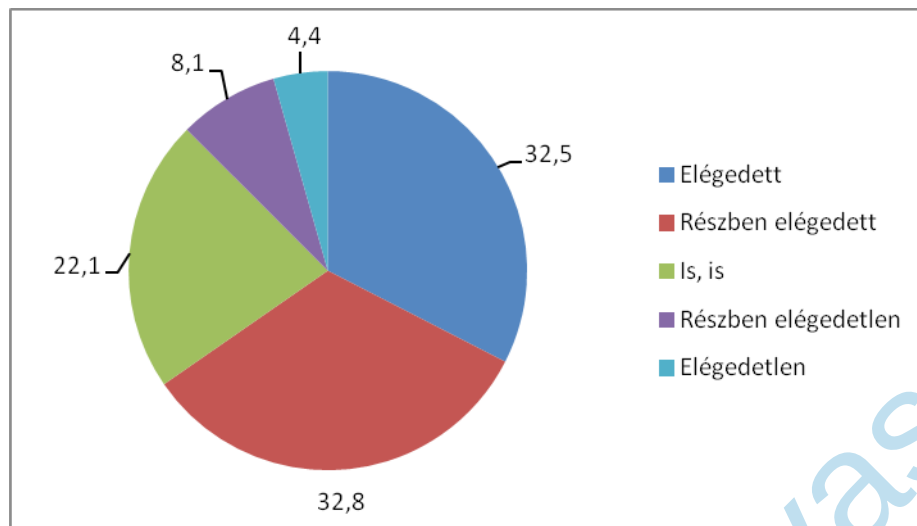
Tanulók háza köri tevékenységei szintén bővítik a kulturális foglalkozások körét.

Egyéb korábbi és jelenlegi szerveződések: Dalhström Kálmán Közművelődési Társulat, Hadadtói Sándor Cserkészcsapat, Városi Vöröskereszt Kovászna, Viola Kulturális Egyesület, Gazdakör Egyesület, "Kárpátok" Sportegylet.

A lakosság körében végzett vizsgálat eredményei azt mutatják, hogy a civilszervezetek munkájának megítélése pozitív. A lakosság közel kétharmada elégedett vagy nagyon elégedett a civil szervezetek munkájával. Az elégedetlenek aránya pedig nagyon alacsony. Az elégedettség mutatók a fiatalok körében valamivel alacsonyabbak, mint a középkorúak és az idősek körében. A tömbházban lakók elégedettebbek, mint a magánlakásokban lakók, nemek

szerint nincsen lényeges eltérés. Ezek az információk felhasználhatók a civilszervezetek munkájának támogatásában és a további fejlesztési programok kialakításban.

Mennyire elégedett a helyi civil szervezetek tevékenységével?

2.13. Turizmus

1. Egyedi, értékes helyi adottságok

Kovászna városa számára a tág értelemben felfogott turisztikai adottságok és látványosságok jelentik a vonzerő alapját.

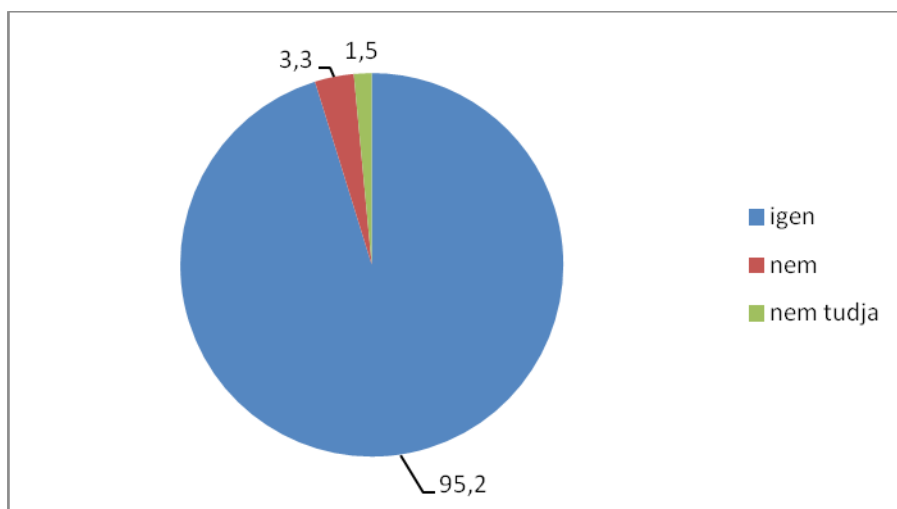
A város és a térség nemcsak különleges és egyedi természeti adottságainál fogva rendelkezik turisztikai vonzerővel, emellett a kulturális vonzerő is fontos: történelem, népművészet, néphagyományok, építészet, szimbolikus helyek, gasztronómia, rendezvények. Csak felsorolásszerűen említjük meg a legfontosabbakat.

- **A Sikló** egy keskeny nyomtávú iparvasúti hálózat része. A kisvasút korábban a Sepsiszentgyörgy–Kézdivásárhely–Bereck vasút kovásznai állomását kötötte össze Kommandóval, a fa és a deszkaáru szállítása érdekében kezdték el kiépíteni az 1980-as években. A Sikló egyedi ipartörténeti érték, közel száz évig működött folyamatosan. Hossza 1236 méter, a két vége között 327 méter a szintkülönbség. A kisvasút egyik részeként élményvonat jár a Szívkórház és a Sikló közötti távon. A Keskenynyomtávú Vasutak Megőrzéséért Létrehozott Egyesület (Asociația pentru Păstrarea Liniilor Ferate Înguste) által működtetett kisvonat is járja a Clermont szálló és a Sikló közti hat kilométeres szakaszt minden pénteken, szombaton és vasárnap 9 és 18 óra között.
- **Tündér Ilona vára:** a vár I. e. az I.- i. u. épült, belsejében fém-ből készült fegyvereket, római pénzerméket, kerámiadarabokat találtak. Masszív formái arra utalnak, hogy valamikor fontos politikai-hadászati központ lehetett. A helyhez hiedelmek, mondák kapcsolódnak.
- **Tündérvölgy** rendkívüli szépségű hely, a Kovászna pataka felső folyásánál, Vajnafalva kijáratánál fekszik.
- **Több mint 1000 különböző összetételű borvízforrás**
- **Mofetták:** a CO₂ koncentráció igen nagy, az adja különleges értékét és gyógyító hatását. Elsősorban érrendszeri betegségek kezelésére alkalmas. A feltörő gáz további specifikuma a gázfeltörések nagy száma.
- **Pokolsár:** egyedülálló iszapos, kénes-széndioxidos gázkitörés a város központjában. Egyedi természeti érték és turisztikai látványosság. Vasas, káliumos és lítiumos vize van ezt a forrásból feltörő szén-dioxid és kén-dioxid tartja mozgásban. A Pokolsár az elmúlt 200 évben több alkalommal is kitört, a legerőteljesebb kitörését 1837-ben jegyezték. Ettől kezdve folyamatosan zavaros a vize, míg korábban a kitörések után letisztult. Napjainkban ráccsal fedett, fortyogó kút formájában tekinthető meg. (Sikó-Barabási Sándor)

- **A klíma és a levegő** szintén természeti érték és gyógytényező (a negatív ionok nagy száma). Ez a gyógykezelés fontos komplementer eleme.
- **Erdő:** a város közvetlen közelében a hegyeket erdők borítják, a táj egyedien szép: hegycsúcsok, lejtők, erdők, hegyi tisztások, legelők, hegyi ösvények, utak. Jellemző a sokféleség és a könnyű megközelítési lehetőség: alkalmas sétákra, pihenőkre, téli sportok művelésére.
- **Alkalmas környezet a téli sportok művelésére.**
- A város környezetének **növényvilága** nagyban hozzájárul annak különleges jellegéhez. A fenyőerdők egészséges, kellemes környezetet biztosítanak, a levegő ózondús, tiszta. Az erdők ugyanakkor kiváló terepet kínálnak a vadászatra.
- **Csomakőrösi református templom**, épült 1779-ben, a toronytestet takaró kis gótikus bejáró azonban a 18. századinál korábbi eredetre vall.
- Ortodox **felekezeti iskola**, Vajnafalva
- **Casa parohială**, Vajnafalva
- **Sf. Nicolae ortodox templom** (1800), falfestményekkel.
- **Ignác Rózsa emlékszoba**, kovásznai születésű ró emléklakettje a református parókia falán, illetve mellszobra a központi parkban
- **Kőrösi Csoma Sándor szobra** Csomakőrösön, emlékszoba és emlékház.
- **Művészeti galéria a Kádár-házban**, Gazdéné Orosz Ella stb. kiállítások
- Rendezvények, programok, fesztiválok, Városnapok, vásárok, tudományos/szakmai rendezvények és programok, kempingezési és piknik programok.

A város különleges és egyedi sajátosságait a lakosság is kiemelten értékeli. A megkérdezettek több mint 95 százaléka van azon a véleményen, hogy a városnak különleges adottságai és fejlődési lehetőségei vannak, és ezek alapvetően a tág értelemben felfogott turisztikai adottságoknak köszönhető.

Kovászna városnak különleges adottságai, fejlődési lehetőségei vannak

2. A helyi turizmus az adatok tükrében

Kovászna város Európa-szerte híres üdülőhely, illetve gyógyhely, Románia egyik legismertebb fürdővárosa. Ennek köszönhetően a turizmus jelentős szerepet játszik a város gazdasági életében. Vendégfogadó kapacitása jelentős.

A város turisztikai információs irodájának honlapja alapján 9 szállodában a vendégszobák és férőhelyek száma az alábbi adatokkal jellemezhető.

Szálloda Neve	Rang	Szobák száma	Férőhelyek száma
Fenyő Szálloda	Két csillagos	94	174
Clermont Szálloda	Négy csillagos	106	218
Dacia Szálloda	Két csillagos	106	218
Montana Szálloda	Két csillagos	252	507
Kovászna Szálloda	Három csillagos	121	235
Hefaistos Szálloda	Két csillagos	130	288
Turist Szálloda	Két csillagos	18	42
Szarvas Szálloda	Három csillagos	130	210
Caprioara Szálloda	Három csillagos	54	116
Mercur Szálloda	Négy csillagos	54	116

Forrás: Turisztikai Információs Iroda

<http://www.info-covasna.ro/index.php?>

[option=com_content&view=section&layout=blog&id=6&Itemid=72&lang=hu](http://www.info-covasna.ro/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=6&Itemid=72&lang=hu)

A hotelek mellett panziók is találhatóak a városban. Ezek regisztrált férőhelyei az alábbiak:

Panzió neve	Rang	Szobák száma	Férőhelyek száma
Colț de rai	Három csillagos	10	20
Cecilia Panzió	Három csillagos	3	10
Cristian Panzió	Három csillagos	10	22

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Botimi Panzió	Három csillagos	8	20
Apolka Panzió	Három csillagos	5	10
Enea Panzió	Két csillagos	7	12
Casa din Parc Panzió	Három csillagos	8	18
Schneider Panzió	Két csillagos	6	15

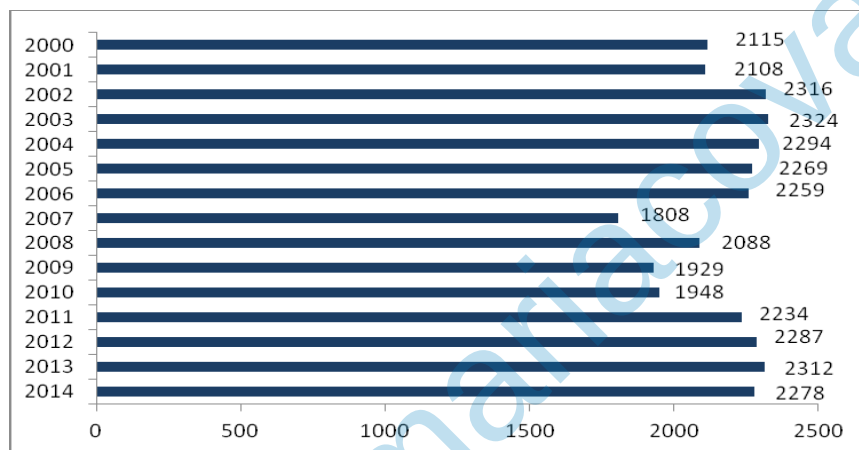
Forrás: Turisztikai Információs Iroda

<http://www.info-covasna.ro/index.php?>

[option=com_content&view=section&layout=blog&id=6&Itemid=72&lang=hu](http://www.info-covasna.ro/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=6&Itemid=72&lang=hu)

A turisztikai szálláshelyek számának alakulása dinamikus folyamat, az alábbi ábra azt szemlélteti, miképpen alakult a 2000-2014 közötti időszakban a turisztikai férőhelyek száma a városban. Mint látható a 2007-2010 közötti időszakban jelentősebben csökkent a szálláshelyek száma, majd újra növekedett.

A turisztikai férőhelyek számának alakulása Kovászna városban a 2000-2014 közötti időszakban

Forrás: INSSE Tempo

Az alábbi táblázat a turistaforgalomról tartalmaz éves adatokat. A városba érkező turisták számának az ott töltött vendégéjszakák számával való összevetésekor levonható a következtetés, mely szerint egyrészt a turisták száma magas, ugyanakkor több napot is a városban töltenek, hiszen a vendégéjszakák száma minden évben százezres nagyságrendű értéket vett fel. Az utolsó oszlopban látható, hogy egyébként a turisztikai egységek évente hány fő befogadására voltak képesek. Az adatok alapján az mondható el, hogy a szálláshelyek kihasználtsága nem maximális, hiszen a vendégéjszakák száma alul marad a befogadó kapacitáshoz viszonyítva. Ez a jelenség a turizmus szezonális jellegével magyarázható.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Az érkező turisták, a turisztikai egységekben eltöltött vendégéjszakák száma, valamint a befogadó kapacitás a turisztikai egységekben Kovászna városban a 2001-2014 közötti időszakban

	Érkező száma	Turista száma	éjszakák	Befogadó kapacitás
2001	33045	464514		733109
2002	31574	422783		719566
2003	33751	443296		738220
2004	32642	418206		740455
2005	31738	439021		716197
2006	27976	396455		533775
2007	28758	380569		566199
2008	35901	432378		636027
2009	34990	396640		593638
2010	32836	353658		584787
2011	42153	424277		684087
2012	37684	380835		668379
2013	41549	341712		684940
2014	39603	372523		682954

Forrás: INSSE Tempó

Fontos megemlítenünk Szív és Érrendszeri Rehabilitációs kórházat is, amely mint gyógyítási és rehabilitációs központ bizonyos értelemben a vendégfogadási struktúra és folyamat része.

3.A turisztikai ágazat működése

A turisztikai ágazat meghatározó szereplőivel (szállodák vezetői, a Turisztikai Iroda vezetője, önkormányzati vezetők és tanácsosok) folytatott interjúk alapján összefoglaljuk az ágazat helyi működésével kapcsolatos fontosabb jellemzőket. A város számára kulcsfontosságú tevékenységi ágazatról van szó, amely a munkahelyek biztosítása, a vonzerő szempontjából kiemelten fontos, ugyanakkor a város minden más tevékenységi ágazatához kapcsolódik. Hangsúlyozni kell, hogy a turisztikai szegmens helyi működése sok értéket és sok eredményt, ma még ki nem használt sok lehetőséget, és ugyanakkor sok ellentmondást tartalmaz. S nem utolsósorban eltérő, egymással nehezen egyeztethető érdekek halmazát is. Ezt a soktényezős, ellentmondásos, sokszereplős komplex helyzetet kell alapul venni a további fejlesztés megalapozásakor.

A Turisztikai Iroda 2010-ben nyitott, azóta folyamatosan működik. Van weboldala: www.info-covasna.ro, és Facebook oldala A városban I betűvel ellátott jelzőtáblák mutatják az irányt az irodához. Szezonban napi 30-35 ember látogatja. Főleg a fiatalok és a külföldiek értik, mi a szerepe egy ilyen irodának. Itt térképet, információs anyagot, képeslapot lehet igényelni. Feladata az irodának: információk a turizmussal kapcsolatosan, a turisták tájékoztatása a helyi programokról, szóróanyagok készítése mofettákról, Szabadidő Kalauzban a Kovászna oldal, együttműködés a Megyei Turizmus Egyesülettel, részvétel turisztikai expókon, előkészület a turisztikai vásárokra.

Programszervezéssel az iroda nem foglalkozik, volt próbálkozás, de nem volt sikeres A közreműködés a szállodákkal, panziókkal, vendéglátókkal nehézkes vagy nem működik. Ennek oka az is, hogy a szállodákat irányítása távolról (Bukarestből) történik. A panziósok pedig csak mellékesen foglalkoznak vendéglátással, szintén nem igénylik az együttműködést a turisztikai irodával.

A turisztikai ágazat helyi szereplői szerint az alábbiakat hangsúlyozzák:

- A város turisztikai adottságai és fejlesztési lehetőségei valóban kiemelkedőek.
- Minden típusú turizmusra figyelni kell, nem csak a gyógyturizmusra
- A helyi adottságokat és helyi igényeket jobban össze kell kapcsolni a turisztikai tevékenységgel.
- Nemcsak a szálláshelyet kell reklámozni, hanem a város egészét.
- Fontos a szakmai képzés
- Ebbe az ágazatba kiemelten kell beruházni
- Ma már a minőségi turizmus a fontos, nem a mennyiségi
- A helyi gazdasági tevékenység fele közvetlenül kapcsolódik a turisztikához.
- Fontos az ágazat munkahelyteremtő feladata.
- Javítani kellene az infrastruktúrát, és folytatni az eddigi beruházásokat.
- A város rendelkezik hivatalos fürdővárosi státusszal, de ennek nincsen egyelőre előnye, következménye pedig az, hogy nagyobbak az adók a panziók, szobák kiadására
- Kevés a turisták számára a szórakozóhely, szórakozási lehetőségeket kell létrehozni: vendéglők, bárak, lokálok
- Strand hiánya, wellness hiánya

- Fontosak a testvérvárosi kapcsolatok, ezek egy része jelentős tapasztalattal rendelkezik a turizmus terén: Balatonfüred, Csenger, Gyula, Nagykanizsa, Pápa. A városok kölcsönösen részt vesznek egymás kulturális és turisztikai eseményein.
- Nincs vonatjegy iroda a városban

A nem helyi érdekeltségű/tulajdonú szállodák működési modellje

- Országos lánchoz vagy nagyobb gazdasági érdekeltséghez tartoznak, megbízott helyi menedzserrel.
- A működés stratégiáját és alapvető modelljét az országos modell határozza meg.
- Több száza vendéget tudnak fogadni
- Teljes szolgáltatásra törekednek (vendéglő, konferenciaterem, rendezvényszervezés, egészségügyi alkalmazott, torna, mofetta, masszázs.
- A működés szezonális jellegű (április – november)
- Helyi munkaerőt alkalmaznak, de azt szezonális jelleggel
- Vendégkör: 45év felettiek, gyógyulási célból.
- Kialakult klienskör, évente visszatérő vendégek, pozitív visszajelzések
- A reklámtevékenység is központosított.
- Ez a vendégkör a városi környezetet általában csak séta céljára veszi igénybe, keveset vagy egyáltalán nem vásárolnak, a szolgáltatásokat nem igénylik.

A helyi érdekeltségű vagy helyi tulajdonú szállodák működési modellje

- Új vagy felújított környezet kialakítása
- Törekvés a magasabb színvonalú szolgáltatásokra.
- Törekvés teljes körű szolgáltatásokra: vendéglátás, gyógykezelés és wellness, sport és kikapcsolódás, játszótér gyerekeknek, rendezvényszervezés)
- Igényes, többféle szolgáltatást igénylő vendégkör évente
- Az alkalmazottak helybéliek, az alkalmazás folyamatos
- Törekvés a szakmai színvonal fejlesztésére (belső képzés)
- Jó kapcsolat a város vezetésével
- Társadalmi szerepvállalás (rendezvények, programok támogatása)
- Étkeztetés: saját termelésű, egészséges nyersanyagokból

- Igényes és jól felépített honlap: sok fotó, virtuális séta a szobákban, az egész szállóban
- Internetes helyfoglalási lehetőség nemzetközi honlapokon (booking.com is), gazdag anyaggal

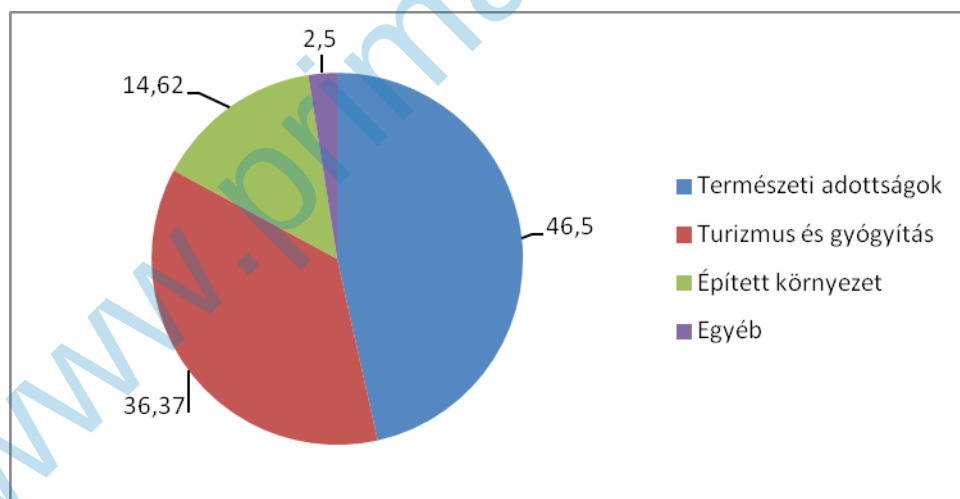
Megjegyzés:

Ennek a modellnek a Clermont hotel a képviselője. Helyi tulajdonos működteti, nyolc éve működik, évente 33 000 turistát fogad, ezek 10%-a külföldi, 180 alkalmazottat foglalkoztat. Ezt a modellt követi kisebb léptékben és szerényebb keretek között a Turist szálloda is.

4.Lakossági vélemények

Arra a kérdésre, hogy mit tart Kovásznán vonzónak és értékesnek, a válaszolók döntő része a természeti értékeket és gyógyítási-turisztikai tényezőket jelölte meg. Az összes említés körében ez a két tényező csoport több mint 80 százalékot kapott-

Mi az, ami Kovásznán vonzó, értékes?

A természeti adottságok köréből – fontossági sorrendben – az alábbiak kerültek említésre.

- Természeti környezet

- Pokolsár
- Tündérvár
- Tündérvölgy
- Mofetták
- Levegő
- Erdő

A turizmus és gyógyítás fontosabb összetevői, szintén az említések gyakorisági sorrendjében:

- Gyógytényezők
- Borvizek
- Turizmus
- Kezelőközpont
- A város ismertsége
- Túrautak

Mindez együttesen arra utal, hogy az adottságok köre, a fejlesztési lehetőségekcsoportja, a szakmai vélemények, az adminisztratív vezetők véleménye és a lakosság álláspontja nagymértékben átfedi egymást.

2.14. Gazdaság

Ha megvizsgáljuk a gazdaság (termelő és szolgáltató ágazatok, agrárium) kovásznai folyamatait és jelenlegi állapotát, akkor egész sor ellentmondásos következtetésre jutunk. Ezek közül a legfontosabbak az alábbiak:

- A kedvezőtlen foglalkoztatási helyzet (munkahelyek száma, fiatalok helyzete, bérek alacsony volta stb.) és az ezzel kapcsolatos nagyon erőteljes lakossági elvárások azt igényelnék, hogy a minél gyorsabb gazdasági fejlesztés és ahhoz kapcsolható munkahelyteremtés adjon megoldást.
- A nagyobb számú alkalmazottat foglalkoztató, termelő jellegű gazdasági beruházások minden esetben olyan nyersanyag igényt és környezeti terhelést eredményeznek, amely a fürdőváros jelleggel és a turisztikai fejlesztéssel nem egyeztethető össze. Ezért az úgynevezett ipar felfutására, vagy a korábbi termelés rehabilitációjára kevés az esély.

- A kiemelt fürdőváros jelleg eleve korlátokat szab a kívülről érkező, a turizmushoz nem kapcsolódó beruházási szándékoknak.
- A csak kifejezetten turizmusra építő, minél teljesebb körű helyi foglalkoztatás csak akkor alakulhatna ki, ha a helyi turizmusban nagyon jelentős mennyiségi és minőségi változás következne be, ami kibővítené a turizmus közvetlenül – és főként a közvetett módon kapcsolódó (pl. élelmiszertermelés, rekreáció, egyéb szolgáltatások) – munkahelyek körét. Ez a passzív, kiszolgáló jellegű turizmust felcserélné az aktív, tudás alapú tevékenységre. A Clermont hotel példája azt jelzi, hogy ez a váltás elvben lehetséges, de ez a váltás időigényes.
- A gazdasági folyamatok és az új kezdeményezések helyzete azt mutatja, hogy sokféle kísérlet van, ezek nagyobb része (a vállalkozások 90 százaléka) a vállalkozók önfenntartását szolgálja, üzleti forgalmuk kicsi, munkahelyet csak néhány ember számára teremtenek, fenntartásuk bizonytalan.
- A vállalkozói szegmens működését ösztönző keretek (szakmai szerveződés, képzés, lobbimunka és érdekképviselő, klaszterformák, helyi vállalkozás ösztönző tevékenység stb.) hiányoznak, vagy az ágazatra gyakorolt hatásuk kicsi.

A felsorolt jellemzők arra utalnak, hogy egyfelől az igények és szükségletek, másfelől pedig az adottságok és erőforrások között túlságosan nagy a szakadék. A város sajátos helyzete, valamint a turisztikai fejlesztésbe vetett bizalom azt igényelné, hogy olyan gazdasági modell alakuljon ki, amely a turizmus teljeskörű mennyiségi és minőségi változásán alapul. Ez a modell a termelő és szolgáltató tevékenységek minél nagyobb részét közvetlenül vagy közvetett módon a tág értelemben felfogott turisztikai ágazathoz kapcsolja. Ez elvben lehetséges, a világ sok pontján működik, s Kovásznán van rá sikeres példa is. A modell felvállalása azonban felelős helyi döntés és olyan külön gazdaságfejlesztési programot igényel, amely számol annak minden (pozitív és negatív következményével).

1. Gazdaságtörténeti előzmények

Kovászna városa jelentős mennyiségű, érdekes gazdaságtörténeti, ipartörténeti adattal rendelkezik az 1800-as évek közepétől-végétől máig. Ezek a gazdaságtörténeti és társadalomtörténeti előzmények a mezőgazdasághoz, a fakitermeléshez, a fafeldolgozáshoz

kapcsolódó vízimalmokhoz, az ásványvíz palackozáshoz és természetesen a fürdőkultúra kialakulásához, a turizmushoz köthetők. A XIX. század végén felgyorsult fakitermelésnek köszönhető a Sikló megépítése is, amely ma már a város egyedi, ipartörténeti értéke és fejleszthető turisztikai adottság.

Ezeknek a gazdaságtörténeti előzményeknek jelentős társadalomtörténeti értéke van, és értékes anyagot kínálnak az olyan fejlesztési programokhoz, mint a lokális identitás építése, várostörténeti múzeum, várostörténet kutatás, családtörténet, vizuális és egyéb dokumentumok tára, ipartörténeti emlékhelyek kialakítása, a Sikló rehabilitációja, fürdőtörténeti kutatások és hasonlóak. Ezek potenciálisan mind olyan programok, amelyek a helyi közösség erősítésével, illetve a turisztikai vonzerő fejlesztésével és a városmarketinggel összekapcsolhatók. Példaként csatoltuk az anyaghoz a keretes szöveget. Ugyanakkor ezekben a gazdaságtörténeti előzményekben nagyon kevés olyan elem van, amely a jelenlegi és a további helyi gazdaságfejlesztési folyamatokban (termelés, szolgáltatások) közvetlenül hasznosítható lenne.

Ipartörténet röviden

A XIX. században lépett érvénybe az az 1871-es törvény, melynek értelmében egyesítették a magántulajdonban levő birtokokat. A törvény hatályba lépése előtt minden tulajdonos a saját elképzelése szerint hasznosította a famennyiséget, amelynek birtokában volt. Vízi energiával működő fűrészmalmban dolgozták fel a fát és a gabona megőrlésére is vízmalmokban került sor. A malmok egyes családok birtokában voltak, akik rendelésre dolgoztak. A 19. század végén, valamint a 20. század elején 14 család működtetett malmokat a Kovászna területén. A vízimalmok tulajdonosai bérbe adták a malmot azoknak, akik gabonát akartak őrletni vele előzetes megegyezés alapján. A malmokban feldolgozott fát Brassóba és Munténiába szállították, a rossz utak következtében a fa odaszállítása 5-10 napot is igénybe vehetett.

Az 1880-as években kezdődött meg a környék erdeiben a fakitermelés. Horn Dávid, budapesti kereskedő a helyi tulajdonostól, Zathureczky Gyulától 8000 hold erdőt vásárolt meg, és létrehozott egy fafeldolgozó üzemet a mai Komandó helyén, Gyulafalván. A kitermelés megkönnyítése érdekében megépítettek egy keskenyvágányú vasutat. 1889-ben létrejött egy újabb fakitermelő műhely. A két gyár évente 110-120 köbméter fát dolgozott fel. Ugyancsak a fakitermelő iparnak köszönhetően történtek további modernizálások is a térségben: az elektromos áram bevezetése is

ehhez az ipari tevékenységhez köthető, ugyancsak ennek következtében került sor a szállítás modernizálására. A szállítás modernizációja a következőkből állt: először is megépült az 1260 méter hosszú keskenyvágányú vasútvonal, amely 330 méter szintkülönbséget hidalt át. Ide kapcsolható a sikló megépítése is, amely szintén a kitermelt fa szállítása céljából jött létre. A sikló az európai ipartörténet egyik kiemelkedő teljesítménye, amelyet a bécsi Obach cég hozott létre, és amelynek makettje az 1886-os budapesti milléniumi kiállításon is bemutatásra került. A vasútépítés tovább folytatódott, 1892-ben Brassó és Kézdivásárhely között jött létre a vasúti személyszállítás (calea ferata de interes public), meghosszabbították az ipari vasutat is. Kezdetben a kitermelés mellett nem került sor fafeldolgozó gyárak építésére, csupán rakodóhelyeket (locuri de depozitare) hoztak létre az ipari vasút és személyszállító vasút között. Nem sokkal később létrejött a Societatea pe Actiuni de Industrie Frestiera din Transilvania, a fűrészüzem tulajdonosa pedig egy máramarosi kereskedő, Groedel Zadik let. Ő vásárolta meg a komandói és a gyulafalvi részeket, majd egy idő után a teljes ipari termelés Komandóra tevődött át. A II. világháború után fafeldolgozó gyárak jönnek létre, a szocializmus éveiben pedig, az ország iparosítási politikájának megfelelően létrejön a deszka- és bútorgyár. Megemlítenéd még a fonoda is, amelyet szint és a szocialista iparosítás éveiben fejlesztettek tovább.

Forrás: Fejlesztési stratégia 2007

2.Vállalkozói szegmens: folyamatok és számok

Amit tényyszerűen tudunk, az az, hogy a 2011-es népszámlálás adatai szerint a város alig többtizezres lakosságának jelenleg közel fele aktív, ami a romániai terminológia szerint azt jelenti, hogy valamilyen módon el tudja tartani magát, s ebből a csoportból a 2011-es népszámlálás adatai szerint 4366 személy foglalkoztatott (2660 férfi, 2136 nő). Ez az arány az elmúlt két évtized során sokat változott. A gond nem is azzal van, hogy ez az arány kedvezőtlen, hiszen hasonló a térségi települések adataihoz. Inkább az jelent problémát, hogy a munkahelyek jelentős részét a lakosság bizonytalannak véli, a bérek alacsonyok, a turisztikai ágazatban az alkalmazások egy része szezonális jellegű, a mezőgazdaságban a termelési feltételek és az értékesítési lehetőségek nagyon ingadoznak, a munkaerőpiacra belépni kívánó fiatalok számára a kínálat kicsi és nem vonzó. Ez együttesen kedvezőtlen hangulatot teremt, s különösen a fiatalok körében az az általános meggyőződés alakult ki,

hogy ez a város a fiatalok számára nem jó hely. A megélhetési gondok és azzal kapcsolatos lakossági vélekedések egymásra tevődnek, erősítik egymást, ez fejlesztéspolitikai szempontból nagyon kedvezőtlen tényező.

A foglalkoztatást kínáló ágazatok: elsősorban a turizmus, feldolgozóipar, faipar, építkezés. Emellett jelentős szerepe van a foglalkoztatásban a közintézményeknek (egészségügy, oktatás). A terciér szektor szerepe – ha ebből kivonjuk a turisztikában dolgozókat – nagyon kicsi (kereskedelem, pénzintézetek).

A mezőgazdaság szerepe elsősorban az önfenntartásban, önfoglalkoztatásban van, az azokat a családokat érinti, akik földterülettel rendelkeznek, és teljes munkaidőben vagy másodfoglalkozásként foglalkoznak agrártevékenységgel. Az innovatív gazdálkodások száma egyelőre kevés.

A gazdaság fontos szegmensét képezik a pénzkiváltó tevékenységek (pl. élelmiszertermelés saját használatra, a szürke és feketegazdaság formái), ennek szerepe nem körvonalazható.

A gazdasági vállalkozások nagy része alkalmazott nélkül működik vagy kifejezetten önfenntartó jellegű. Ez nem negatív folyamat, a gond az, hogy kevés a más típusú (nagyobb foglalkoztatási adatokat mutató, fenntartható vállalkozás).

Az alábbi táblázatok a vállalkozások alapításának időbeli dinamikáját, a vállalkozások üzleti forgalom szerinti megoszlását, valamint az alkalmazások szerinti megoszlást mutatják. Ezek az adatok megerősítik a bevezetőben felsorolt megállapításokat. Jelzik azt is, hogy a gazdasági fejlesztés vonatkozásában sokkal részletesebb és célirányos elemzésre van szükség.

Év	Bejegyzett vállalkozások száma
1991	7
1992	29
1993	16
1994	20
1995	14
1996	5
1997	9
1998	8
1999	4

2000	5
2001	3
2002	6
2003	19
2004	16
2005	16
2006	19
2007	17
2008	17
2009	31
2010	14
2011	16
2012	18

2013	12
------	----

www.primariacovasna.ro

Az üzleti forgalom megoszlása

Kategória (RON)	A kategóriába tartozó vállalkozások száma
Nincs adat	78
0	54
10 ezer alatt	18
10-50 ezer között	41
51-100 ezer között	26
101-500 ezer között	53
501 ezer és 1 millió között	13
1-3 millió között	25
3-10 millió között	5
10-20 millió között	4

Alkalmazottak számának megoszlása

Kategória	A kategóriába tartozó vállalkozások száma
Nincs adat	78
Zéró	143
1-5 között	112
6-10 között	22
11-20 között	9
21-50 között	7
51-150 között	5

3.A mezőgazdaság

A város gyógyfürdővé válása előtt, valamint az iparosítást megelőző korszakban a város lakói elsősorban mezőgazdasággal foglalkoztak. A megművelésre alkalmas földterületek nem igazán jó minőségűek. A szántóföldi növények mellett (zab, rozs, árpa, később kukorica és burgonya) jelentős volt a gyümölcsstermesztés is. Az állattenyésztés terén főleg a ló-, a sertés, a szarvasmarha-, és a juhtenyésztés volt jellemző. Ezt a gyakorlatot az 1962-ben lezárult kollektivizálás lényeges mértékben felfüggesztette, majd 1990 után tanúi vagyunk a családi gazdaságok rehabilitációs kísérleteinek. Ennek az általános térségi gyakorlata jellemző a kovásznai családok egy kisebb részére is (önfenntartó családi gazdálkodás). Kovászna város összterülete 15 511 hektár, ebből mezőgazdasági terület 5 160 hektár.

Az agrárművelésben hasznosítható területei az alábbiak:

A mezőgazdasági területek megoszlása (ha)

Szántó	1652
Legelő	2796
Kaszáló	710
Gyümölcsös	2
Összes terület	5160

Ha figyelembe vesszük a város fejlesztésének stratégiai célkitűzéseit, akkor azt kell mondanunk, hogy fürdőváros esetében az agrárpotenciál nagyon előnyös adottság. Amennyiben a város a minőségi turizmus fejlesztési modelljét választja, akkor sokféle mód nyílik az agárpotenciál és a turisztikai programok összekapcsolására. Ez ma nincs így, de a lehetőség kézenfekvő, különösen ami az innovatív agrártevékenységeket illeti. Ezzel kapcsolatban konkrét fejlesztési programokra tettünk javaslatokat.

2.15. A MUNKAERŐPIAC helyzete

A foglalkoztatottság helyzetének alakulása ma Kovásznán a legfontosabb társadalmi probléma. A helyzet elemzésével és értelmezésével kapcsolatban több fontos nehézség is van. Az egyik legfontosabb az, hogy a munkaerőpiaci alakulásával kapcsolatos korábbi adatok (alkalmazások típusainak megoszlása a korábbi években, az alkalmazások időtartama és jogi

formája, a rejtett munkanélküliség, az önfoglalkoztatás stb.) nem léteznek vagy nem minden esetben használhatóak. Ezért ezt a társadalmi folyamatot nem lehet felvázolni és értelmezni. Csak a jelenlegi helyzetből pedig nehéz a folyamatokat megérteni, a trendeket előre jelezni. A másik fontos nehézség az, hogy a munkaerőpiaci folyamatokat sokan ma sem tekintik fejlesztéspolitikai kérdésnek. A munkanélküliséget szociálpolitikai kérdésnek tekintik, a foglalkoztatást gazdasági kérdésnek, s így ennek a szegmensnek az igazán fontos összetevői háttérben maradnak. Ugyanakkor az a helyzet áll elő, hogy ennek a rendkívül fontos társadalmi problémának nincsen a szó szoros értelmében véve „gazdája”.

A téma kivételes aktualitását jelzi, hogy a lakossági vélemények körében a munkaerőpiaci helyzet negatív megítélése kapta a legmagasabb értéket. Ugyanakkor a munkaerőpiaci helyzet vezeti a térségi problémák és a térségi fejlesztési prioritások listáját is.

Amit tényszerűen tudunk, az az, hogy a 2011-es népszámlálás adatai szerint a város alig több tízezres lakosságából 4796 fő (2660 férfi, 2136 nő) aktív. Ez azt jelenti, hogy vagy alkalmazott, vagy pedig el tudja tartani magát. Ebbe a csoportba azok tartoznak, akik állandó lakhellyel rendelkeznek, 16 évnél idősebbek, és 2011-ben még nem érték el a nyugdíjkorhatárt. Ez az arány nyilván kedvezőtlen, de nem helyi specifikum, a térségre is ez jellemző, illetve rurális környezetben ennél rosszabb a helyzet. Az aktívlakosságon belül a ténylegesen foglalkoztatottak (munkaviszonnyal rendelkezők) száma 4366, ebből 2403 férfi és 1963 nő.

Ami viszont igazán fontos az a változás trendje. Erről azonban kevés megbízható információ áll rendelkezésre, tulajdonképpen csak a tízévente végzett népszámlálások adatsoraira támaszkodhatunk. A teljes lakosságon belül az aktívak, illetve a foglalkoztatottak aránya nem nagymértékű, de fokozatos csökkenést mutat. Minden bizonnyal ezt a folyamatot érzékeli a lakosság, amikor munkahelyi gondokat helyez mindenek elé.

Néhány további fontos jellemző a kovásznai munkaerőpiac működéséről:

- A legjelentősebb foglalkoztatást kínáló ágazatok: gazdaság (elsősorban a turizmus, feldolgozóipar, faipar, építkezés), a közintézmények (egészségügy, oktatás), szolgáltatók (kereskedelem, pénzintézetek), kommunikáció.
- A turisztikai ágazatban foglalkoztatottak körében gondot jelent az időszakos alkalmazás
- A mezőgazdaság szerepe az önfenntartásban, önfoglalkoztatásban van.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015-2020

- Nem ismertek a foglalkoztatás olyan paraméterei, mint a képzettség, a munkahelyi besorolások, a jövedelmek, a munkaerőpiaci mobilitás.
- Nem becsülhető meg a feketemunka részaránya, a családok fenntartásában játszott szerepe.
- A gazdasági vállalkozások nagy része alkalmazott nélkül működik.
- Körülbelül tízre tehető azon gazdasági egységek száma, amelyek esetében a foglalkoztatottak száma megközelíti vagy meghaladja az 50 főt

Alkalmazások száma a gazdasági egységekben

Alkalmazottak száma	Az adott kategóriába tartozó vállalkozások száma
Nincs adat	78
0	143
1-5 között	112
6-10 között	22
11-20 között	9
21-50 között	7
51-150 között, vagy több	5

Forrás: Tempo adatbázis

Az alábbi táblázat szemlélteti, miképpen alakult Kovászna városban az alkalmazottak száma az 1991-2013 közötti időszakban. Az adatok azt mutatják, hogy 2013-ra kevesebb, mint feleannyian voltak alkalmazásban, mint 1991-ben, fokozatosan csökkent a foglalkoztatottak száma. Ez a munkaerőpiaci helyzetkép utal arra a munkanélküliségi állapotra, amely a rendszerváltás után kialakult.

Az alkalmazásban állók számának alakulása Kovászna városban az 1991-2013 közötti időszakban

Év	Alkalmazottak száma	Év	Alkalmazottak száma
1991	6205	2003	3328
1992	5231	2004	3207

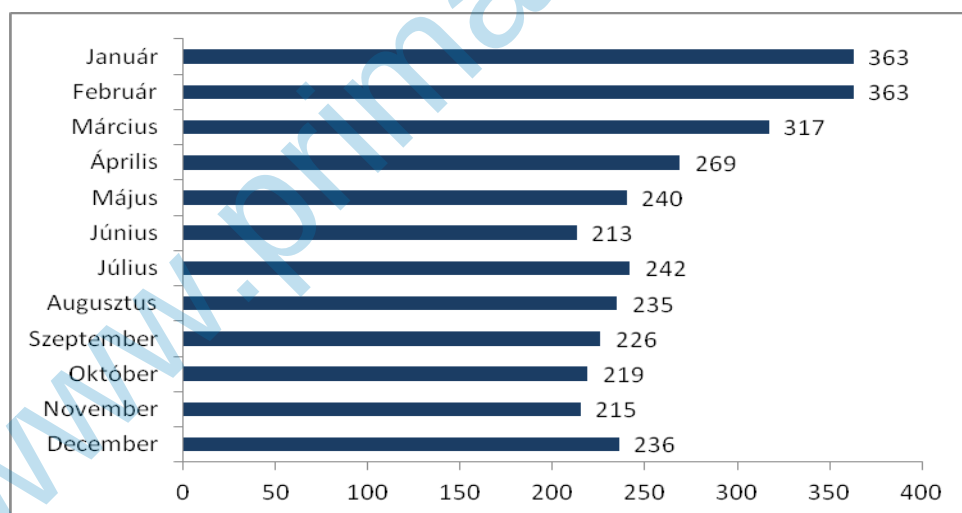
KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015-2020

1993	5441	2005	2976
1994	4910	2006	2915
1995	2860	2007	3230
1996	3565	2008	3329
1997	4056	2009	3086
1998	3395	2010	2482
1999	3077	2011	2541
2000	3054	2012	2784
2001	2676	2013	2756
2002	3067		

Forrás: Tempo adatbázis

A hivatalosan munkanélküliként nyilvántartottak száma nem tekinthető sem nagynak, sem problematikusnak. Amint azt a fentiekben jeleztük, a hivatalosan regisztrált munkanélküliség azonban a munkaerőpiaci gondoknak csupán az egyik szeletét jelenti.

A regisztrált munkanélküliek száma hónapok szerinti bontásban a 2014-es évre vonatkozóan

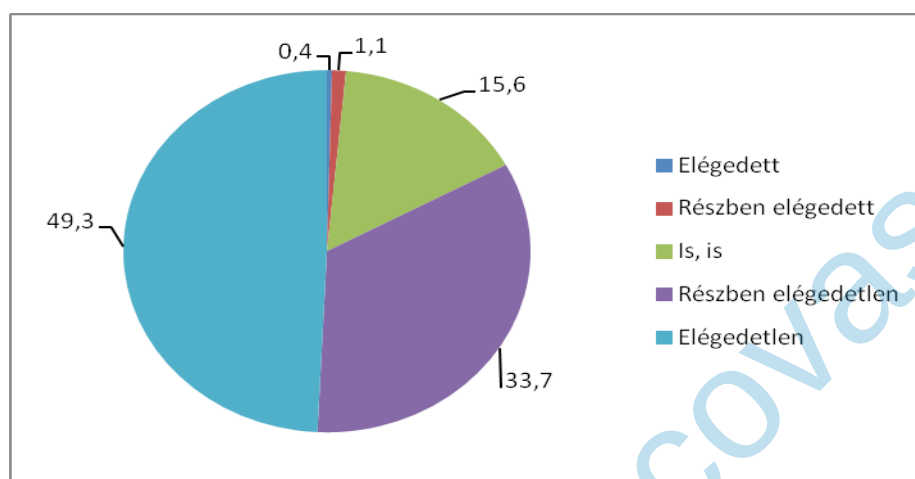
Forrás: INSSE Tempo

A lakosság több mint 80 százaléka elégedetlen vagy nagyon elégedetlen a helyi munkalehetőségekkel. Elégedett kategória nincs is. Ez jelzi, hogy a munkaerőpiaci helyzet

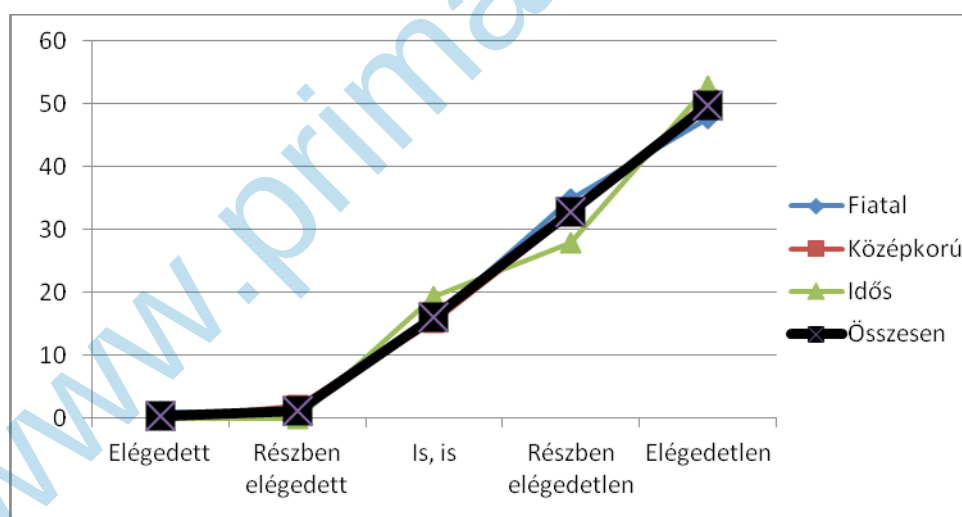
kezelését bele kell foglalni a fejlesztési stratégiába, és el kell indítani olyan programokat, amelyek ennek a helyzetnek a különböző szempontú, többféle irányból történő kezelésére irányulnak.

Ennek a társadalmi jelenségnek a megítélése a különböző társadalmi csoportokban többnyire azonos. A nők körében az elégedetlenségi mutató magasabb. A tömbházban lakók körében kevéssel alacsonyabb értéket mutat.

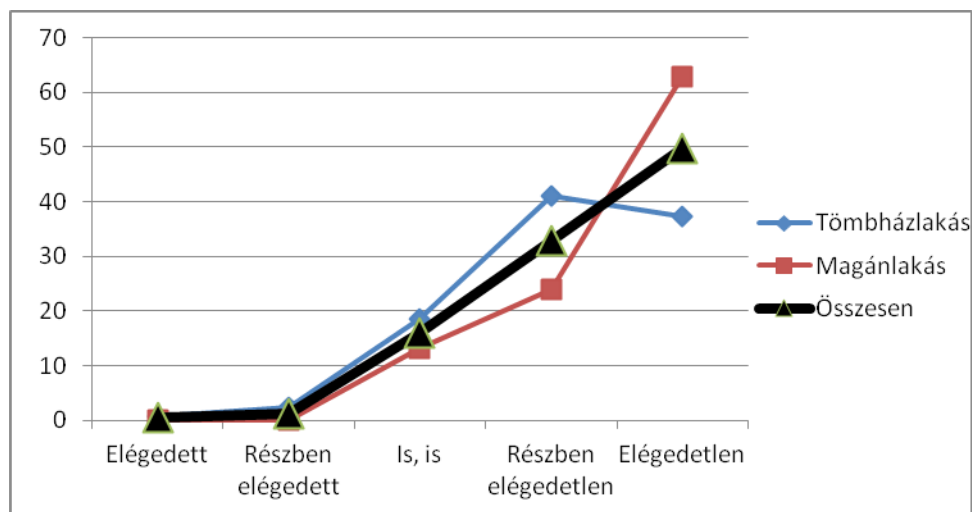
Mennyire elégedett a munkalehetőséggel?

A városban a munkalehetőségekkel való elégedettséggel kapcsolatos vélemények megoszlása korcsoportok szerint

A városban a munkalehetőségekkel való elégedettséggel kapcsolatos vélemények megoszlása lakhely szerint

2.16. Kommunikáció, marketing

A turisztikai desztinációk kialakításában vagy újrapozicionálásban a komplex településmarketingnek, a kifelé és befelé irányuló professzionális kommunikációnak a fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyozni. Különösen így van az utóbbi időszakban, a kommunikációs eszközhasználat nagymértékű változása után. A „termékek” pozicionálása – legyen szó településről, szellemi vagy gazdasági termékről – gyakran nagyobb hangsúlyt kap min a termék előállítása. Gyors léptében változnak a marketing és a kommunikáció eszközei, módszerei. Kovászna fejlesztési stratégiája nagyon jelentős mértékben az élményszerű minőségi turizmus kialakítását hangsúlyozza, s ugyanakkor ebben fontos szerepet szán a lakossági részvételnek. Ezzel a folyamattal kapcsolatban nem elég azt mondani, hogy a professzionális hely és térség marketing, a kommunikáció szükséges. Nem túlzunk, ha azt

mondjuk, hogy egyik alapvető feltétel, amelynek esetleges mellőzése az egész fejlesztési folyamat sikerét veszélyeztetheti.

A településmarketing a település vezetésének, menedzselésének egyik fontos eszköze és szemléletmódja. Segítségével működőképesség, illetve versenyképesség tehető egy település.

A marketing program összetett folyamat. Egységes arculat, imázs formájában megjeleníti, pozicionálja, kommunikálja a várost befele és kifelé egyaránt. Optimális esetben minden olyan szereplőnek, amely aktív szerepet vállal a város fejlesztésében ismernie, értenie kellene a marketing folyamatot és szerepet kellene vállalnia abban. Ez ma a térségben nem így van, a kommunikáció és marketingtevékenység az esetek többségében leszűkül a lakossággal való egyirányú kommunikációra, az alkalmi médiatájékoztatókra, illetve a kampányszerű reklámozásokra. Ez nagy vonalakban Kovásznán is hasonlóképpen történik. A kommunikációs tevékenység minden ma gyakorolt eleme hasznos és jó lépés, azonban a város hosszútávú fejlesztése szempontjából ez a kommunikációs és marketing kevés komponens tartalmaz, és nem rendszerszerű.

Ki kell emelnünk ebben a tekintetben egy fontos kivételt. A város sikeresen menedzselt egy nagyobb léptékű **várospromóciós pályázatot**, és ennek keretében programszerű marketing tevékenység zajlott: anyagok előkészítése, kiadványok és egyéb promóciós anyagok készítése, turisztikai vásárokon való megjelenés stb. Mindez országos léptékben zajlott. A program legfontosabb eredménye a termékorientáltság és a rendszerszerűség volt, illetve az a szakmai következtetés, hogy érdemes lesz ezt a programot megismételni nemzetközi környezetben. Az ilyen jellegű programok tapasztalata általában az, hogy a projekt befejezése után az elkezdett tevékenységek rendszeresen nem folytatódnak tovább, a projekt inkább csak sikeres példaként működik, de nem tudja megteremteni a munka további folytatásának anyagi, személyi, tartalmi feltételeit. Ebből az a következtetés vonható le, hogy a kommunikáció és a marketing területén – ha előbbre akarunk lépni – újabb projektekre van szükség, a projekt keret biztosítja az ilyen jellegű tevékenység rendszeres folytatását.

A folyamat és a tevékenység fontosabb területei:

- A település identitás, a város „személyiségének” megjelenítése
- A település design: ide sorolhatók a város, illetve község földrajzi elemei, természetes és épített környezete és a vizuális jegyek, mint a logó, jelképek, zászlók, egyéb hordozók.

- A település „viselkedése”: ide tartoznak az ott élő lakosság szokásai, hagyományai, életfilozófiája, kulturáltsága, életstílusa, illetve a hivatalok, intézmények vezetői, dolgozói által tanúsított magatartás.
- A település kommunikációja a település kommunikációs tevékenységét mutatja, itt említhetők meg a különböző rendezvények, események, kiállítások, vásárok, prospektusok, tájékoztatófüzetek, hírlevelek, ajándéktárgyak.

A város eddig nem alakított olyan szakmai marketing programot, amely a marketing folyamat fontos alkotóelemei (termék, ár, eladáshely, promóció, fizikai megjelenés, szolgáltatási folyamatok, szolgáltatást nyújtó személyek) és szabályai alapján indít el helyi fejlesztési folyamatokat.

Amit a jelenlegi gyakorlatról elmondhatunk:

- Jelenleg Kovászna esetében nem beszélhetünk egy egységes megjelenítési képről. Nincsenek általánosan elfogadott és minden szereplő által használt szimbólumok, motívumok, jelképes elemek, jelmondatok, mottók, emblémák, amit a város fizikai megjelenítésére következetesen alkalmazni lehetne.
- A városban még kevés azoknak a helyeknek a száma, amelyek attrakcióként, meghatározó épületként funkcionálnának. Turizmus szempontjából a Pokolsár, a Szívkorház valamint a Tündérvölgy és Csomakőrös számít olyan meghatározó elemnek, amely kapcsán azonosítani tudják a várost. A lakosság szempontjából sokkal inkább a kulturális központ, a felújított zöldövezet, az ásványvízforrások jelentik a város meghatározó értékeit. Lehetőség, adottság nyilván ennél sokkal több van.
- Az egységesség hiánya jelenik meg az utcabútorok esetében is (szemetes kukák, korlátok, padok, információs táblák, lámpaoszlopok, csatornafedelekek, utcanév táblák). Ezek egy része felújításra került vagy kerül, azonban a szemléleti egységesítés még várat magára.
- Az arculat terén hiányosságok megmutatkoznak a vállalkozások, szállodák, panziók, üzletek, vendéglátóhelyek esetében is. Több helyen is a felállított cégtáblák korszerűtlenek, kevés az, amelyik design elemeket alkalmaz, nem elég feltűnőek, vagy ha igen akkor rontják a városképet.
- A városképet nagyon nagymértékben befolyásolják a központi részen épült tömbházak.

- Pozitívum, sikeres megoldás természetesen több is van: A parkok, a városközpont sok eleme, a virágok, a Tündérvölgyben felállított pihenőhelyek, a felújított szálloda is kellemes, színes pontja lehet a városnak.
- A lakosság magatartásában a problémát a semleges, passzív magatartás jelenti. Vannak aktív csoportok, azonban kevesen vannak ahhoz, hogy a teljes települési magatartásban látványos változásokat tudjanak elérni.
- A várost, mint turisztikai desztinációt népszerűsítő szóróanyagok, kiadványok, fotók, filmek száma kevés. Elkészítésük alkalmoszerű, a végeredmény pedig változó minőségű. Sokkal inkább jellemző az, hogy az egyes turisztikai szereplők saját szolgáltatásaik népszerűsítése céljából készítenek különböző szórólapokat, broszúrákat, bemutató füzeteket. Ezek minősége és információs tartalma nagyon változó. Van, ami pozitív képet sugall a szállóról (és így egyben a városról is), mások pedig kevésbé érik el ezt a hatást.
- A város általában képviselve van az információs iroda által az egyes turisztikai vásárokon, azonban nem mindig kerül bele a szolgáltatáscsomagba minden turisztikai szolgáltató ajánlata. A helyi turisztikai szereplők és az Információs iroda közötti kapcsolat még mindig kevésbé működik.
- A médiában a város jelenléte egyre gyakoribb, de még jóval a lehetőségek alatt van. A Polgármesteri Hivatalnak van sajtóorgánuma, megjelenése nem mindig rendszeres, tartalmát bővíteni kell. Az önkormányzati újságot a lakosság pozitívan fogadja, azonban hiányolják ennek rendszerességét. A Székely Hírmondóban rendszeresen megjelenik a Kovászna Körkép, mely összefoglalja a városban történt fontosabb eseményeket, illetve itt jelennek meg portrék különböző személyekről, és kerülnek bemutatásra civil szervezetek stb. Ha ma valaki külső érdeklődésként információkat szeretne szerezni a városról, akkor ez a cikkgyűjtemény tartalmazza a legtöbb aktuális és könnyen elérhető információt. Az egyéb hírportálok (térégi, országos) a megjelenés alkalmi jellegű, a tartalom és a terjedelem általában nem a város igényei, szándékai, hanem a média érdeklődésének a függvényében alakul. Kevés hír jelenik meg Kovászna városáról, és azok jelentős része nem kapcsolódik a turizmushoz.
- Az online jelenlét (weblap, közösségi média) működik, de csak alapszinten. Annak ellenére, hogy egy komoly múlttal rendelkező fürdővárosról van szó, kevés információt találunk róla a világhálón. A város hivatalos honlapjának viszonylag jó a

szerkezete, tájékoztató funkcióját betölti. A város értékeit, eseményeit naprakészformában bemutató on-line jelenlét azonban egyelőre hiányzik.

Összegzéséként azt mondhatjuk, hogy:

- A kommunikációs tevékenységet vizsgálva észrevehető, hogy kevés a saját hírgenerálás és hírtermelés, a város szempontjából fontos turizmusról nagyon ritkán jelennek meg anyagok.
- A marketing és kommunikációs anyagokban az újrapozicionálás nem elég erős, nem eléggé látható, nem elég határozott. Nem jelenik meg elég határozottan például az az üzenet, hogy Kovásznán a mai turizmus már nem ugyanaz a turizmus, amit az emberek többsége a korábbi évtizedek gyakorlata alapján ismer. Egyedi események, alkalmak, egyedi eredmények promoválása zajlik. Ez szükséges és hasznos munka, de nem tudja helyettesíteni a település egészének újrapozicionálását.
- A marketingben, a kifelé és a befelé irányuló kommunikációs munkában az általános jellegű, mindenkihez szóló üzenetek mellett fokozatosan ki kell alakítani a célcsoportok szerinti kommunikáció gyakorlatát is. A lakossági vélemények elemzéséből is látszik, hogy a város közössége tagolt, életkori, lakhelyi és egyéb paraméterek mentén más és más a vélemény. Ez a tagolódás még jelentősebb a turisták esetében, hiszen a város fokozatosan egyre többféle turisztikai szolgáltatást kínál, s ezekhez esetenként más és más célcsoportot kell megszólítani. A célcsoportok igényeinek megfelelő szolgáltatáscsomagokat kell kidolgozni. Ehhez kapcsolatosan javasolható, hogy a fejlesztési stratégia gyakorlatba ültetésének folyamatában kerüljön sor az erre a területre irányuló szakszerű, integrált program kidolgozására is. Ezzel kapcsolatban már készültek előmunkálatok.

2.17. Lakossági vélemények

Hasonlóan más városok helyi közösségéhez, Kovászna esetében is az tapasztalható, hogy a lakosság több szempontból rétegzett. Ez természetes jelenség, minél nagyobb a város, annál többféle társadalmi réteggel kell számolni, s ezek mentén a lakossági vélemények és fejlesztési opciók is eltérőek. Fejlesztéspolitikai tervezés és program alkotás szempontjából ez fontos megközelítés. Azért fontos, mert a város esetében egész sor program nem terjed ki a város egész területére vagy alakosság egészére. Érvényes ez például az infrastrukturális

programokra, a sport és szabadidő programokra, a társadalmi részvétel formáira, az intézményekhez való viszonyulásra és hasonlókra. Arra számítottunk, hogy a társadalmi rétegzettség szerinti megoszlást illetően az életkori csoportok mentén lesznek a legnagyobb különbségek. Ez a feltételezés igaznak bizonyult, de a lakhely és a nem szerint is vannak olyan különbségek, amelyeknek fontos fejlesztéspolitikai vonatkozásai vannak. Az alábbiakban röviden összefoglaljuk a vélemény vizsgálat fontosabb eredményeit. Eltekintünk a teljes körű bemutatástól, csak azokra helyezzük a hangsúlyt, amelyek a helyzetértékelés, illetve a fejlesztési programok kidolgozása szempontjából fontosnak mutatkoznak.

Mivel csak nagyon egyszerű vélemény felmérést végeztünk, csak három fontos paraméterre tértünk ki. Vizsgáltuk azt, hogy a város jelenlegi helyzetével, illetve a fejlesztési lehetőségekkel kapcsolatban miként oszlanak meg a vélemények életkor, illetve nem szerint. Ugyanakkor figyelembe vettük egy harmadik paramétert is. Kovászna esetében több tekintetben lényeges különbség van a tömbházakban és a központi részben lakók, illetve a magánházakban lakók életkörülményeit tekintetében. Ezért lakhely szerinti bontásban is vizsgáltuk a véleményeket.

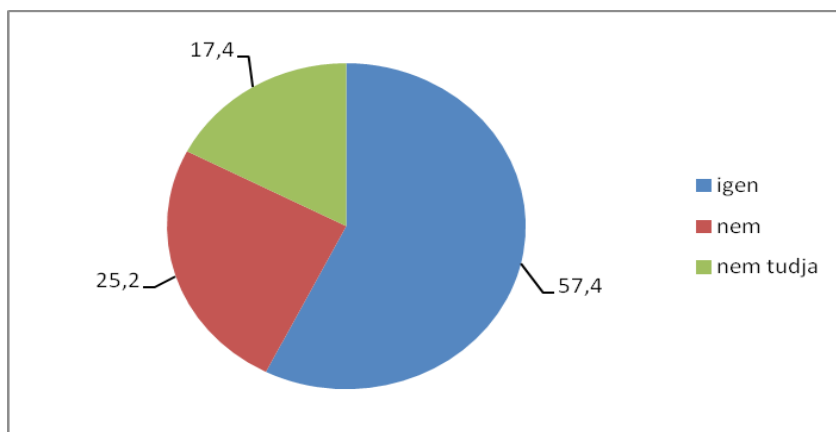
A következőkben a lakossági vélemények három nagyobb csoportját mutatjuk be:

- A fejlesztési irányokkal kapcsolatos vélekedést (1.)
- Az elégedettséget kifejező adatokat ágazatok szerint (2.)
- A nyílt kérdésekre adott válaszokat az értékekre, hátrányokra, eredményekre, továbblépési lehetőségekre vonatkozóan (3-7).

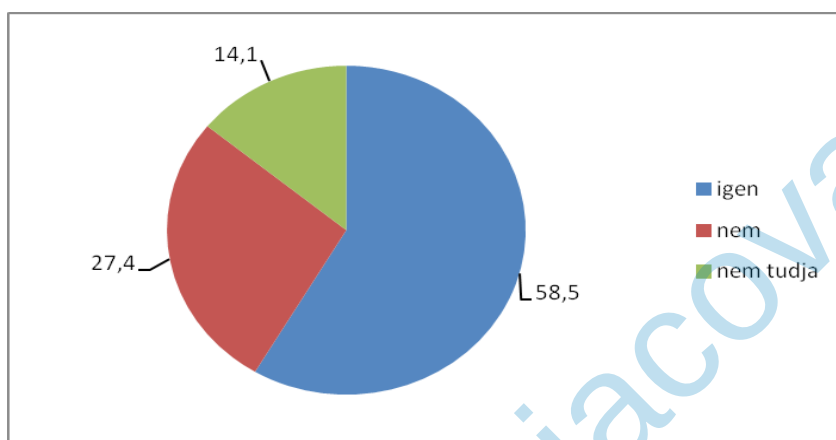
1. Fejlesztési irányok, lehetőségek megítélése

Ha országosan rosszul mennek a dolgok, akkor a város szintjén nem lehet előbbre jutni

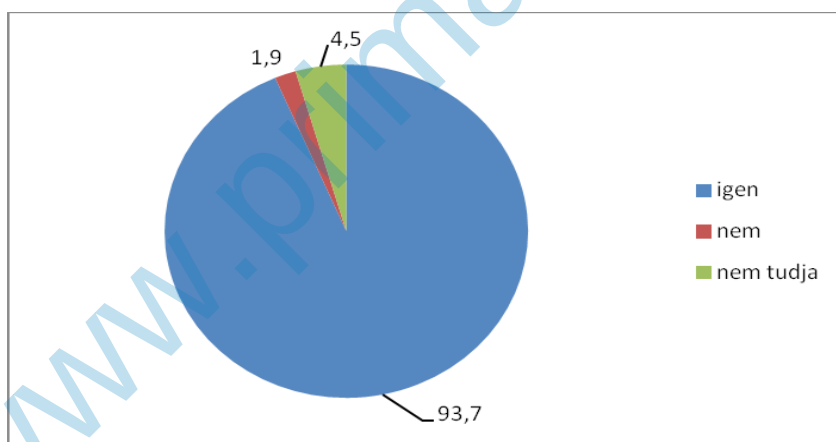
KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015-2020

Új, szokatlan, nagy kezdeményezésre van szükség, hogy előbbre lépjünk

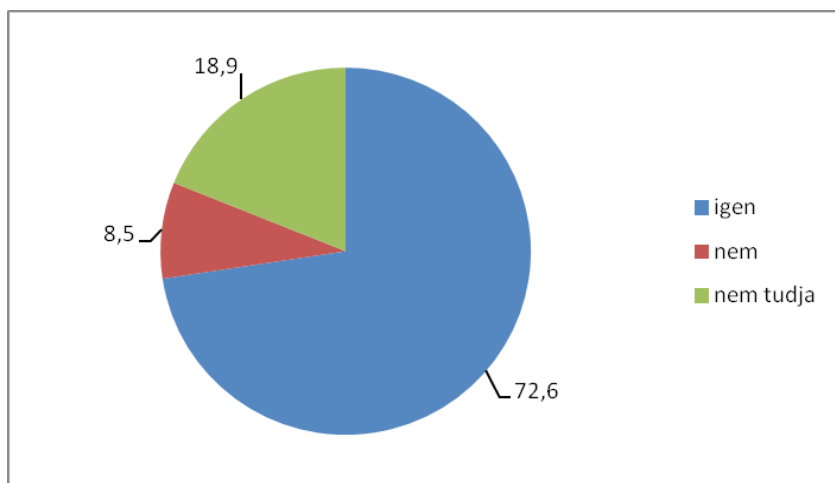

Ha jó a városi vezetés, akkor előbbre mennek a dolgok

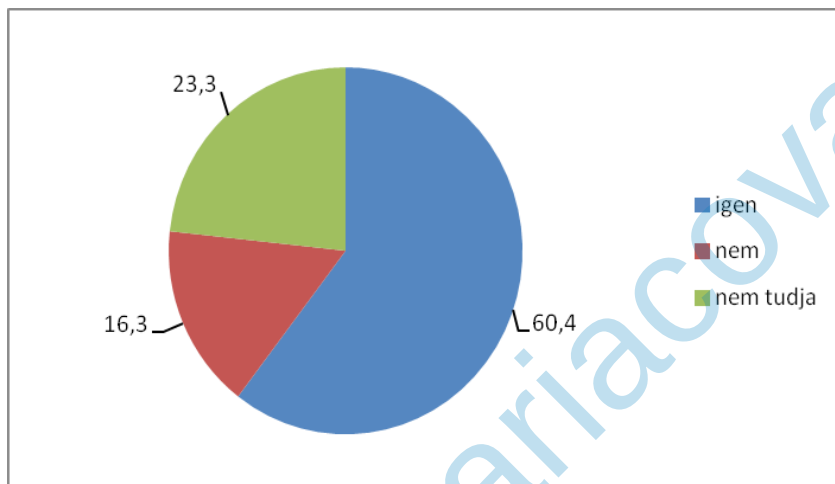

A külső források, a pályázatok megszerzése a legfontosabb feladat

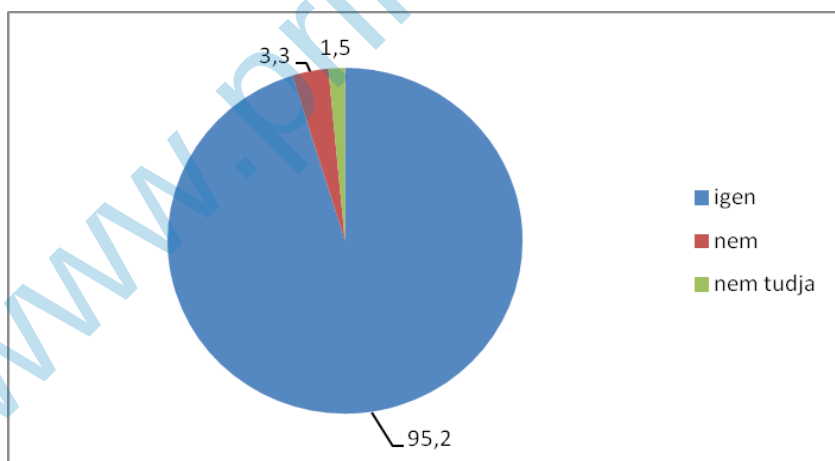
KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015-2020

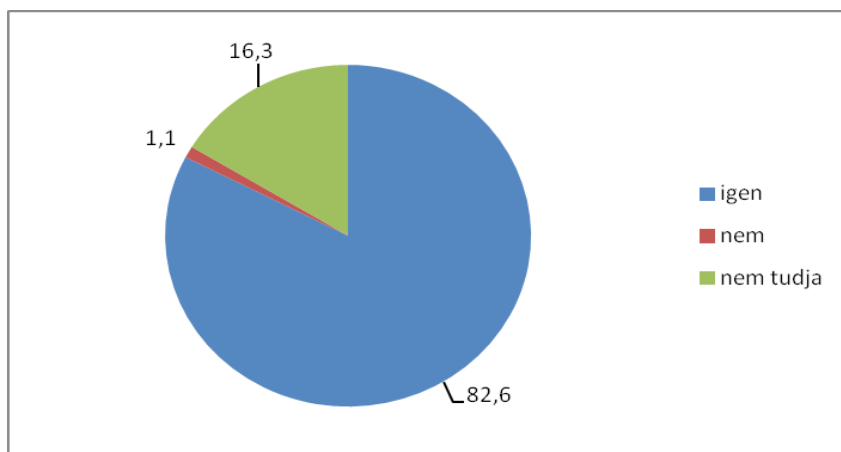
A megyei vezetés támogatása nagyon fontos

Kovászna városnak különleges adottságai, fejlődési lehetőségei vannak

A helyi együttműködésre, összefogásra kell helyezni a hangsúlyt

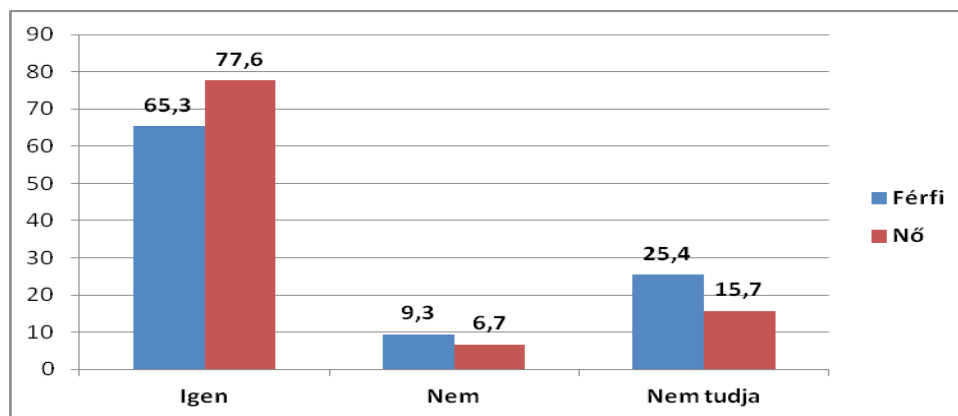
A válaszok fejlesztésközpontú, fejlesztést támogató hozzáállásra utalnak. Fontos az a tény, hogy a lakosság a várost egyedinek, különleges adottságokkal rendelkező településnek tartja. Nagy hangsúly esik a forrásbevonásra és a helyi együttműködésre. Egyértelmű az is, hogy a határozott és jó városvezetés igényét fogalmazza meg a lakosság.

Az új fejlesztési lehetőségek megítélését illetően a vélemények lakhely szerint megoszlása nem mutatkozott jelentősnek. Ennek vélhetően az oka, hogy a város mérete nem nagy, és az elmúlt két évtizedben nem történtek olyan változások, amelyek kifejezetten tér specifikusak lennének. A fejlesztési stratégiában azonban egészen olyan program szerepel, amelyek a város központi részére, vagy azon belül is egy kiemelt helyre irányulnak. Ezeknek a programoknak az elindulása esetén már számítani kell arra, hogy a lakossági vélemények lakhely szerint is lényegesen tagolódni fognak. Ez már meg is mutatkozik a jelenlegi helyzet értékelésében, az infrastrukturális fejlesztések kapcsán

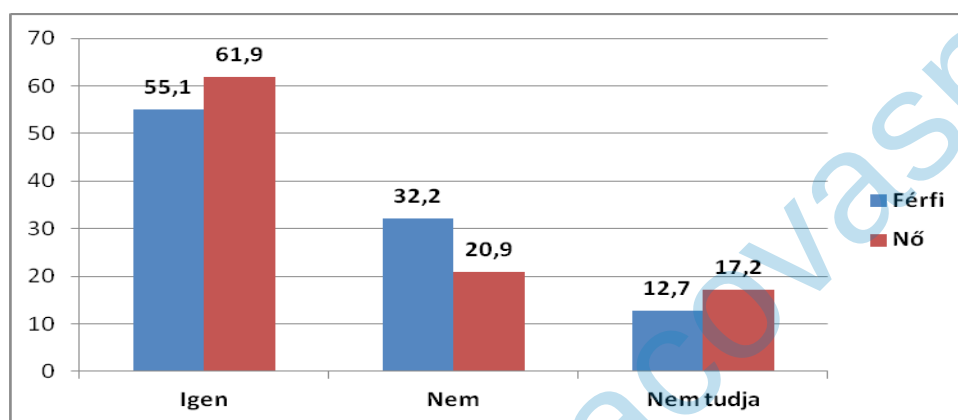
A férfiak és nők véleménye több pontos is eltér. Általában azt lehet mondani, hogy a felvett témákat illetően a nők határozottabbak és gyakorlatiasabbak. Ez összhangban van több más vizsgálatunk eredményével, amelyeket a térségben végeztünk hasonló témákban. Arra utal, hogy a családon belül az életvezetés feladatainak megoldásában a nők szerepe jelentősebb, mint ahogyan az a közbeszédben megjelenik. Fejlesztéspolitikai vonatkozásban ez azért fontos, mert fejlesztéspolitikai témákban és programokban a mai gyakorlatban a férfiak szerepe általában nagyobb. Ez nyilván összefügg azzal is, hogy a vezető pozíciók nagyobb részét férfiak töltik be. A lakossági vélemények jellege arra utal, hogy a nők nagyobb szerepvállalása a fejlesztés politikai folyamatokban pozitív hozadékat eredményezne.

A külső források, a pályázatok megszerzése a legfontosabb feladat

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015-2020

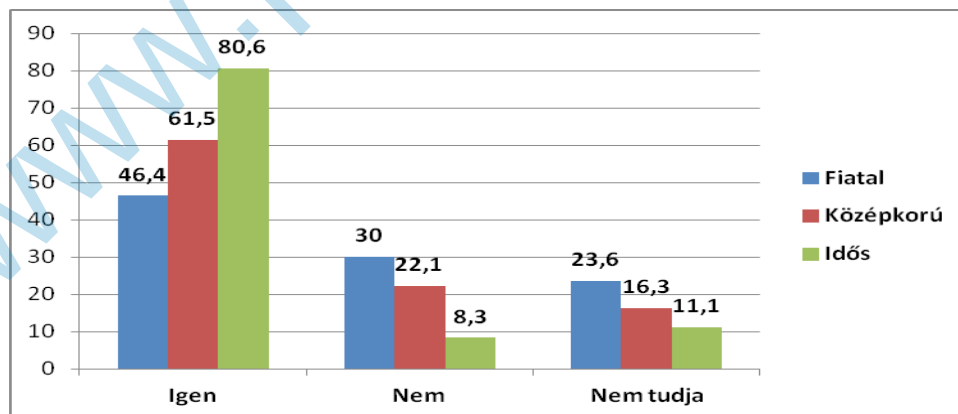

Új, szokatlan, nagy kezdeményezésre van szükség, hogy előbbre lépjunk

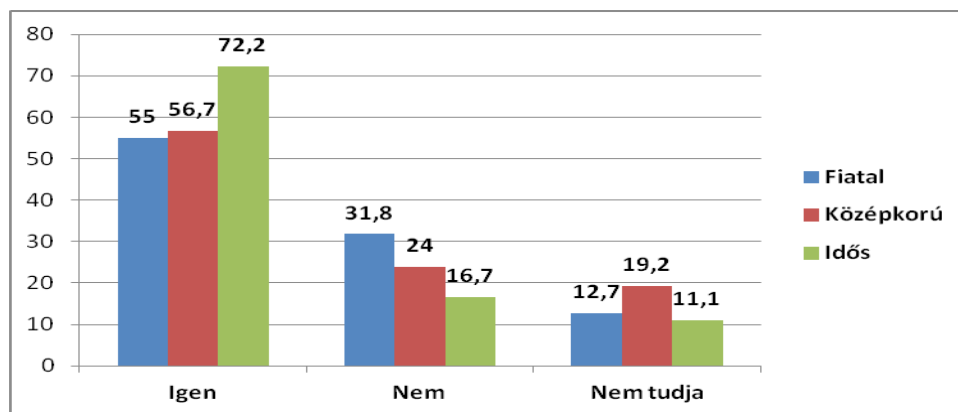

A legfontosabb különbségek az életkori csoportok mentén mutathatók ki. Ez arra figyelmeztet, hogy a fejlesztési programok kommunikációjában nem elegendő az általános és egyszerű tájékoztatás. A társadalmi támogatás elnyeréséhez szükség van az életkori csoportok mentén a csoport specifikus kommunikációra és egyeztetésre.

Ha országosan rosszul mennek a dolgok, akkor a város szintjén nem lehet előbbre jutni

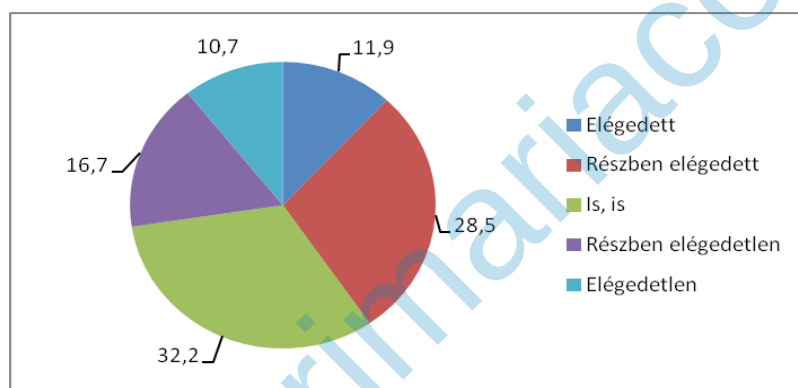
Új, szokatlan, nagy kezdeményezésre van szükség, hogy előbbre lépjunk

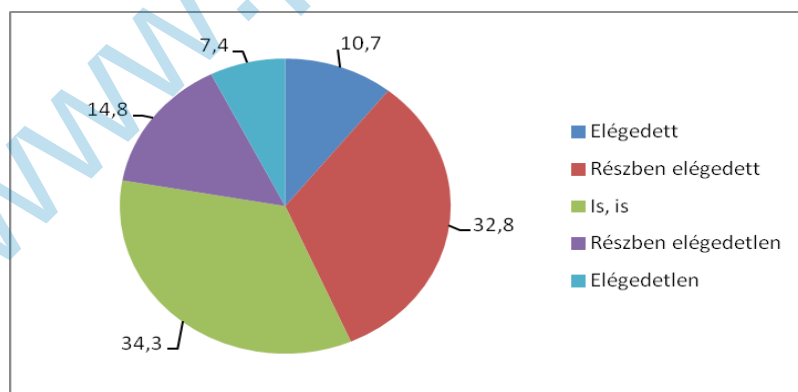
2.A társadalmi elégedettség mutatói

A helyzetelemzés egyes fejezetihez kapcsoltn bemutattn az elégedettségi mutatók legfontosabb eredményeit. Ezúttal egymás mellé állítva, az összehasonlítás érdekében mutatjuk be az adatfelvétel eredményeit.

Mennyire elégedett a város arculatával?

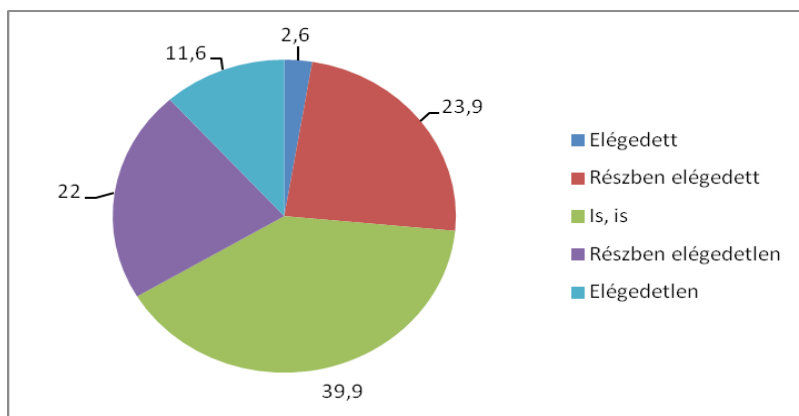

Mennyire elégedett a köztisztasággal?

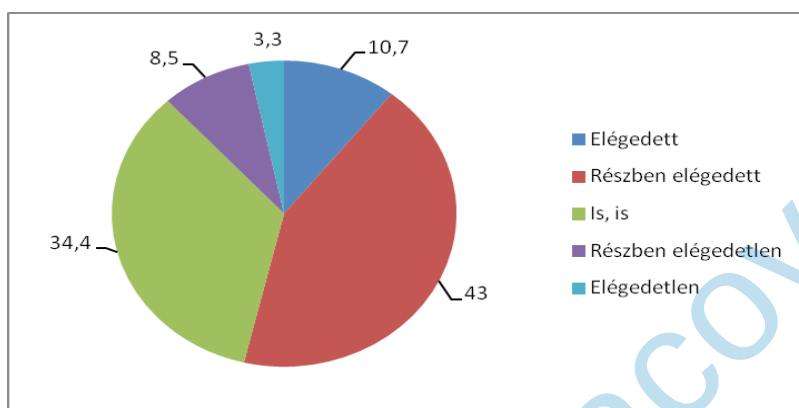

Mennyire elégedett az infrastruktúrával?

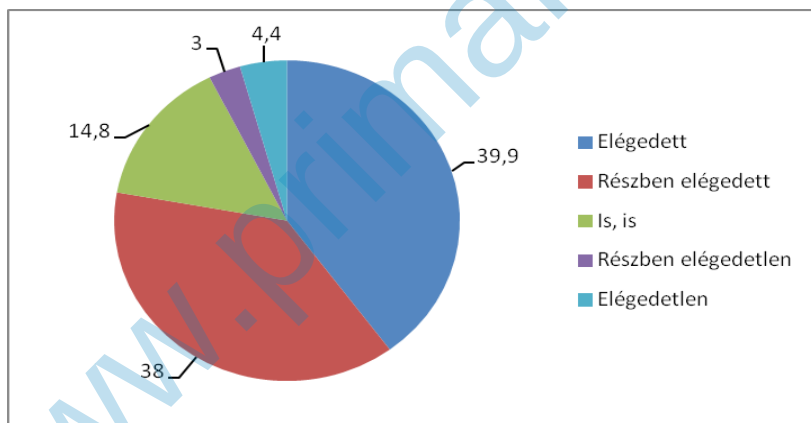
KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015-2020

Mennyire elégedett a kulturális, közösségi programokkal?

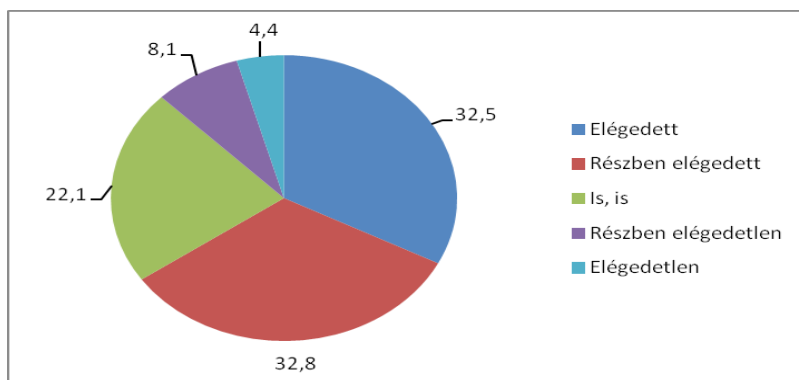

Mennyire elégedett az egyházzal?

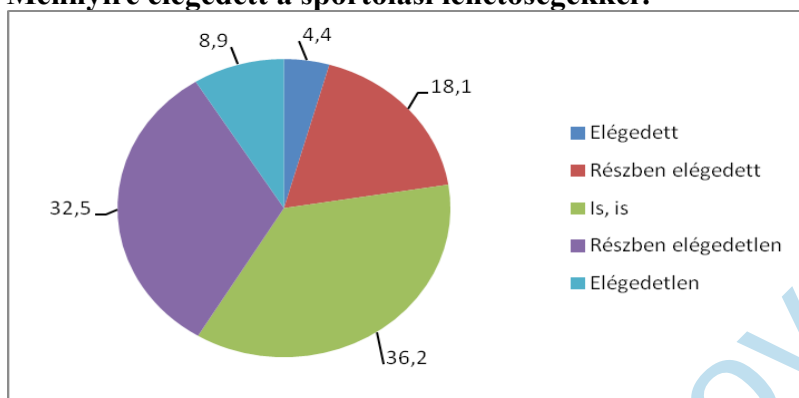

Mennyire elégedett a helyi civil szervezetek tevékenységével?

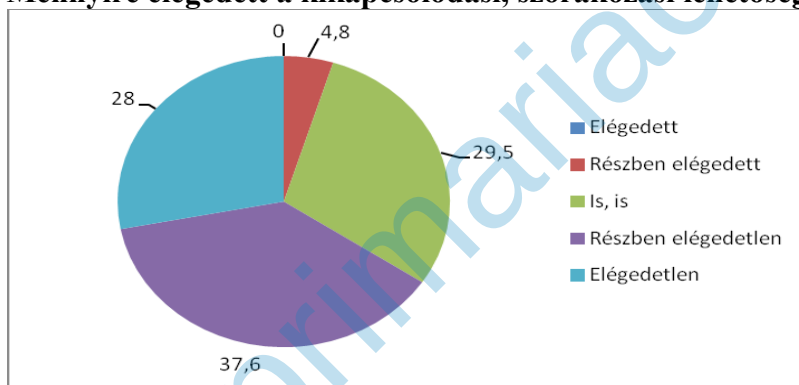
KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015-2020

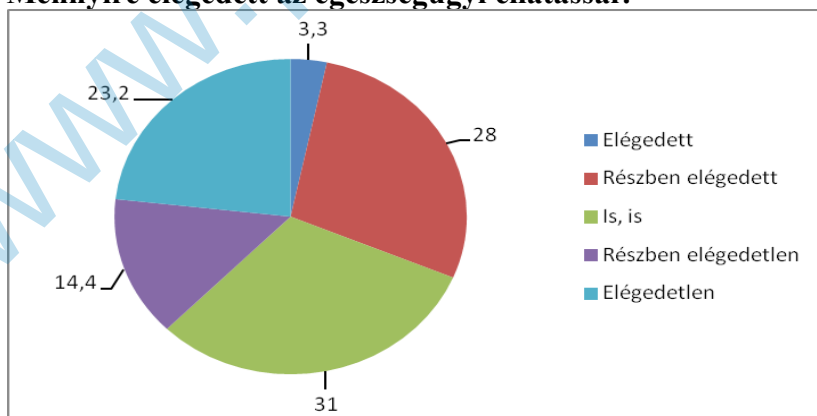
Mennyire elégedett a sportolási lehetőségekkel?

Mennyire elégedett a kikapcsolódási, szórakozási lehetőségekkel?

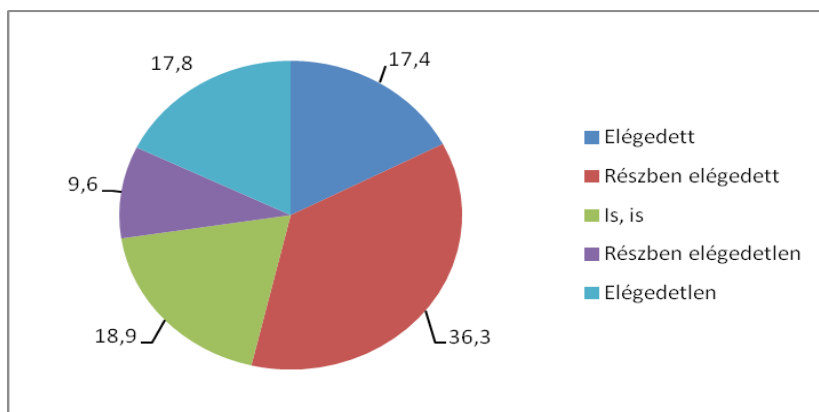

Mennyire elégedett az egészségügyi ellátással?

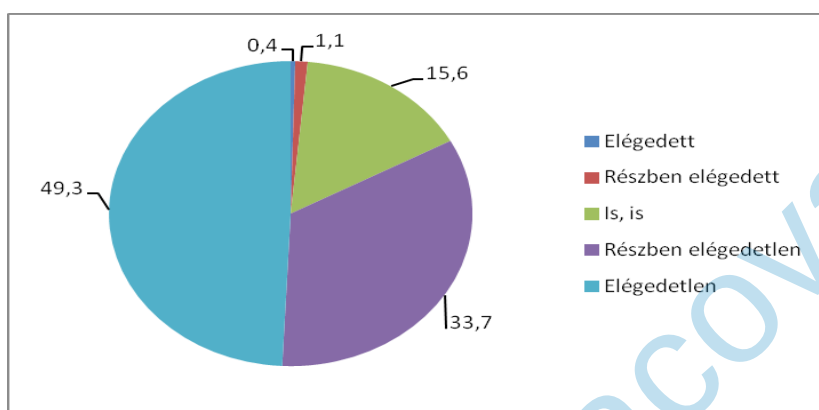

Mennyire elégedett az önkormányzat működésével?

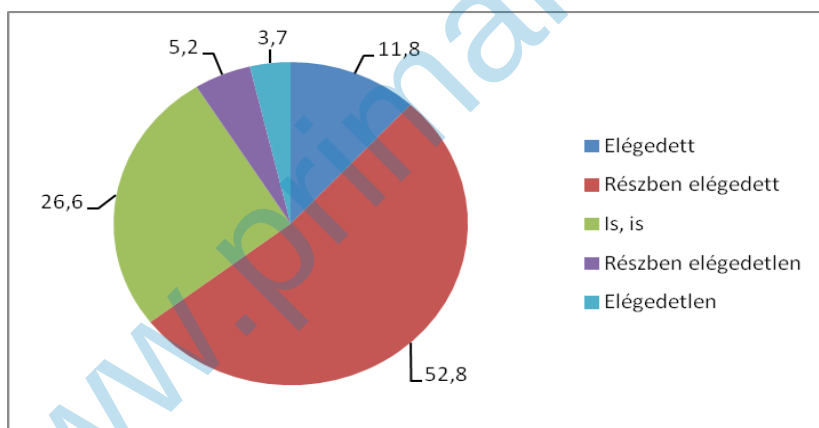
KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015-2020

Mennyire elégedett a munkalehetőséggel?

Mennyire elégedett az óvodával, iskolával?

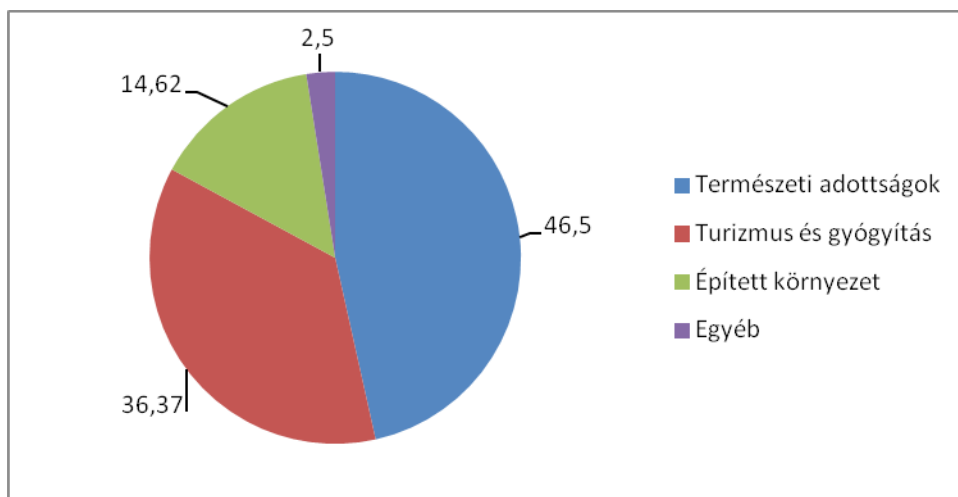
Mi az, ami Kovásznán Ön szerint vonzó, értékes?

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015-2020

Témakörök	Témák	Témák említésének százalékos aránya	Témakörök százalékos aránya
Természeti adottságok	Természeti környezet	16,75%	46,5%
	Pokolsár	6,87%	
	Tündérvár	1,25%	
	Tündérvölgy	1,12%	
	Mofetták	1,37%	
	Levegő	4,62%	
	Erdő	4,50%	
Turizmus és gyógyítás	Gyógytényezők	14,5%	36,37%
	Borvizek	8,87%	
	Turizmus	7,37%	
	Kezelőközpont	3,25%	
	A város ismertsége	2,12%	
	Túrautak	0,25%	
Épített környezet	Szállodák	4,25%	14,62%
	Városközpont	2,87%	
	Parkok	3%	
	Sikló	2,25%	
	Sípálya	2,25%	
Egyéb	Helyi hagyományok		2,5%
	Képtár		
	Híres emberek		
	Csomakőrös		
	A város múltja		
	Egyéb		

Mi az, ami Kovásznán vonzó, értékes?

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015-2020

Mi az, amit Kovásznán kedvezőtlen, hátrányos tényezőnek tart?

Témakörök	Témák	Témák említésének százalékos aránya	Témakörök százalékos aránya
Fontos témák	Munkahelyek hiánya	11,76%	71,22%
	Utak rossz állapota	11,4%	
	Kikapcsolódási lehetőségek hiánya	7,94%	
	Romos épületek látványa	6,83%	
	Fejlesztések lassúsága	5,56%	
	Kevés a lakossági kezdeményezés	4,61%	
	Alacsony fizetések	4,61%	
	Fiatalok kedvezőtlen helyzete	4,29%	
	A városvezetés módja	3,65%	
	Kevés a rendezvény	3,49%	
	Egyetértés hiánya	3,49%	
	Strand hiánya	3,49%	
Gyakori témák	Lemaradás más városokhoz képest	2,54%	16,85%
	Roma lakosság helyzete	2,54%	
	Nem jó a lakossággal a kommunikáció	2,22%	
	Etnikai nézeteltérések	2,22%	
	Megfelelő infrastruktúra hiánya	2%	
	Tömbházak rossz állapota	1,74%	
	Szervezési problémák	1,74%	
	Várospromóció hiányosságai	1,74%	
Egyéb említések	Gazdasági fejlődés hiánya		
	A városkép hiányosságai		
	A turisták kevés pénzt költenek		
	Közvilágítás helyzete		
	Nem jók a vásárlási lehetőségek		

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015-2020

	Az egészségügy helyzete		11,93%
	Vonatállomás épületének helyzete		
	Idős lakosság helyzete		
	Továbbtanulási gondok		
	Jövőkép hiánya		
	Sportolási lehetőségek hiánya		
	Köztisztaság helyzete		
	Kevés a jó szakember		
	Bicikliút hiánya		
	Kevés a játszótér		
	Innivatív kezdeményezések kis száma		
	Kevés helyi látnivaló		
	A patakmeder látványa		
	Nem jó a mentalitás		

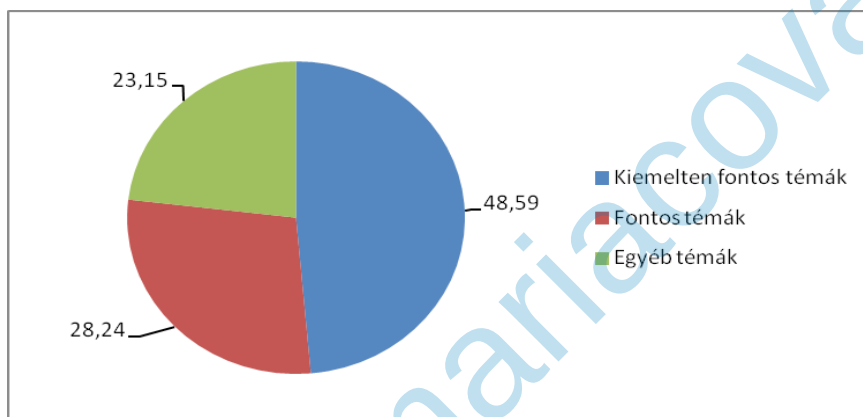
Véleménye szerint melyek azok a helyi gondok, problémák a városban, amelyek megoldása nagyon SÜRGŐS lenne?

Témakörök	Témák	Témák említésének százalékos aránya	Témakörök százalékos aránya
Kiemelten fontos témák	Munkahelyteremtés	17,19%	48,59%
	Utak rendbetétele	9,82%	
	Több rendezvény, kikapcsolódási lehetőségek javítása	8,94%	
	Fiatalok helyzetének javítása	6,31%	
	A gazdaság fejlesztése	6,31%	
	Több fejlesztési program	3,68%	28,24%
Fontos témák	Strand kialakítása	3,68%	
	Közvilágítás fejlesztése	3,15%	
	A lakossági kommunikáció javítása	2,98%	
	Felújítások folytatása	2,98%	

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015-2020

	Turizmus fejlesztése	2,80%	
	Wellness Központ	2,63%	
	Tömbházak szigetelése	2,10%	
	Több reklám kell	2,10%	
	Újabb bevásárlóközpont létesítése	2,10%	
Egyéb témák	31 témakör		23,15%

Azonnali megoldásra váró gondok a városban

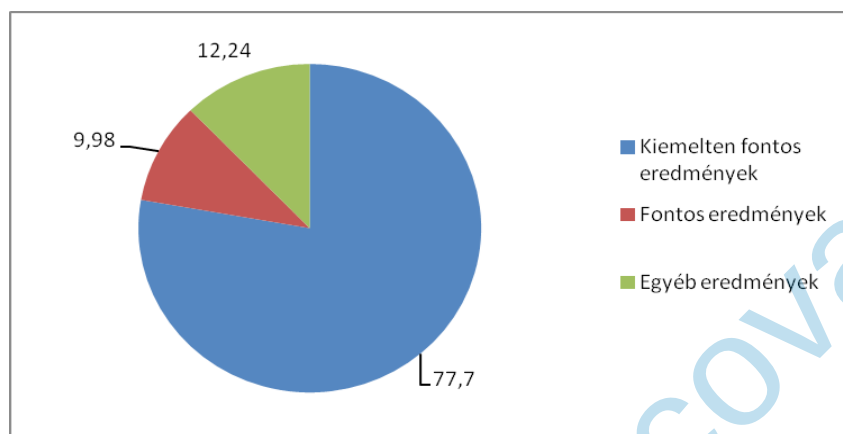
Mit tart Ön az elmúlt évekből fontos fejlesztési eredménynek, változásnak?

Témakörök	Témák	Témák említésének százalékos aránya	Témakörök százalékos aránya
Kiemelten fontos eredmények	Park felújítása	21%	77,7%
	Sípálya	17,32%	
	Művelődési központ kialakítása	15,63%	
	Útfelújítások beindítása	11,48%	
	Vízhálózat, csatornázás, egyéb elindított infrastrukturális fejlesztések	12,24%	
Fontos	A Központ megújulása	3,76%	9,98%
	Szállodák felújítása	3,20%	

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015-2020

eredmények	Bevásárlóközpont létrehozása	3%	
Egyéb eredmények közül a fontosabbak (18 témakör)	Fúvószenekar indulása		12,24%
	Civil szervezetek munkája		
	Játszóterek		
	Turisztikai iroda		
	Virágok ültetése		
	Városnapok		
	Egészségügyi beruházás		

Mit tart fontos fejlesztési eredménynek?

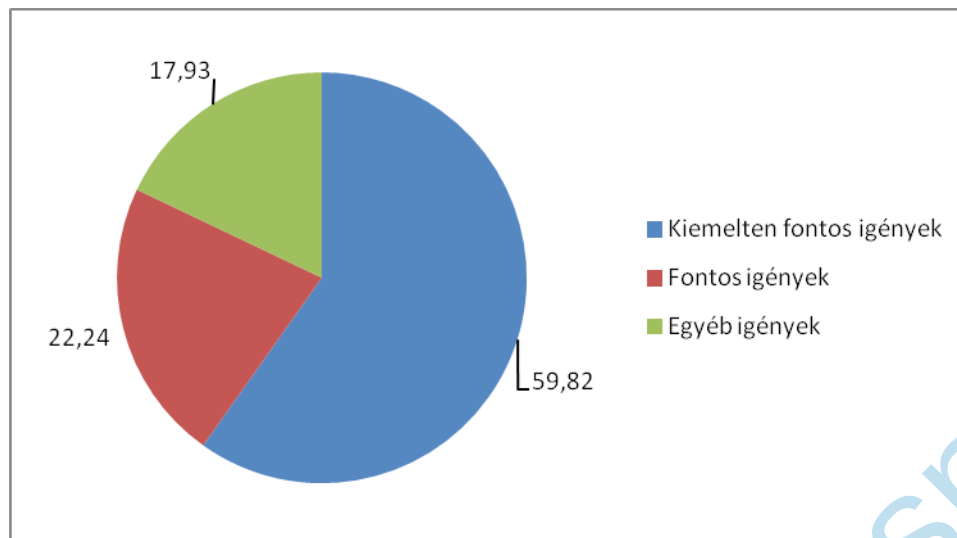

Melyek lennének a legfontosabb továbblépési lehetőségek a városfejlesztésben?

Témakörök	Témák	Témák említésének százalékos aránya	Témakörök százalékos aránya
Kiemelten fontos igények	Munkahelyek teremtése	17,58%	59,82%
	Strand kialakítása	12,58%	
	Gazdasági fejlesztés, beruházások	8,96%	
	A turizmus további fejlesztése	7,24%	
	Rekreációs lehetőségek bővítése	4,65%	
	Sport infrastruktúra fejlesztése	4,31%	
	Több rendezvény legyen	4,48%	
Fontos igények	Több fejlesztési programra van szükség	3,27%	22,24%
	Fiatalok helyzetének javítása	3,10%	
	Wellness központ kialakítása	3,10%	
	Új bevásárlóközpont kialakítása	2,93%	
	Jobb kommunikáció	2,93%	
	Jobb reklám	2,41%	
	A Sikló felújítása	2,41%	
	Természeti és helyi adottságok jobb	2	

	kihasználása		
Egyéb igények	31 témakör		17,93%

További fejlesztési lehetőségek, igények

3.A turisták véleménye

A Város turisztikai promováásával kapcsolatos, nemrég lezárult projekt keretében kérdőíves adatfelvételre került sor a városban tartózkodó turisták körében (1800 fő lekérdezése, a megkérdezettek 67 százaléka 56-75 év közötti volt, többségük gyógykezelési céllal kereste fel a várost.) A felmérés eredményeit tartalmazó tanulmányt a Polgármesteri Hivatal bocsátotta a rendelkezésünkre.

A kapott adatok a legtöbb esetben megerősítik a helyi lakossággörében végzett elemzés adatait. A javaslatokat beleillesztettük a fejlesztési programokba.

A fontosabb adatok az elégedettséggel kapcsolatban (nagyon elégedett, illetve elégedett)

	Nagyon elégedett vagy jó
Szálláshely	36%+43%
Természeti környezet	31%+42%
Turisztikai szolgáltatások	33%+49%
Étkezési lehetőségek	31%+42%

Egyéb tényezők amellyel elégedettek voltak Kovásznán: az orvosi ellátás, szállás és étkezési szolgáltatások, a természeti környezet, a csend és a tiszta levegő, források és mofetták, a

szállás és kezelési központok tisztasága, kedvező mikroklimatikus feltételek, barátságos személyzet és helyi lakosok, központi park stb.

Azon tényezők között, melyekkel a turisták elégedetlenek voltak említésre kerültek az alábbiak:

- az utak állapota
- a városnézés nincsen biztosítva
- a turisztikai célpontoknál nincsenek jelzések
- játszóhelyek hiánya a gyermekek számára
- egyes ételek nem megfelelőek
- A szállodák felszereltsége nem megfelelő
- a terasz hiánya a hotelszobákban, a szúnyoghálók hiánya a hotelszobák ablakain, túlméretezett bútorok, a levegő magas portartalma, a gyenge szervezettség miatti túlszűfolttság
- parkolási nehézségek
- a turistajelzések hiánya a közeli túraútvonalakon
- a régi blokképületek látványa
- a kávézók hiánya
- a tömegközlekedési információk hiánya

3. FEJEZET

SWOTELEMZÉS

3.FEJEZET

SWOT ELEMZÉS

A SWOT analízist célszerű volt abból a szempontból elkészíteni, hogy a turizmusban jelentős szemléleti és gyakorlati fordulat zajlik. Ennek lényege: szolgáltatások és fogadófelületek helyett a kidolgozott, kész programok, programcsomagok iránti igény kerül a középpontba. A desztináció aktív kell legyen, dinamikát, élményt, cselekvési lehetőséget kell kínáljon. A desztinációépítésben a legfontosabb adottság az adaptációs képesség, a változási képesség, az igényekre való ráfelelés képessége. Természetesen nem csak turisztikai stratégia készítéséről van szó, hanem a település egészének integrált fejlesztési tervéről. Azonban Kovászna esetében gyakorlatilag nem lehet olyan fejlesztési témát találni, amely direkt vagy indirekt módon ne kapcsolódna a tág értelmében felfogott turizmushoz is.

A SWOT analízis legfontosabb célja az, hogy felmérje, mennyire lesz képes megfelelni Kovászna a fentiekben megfogalmazott kihívásnak. Az erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek gyűjteménye alkalmas eszköz ahhoz, hogy fel lehessen mérni az egyes fejlesztési programok szükségességét, sürgősségét, funkcióját és valós kivitelezési időtartamát és megvalósítási lehetőségeit.

Az értékelésnél az adottságok számbavétele mellett a folyamatok elemzésére helyeztük a hangsúlyt: Mi az ami elindult, annak milyen hatásai vannak, milyen mértékben fenntartható az elindított fejlesztési folyamat, illetve milyen újabb fejlesztési folyamatok elindítása célravezető. Figyelembe vettük a lakossági vélemények, illetve a turisták véleményének megismerésére irányuló korábbi vizsgálatok eredményeit. Interjúorozatot készítettünk intézmények, szervezetek, programok vezetőivel, ezekben szintén hangsúlyt fektettünk a SWOT típusú értékelésre. Fontosnak tartottuk azt, hogy a közösségfejlesztést és a turizmust együttes keretben, egymással összekapcsoltan szemléljük.

Ilyen előmunkálatok után fogalmaztuk meg a SWOT analízis négy dimenziójához kapcsolódó állításokat.

ERŐSSÉGEK

- Kovászna legfontosabb adottsága a hosszú idő alatt kialakult hírneve (széleskörű ismertség, értékes és egyedinek tartott helyi adottságok)
- A természeti erőforrások sokfélesége és kiemelten értékes volta (mofetták, borvizek, táj, levegő, erdő, gyógynövények stb.)
- A gyógyítás egyedi, magas színvonalú szakmai és infrastrukturális háttere és széles körben ismert gyakorlata
- A város hírneve, gyógyító és természeti értékeinek széleskörű ismertsége
- A hivatalos fürdővárosi besorolás
- Jelentős vendégfogadói infrastruktúra
- Jelentős város felújítási programok indultak el
- Évente jelentős látogatói létszám
- A vonzó városközpont
- Turisztikai Információs Iroda működése
- Csomakőrös és a településhez kapcsolódó tudományos ismertség
- Vállalkozási kezdeményezések sokfélesége
- Magas színvonalú turisztikai fogadók helyek megjelenése
- A természeti táj közelsége, szépsége
- Erős helyi identitás
- Kulturális hagyományok jelenléte
- A kisvasút
- Ígéretes fejlesztési lehetőségek (Sikló, wellness központ)
- Sípálya
- A településhez köthető rendszeresen megtartott rendezvények
- Társadalomtörténeti és ipartörténeti értékek
- Pályázati forrásból megvalósított marketing program
- Város újság megléte
- Kulturális programok számának növekedése
- Gasztronómiai értékek előtérbe kerülése
- A tömbházak tervezése és kivitelezése nem sematikus, ez értékes városkép megújítási lehetőség
- A város átszelő patak, mint további kivételes fejlesztési adottság
- Civil szervezetek munkája, e munka elismertsége
- A rekreációs igények még hangsúlyosabb előtérbe kerülése, a turisták számának növekedése
- Különlegesen jó adottságok vannak ahhoz, hogy többféle komponenst tartalmazó, élményközpontú programokat lehessen működtetni
- Önkormányzatok támogató hozzáállása a gyógyközpont működéséhez

- A sikeres felújítási programokat követően fejlesztési lendület, dinamika tapasztalható

GYENGESÉGEK

- Aktív, szervezett turisztikai programok kis száma
- A turizmus menedzsmentben a passzív szemlélet dominál: legyen fogadó felület arra az esetre, ha jön a turista
- A turizmus és a városi lakosság összekapcsolódásának alacsony foka
- Az infrastruktúra fejlesztés még hátralévő feladatai
- A fiatalok kedvezőtlen munkaerőpiaci helyzete
- A helyi kereseti lehetőségekkel való lakossági elégedetlenség
- A strand hiánya
- A településen belül a központi mag és a periferikus részek közti fejlődési egyenlőtlenség
- Kevés szórakozási, kikapcsolódási lehetőség
- A sportolási lehetőségek skálája szűk
- A jobb fizetőképességű turisták számára kevés a helyi fogyasztási- és program kínálat
- A lakosság optikájában a jövőkép elsősorban rehabilitációs igényekből áll, a korszerű, versenyképes turizmus lehetőségei nem ismertek
- Romos, félbemaradt épületek kedvezőtlen látványa
- A tömbházak szigetelési és külső felújítási munkálatainak lassú folyamata
- A szemétkézelés terén mutatkozó hiányosságok
- Parkolási rendszer hiánya
- A helyi kezdeményezések száma és szerepe nem eléggé jelentős
- Az érdekkonfliktusok esetenként hátráltatják a fejlesztést (érdekcsoportok közti viták, etnikai jellegű viták)
- A várost megközelítő utak állapota
- A külföldiek számára a gyógykezeltetés adminisztratív korlátokba ütközik
- A külföldiek gyógykezelésének kapacitás korlátai is vannak
- A lakossággal való kommunikáció alkalmainak és csatornáinak száma nem elegendő

LEHETŐSÉGEK

- Az élménymenedzsmentre alapozó sajátos turizmus kialakítása, mint egyedi lehetőség
- A gyógyítás mellett a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés előtérbe helyezése
- A turizmusfejlesztésben a lakosság érdekeltségének növelése
- A turisztikai fogadókohortok és szolgáltatások diverzifikálása
- Egyedi és sajátos városkép tervezési lehetőség
- Külföldi turisták vonzása
- Térségi mikroregionális szerep kialakítása
- A gyógyítással kapcsolatos szakmai tudás további hasznosítási lehetőségei (konferenciák, képzések, kiadványok)
- A megszólított turisztikai célcsoportok körének bővítése
- Az egészségturizmus iránti érdeklődés növekedése minden korosztály körében
- Az aktív és élményközpontú turisztikai fogadókohortok iránti érdeklődés fokozatos növekedése
- A fogyasztási és egyéb szolgáltatások tartalmának bővítése, a nagyobb fizetőképességgel rendelkező turisták számára ajánlatok kialakítása
- Turisztikai jellegű szakképzési lehetőségek
- Helyi gazdaságfejlesztési lehetőségek (start up programokban való bekapcsolódás)
- A szociális és szolidáris gazdaság által kínált innovatív lehetőségek kihasználása
- Az agrárinnovációhoz kapcsolható lehetőségek kihasználása, a turisztikai szolgáltatásokkal való összekapcsolása (helyi termék, farmgazdaság és turizmus, kézműves termékek szerepe stb.)
- Nemzetközi marketing program kidolgozása
- Aktív, egyedi, élményközpontú turisztikai desztináció kialakításának lehetősége
- A brassói repülőtér megépítése lehetővé teszi a nemzetközi turizmusba való bekapcsolódást

VESZÉLYEK

- A felújítási folyamatok elhúzódása a lakosság türelmetlen reakcióit hívja elő
- A felújítási és fejlesztési programok elhúzódása korlátozza a turisztikai szolgáltatások diverzifikálását
- A desztináció építésben és a turisztikai szolgáltatások működtetésében a szemléletváltás elmaradása
- A wellness típusú turisztikai szolgáltatásokban egyre több lesz a konkurens település a térségben
- A más, sikeres turisztikai központok utánzása, a divatos beruházások követése eltereli a figyelmet az egyedi, helyi, csak Kovásznára jellemző fejlesztési lehetőségekről
- A roma lakosság helyzetének rendezésével kapcsolatos problémák
- A helyi érdekellentéteket az országos média felnagyítja vagy eltúlozza
- A fiatalok időszaki vagy végleges migrációja
- A turisztikai és infrastrukturális jellegű országos támogatási programok következetlensége, elhúzódása, bürokratikus jellege
- A direkt és indirekt környezetszennyezési veszélyek
- A lakosság érdekeltté tételének elmaradása
- A fejlesztési lobbierő csökkenése, konkurens térségi turisztikai beruházások versenyelőnyt szereznek

4.FEJEZET

A FEJLESZTÉSI STRATÉGIA ALAPELVEI

Az elmúlt egy-másfél évtizedben teljesen megváltozott a turizmus gyakorlata. Mások az igények, mások a célok, mások a szolgáltatások és megváltoztak maguk a turisták is. Ez a változás mára a térségünkbe is elérkezett, és a következő időszakban ez a trend gyors ütemben erősödni fog. A változás lényege az, hogy a turisták elsősorban nem szálláshelyet, nem ellátást, nem pihenést keresnek, hanem **élményekben gazdag, érdekes és vonzó HELYEKET**. Olyan helyeket, amelyekben érdekes tapasztalatokat, élményeket, benyomásokat szerezhetnek. Olyan helyeket, amelyek számukra aktivitási lehetőséget, tapasztalatszerzési lehetőséget, máshol nem tapasztalt élményt kínálnak. Nem egy vagy több szolgáltatással, hanem egy vonzó hellyel akarnak kapcsolatba kerülni, abban élni, mozogni, magukat kipróbálni. A vonzerőt „a hely varázsa” jelenti, amelyhez nyilván színvonalas szolgáltatásokat kell kapcsolni, de a hely varázsa nélkül a szolgáltatás már nem képez vonzerőt.

Kovászna városa számára a turisztikai trend változása egyszerre jelent kihívást, próbatételt és rendkívüli lehetőséget. A városnak és környékének minden adottsága megvan ahhoz, hogy „varázsa” legyen, vonzó turisztikai desztinációvá váljon. Ennek elérése érdekében azonban nem csupán a szűk értelemben vett a helyi turizmust kell fejleszteni, hanem a „hely” (a város és környéke) egészét, és ezen belül a turizmust, mint legfontosabb ágazatot. Természetesen a turizmus a legfontosabb helyi ágazat. De ha csak a kiemelt ágazat fejlesztése kap hangsúlyt, akkor ez nem vezet magától értetődően a hely egészének a vonzóvá tételéhez, és nem vezet automatikusan a lakosság életminőségének javulásához, a helyi közösség erősödéséhez sem. Nem a város van a turizmusért, hanem a turizmus a városért.

Ennek az új trendnek az elvárásai szerint a desztináció építése nem állhat meg a fogadófelület bővítésében. Programokra, **programok sorozatára is szükség van, amelyek a térségben való mozgást, élményszerzést, tapasztalatszerzést, aktivitást kínálnak**. Ezek a programok

lehetnek hosszabbak vagy rövidebbek, de tartalmi szempontból mindig változatosak kell legyenek, lefutásuk szempontjából pedig dinamikusak. S minden esetben tartalmazniuk kell valamilyen meglepetés komponenst. Akár egy rövid városi sétaútról legyen szó, akár egy hétvégi wellness programról, akár kisebb vagy nagyobb körútról, a felsorolt feltételeknek minden program meg kell feleljen.

A jelenlegi térségi turisztikai fejlesztési gyakorlatban még nagyon gyakran csak a fogadófelületek bővítése kap hangsúlyt. **Jobb esetben pedig az alapvető szolgáltatások kialakítása. Ezzel szemben az élménymenedzsmentre alapozó komplex programok száma kevés**, s ha vannak is ilyen programok, akkor az esetek többségében azok tartalma nem elég összetett, nem elég élményszerű. Komplex és szinergiára alapozó programokat természetesen a már létező fogadó felületekre is lehet kialakítani. A versenyképes desztinációk kialakítására azonban akkor van igazán esély, ha már a tervezés fázisában hangsúlyt kap mindkét komponens, a fogadófelületek kialakítása vagy rehabilitációja már eleve a programalkotás szellemében történik. Kovászna város kivételes lehetősége az, hogy az igazán jelentős felújítási és fejlesztési folyamatok az utóbbi években indultak el, s a város, mint fogadófelület átalakítása/kialakítása már a kezdeti fázisban összekapcsolható a tartalmas programok tervezésével, kialakításával.

A 2015-2020-as időszakra összeállított stratégiafejlesztési koncepció a fentiekben jelzett **dinamikus, élménymenedzsmentre alapozó turizmus koncepcióra alapoz**. Ezért nagy hangsúlyt fektet a programok kialakításával kapcsolatos adottságok és lehetőségek számbavételére is.

Ez a szemlélet és módszertan nagy hangsúlyt helyez a település egészére, a helyi közösségre, a lokális identitás és az életminőség kérdéseire. A „hely varázsának” kialakítása, erősítése – a forrásbevonástól az arculatépítésig – alapvetően a helyi eliten (adminisztratív elit, műszaki és humán szakmai elit, gazdasági elitek) és a helyi közösség egészén múlik. A fejlesztési stratégia szemléleti és módszertani eszköz ebben a folyamatban, amely ösztönözheti és támogathatja ezt a komplex, sokszereplős, sok munkát igénylő folyamatot.

Itt szeretnénk megköszönni mindazoknak a segítségét, akik a helyzetfeltárás és a programtervezés munkájában információkkal, adatokkal, véleményekkel, javaslatokkal, ötletekkel, a kérdőívekre és interjúkérdésekre adott válaszokkal segítették a stratégia készítésének munkáját. Önzetlen segítségüket, támogatásukat hálásan köszönjük, s bízunk abban, hogy közös munkánk a városfejlesztés érdekeit szolgálja.

5.FEJEZET

JÖVŐKÉP

Nem a város van a turizmusért, hanem a turizmus a városért. Ez a mondat a jövőképet meghatározó szlogenként is értelmezhető és használható. Arra utal, hogy a jövőben a turizmus minden formája a város lakosságának érdekeit kell szolgálja. Nem lehet megfordítani a viszonyt. Nem lehet azt mondani, hogy fejleszteni kell a turizmust, s majd az pozitív kihatással lesz a város életére, a város lakosságára. Ez az elgondolás hasznos volt a korábbi évtizedekben, a technicista fejlesztési modellek korában. Mára azonban mind a fejlesztéspolitika, mint a turizmusfejlesztés gyakorlata lényegesen megváltozott. A város hosszútávú fejlesztési stratégiájának, jövőképének ehhez az új modellhez kell igazodnia. Ez vezethet ahhoz, hogy Kovászna erős és dinamikus helyi közösséggé váljon, s ugyanakkor a hazai és a nemzetközi turizmus ismert és elismert helyszíne legyen.

Kovászna kivételes adottságai alapján minden feltétel adott ahhoz, hogy ez a város a korszerű, az élménymenedzsmenten alapuló vonzásközponttá váljon. A város gyógyítási potenciálja és rekreációs lehetőségei rendkívüliek. Azonban tudomásul kell venni, hogy az utóbbi évtizedben megváltoztak a rekreációval kapcsolatos társadalmi elvárások. A rekreáció már nem csak kötetlen szabadidő eltöltést és színvonalas vendégfogadást jelent (szállás, étkeztetés), hanem komplex, programszerű élménycsomagot. Ennek a kötelező elemei:

- megfelelő környezet és infrastruktúra
- egyéni vagy kiscsoportos interakciók, aktivitási lehetőségek
- egyedi elemek
- szcenáriók, programba foglalt aktivitás sorok
- meglepetésfaktor

A vonzerő kialakítása és tartós fenntartása érdekében olyan kiemelt programokat kell kidolgozni, amelyek ezeket a komponenseket tartalmazzák. Nem elég termékeket és szolgáltatásokat kínálni, folyamatosan tervezni és újratervezni, menedzselni kell a helyekkel való találkozás menetét és tartalmát.

Nem vonzó pontokat, hanem vonzó programokat kell kialakítani. Mindez azt jelenti, hogy a turizmus fejlesztésében és működtetésében a passzív, befogadó alapú, kiszolgáló jellegű stratégiát fokozatosan fel kell váltani a kezdeményező, interaktív, élmény alapú stratégiával.

Ez a személeti és módszertani paradigmaváltás lényeges hatással van a fejlesztési stratégiákra és a fejlesztési programokra is. A fogadófelületek kialakítása, az infrastruktúra kialakítása mellett (turisztikai hardver) egyre nagyobb szerepet kapnak a tartalomgyártó (programalkotó) kompetenciák, illetve a szervezési, menedzselési, kapcsolatkezelési tudások. Kovászna esetében is olyan stratégiai fejlesztésre van szükség, amely már a tervezés, illetve a forrásszerzés szakaszában nagyobb szerepet szán a programalkotásnak és az élménymenedzsmentnek. Ezek olyan komponensek, amelyeket nem, vagy csak nehezen lehet az ettől függetlenül kialakított infrastruktúrához utólag kapcsolni. Ehelyett arra kell törekedni, hogy a programtervek és élménymenedzsment koncepciók, kivitelezési scénáriók egyszerre szülessenek a vendéglátóhelyek kialakításával.

Kovászna nagy esélye az, hogy minden kiinduló feltétel adott a fentiekben jelzett összekapcsoláshoz. A turisztikai fogadófelület máris jelentős, és többféle vonatkozásban továbbfejleszthető. Ugyanakkor adottak azok a helyi feltételek, amelyek sokféle élményalapú program kialakítására kínálnak lehetőséget. A kettő összekapcsolásához, közös működtetéséhez csak a szakmai tudást kell fejleszteni, abba kell beruházni. Ennek legjobb módja az olyan sikeres gyakorlatok megtervezése és indítása, amelyek az élményalapú turizmusnak már nagy teret adnak, és ezután az ilyen sikeres gyakorlatok átvihetők más területekre, programokra is.

Amit nagyon fontos hangsúlyozni: a fentiekben bemutatott modell csak lakossági részvétellel, széleskörű lakossági szerepvállalással működik. A sikeres turizmus ma már nem egy ágazat, egy vállalkozói kör ügye, hanem társadalmi ügy, közösségi ügy. Különösen akkor, ha a fogadófelület maga a város egésze vagy a város és térségének az együttese. Kovászna esetében olyan fejlesztési modellt célszerű követni, amely a turizmust közösségfejlesztési, térségfejlesztési keretként (nem eszközként), a település életmódjának minden szegmensét átfogó modellként kezeli. Kovászna hosszútávú fejlesztési stratégiája azt a célt követi, hogy nem a város van a turizmusáért, hanem a turizmusa városért. A javasolt programok nagy többsége – azok, amelyek a turizmus fejlesztésére irányulnak, és azok amelyek, a

városfejlesztés különböző szegmenseire irányulnak – ezt az elvet követi, és ennek a célnak az elérését szolgálja.

A lakossági vélemények ismeretében azt kell mondanunk, hogy jelenleg a lakosság jövővíziója szerény. Kevés elemet tartalmaz, és elsősorban a fejlesztési lemaradások behozását, a rehabilitációs programokat helyezi előtérbe. Ez teljességgel érthető, hiszen a fejlesztési hiányosságokat pótló új infrastrukturális beruházások csak az utóbbi években indultak el. Az azonban a lakossági véleményekből is kiderül, hogy a lakosság tudatában van a város különleges adottságainak, ismeri a város múltjának azon elemeit, amelyek korábban ezt a várost sikeressé tették. Ez a hozzáállás lehetőséget ad olyan tervek készítésre és olyan fejlesztési programok indítására, amelyek a turizmus és a helyi közösség szoros kapcsolatára alapozhatók.

Nem utolsó sorban a jövőkép fontos eleme a térség egészének vonzerővé tétele. Ennek egyik oka, hogy napjainkban a turisták egyre inkább nem településeket, hanem vonzó vidéket keresnek. De az összekapcsolás mellett szól a következő időszak fejlesztéspolitikai paradigmaváltása is, amely már nem az önálló településekről szól, hanem a települések együttműködéséről. De az együttműködés, a közös tervezés és közös fejlesztés mellett józan, hétköznapi érvek is szólnak. A város adottságainak a környező rurális települések adottságaival való összekapcsolása nem csak mennyiségi többletet, hanem új minőséget is jelent. Olyan programok tervezésének és indításának a lehetőségét, amelyeket külön-külön sem a város, sem a falu nem tudna kivitelezni. Ennek alapján olyan jövőt célszerű vizionálni, amelyben a város be tudja tölteni ezt a térségi szerepkört.

Összegzésként kiemeljük azt a három komponenst, amely a sikeres jövőkép elérésének feltétele, s megvalósítás esetén a sikeres jövőkép meghatározó tartalma lehet.

- A fogadófelület fejlesztés és a tartalomfejlesztés összekapcsolása
- A helyi közösség és a turisztikai ágazat szoros, egymást feltételező, komplementer kapcsolata
- A város és a vidék együttműködése.

Ha sikerül a fentiekben jelzett három kapcsolatot megteremtteni, akkor reális esély van arra, hogy Kovászna erős és dinamikus helyi közösséggé váljon, ugyanakkor a hazai és a nemzetközi turizmus ismert és elismert helyszíne legyen. Olyan turisztikai desztináció, amely a versenyképesség két alapvető kritériumának meg tud felelni: Ezek: a dinamizmus és az alkalmazkodó képesség. A javasolt programok és a javasolt kivitelezési eljárások –

beleilleszkedve a fejlesztési célok, fejlesztési irányok és fejlesztési területek hálózatába – ennek a jövőképnek a megvalósulását kívánják szolgálni.

6.FEJEZET

A FEJLESZTÉSI CÉLOK RENDSZERE

Az elmúlt időszak turisztikai fejlesztési gyakorlata bebizonyította azt, hogy ha egy település vagy egy térség fejlesztését kizárólag egyetlen ágazatra alapozzuk, akkor a fejlesztés eredménye bizonytalan. Mint ahogy bebizonyosodott az is, hogy egyik vagy másik ágazat kiemelt fejlesztése nem mindig vezet a település vagy térség egészének a fejlődéséhez, a lakosság életminőségének javulásához.

Kovászna esetében hangsúlyozottan célszerű törekedni arra, hogy a kivételes értéket jelentő gyógytényezőket és természeti értékeket térségi-társadalmi kontextusban, az egyes ágazatok közti szinergiákra figyelve, az endogén adottságokat maximálisan hasznosítva érdemes fejleszteni. A város és környéke egészének kell vonzóvá válnia ahhoz, hogy a város a turisztikai piacon meghatározó szereplővé váljon, és a város által kínált szolgáltatások hosszú távon fenntarthatók legyenek. A település és a térség egészébe pedig gyakorlatilag minden beletartozik, az infrastruktúrától kezdve a helyi lakosság megtartásáig, a helyi termékektől a település arculatáig, a kifele forgalmazott imázstól a lokális identitásig.

A fejlesztési célok definiálásához figyelembe kell venni az előzményeket és tapasztalatokat, annak a vidéki térségnek a jellemzőit, amelyben Kovászna elhelyezkedik, a turizmus most formálódó új modelljeit, a piaci verseny közeli és távolabbi szereplőit, a mozgósítható belső és külső erőforrásokat, a kommunikáció új technológiai lehetőségeit, s nem utolsósorban azokat az elvárásokat, amelyeket a lakosság az életminőség, a foglalkoztatottság, a saját jövőkép tekintetében megfogalmaz.

Nem lehet kétséges, hogy annak a fejlesztési koncepciónak, amelyet a fejlesztési stratégia képvisel meg kell felelnie két alapvető kritériumnak. Az egyik: az egyediség. A turisztikai ágazat fejlődése arra figyelmeztet, hogy a más desztinációk gyakorlatának utánzása, a máshol látott példák ismétlése nem vezet sikerhez. Egyedi, sajátos vonzerőre van szükség, és ennek

kialakítása legalább olyan mértékben igényel intellektuális, szakmai erőfeszítést, mint anyagiakat. Kovásznán minden feltétel adott ahhoz, hogy a város és környéke egyedi értékeiből egyedi vonzerőt lehessen kialakítani. A fejlesztési stratégia gyakorlatba ültetése olyan folyamatként kell működjön, amely már középtávon elvezet az egyedi és fenntartható vonzerő megteremtéséhez.

A másik tényező, amelytől nem lehet eltekinteni, az a fejlesztési folyamat lakossági támogatottsága, a lakossági részvétel különböző formáinak biztosítása. A településfejlesztési stratégiának alapvető célkitűzése, hogy a fejlesztési programok eredményeként javuljon a lakosság életminősége, növekedjen a foglalkoztatottság, erősödjön a lokális identitás. Ehhez azonban olyan kisebb-nagyobb programok sokaságára is szükség van, amelyekben lehetőség nyílik az aktív társadalmi szerepvállalásra.

**A fentiekben jelzett kiindulópontok alapján a fejlesztési stratégia
célrendszerét az alábbiak szerint definiáljuk:**

• **A város tartós fejlődési pályára állítása. Ennek mércéje az életminőség növelése és a tartós foglalkoztatottság biztosítása**

• **A város vonzerejének növelése hazai és nemzetközi léptékben**

• **Az integrált és ágazatközi szinergiára alapozó fejlesztés következetes alkalmazása (kicsi- és nagyprojektek, helyi és külső projektek egyaránt fontosak, és ezeket össze kell kapcsolódjanak)**

• **Az élménymenedzsment alapú turizmus koncepciójának és gyakorlatának követése**

• **A programalapú turisztikai szolgáltatások bővítése és diverzifikálása**

- **Lakosságközpontú fejlesztés: nem a város van a turizmusért, hanem a turizmus a városért.**

7.FEJEZET

A FEJLESZTÉSI IRÁNYOK, TERÜLETEK ÉS PROGRAMOK STRUKTÚRÁJA

A stratégiai tervezést és a fejlesztési munkát alapvetően meghatározza az, hogy Kovászna városában új helyzet alakult ki azzal, hogy megvalósultak az első nagyobb infrastrukturális beruházások. Ez nem csak azt jelenti, hogy megújult a városközpont, felújításra került az úthálózat, stb., hanem azt is, hogy most már a rehabilitációs jellegű beruházások helyét fokozatosan átvehetik az innovatív beruházások. Ezt két tényező indokolja. A megvalósított infrastrukturális fejlesztések lélektani hatása is jelentős, mert azt bizonyítják, hogy a város – hosszú stagnálási intervallum után – képes megújulni. Másfelől pedig nyilvánvaló, hogy az alapvető infrastrukturális fejlesztések szükségesek voltak ahhoz, hogy ezekre alapozva bármi egyebet tervezni lehessen. Természetesen bőven van még rehabilitációs jellegű fejlesztési feladat is, azonban a tervezés és konkrét programalkotás szintjén most már reálisan lehet innovatív programokat tervezni.

Ugyanakkor a jelenlegi helyzet egy további területen is váltást tesz lehetővé. Az egyedi, pontszerű fejlesztésekre alapozó gyakorlat mellett/fokozatosan gyakorlatba lehet helyezni az integrált fejlesztést. Azt a fejlesztési gyakorlatot és szemléletet, amely hierarchikus rendszerbe illeszti az egyes fejlesztési elképzeléseket, s azokat funkcionálisan összekapcsolja, s ebben a rendszerben a kis és nagy projekteknek, a külső forrásbevonásnak és az endogén erőforrásoknak egyaránt fontos szerep jut.

Összességében azt mondhatjuk, hogy az elmúlt évek sikeres makroprogramjainak köszönhetően Kovásznán megteremtődtek egy reális, megvalósítható fejlesztési stratégia feltételei. Nem vágyképeket, óhajokat tartalmaz a ma elkészíthető stratégia, hanem kivitelezhető programok egymáshoz kapcsolt, egymást erősítő rendszerét. Olyan rendszert,

amely nem egyedi, egymástól független összetevők halmazaként, hanem menedzselhető folyamatként kezelhető. Természetesen a stratégiába foglalt programok jelentős része függ a kívülről bevonható forrásoktól. Azonban az egyes programok rendszerbe való kapcsolása éppen azért jelent előnyt, hogy a fejlesztési folyamat akkor sem áll le, ha egyik vagy másik program esetében a forrásbevonás nehézkes vagy késlekedik.

Nagyon fontos szemléleti és gyakorlati fordulatot jelent az, hogy az innovációt nem kell kizárólag nagyléptékű beruházásokhoz kötni. A turisztikai fejlesztésben az élményszerűség előtérbe kerülése sok olyan kisebb fejlesztési program kidolgozására nyújt lehetőséget, amelyek beruházási igénye helyi forrásokból is biztosítható. Természetesen a nagyléptékű beruházások – ha sikerül megvalósítani őket – már rövidtávon is jelentős hatást gyakorolhatnak a település életére. Hátrányuk azonban az, hogy kivitelezésük éveket késhet, s ha közben nem kerül sor innovatív kisebb programok indítására, akkor a település más turisztikai desztinációkhoz viszonyítva be nem hozható hátrányba kerül.

Végezetül, de nem utolsó sorban hangsúlyoznunk kell, hogy a turisztikai desztináció építésnek alapvetően lakosság központúnak kell lennie. Az élményközpontú turizmus szemlélete és gyakorlata szerint a következő időszakban a turista számára nemcsak a szálloda, a vendéglő kell vonzó legyen, hanem a település, a térség egésze. Ennek a stratégiának a készítése során nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy figyelembe vegyük a lakosság véleményét, a gazdasági, közéleti szereplők véleményét. Azonban a stratégiai fejlesztés, mint folyamat sikeres menedzsmenetje ma már azt igényli, a „kollaboratív tervezés” ne csupán a fejlesztési stratégia kialakítására terjedjen ki, hanem a kivitelezés folyamatára is. Ezért a javasolt programok körében jelentős hangsúlyt kaptak a településre és a térségre irányuló kommunikációs programok is.

A helyzetelemző munka tapasztalatai alapján hét fejlesztési irányt
javasoltunk a következők szerint:

Fejlesztési irányok:

1. INFRASTRUKTÚRA, ÉLETMINŐSÉG

2. TURIZMUS, KÖRNYEZET, REKREÁCIÓ

**3. GYÓGYÍTÁSI SZOLGÁLTATÁSOK
FEJLESZTÉSE**

4. KULTÚRA ÉS KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

5. GAZDASÁG, AGRÁRIUM, MUNKAERŐPIAC

6. KOMMUNIKÁCIÓ, MARKETING

7. REGIONÁLIS SZEREP

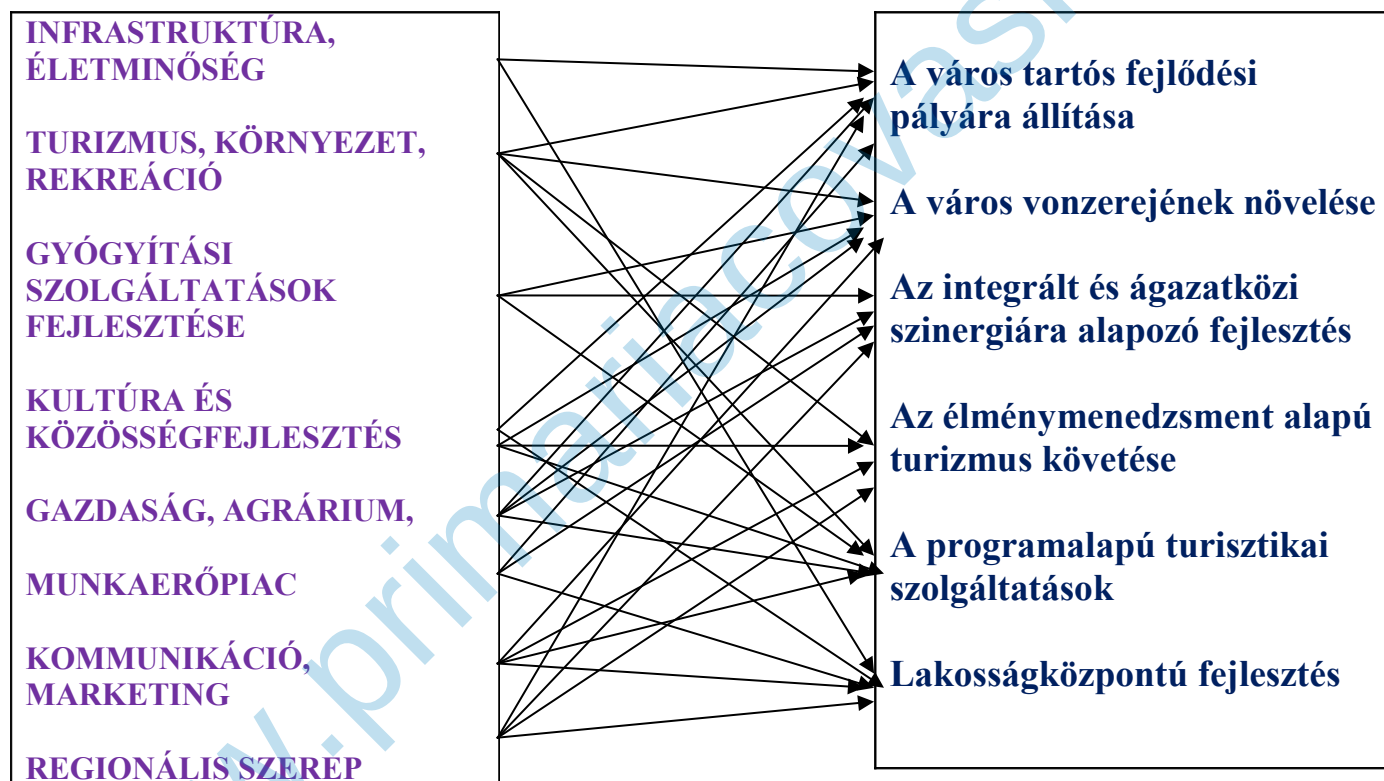
www.primariacovasna.ro

Fejlesztési célok és fejlesztési irányok kapcsolata

Fejlesztési irányok

Fejlesztési célok

A FEJLESZTÉSI PROGRAMOK STRUKTÚRÁJA

1. <u>INFRASTRUKTÚRA, ÉLETMINŐSÉG</u>	<u>1.1.Kiemelt infrastrukturális programok</u>	<u>1.1.1.Wellness Központ, strand és szabadidő központ létesítése</u>
	<u>1.2.A közműfejlesztés és közlekedés fejlesztési programjai</u>	<u>1.1.2.Sportcentrum kialakításának programja</u>
		<u>1.1.3.Komplex piknik hely kialakítása a Sípálya környezetében</u>
		<u>1.1.4.A Sikló felújítása</u>
		<u>1.2.1.Az úthálózat felújítása és fejlesztése</u>
		<u>1.2.2.Járófelületek burkolatának felújítási programja</u>
		<u>1.2.3.A vízszolgáltatási hálózat fejlesztése</u>
		<u>1.2.4.Szennyvízhálózat bővítése</u>
		<u>1.2.5.A közvilágítás fejlesztése</u>
		<u>1.2.6.Hulladékkezelési program</u>
	<u>1.3.A településkép fejlesztését szolgáló programok</u>	<u>1.2.7.Csomakőrös infrastrukturális fejlesztése</u>
		<u>1.2.8.Mezei és erdei utak fejlesztése</u>
		<u>1.3.1.A zöldfelületek bővítésének programja</u>
		<u>1.3.2.Folyómeder rehabilitáció</u>
		<u>1.3.3.A parkolási rendszer kialakítása</u>
		<u>1.3.4.Borvízforrások környezetének rendezése, új források környezetének rendezése</u>
	<u>1.4.Közösségi és szociális fejlesztések</u>	<u>1.3.5.Romos épületek kezelése</u>
		<u>1.3.6.A távolsági buszállomás modernizálása</u>
		<u>1.4.1.Játszóterek kialakításának programja</u>
		<u>1.4.2.Időotthon kialakítása</u>
		<u>1.4.3.Tömegsport számára infrastruktúra kialakítása</u>
		<u>1.4.4.Bevásárlóközpontok kialakításának támogatása</u>
		<u>1.4.5. Program szociálisan hátrányos csoportoknak</u>

	1.5. <u>A közbiztonság növelését elősegítő programok</u>	<u>1.5.1. Vészhelyzet esetén intervenciós rendszer javítását célzó program</u>
<u>2.TURIZMUS, KÖRNYEZET, REKREÁCIÓ</u>	<u>2.1.A turizmust újrapozicionáló fejlesztési programok</u>	<u>2.1.1.Turisztikai élményközpont kialakítása a város központjában</u>
		<u>2.1.2.A turisztikai szálláshelyek típusainak diverzifikációja</u>
		<u>2.1.3.Turisztikai útvonalak tervezésének és kialakításának programja a városban</u>
		<u>2.1.4.Turisztikai útvonalak tervezése és kialakítása a térség településeire</u>
		<u>2.1.5.Turisztikai funkcióval is ellátott kultuszhely kialakítása Csomakőrösön</u>
		<u>2.1.6.Tájfutásra és helyi biciklizésre alkalmas útvonalak kialakítása</u>
		<u>2.1.7. Kezdeményező lépések a nyugdíjpénztár által támogatott jegyek elosztását szabályozó törvény módosítására</u>
	<u>2.2.Szolgáltatás és szervezés</u>	<u>2.2.1.A szórakozóhelyek bővítésének programja</u>
		<u>2.2.2.Egységes stílusú nyilvános turisztikai tájékoztató rendszer kialakítása a városban és a városon kívüli turisztikai útvonalak mentén</u>
		<u>2.2.3.Digitális térkép készítési program</u>
		<u>2.2.4.Együttműködés kialakítása a turisztikai képzésben szakosodott felsőoktatási intézménnyel</u>
	<u>2.3.A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása</u>	<u>2.3.1.Köztéri programok rendszeres szervezése a Központi parkban</u>
		<u>2.3.2.Nyilvános képzőművészeti tárlat</u>
		<u>2.3.3.A környező települések amatőr együtteseinek nyilvános szereplése</u>
		<u>2.3.4.A Sikló ipartörténeti rehabilitációs programja</u>
		<u>2.3.5. A Tündér Ilona vár rehabilitációja</u>
<u>3.GYÓGYÍTÁSI</u>	<u>3.1.A sajátos helyi gyógyítási</u>	<u>3.1.1.A speciálisan kovásznai gyógyítási potenciál</u>

<u>SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE</u>	<u>potenciál fejlesztése</u>	<u>fejlesztésének középtávú stratégiája</u>
	<u>3.2.Egészségmegőrző, preventív szolgáltatások fejlesztése</u>	<u>3.2.1.Az egészségmegőrző és wellnes típusú szolgáltatások fejlesztésének középtávú stratégiája</u>
	<u>3.3.A városi egészségügyi ellátás fejlesztése</u>	<u>3.3.1.A városi egészségügyi ellátás fejlesztése</u>
<u>4.KULTÚRA ÉS KÖZÖSSÉGFEJLESZT ÉS</u>	<u>4.1.Képzés, humán erőforrás</u>	<u>4.1.1.Az alap és középfokú oktatás megerősítésének programja</u>
		<u>4.1.2.A középfokú szakképzés fejlesztése</u>
		<u>4.1.3.Városi képzési bázis kialakítása</u>
		<u>4.1.4.Térségi középfokú szakképzési központ kialakítása – turisztikai menedzsment témakörben</u>
	<u>4.2.Közösségfejlesztés</u>	<u>4.1.5. A Körösi Csoma Sándor Líceum sportkomplexumának rehabilitációs programja</u>
		<u>4.2.1.A lakószövetségek működésének megerősítése</u>
		<u>4.2.2.Civil Ház program</u>
		<u>4.2.3.Az önkéntesség promováálásának programja</u>
		<u>4.2.4.Az új közösségi helyek tartalmi működtetésének programja</u>
		<u>4.2.5.Idősek napja</u>
		<u>4.2.6.Kulturális programok bővítése</u>
		<u>4.2.7.A lokális identitás erősítésének programja</u>
	<u>4.3.Társadalomtörténeti-kulturális értékek hasznosítása</u>	<u>4.3.1.Helyi hagyományok támogatási programja</u>
		<u>4.3.2.Történelmi emlékhelyek feltárása és kulturális-turisztikai hasznosítása</u>
	<u>4.4. Művészeti és tudományos tevékenységek</u>	<u>4.4.1. Tudományművelés</u>
		<u>4.4.2. Konferenciák, rendezvények szervezése</u>
		<u>4.4.3. A zenekultúra támogatása</u>
<u>5.GAZDASÁG, AGRÁRIUM,</u>	<u>5.1.Befektetők vonzása, vállalkozásfejlesztés</u>	<u>5.1.1.Befektetések vonzása</u>
		<u>5.1.2.A turisztikai tevékenységgel összekapcsolt helyi</u>

<u>MUNKAERŐPIAC</u>	<u>5.2.Helyi gazdaságfejlesztési program</u>	<u>kisvállalkozások fejlesztése</u>
		<u>5.2.1.Helyi termékek kialakításának programja</u>
		<u>5.2.2.Kovászna kártya</u>
		<u>5.2.3.Regionális gasztronómiai program</u>
		<u>5.2.4.Városfejlesztési klaszter</u>
		<u>5.2.5.Agrárinnovációs program</u>
		<u>5.2.6.Ásványvíz kataszter készítése</u>
	<u>5.3.A munkaerőpiaci gondok kezelése</u>	<u>5.3.1.Munkaerőpiaci helyzetkép elkészítése és helyi foglalkoztatási stratégia</u>
		<u>5.3.2.Külön program kialakítása a gyógyításban dolgozó szakemberek megtartása, számuknak a bővítése érdekében</u>
		<u>5.3.3. Szakemberek vonzását és megőrzését elősegítő program</u>
<u>6.KOMMUNIKÁCIÓ, MARKETING</u>	<u>6.1.A város egyediségének kialakításával kapcsolatos programok</u>	<u>6.1.1.Kovászna egyediségének kialakítása és megjelenítése.</u>
		<u>6.1.2.Integrált településkép program</u>
		<u>6.1.3.Központi látványelem kialakítása</u>
		<u>6.1.4. Helyi értékek támogatási programja</u>
	<u>6.2.Helyi kommunikáció</u>	<u>6.2.1.A lakossággal való kommunikáció</u>
		<u>6.2.2.A városi társadalmi nyilvánosságban való aktívabb jelenlét programja</u>
		<u>6.2.3.A városi újság átalakítása</u>
		<u>6.2.4. Információ korszerűsítési program a közigazgatás, az állampolgárok és a vállalkozói szféra közötti kölcsönös átjárási technikák kidolgozásával</u>
	<u>6.3.Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés</u>	<u>6.3.1.A város lobbijének növelése (public affairs program)</u>
		<u>6.3.2.Országon kívüli promóciós program</u>
		<u>6.3.3.Marketing team alakítása</u>
		<u>6.3.4.A nemzetközi turizmusra való felkészülés</u>

		<u>programja</u>
<u>7.REGIONÁLIS SZEREP</u>	<u>7.1.Szervezés és menedzsment szerep</u>	<u>7.1.1.Térségi fejlesztéspolitikai fórum kialakítása</u>
		<u>7.1.2.Térségi léptékű forrásbevonások kezdeményezése</u>
	<u>7.2.Együttműködési formák működtetése</u>	<u>7.2.1.A városon kívüli turisztikai fogadópontok kialakításnak programja</u>
		<u>7.2.2.A tájegység értékeinek közös megjelentési programja</u>

8. FEJEZET

FEJLESZTÉSI PROGRAMOK

A FEJLESZTÉSI PROGRAMOK SZERKEZETE

1.INFRASTRUKTÚRA, ÉLETMINŐSÉG

1.1.Kiemelt infrastrukturális programok

- 1.1.1.Wellness Központ, strand és szabadidő központ létesítése
- 1.1.2.Sportcentrum kialakításának programja
- 1.1.3.Komplex piknik hely kialakítása a Sípálya környezetében
- 1.1.4.A Sikló felújítása

1.2.A közműfejlesztés és közlekedés fejlesztési programjai

- 1.2.1.Az úthálózat felújítása és fejlesztése
- 1.2.2.Járófelületek burkolatának felújítási programja
- 1.2.3.A vízszolgáltatási hálózat fejlesztése
- 1.2.4.Szennyvízhálózat bővítése
- 1.2.5.A közvilágítás fejlesztése
- 1.2.6.Hulladékkezelési program
- 1.2.7.Csomakörös infrastrukturális fejlesztése
- 1.2.8.Mezei és erdei utak fejlesztése

1.3.A településkép fejlesztését szolgáló programok

- 1.3.1.A zöldfelületek bővítésének programja
- 1.3.2.Folyómeder rehabilitáció
- 1.3.3.A parkolási rendszer kialakítása
- 1.3.4.Borvízforrások környezetének rendezése, új források környezetének rendezése
- 1.3.5.Romos épületek kezelése
- 1.3.6.A távolsági buszállomás modernizálása

1.4.Közösségi és szociális fejlesztések

- 1.4.1.Játszóterek kialakításának programja
- 1.4.2.Időotthon kialakítása
- 1.4.3.Tömegsport számára infrastruktúra kialakítása
- 1.4.4.Bevásárlóközpontok kialakításának támogatása
- 1.4.5. Program szociálisan hátrányos csoportoknak

1.5. A közbiztonság növelését elősegítő programok

- 1.5.1. Vészhelyzet esetén intervenciós rendszer javítását célzó program

2.TURIZMUS, KÖRNYEZET, REKREÁCIÓ

2.1.A turizmust újrapozícionáló fejlesztési programok

- 2.1.1.Turisztikai élményközpont kialakítása a város központjában
- 2.1.2.A turisztikai szálláshelyek típusainak diverzifikációja
- 2.1.3.Turisztikai útvonalak tervezésének és kialakításának programja a városban
- 2.1.4.Turisztikai útvonalak tervezése és kialakítása a térség településeire
- 2.1.5.Turisztikai funkcióval is ellátott kultuszhely kialakítása Csomakörösön
- 2.1.6.Tájfutásra és helyi biciklizésre alkalmas útvonalak kialakítása
- 2.1.7. Kezdeményező lépések a nyugdíjpénztár által támogatott jegyek elosztását szabályozó törvény módosítására

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

2.2.Szolgáltatás és szervezés

- 2.2.1.A szórakozóhelyek bővítésének programja
- 2.2.2.Egységes stílusú nyilvános turisztikai tájékoztató rendszer kialakítása a városban és a városon kívüli turisztikai útvonalak mentén
- 2.2.3.Digitális térkép készítési program
- 2.2.4.Együttműködés kialakítása a turisztikai képzésben szakosodott felsőoktatási intézménnyel

2.3.A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása

- 2.3.1.Köztéri programok rendszeres szervezése a Központi parkban
- 2.3.2.Nyilvános képzőművészeti tárlat
- 2.3.3.A környező települések amatőr együtteseinek nyilvános szereplése
- 2.3.4.A Sikló ipartörténeti rehabilitációs programja
- 2.3.5. A Tündér Ilona vár rehabilitációja

3.GYÓGYÍTÁSI SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE

3.1.A sajátos helyi gyógyítási potenciál fejlesztése

- 3.1.1.A speciálisan kovásznai gyógyítási potenciál fejlesztésének középtávú stratégiája

3.2.Egészségmegőrző, preventív szolgáltatások fejlesztése

- 3.2.1.Az egészségmegőrző és wellnes típusú szolgáltatások fejlesztésének középtávú stratégiája

3.3.A városi egészségügyi ellátás fejlesztése

- 3.3.1.A városi egészségügyi ellátás fejlesztése

4.KULTÚRA ÉS KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

4.1.Képzés, humán erőforrás

- 4.1.1.Az alap és középfokú oktatás megerősítésének programja
- 4.1.2.A középfokú szakképzés fejlesztése
- 4.1.3.Városi képzési bázis kialakítása
- 4.1.4.Térségi középfokú szakképzési központ kialakítása – turisztikai menedzsment témakörben
- 4.1.5. A Körösi Csoma Sándor Líceum spotkomplexumának rehabilitációs programja

4.2.Közösségfejlesztés

- 4.2.1.A lakószövetségek működésének megerősítése
- 4.2.2.Civil Ház program
- 4.2.3.Az önkéntesség promoválásának programja
- 4.2.4.Az új közösségi helyek tartalmi működtetésének programja
- 4.2.5.Idősek napja
- 4.2.6.Kulturális programok bővítése
- 4.2.7.A lokális identitás erősítésének programja

4.3.Társadalomtörténeti-kulturális értékek hasznosítása

- 4.3.1.Helyi hagyományok támogatási programja
- 4.3.2.Történelmi emlékhelyek feltárása és kulturális-turisztikai hasznosítása

4.4.Művészeti-tudományos tevékenység

- 4.4.1.Tudományművelés
- 4.4.2.Konferenciák, rendezvények szervezése
- 4.4.3.A zenekultúra támogatása

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

5.GAZDASÁG, AGRÁRIUM, MUNKAERŐPIAC

5.1.Befektetők vonzása, vállalkozásfejlesztés

5.1.1.Befektetések vonzása

5.1.2.A turisztikai tevékenységgel összekapcsolt helyi kisvállalkozások fejlesztése

5.2.Helyi gazdaságfejlesztési program

5.2.1.Helyi termékek kialakításának programja

5.2.2.Kovászna kártya

5.2.3.Regionális gasztronómiai program

5.2.4.Városfejlesztési klaszter

5.2.5.Agrárinnovációs program

5.2.6.Ásványvíz kataszter készítése

5.3.A munkaerőpiaci gondok kezelése

5.3.1.Munkaerőpiaci helyzetkép elkészítése és helyi foglalkoztatási stratégia

5.3.2.Külön program kialakítása a gyógyításban dolgozó szakemberek megtartása, számuknak a bővítése érdekében

5.3.3. Szakemberek vonzását és megőrzését elősegítő program

6.KOMMUNIKÁCIÓ, MARKETING

6.1.A város egyediségének kialakításával kapcsolatos programok

6.1.1.Kovászna egyediségének kialakítása és megjelenítése.

6.1.2.Integrált településkép program

6.1.3.Központi látványelem kialakítása

6.1.4. Helyi értékek támogatási programja

6.2.Helyi kommunikáció

6.2.1.A lakossággal való kommunikáció

6.2.2.A városi társadalmi nyilvánosságban való aktívabb jelenlét programja

6.2.3.A városi újság átalakítása

6.2.4. Információ korszerűsítési program a közigazgatás, az állampolgárok és a vállalkozói szféra közötti kölcsönös átjárási technikák kidolgozásával

6.3.Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés

6.3.1.A város lobbijének növelése (public affairs program)

6.3.2.Országon kívüli promóciós program

6.3.3.Marketing team alakítása

6.3.4.A nemzetközi turizmusra való felkészülés programja

7.REGIONÁLIS SZEREP

7.1.Szervezés és menedzsment szerep

7.1.1.Térségi fejlesztéspolitikai fórum kialakítása

7.1.2.Térségi léptékű forrásbevonások kezdeményezése

7.2.Együttműködési formák működtetése

7.2.1.A városon kívüli turisztikai fogadópontok kialakításnak programja

7.2.2.A tájegység értékeinek közös megjelentési programja

8. FEJEZET

FEJLESZTÉSI PROGRAMOK

1.INFRASTRUKTÚRA, ÉLETMINŐSÉG

1.1.Kiemelt infrastrukturális programok

1.1.1.Wellness Központ, strand és szabadidő központ létesítése

Erre a célra elkészült az előtanulmány, a kijelölt terület a város és a Csomakörös közti részen van. A Projekt elkészítése, a forrásbevonás és a beruházás kivitelezése időigényes. Ennek a nagyberuházásnak negatív aspektusa is van abban az értelemben, hogy az erőforrásokat és energiákat egy kiemelt nagy programra koncentrálja, és háttérbe szoríthatja a diverzifikált fejlesztést, a közösségfejlesztést támogató kisebb projekteket.

E projekt kapcsán ki kell emelni azt, hogy a strand építése az egyik legfontosabb lakossági igény. Amennyiben a wellness központ építése elhúzódik, a strand iránti lakossági igény kezelésére rövidtávon megoldást kell találni.

1.1.2.Sportcentrum kialakításának programja

A városi közösség igénye és a turisztikai látogatottság mértéke egyaránt szükségessé teszi egy sportcentrum kialakítását. Ennek egyik modelljét a sportcsarnok típusú megoldás jelenti, a másik modellt a sportcentrum. Ez első modell (professzionális sport) sportesemények rendszeres megszervezését igényli, városi csapat alakítását (kosárlabda, kézilabda, futball stb.) és az ehhez szükséges gazdasági háttér kialakítását. A másik modell nagyobb teret kínál a teremigényt jelentő lakossági/közösségi sport és rekreációs/egészségmegőrző tevékenységnek (asztalitenisz, sakk, fallabda, torna, versenytánc, aerobics, testépítés, jóga, gyógytorna típusok stb.). A második modell intenzívebb közösség szervezési munkát igényel, és nagyobb szerep jut a fenntartásban a közintézményeknek.

A jelenlegi sporttevékenység és a turisztikai fejlesztési lehetőségek alapján olyan sportcentrum kialakítása javasolható, amely nagyobb szerepet kínál a lakossági igényeknek, de nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a sportcentrum teret adjon a professzionális

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

sportnak is (kombinált modell). A javasolt két modell közti döntés, vagy a két modell kombinálása helyi döntést igényel.

1.1.3. Komplex piknik hely kialakítása a Sípálya környezetében

A hétfélig és az alkalmi szabadidő eltöltésében egyre nagyobb mértékben felértékelődik a természeti környezetben való tartózkodás. Tekintettel arra, hogy Kovászna esetében az erdős természeti környezet közvetlenül a város mellett van, fontos projektnek számít egy rekreációs hely (piknik környezet) kiépítése. Célcsoportja háromféle lehet: a város lakossága, a városban gyógykezelés céljából hosszabb ideig tartózkodó vendégek, illetve az ebben a környezetben szervezendő programokra látogató alkalmi vendégek. E három célcsoport igényei alapján a következő rekreáció típusokat kell kialakítani: egyéni vagy csoportosan szervezett séta/pihenés természeti környezetben, játszópark gyerekeknek, rendszeres vagy alkalmi szórakoztató programok, innen induló további sétautak kialakítása. Kapcsolódó szolgáltatások, infrastruktúra: megközelítés biztosítása, környezetvédelem biztosítása, infrastruktúra szórakoztató programokhoz, étkezési lehetőségek, felügyeleti-biztonsági szolgáltatás. A projekt két nagy előnye: modulszerűen, fokozatosan is ki lehet alakítani, illetve a Sípálya környezete megkönnyíti a kialakítást.

1.1.4. A Sikló felújítása

A Sikló felújítása egyedi és a város vonzerejét jelentős mértékben növelni tudó projekt lehetőségét jelenti. Ezt azonban csak két egymást követő lépésben lehet kivitelezni. Az első fázis ipartörténeti-turisztikai projekt (ezt lásd: 2.3.4.), ennek kialakítását követően célszerű megtenni a második lépést, a Sikló felújítását és üzembe helyezését. Ennek a projektnek a várható előnyei sokfélék, a legfontosabb azonban az, hogy döntő mértékben járulna hozzá a vonzerő egyediesítéséhez. Ezért javasolható az első fázis, az ipartörténeti-turisztikai projekt minél gyorsabb elindítása, és a második fázis keretében olyan szakmai előtanulmány készítése, amely megteremti az alapot a felújítás műszaki tervezéséhez és a forrásbevonáshoz. A szakmai előtanulmány a várható többirányú pozitív hatást, a műszaki tervezés várhatóparamétereit, valamint a forrásbevonási lehetőségek számbavételét kell tartalmazza. Ezeknek a programoknak az indítása jelentős pozitív hatást gyakorolna a lokális identitásra is, a felmérés azt jelzi, hogy a helyi lakosság körében a Sikló történetével kapcsolatos tudás fontos helyet foglal el.

1.2.A közműfejlesztés és közlekedés fejlesztési programjai

1.2.1.Az úthálózat felújítása és fejlesztése

Ezen a téren megtörtént a legfontosabb lépés, elindult a korszerű úthálózat fejlesztési program, amely magába foglalja a kanalizálást, az egyéb vezetékek cseréjét, a villamos vezetékek föld alatti vezetését, illetve a járdák kialakítását. Ezt a programot a következő időszakban ki kell terjeszteni a város egészére. Mivel kiemelkedően jelentős és egyedi turisztikai vonzásközpont kialakítása a feladat, ennek teljesítése érdekében a település minden útjának rendbetétele kötelező feltétel. A már lezárult sikeres program kapcsán ki kell emelni azt, hogy ez az eredmény megnöveli a további út feljavítási munkálatokkal kapcsolatos lakossági elvárásokat is. Érzékeny, ellentétes véleményeket generáló fejlesztési programról van szó, ezért az ilyen programok menedzselésének fontos komponense kell legyen a lakossággal való kommunikáció, ami több kell legyen, mint az időszaki, egyszerű tájékoztatás.

Az úthálózat fejlesztési program további kulcsfontosságú feladata a fejlesztési várólistán lévő utak és járdák ideiglenes feljavítása, illetve a felújított és nem felújított utak találkozási szakaszainak rendezése a felújított útszakaszok tisztaságának megőrzése céljából.

1.2.2.Járófelületek burkolatának felújítási programja

A turisztikai vonzás központokban a járófelületek burkolatának kialakítása és karbantartása jóval több, mint infrastrukturális fejlesztés. Ez azért van így, mert a használat az átlagnál intenzívebb, ugyanakkor a sétafelületek a városba látogatók számára a vonzerő egyik legfontosabb összetevőjét jelentik. Ugyanakkor ki kell emelni azt, hogy a jól megtervezett, kivitelezett járófelületek (színek, formák, egyedi grafikus megoldások, a térplasztikai elemekkel és a zöldfelületekkel való kombinálás stb.) a település egyediségének nagyon fontos komponensei lehetnek.

A járófelületek rendezése kétféle tevékenységet foglal magába. A nem megfelelő felületek felújítását, illetve a karbantartást (a megsérült elemek cseréje, az egyéb okból megbontott felületek visszaállítása, a burkolaton megjelenő növényzet kezelése).

A járófelületek burkolatának felújítása, illetve karbantartása városi település esetében csak akkor végezhető eredményesen, ha ezt a munkát – a zöldfelületek kezeléshez hasonlóan – az önkormányzat folyamatosan végzi.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Kovászna esetében első lépésben a teljes körű felújítás, valamint a felújított felületek rendszeres karbantartása a legfontosabb feladat. Középtávon azonban célszerűnek mutatkozik olyan formatervezett járófelület megtervezésére, amely csak erre a városra jellemző, és amely a későbbiek során kisebb lépésekben, fokozatosan kivitelezhető.

1.2.3.A vízszolgáltatási hálózat fejlesztése

Az utóbbi években elindított fejlesztési program folytatása fontos prioritás. A vízszolgáltatási hálózat fejlesztése magába foglalja a hálózatszerét, a hálózatbővítést, illetve a kapacitásnövelést. A fejlesztési programot fokozatosan ki kell terjeszteni a település egészére. Minden olyan infrastrukturális fejlesztéshez, amely hiányokat pótol, nagyon jelentős lakossági elvárások kapcsolódnak. Ezért az ilyen fejlesztési programokhoz célszerű olyan kommunikációs tevékenységet kapcsolni, amely a vízfogyasztási kultúra támogatásával kapcsolatos. Ugyanakkor javasolható olyan komplementer jellegű kisebb programok hozzákapcsolása, amelyek a lakossági pozitív hozzáállást generálják. Ilyen például a következő két kapcsolódó fejlesztési program:

- Tekintettel arra, hogy a város sok turistát fogad, a már kialakult és a kialakítandó sétautak mentén célszerű designer által tervezett alkalmi ivóhelyek (kutak) kialakítása.
- A vonzerőnövelés fontos eszköze emellett a vízzel kombinált, esetleg szökőkút formájában megoldott konstrukció. Funkciója: látvány, pihenőhely, fotózható hely stb.

1.2.4.Szennyvízhálózat bővítése

Minden turisztikai központ neuralgikus problémája a szennyvízkezelés teljes körű és korszerű kezelése. A gondot az okozza, hogy a turisztikai fogadóhelyek, a látogatók és a rendezvények számának növekedése egyre nagyobb mértékben terheli a kialakított hálózatot. A nem megfelelő szennyvízhálózat (vagyis: szennyezi a városlevegőjét vagy érezhető a fertőtlenítés) a turisztikai vonzerőt nagymértékben csökkenti.

A szennyvízkezelés technológiája folyamatosan változik (pl. biológiai tisztítás), ezért a hálózat építését célszerű modulszerűen tervezni.

A hálózatot ki kell terjeszteni a fejlesztésbe bevonandó területekre (a tervezett Wellness központ, Piknik Központ a Sípálya mellett valamint Csomakörösre) és a városon belül azokra a helyekre, amelyek állandó vagy időszakos vendégfogadó pontként működnek.

1.2.5.A közvilágítás fejlesztése

A turisztikai szempontból kiemelt településeken a közvilágítás a vonzerő és marketing kulcsfontosságú eleme. Célszerű a Központi részre vonatkozóan külön közvilágítási tervet készíteni, esetenként egyeztetve a központban lévő szállodákkal, vendéglátóhelyekkel.

A Központ közvilágítása design szempontjából is fontos, mert a világítótestek és állványok egy része nappal az utcabútorok részét képezik. Ez nem terjeszthető ki az egész városra, de a központi rész esetében a tértervezés és utcakép tervezés része kell legyen.

Javasoljuk olyan tér vagy pont kialakítását a turisztikai sétautak valamelyikén, amely kiemelt jellegű (egyedi), színes megvilágítást kap

A tereptapasztalat és a lakossági vélemények alapján az a következtetés vonható le, hogy részletekbe menően meg kell vizsgálni a közvilágítás hiányosságait, és megoldásokat kell találni ezekre a kisebb, lokális problémákra.

1.2.6.Hulladékkezelési program

A turisztikai vonzerőként működő településeken a szemét nyilvános látványa, illetve a hulladékkezelés inadekvát formája nem elfogadható.

A város növekvő látogatottsága azt igényli, hogy a hulladék kezelési programot folyamatosan napirenden kell tartani. Ez azt jelenti, hogy a hulladékgyűjtési rendszer bővítése és modernizálása mellett periodikusan felül kell vizsgálni a nyilvános hulladékgyűjtés gyakorlatát. A nyilvános hulladékgyűjtőket úgy kell megtervezni (méret, szín, forma, hozzáférhetőség), hogy azok a városkép, az utcakép pozitív alkotóelemei legyenek.

Önálló program formájában célszerű foglalkozni a szelektív hulladékgyűjtés gyakorlatának terjesztésével, valamint a lakosság hulladékgyűjtési és hulladékgazdálkodási kultúrájának fejlesztésével.

Tekintettel arra, hogy a turisztikai programok egyre nagyobb számban fognak kiterjedni a természeti környezetre is (erdei sétautak, piknik központ stb.), ezeken a helyeken nagy hangsúlyt kell helyezni a megelőzésre.

1.2.7.Csomakörös infrastrukturális fejlesztése

Csomakörös fejlesztését két tényező indokolja. Az egyik az, hogy ez a település a város része, itt él a lakosság egy része, akik számára ugyanazt az életminőséget kell biztosítani, mint a városi lakosság többi részének. Jelenleg ez a település szatellit jellegű, a településkép, az életmód, a biztosított szolgáltatások jellege és volumene tekintetében hátrányosabb

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

helyzetben van, mint a város. Ezért az infrastrukturális fejlesztés elsősorban felzárkóztató jellegű, és a városvezetés szemléletében és gyakorlatában ez így is jelenik meg.

Fontos paradigmaváltást jelentene az, ha a város mindenkori vezetése erre a szatellit településre úgy tekintene, mint sajátos endogén értékre. Olyan saját értékre, amely a város egészére számára fejlődési potenciált tartalmaz (lásd ezzel kapcsolatban azt a fejlesztési programot, amely turisztikai funkcióval is rendelkező kultuszhely kialakítását javasolja: 2.1.5.). Az infrastrukturális fejlesztés kiinduló feltételt jelent ahhoz, hogy a kultuszhely kialakításának programját ki lehessen dolgozni.

1.2.8.Mezei és erdei utak fejlesztése

A turisztikai szolgáltatások és programok diverzifikálásához az szükséges, hogy a várost össze lehessen kapcsolni a természeti környezetével. A mezei utak építése támogatja a mezőgazdasági tevékenységet, de fontos turisztikai és sport fejlesztési szerepe is lehet. A felújított vagy kialakított mezei és erdei utak olyan programok kialakítása kapcsolható, mint a csoportos turistautak, a hegyi autó versenyek, a helyi bicikli versenyek, a tájfutás.

1.3.A településképp fejlesztését szolgáló programok

1.3.1.A zöldfelületek bővítésének programja

A város pozitív attrakciója a központi park, illetve a patakmentén a sétaút. A zöldfelületek növelése szükséges azon útvonalak mentén, ahová városközi turista útvonalak kerülnek kialakításra. Hasznos megoldások: a fák és díszcserjék gyarapítása, élőskövény kialakítása, a már beépített felületeken utcabútorokba telepített fák vagy virágkonstrukciók. Még több olyan hely van a városban, ahol kisebb parkokat lehet kialakítani, a terek parkjellegét növelni, vagy a meglévőket felújítani. A zöldfelületek bővítése történet oly módon is, hogy támogatja a városkép egyediségét. A Központi Parkba javasolható olyan egyedi virágkonstrukció kialakítása (pl. magas vázaforma virággal borítva stb.), amely egyedi látványt és fotózható vonzerőt jelent. Ahhoz, hogy a zöldfelületek lényeges mértékben hozzájáruljanak az egyedi városkép kialakításához, szakmai tervezés szükséges.

1.3.2.Folyómeder rehabilitáció

A város központjában lévő folyómeder különleges adottság, amely hasonló módon a térség egyetlen városában sem található. Ahhoz, hogy ez a természeti adottság a vonzerő és városkép egyik centrális elemévé váljon, egyedi programot kell kidolgozni. Ennek a különleges lehetőségnek a helyi fejlesztésben való hasznosításához célszerű lenne tervezési pályázatot

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

kiírni városkép tervező szakemberek, műhelyek számára, s a terveket a város lakossága számára nyilvános vitára bocsátani. A Stratégiában megfogalmazott jövőkép, valamint a fejlesztési célok alapján olyan megoldást javasolunk, amely látványosságban különleges, a kivitelezés műszaki feltételei nem bonyolultak, és a szükséges anyagi források nem nagyok. Erre hasznos megoldást jelentene a folyómeder oldalfalainak futónövényezéssel, virágokkal való teljes borítása, egyedi tervezésű gyaloghidak kialakítása. Erre sokféle innovatív formai megoldás lehetséges, ezért célszerű a tervpályázat.

Megjegyzés: különleges, országos léptékben is egyedi kivitelezési módot jelentene az a költségkímélő és innovatív pályázati megoldás, amely az Internetet hasznosítja (nyilvános, angol nyelvű felhívás, pályázati díjakkal).

1.3.3.A parkolási rendszer kialakítása

A város személyautó állománya a következő években még tovább fog növekedni, és folyamatosan növekszik az autóforgalom a turizmus kapcsán is. Ez közlekedési és parkolási feladatokat hív elő. Ki kell alakítani az automataszolgáltatásra alapozó fizetős parkolási rendszert. A parkoláshoz szükséges automaták telepítésekor figyelni kell arra, hogy azok illeszkedjenek az utcaképbe. Középtávon szükséges őrzéssel egybekötött zárt parkolók kialakítása autóbuszok és személyautók számára. A fizeteses és zárt parkolókat a turisztikai szolgáltatásokat kínáló weblapon fel kell tüntetni, lehetőleg GPS koordinátákkal. A tömbházak környékén a parkolás ma esztétikai szempontból kedvezőtlen, ezt a parkoló felületek festésével lehet kezelni.

A város központi részét fokozatosan autómentes övezetté kell tenni. Ehhez szükséges a városi úthálózat funkcionális elemzése és hosszú távú tervezése, valamint az áruforgalom és teherforgalom számára terelőút kialakítása.

1.3.4.Borvízforrások környezetének rendezése, új források környezetének rendezése

Az ásványvizek a település egyik legfontosabb természeti adottságát jelentik. Felmérésünk szerint alakosság is nagyon fontosnak tartja ezt az adottságot, és igényli ennek az adottságnak a helyi fejlesztésben való hasznosítását. Ez a természeti adottság teljes mértékben összhangban van a komplex turisztikai fejlesztési célkitűzésekkel (egészségmegőrzés, gyógyítás, településképp fejlesztése, szabadidőprogramokkal való kapcsolat, hírnévpépítés stb.) A helyi ásványvizek kataszterének elkészítése mellett (lásd: 5.2.6.program) önálló programként kell kezelni minél több borvízforrás környezetének kialakítását, illetve a meglévők rehabilitációját és karbantartását. Fontos feladat az olyan formatervezés, amely az

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

egyres források környezetének az egyedisége mellett a „közös” jelleget, a „kovásznaiságot” is kifejezik. Az így kialakított ásványvíz környezetek a településkép kulcsfontosságú elemei lehetnek. Ezekhez városon belüli turista útvonalak rendelkezhetők, megfelelő leírásokkal, útmutatókkal, vizuális megjelenítésekkel (lásd: 2.1.2. program).

1.3.5. Romos épületek kezelése

A város lakossága az elkezdett és félbehagyott épületeket tekintti „romos” épületeknek. Az ezekhez való viszonyulás egyértelműen negatív és ugyanakkor a negatív vélemények körében ez a téma vezető helyen van. Ugyanakkor evidencia az, hogy ilyen épületekkel vonzó turisztikai városkép nem alakítható ki és nem fogadtatható el. A jogi és gazdasági korlátokat figyelembe véve célszerű olyan innovatív, kreatív átmeneti megoldáshoz folyamodni, amelyek a romos épületek hasznosítására irányulnak. Ennek egyik megoldása az, hogy a romos épületet művészeti projektek terepévé teszik. Ez ötletbörze vagy pályázat kiírását jelenti, művészek vagy művész csoportok körében. Ennek a modellnek az előnye, hogy rövid idő alatt megváltoztatja a romos épület pozícióját (a romból érték, érdekesség lesz). Ugyanakkor az ilyen programok másik előnye, hogy felfüggeszthetők, amennyiben később lehetőség nyílik az építkezés folytatására.

A másik megoldás komplexebb és költség igényesebb, de sokkal több előnnyel jár. Ez úgynevezett barna mezős beruházás. Lényege az, hogy a romos épületbe olyan kiállítás, szakmai prezentáció stb. kerül elhelyezésre, amely társadalomtörténeti vonatkozásban értékes. Például: építkezési technológiák a szocializmusban, gyárbelső makettjei stb.

1.3.6. A távolsági buszállomás modernizálása

A település látogatottságának növekedése azt igényli, hogy a város minden közlekedési forma fogadására legyen felkészülve. Ennek két nagyon fontos oka van. Az egyik fontos okot az jelenti, hogy a turisztikai ágazatban a közlekedés (a megközelíthetőség biztosítása) a legfontosabb szolgáltatás, minden más csak ezután következik. A mai gyakorlat a megközelítést többnyire a turistára bízta, a sikeres desztinációk azonban ezek a téren aktívak és kezdeményezők, igyekeznek minél nagyobb mértékben saját kézbe venni a megközelítést. Ehhez a fogadóállomásokat megfelelően kell kialakítani.

A fejlesztés mellett szóló másik fontos érv a következő: a fogadóhely fizikai és szimbolikus értelemben is a város „kapuja”. A turista itt szerzi a városról az első fizikai benyomást, tapasztalatot, sok esetben ezt őrzi meg, ezt használja a későbbiekben viszonyítási pontként. Ezért a fogadó terület megfelelő kialakítása az egyik legfontosabb feladat.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

További fontos érv: az országban és a térségben egyelőre a személyi autók kapnak nagyobb szerepet a közlekedésben, ez azonban már középtávon kiegyenlítődhet, és a közszállítás szerepe várhatóan fel fog értékelődni.

1.4.Közösségi és szociális fejlesztések

1.4.1.Játszóterek kialakításának programja

A játszóterek az utóbbi időszakban egyre fokozottabb mértékben közösségi terekké váltak. Nem csupán szórakozási lehetőséget jelentenek a gyerekek számára, hanem találkozási, kommunikációs alkalmat a felnőttek számára is. Az új típusú torna eszközökkel felszerelt nyilvános terek pedig a tinédzserek számára is egyre inkább kedveltekké válnak. Ezt azt jelenti, hogy a játszóterek ma már a közösségépítést, a lokális identitás erősítését is támogatják. Ez új funkció, és arra utal, hogy a játszóterek kialakítása a korábbinál erősebb közösségi érdek. Ugyanakkor a formatervezett, igényes játszóterek a városkép fontos pozitív elemei.

Kovászna esetében a játszóterek kialakítása a turizmussal is összekapcsolódik. Egyre inkább növekszik a turizmus a kisgyerekes családok körében, s a városi játszóterek funkciója ebben a vonatkozásban is bővül.

Fontos továbblépési lehetőséget jelent az együttműködés olyan civilszervezetekkel, amelyek a gyerekekkel való foglalkozásban érdekeltek (tehetséggondozás, játszóház programok stb.) A civil szervezeteknek ez a funkciója következő időszakban növekedni fog. Együttműködés keretében, vagy pályázati támogatással föl lehet kérni a civilszervezeteket arra, hogy a játszótereken rendszeresen foglalkozási programokat szervezzenek.

1.4.2.Idősoththon kialakítása

Az idősoththonok kialakítása a térségben még a kezdeteknél tart, annak ellenére, hogy az ezzel kapcsolatos társadalmi igény már jelentős mértékű. Városi környezetben az idősoththonok kialakítását többféle szempont indokolja. Eltérően a szociális támogatásoktól, az idősoththon olyan szociális szolgáltatást kínál, amelyet a lakosság egésze elfogad és pozitívnak tart. A városnak van olyan ingatlan, amely erre a célra távlatilag alkalmas lehet. Fontos alapelv a program tervezői számára, hogy az idősoththon működését a város közösségi életének integráns részeként koncipiálják.

Figyelembe véve Kovászna megyének ezt a térségét, a város környezetében lévő falvak jellemzőit, a célszerű megoldást az jelentheti, ha az idősoththont a város és környező rurális

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

települések közösen alakítanánk ki. Vagy ha ez ma nem lehetséges, akkor a város olyan idősothton struktúrát tervezzen, amely a későbbiek során modulszerűen bővíthető.

1.4.3. Tömegsport számára infrastruktúra kialakítása

Az egy település vagy egy kistérség lakosságát összefogó, nyilvános térben zajló tömegsport jellegű programok a közösségépítés és a helymarketing fontos lehetőségei. Az ilyen programok turisztikai látványosságok is azok számára, akik hosszabb ideig tartózkodnak a városban. Ugyanakkor minden sportolási alkalom, az egyéni vagy a csoportos, az egészségmegőrzés fontos eszköze.

Kovászna esetében ez a program azt jelenti, hogy egyszerre kell foglalkozni a szervező-kezdeményező munkával és a nyilvános sportprogramok szervezésével. Nyilvános, a lakosság minél nagyobb részét mozgósító amatőr rendezvény többféle sportágban szervezhető (futóverseny sokféle változatban, amatőr kerékpárverseny, városi csapatversenyek hagyományos és nem hagyományos sportágakban, sprotteljesítményen alapuló vetélkedőtípusú rendezvények stb.). Ma a térségünkben ezek vagy hiányoznak, vagy beépülnek részprogramként a városnapokba, falunapokba.

A kivitelezést illetően kezdeményező a város vezetése lehet, a szervezést és a kivitelezést pályázati formában civil szervezetre lehet bízni.

Sikeres rendezvények alapján célszerű olyan egyszerűbb infrastrukturális fejlesztésekbe fogni, amelyek az egyedi sportesemények mindennapivá tételét támogatják. Például: mindennapi futásra, kocogásra alkalmas terek, pályák kialakítása. De ehhez a programhoz kapcsolható lakótelepi környezetben egyszerű kosárpályák vagy mini sportpályák kialakítása.

1.4.4. Bevásárlóközpontok kialakításának támogatása

A bevásárlóközpontok számának növelése azt jelenti, hogy a város vezetése kezdeményezi és/vagy támogatja újabb bevásárló központ létrehozását. Felmérési adataink szerint ez meghatározó lakossági igény, amit nem lehet figyelmen kívül hagyni. Előnye az, hogy bővíti a fogyasztási szolgáltatások körét, munkahelyeket teremt. Hátránya az, hogy piaci versenyt jelent a város kiskereskedelmi hálózata számára, csökkenhet a helyi vállalkozások bevétele, kisüzletek és munkahelyek megszűnéséhez vezethet.

Célszerű figyelni arra, hogy térségünkben a bevásárló központ típusú szolgáltatások iránti lakossági igény még egy ideig bizonyosan növekedni fog. A bevásárlóközpontok számának növekedését rövidtávon nem lehet korlátozni. A helyi üzletek számára csak rövidtávon jelent megoldást a bevásárlóközpontok távoltartása. Ehelyett olyan helyi gazdaságfejlesztési

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

programokra van szükség, amelyek más módon erősítik a helyi vállalkozásokat és üzleteket (lásd: 5.2. programok).

1.4.5. Program szociálisan hátrányos csoportoknak

Kovászna városban több szociálisan hátrányos csoport van egyézségügyi, társadalmi, gazdasági okokból. Sok ember küszködik az állandó szegénységgel és az inaktív és nem foglalkoztatott személyek aránya nagyon magas. Ez egy általános probléma az egész térségben és az országban is, amelyet elsősorban helyben kell orvosolni.

A program célja a szociálisan hátrányos helyzetben levő személyek életkörülményeinek javítása praktikus segítséget, szociális védelmet nyújtó programok révén. A társadalmi beilleszkedés hosszú folyamat. A programok és a tevékenységek a tanácsadásra, egyéni/családi képességfejlesztésre kell fókuszáljanak.

A program megvalósításához szociális munkás szakemberekre, tanácsadásra van szükség. A programban megjelölt célkitűzések és a tevékenységek igazodnak az Európai Unió célkitűzéseikhez, amelyek a szegénység csökkentésére, a szolgáltatások és a munkaerőpiac elérésének megkönnyítésére irányulnak. Éppen ezért a program megvalósításához Európai Unió forrásokat is meg lehet pályázni.

1.5. A közbiztonság növelését elősegítő programok

1.5.1 Vészhelyzet esetén intervenciós rendszer javítását célzó program

A tűzoltó és mentőszolgálat alegységek létrehozása Kovászna városban hozzájárulna a válaszüő és az üzemanyagköltségek jelentős csökkenéséhez, valamint a hatékony beavatkozásokhoz nehezen elérhető zónákon is.

A szolgáltatások létrehozásához kijelölt helységekre, közepes és nagyobb kapacitású elsősegélyt nyújtó mentőkocsikra és tűzoltó kocsikra, valamint felszerelésre van szükség. Kovászna környékét és a települések sajátosságait figyelembe véve, valamint azt, hogy ez a szolgáltatás a szomszédos településeket is érintené, előnyös megoldás volna, ha a vidéki települések, Kovászna város és a Megyei Tanács együttműködne a megvalósításban.

Egy mentőközpont létrehozása kiemelt prioritás, mert ezek a szolgáltatások életet menthetnek. A jogszabályok szerint a Sürgősségi Életmentő Szolgálat jogi személyiséggel nem rendelkező közszolgáltatás, tehát nincs saját költségvetése. A Sürgősségi Életmentő Szolgálat keretén belül három alkalmazott kategória dolgozik: orvosi személyzet, akik a kórházak intenzív

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

osztályainak alkalmazottai, a Katasztrófavédelmi Felügyelőség alkalmazott tűzoltói, valamint a különleges légi egységek pilótái. Még van néhány tűzoltó, akiket a helyi hatóságok alkalmaznak.

A közkiadások hatékony átláthatóságának érdekében tanácsos, hogy az orvosi ellátás, az újjáélesztés és a kiszabadítás Országos Egységes Egészségügyi Alap szerződés keretén belül történjen. A felszereléshez uniós forrásokat lehet szerezni.

2.TURIZMUS, KÖRNYEZET, REKREÁCIÓ

2.1.A turizmust újrapozicionáló fejlesztési programok

2.1.1.Turisztikai élményközpont kialakítása a város központjában

A város központi terében szükség van egy olyan kisméretű, komplex élményközpont kialakítására, amelyet jellege és híre alapján mindenki meglátogat. Tartalma lehet természeti értékekre alapozó (borvíz, erdő, Pokolsár), gyógytényezőkre alapozó (mofetta kultúra), várostörténet vagy ezek kombinációja, ami a városhoz kapcsolódik, a város jellegét, identitását tükrözi. Bármelyik tartalom alkalmas, csak a bemutatásnak kell egyedinek, innovatívnak, élményszerűnek lennie. Több csatornán, többféle módon kell szólania, hatnia kell a látogató minden érzékszervére (olvasható és hangzó szöveg román és magyar nyelven, statikus és dinamikus látvány, tárgyak és makettek, fényhatások, kisfilmek stb.). A bejárás idő maximum 30 perc, a belépés díja alacsony, gyerekek számára is legyen követhető. Az élményközpont vásárlási és fotózási lehetőséget is kínál.

2.1.2.A turisztikai szálláshelyek típusainak diverzifikációja

A város sokféle turisztikai kínálata szükségessé teszi azt, hogy a szálláshelyek típusa, szolgáltatási kínálata és minőségi besorolása minél több féle legyen. A gyógyítási céllal történő vendégfogadás alacsonyabb besorolású szálláshelyet igényel. Emellett szükség van olyan szálláshelyekre, amelyek kisgyerekes családok is tudnak fogadni (játsszóhelyekkel, gyerekfelügyelet biztosításával), illetve kemping típusú szálláshelyekre a fiatalok vagy a rendezvényeket látogatók számára. Tovább kell bővíteni a magasabb besorolású szálláshelyek számát. Ennek a programnak a kivitelezése fejlesztési egyeztetéseket igényel, mert a magasabb besorolású szálláshelyet igénylő turistáknak vagy a sajátos típusú szálláshelyet igénylő turistáknak a szálláshelyen kívüli programigénye más jellegű. Ezért a szálláshelyek

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

diverzifikálása nem csupán beruházás kérdése, s össze kell kapcsolni az új turisztikai programok megtervezésével, kialakításával.

2.1.3. Turisztikai útvonalak tervezésének és kialakításának programja a városban

Az élményszerű turizmus kialakítása érdekében a városon belül, illetve a város közvetlen környezetében konkrét programok formájában kell gyalogos útvonalakat kialakítani. A sétautak kialakítása és passzív kínálata már nem elegendő. Ezekhez az útvonalakhoz tájékoztató anyag és részletes tartalmi leírás kapcsolódik, igény szerint vezetőt is lehet igényelni. Minden útvonal a város terében egyedi, követhető jelzésekkel van kijelölve. Az útvonal megállási pontokat (stációkat) tartalmaz. Ilyen stáció lehet: látvány, műemlék, természeti érték, jelkép, gasztronómiai kínálat, cselekvési lehetőség, fotózási/videózási kínálat, stb.). Javasoljuk a Ceaușescu villa integrálását is a látogatási programokba. Az útvonalak térbeli vizuális megjelenítése a városképp kiemelten fontos része, designer közreműködését igényli. Javaslatunkhoz MODELL-t csatolunk.

A város környezetében csoportos természetjáró útvonalakat célszerű tervezni és kialakítani, helyi vezetővel. Hasznos és innovatív tematikai megoldások: Gyógynövény ismereti útvonal, Erdőkultúra útvonal stb. A turisztikai útvonalakat célszerű egyenként, sorozatban kialakítani, pályázati formában, hogy minél több kreatív ötlet kerüljön előtérbe.

2.1.4. Turisztikai útvonalak tervezése és kialakítása a térség településeire

A városon kívül, más településeken szervezett csoportos élményprogramok feltétele az, hogy maga a szervező kell garantálja a fogadópontok tartalmi kínálatát. Ennek legbiztosabb módja az, ha a szervező a fogadó féllel közösen alakítja ki az útvonal stációinak programjait, a program dinamikáját, tartalmi sokféleségét, élményszerűségét. Nem egy kiindulópontban és egy fogadópontban kell gondolkodni, hanem stációk sorozatában, az egyes stációk az élményszerűség jellege tekintetében legyenek különbözőek, és egy stáció legyen kiemelten élményszerű. A program minden fázisában biztosítani kell az aktivitást, a ritmust.

A környező rurális településeken (illetve az odavezető útvonalakon) agrárgazdasági, gasztronómiai, természeti-környezeti, kulturális-műemlék jellegű és kézműves jellegű stációkat lehet kialakítani. Rurális programok esetében fontos a fogadóhelyeken a személyes aspektus (a fogadó személye, a megfelelő környezet, a turisták számára a cselekvés lehetősége). Nem rurális programok esetében (pl. Rétyi Nyír, Kézdivásárhely főtere stb.)

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

nagyon fontos a programok minden időegységének pontos tartalmi megtervezése és a tájékoztatást végző szakember biztosítása.

2.1.5. Turisztikai funkcióval is ellátott kultuszhely kialakítása Csomakőrösön

Csomakőrösön tulajdonképpen minden komponens együtt van ahhoz, hogy széles körben ismert és látogatott kultuszhelyé lehessen alakítani a települést. Van kiemelkedő és értékelt szellemi hagyomány, széleskörű szakmai ismertség, 2 emlékház és tárgykészlet, szimbolikus pontok, szakmai és szimbolikus rendezvények, szakmai kiadványsorozat, rurális környezet, millenniumi fa, a templom épülete stb. Mindez ma passzív kínálatként van jelen, a kultuszhelyé alakítás egy teljesen újszerű, innovatív koncepciót igényel. Egyelőre nem áll rendelkezésre a kultuszhelyé való alakításhoz szükséges szakmai kompetencia (konceptió és a kialakítási folyamat konkrét terve). A megvalósítás mellett szól az, hogy ez a kultuszhely teremtés beleilleszthető a nemzeti emlékhelyek kialakításának programjába, s ez többféle forrás igénybevételét teszi lehetővé. Hátrányt a jelent az ilyen programok innovatív jellege, a helyi elfogadottság biztosítása, valamint a költségigényes beruházás (infrastruktúrabővítés, digitális tartalmak előállítása stb.).

2.1.6. Tájfutasra és helyi biciklizésre alkalmas útvonalak kialakítása

A város környezete kiválóan alkalmas olyan sportolási programok kialakítására, amelyek a város lakosságának, a turistáknak és az egyedi események résztvevőinek egyaránt megfelelnek. Ezek fontos jellemzője az, hogy nem károsítják a környezetet, miközben maguk a programok természeti környezetben zajlanak. Többféle funkciójuk van: kikapcsolódás, verseny, településmarketing erősítése, a vonzerő növelése, anyagi bevételek, a helyi sporttevékenység ösztönzése, helyi szolgáltatások körének bővítése stb. Különösen fontos a hegyi biciklizés feltételeinek kialakítása, mert a biciklizés egyre szélesebb körben hódít teret, s mind a szabadidős biciklizés, mind pedig a helyi biciklizés, mint extrém sportág is jelentős fejlődés előtt áll. A program a tájfutás és a biciklizés kapcsán egyszerű feltételek mellett is megalapozható (verseny iskolások, fiatalok számára, városi amatőr verseny vagy karitatív célú program szervezése stb.)

2.1.7. Kezdeményező lépések a nyugdíjpénztár által támogatott jegyek elosztását szabályozó törvény módosítására

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A program célja a nyugdíjas jegyek elosztását szabályozó törvény módosítása. A program keretén belül helyi érdekeket figyelembe vevő lobbizási tevékenység indul a helyi turisztikai és politikai szereplők közreműködésével. A program megvalósításának első szakaszában megállapodást kell kössenek az érdekelt helyi szereplők.

2.2.Szolgáltatás és szervezés

2.2.1.A szórakozóhelyek bővítésének programja

A város vonzerejének növelése érdekében szükség van több olyan szórakozóhelyre, amely a formai kivitelezés és a szolgáltatások tartalma tekintetében egyediségre törekszik, amelynek önmagában is neve és vonzereje van. Az ilyen jellegű igény a város lakossága részéről és a turisták részéről is nagyon jelentős. A jelenlegi kínálat kevés és egysíkú, nélkülözi az egyediséget. A szórakozóhelyek külső arculata, illetve a teraszok létesítése fontos városkép alakító tényező. Helyi támogatási programmal lehet ösztönözni a gazdasági szereplőket arra, hogy ilyen helyeket alakítsanak ki. Hasznos megoldás nyilvános térben a zenekarok programja, a multifunkcionális kávézók kialakítása, amelyek a vendéglátás mellett kulturális vagy egyéb programokat is kínálnak, illetve a vendéglők kínálatában a specifikus ajánlatok kialakítása.

2.2.2.Egységes stílusú nyilvános turisztikai tájékoztató rendszer kialakítása a városban és a városon kívüli turisztikai útvonalak mentén

A tájékoztató rendszer egységes design alapján megtervezett táblák kihelyezését jelenti. Ezek lehetnek klasszikus tájékoztató felületek, részben vagy egészében digitális tájékoztatók. A városközpontban az elhelyezésük biztonságosabb, ezeken a helyeken lehetnek komplexebbek. Például: gombnyomásra hangos tájékoztatás az igényelt nyelven, beépített monitor képekkel vagy rövid videókkal, dinamikus vagy statikus térkép stb.) Fontos a látvány és a szöveges tájékoztatás összekapcsolása. Minden olyan helyen, amely turisztikai szempontból kiemelten fontos (pl. Pokolsár, Borvízforrás stb.) célszerű ilyen tájékoztató pontot kialakítani. Távolsági, rongálásnak kitett helyeken célszerű a hagyományos tájékoztató táblák alkalmazása. Fontos az olyan egységes formatervezés, amely a város turisztikai kínálatának szellemiségét tükrözi. Ezeket a turisztikai tájékoztató pontokat össze kell kapcsolni a **Digitális térképpel (GPS koordinátával való ellátás)**. A Program többféle szinten, többféle komplexitási fokkal valósítható meg, ezért javasolható a modulszerű, lépésekben történő kivitelezés. Ez a megoldás lehetőséget kínál a program hasznosságának tesztelésére is.

2.2.3.Digitális térképkészítési program

A most alakuló korszerű turizmusban a legfontosabb komponens az előzetes tájékozódás. Kiemelt fontosságú turisztikai desztináció esetében szükséges olyan egyszerű és praktikus digitális tájékoztató platform kialakítása, amely a korszerű internet alapú szolgáltatásokra alapoz, megbízható és közösségi érdeket szolgál. Ennek hasznos formája az olyan digitális térkép, amely megjeleníti a turisták számára potenciálisan fontos pontokat a város terében (név, megközelítési lehetőség, vizuális ábrázolás). Ez a rendszer egyszerre támogatja az előzetes információszerzést és a gyalogos vagy autós közlekedési tájékozódást (GPS rendszerrel való összekapcsolás). Tekintettel az okostelefonok gyors terjedésére, távlatilag, a rendszer fejlesztéseként kialakítható a város turisztikai pontjainak és szolgáltatásainak teljes spektrumát integráló komplex és egyedi mobil applikáció. Ez a program közérdekű beruházással indulhat, de fontos hangsúlyozni, hogy működése önfenntartóvá, illetve jövedelmezővé is tehető.

2.2.4.Együttműködés kialakítása a turisztikai képzésben szakosodott felsőoktatási intézménnyel

A Stratégiában megfogalmazott jövőkép, valamint a javasolt fejlesztési területek és programok azt igénylik, hogy a turizmushoz közvetlenül és közvetett módon kapcsolódó szakmai kompetenciák magas színvonalúak, versenyképesek és rugalmasak legyenek. Ha a város fejlesztésben a turisztikai jellegű komponens a meghatározó, akkor azzal is számolni kell, hogy ez az ágazat folyamatos változásban van, sokkal rövidebb idő alatt újul meg, mint más ágazatok. Az ágazathoz közvetlenül vagy közvetett módon kapcsolódó kompetenciák köre nagyon széles (pl. gyógyítási és rekreációs szolgáltatások, vendéglátási szolgáltatások, turisztikai jellegű vállalkozásfejlesztés, a programszervezések széles skálája, marketing és kommunikáció, esemény és rendezvényszervezés, kapcsolatmenedzsment stb.).

Az ágazathoz kapcsolódó kompetenciák fejlesztése, versenyképessége szempontjából célszerű az ezen a területen tevékenykedő felsőoktatási intézménnyel való rendszeres együttműködés.

A turizmussal foglalkozó egyetemek lépést tartanak az ágazati innovációval, a szakmai tervezéstől a képzésig a tevékenységek spektrumát átfogják. Egy együttműködési program keretében biztosítani tudják a szakmai kompetenciák fejlesztését, ugyanakkor maga az egyetem is érdekelt lehet abban, hogy szakmai és képzési terepként kihasználja egy ilyen város adottságait, turisztikai jellegű működését.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Nem utolsó sorban egy felsőoktatási intézménnyel való szakmai kapcsolatban fontos marketing értéke van és forrásbevonási lehetőséget is biztosít.

2.3.A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása

2.3.1.Köztéri programok rendszeres szervezése a Központi parkban

Az élményszerűség biztosításának egyik fontos lehetősége, hogy a város központi terében rendszeres vannak félórás vagy egyórás látványos, szórakoztató programok. Fontos, hogy ezek azonos helyen, azonos napokon, azonos időintervallumban legyen ilyen program, és mindig csak egy. Tartalma lehet: többféle stílusú zene, vásári komédia, pantomim, kézműves program, utcaszínház, torna stb., ezek időszakosan ismétlődhetnek is. A programok szervezését pályázati támogatás formájában rá lehet bízni helyi civil szervezetre, ifjúsági egyesületre. Ezeknek a programoknak egyfelől helyi közösség fejlesztési hatásuk van. Emellett lehetőséget kínálnak a fiatalok kezdeményezéseinek bemutatására. Programot kínálnak a gyógykezelésen résztvevő vendégek számára és alkalmi turisták számára is. A programokról a közösségi médiában hírt lehet adni (beszámoló, fotó, rövid videó), ennek fontos szerepe lehet a településmarketingben.

2.3.2.Nyilvános képzőművészeti tárlat

A térségben már több kísérlet is történt nyilvános képzőművészeti tárlat szervezésére, fotókiállítás formájában. Kovászna esetében az jelenti a kivételes lehetőséget, hogy folyamatosan jelentős számú vendég tartózkodik a városban, a kiállítás látogató közönsége folyamatosan biztosítva van (a térség más településein ezt nem lehet biztosítani). Ezért a nyilvános kiállítást nem csupán egy-egy kiemelt alkalomra lehet megszervezni, hanem állandó jelleggel.

A beruházást a kiállító pannók elkészítése jelenti, ez egyszeri beruházás, a város által főlvállalható mértékű befektetésről van szó. Olyan program indítása célszerű, amely a nyári időszakban, kéthetes periódusokban, sorozatban lehetőséget kínál tematikus vagy egyéni kiállítások szervezésére. A program kommunikációs és marketing értéke jelentős. A kommunikációs munka jelentős része spontán, mert a látogatók az ilyen kiállításokat általában lefotózzák, s a közösségi médiában megosztják. A koncepciót és a szervezést képzőművész csoportra vagy civil szervezetre lehet bízni.

2.3.3.A környező települések amatőr együtteseinek nyilvános szereplése

A nyári hónapokban fontos turisztikai programlehetőséget jelent a megye vagy a közvetlen környék amatőr kulturális együtteseinek nyilvános térben való szerepeltetése (zenekarok, tánccsoportok, kórusok). A tapasztalat szerint ezekre a programokra az amatőr együttesek szívesen vállalkoznak, számukra a szállítást és egyszeri szerény ellátást kell biztosítani. A műsor legfeljebb egy órás, nyilvános térben kell megszervezni, lehetőleg a városközponti részén, fontos a közvetlen hangulat megteremtése. Színpad nem szükséges, csak egyszerű, alacsony emelvény, amelyet a nyári idény lezárultával el lehet bontani.

Fontos az, hogy az ilyen rendezvények azonos napokon, azonos időpontban kerüljenek megszervezésre. Így a szervezéssel, a közönség toborzásával csak az első rendezvények esetében kell foglalkozni, utána kialakul a spontán érdeklődés.

A szervezésben kérni kell a Megyei Kulturális Központ közreműködését, ez az intézmény ismeri a megye amatőr együtteseit. Anyagi támogatást a Megyei Tanácstól kell igényelni, mivel ez a program a megye kulturálisértékeinek promováásával kapcsolatos. Szükség van helyi szervező vagy a szervezésben szerepet vállaló civil szervezet együttműködésére. Ennek a programnak az azonnali és hosszabb távú marketing értéke nagyon jelentős, minimális beruházás mellett.

2.3.4.A Sikló ipartörténeti rehabilitációs programja

A város múltjával kapcsolatos lakossági tudásban/ismeretekben a Sikló hagyománya fontos elem. Ugyanakkor egyedi ipartörténeti érték. Fontos hangsúlyozni azt, hogy korábbi időszakok ipartörténeti emlékeinek a bemutatása, illetve újbóli működésbe hozása iránt a turisztikai érdeklődés már ma is nagy, és ez növekedni fog a következő időszakban. Az ipartörténeti-turisztikai rehabilitációs program meg kell előzze a tényleges felújítási programot (lásd: 1.1.4.), mert a tényleges felújítás nagyon időigényes, költségigényes. Ugyanakkor az ipartörténeti-turisztikai rehabilitációs program megteremti az alapot a tényleges felújítási program kivitelezéséhez, a forrásbevonáshoz. Ezt a projektet célszerű két szinten folytatni.

Szükséges a Siklóval kapcsolatos minél több társadalomtörténeti, ipartörténeti és szakmai dokumentáció összegyűjtése, ezek feldolgozása. Ezt az anyagot közzé lehet tenni kiadvány, vizuális anyag, digitális platform, interaktív kiállítás stb. formájában. A projektnek ez a része kevésbé forrásigényes és rövidebb idő alatt megvalósítható. A tényleges konzerváláshoz pedig szakmai előtanulmány szükséges. Ennek tartalma: a konzerválás szakmai terve, a kapcsolható

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

turisztikai programok és marketing feladatok számbavétele, igénybe vehetőforrások azonosítása.

2.3.5. A Tündér Ilona vár rehabilitációja

A program célja a Tündér Ilona vár felújítása és korszerűsítése, valamint bevezetése a turisztikai körforgásba, növelve a kulturális és turisztikai fontosságát. A vár a legnagyobb és a legjobban megőrzött dák várak közé tartozik és közel 2000 évvel ezelőtt épült.

Ez egy vonzerőt jelent a turisták számára, ezért a következő javítási munkálatok elvégzésére van szükség: restaurálás, megőrzés és egyéb létesítmények. A hatékony rehabilitációhoz előzetes szakmai tanulmányra van szükség. Ennek tartalma: szakmai terv, a kapcsolódó turisztikai programok és a marketing tevékenységek felsorolása, a lehetséges erőforrások számbavétele.

3.GYÓGYÍTÁSI SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE

3.1.A sajátos helyi gyógyítási potenciál fejlesztése

3.1.1.A speciálisan kovásznai gyógyítási potenciál fejlesztésének középtávú stratégiája

Az egyedi kovásznai gyógyítási módszer széles körben ismert, és kétségkívül a legfontosabb helyi endogén adottság. Közvetett és közvetlen módon is hozzájárul a város ismertségének és hírnevének növeléséhez. A gyógyítási szolgáltatások fejlesztése elsősorban egészségügyi, orvosi szakmai kérdés. Ugyanakkor a közvetett hatások (ismertség növelése, vonzerő stb.) fejlesztéspolitikai megközelítést is igénylenek.

Ma ennek a gyógyítási gyakorlatnak a teljes kapacitása le van fedve. Tulajdonképpen a jelenlegi helyzetben az ellátás szintjének fenntartása a fontos feladat.

Amit ezen a téren ma meg lehet tenni: a fejlesztési koncepció kidolgozása középtávra. A terv tartalma: az infrastrukturális, eszközjellegű és szakellátási fogadókapacitás bővítése. Ez azért szükséges, mert a kezelési lehetőségek más országok állampolgárai számára is meg fognak nyílni. Ugyanakkor a közlekedési lehetőségek (autópálya vagy repülőtér Brassóban) minőségileg változni fognak, s ez lényegesen megjavítja a megközelítést. Hasznos lenne olyan fejlesztési terv kidolgozása, amely az erre az új helyzetre való felkészülést célozza.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Fontos hangsúlyozni azt, hogy a város jövője szempontjából ez nem csak egészségügyi kérdés, hanem közügy. A fejlesztési programnak ezt a megközelítést kell alapul vennie.

3.2.Egészségmegőrző, preventív szolgáltatások fejlesztése

3.2.1.Az egészségmegőrző és wellnes típusú szolgáltatások fejlesztésének középtávú stratégiája

Az egészségmegőrző és betegségmegelőző szolgáltatások köre ma jóval túllép a hagyományos, intézményes egészségügyi ellátáson. Folyamatosan növekednek az igények minden olyan szolgáltatás, program és termék iránt, amely az egészséges életmóddal, a biztonságos ételkészítéssel, a testápolással és alakformálással stb. kapcsolatos. Tekintettel arra, hogy a városban hosszabb ideig nagyobb létszámú vendég tartózkodik, illetve a turisták száma gyarapodik, ezzel a fogyasztói igénnyel számolni lehet. Ugyanakkor a város lakossága is növeli a fogyasztók körét. A szolgáltatások köréből a különféle ritmikus és gyógytornák, testedzési programok, ismeretterjesztési programok, gasztronómiai és testápolási programok stb. sorolhatók ide. A termékek előállításából gyógyteák, természetbarát kozmetikumok és hasonlóak.

Célszerű olyan több éves programot kidolgozni, amely

- Ösztönzi és kedvezményekkel támogatja az ebbe a témakörbe tartozó vállalkozások és szolgáltatások indítását.
- Ösztönzi és támogatja azokat a civilszervezeteket és önkéntes programokat, amelyek nem piaci alapon foglalkoznak ezzel a területtel (rendezvények, események, képzések).
- Támogatja az intézményes egészségügyi ellátás és az újszerű egészségmegőrző, betegségmegelőző programok közti kapcsolatot.

Ez a program erősíti a helyi vállalkozói és szolgáltatói kört, erősíti a város és a turisták közötti kapcsolatot, növeli a város vonzerejét. Kapcsolatba hozható a gazdasági programokkal (5.1.2., 5.2.1.).

3.3.A városi egészségügyi ellátás fejlesztése

3.3.1.A városi egészségügyi ellátás fejlesztése

A városi egészségügyi ellátás lakossági megítélése változó. Ezen a téren fejlesztési programot annak függvényében kell kidolgozni, hogy a városban hosszabb-rövidebb ideig

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

tartózkodó turisták száma fokozatosan növekedni fog, az egyedi eseményekre vagy a hétvégekre esetenként többen érkeznek a városba, illetve növekszik a családos turisták száma, akik között egyre többen vannak azok akik kisgyerekeket hoznak magukkal. Ez a helyzet trendszerűen növeli annak lehetőségét, hogy alkalmi jelleggel egyre többen igényelhetnek egészségügyi szolgáltatást. Turisták esetében az ellátás helyszíne és környezete, az ellátás időtartama és módja, illetve szakmai színvonala nagyon fontos tényező. Ha negatívként ítélik meg az egészségügyi szolgáltatást, akkor a városban való tartózkodás egésze negatív értékelést kap és fordítva. Ennek alapján mondanak véleményt a városról az ott tartózkodás egészéről.

A fejlesztési programtartalma az, hogy meg kell tervezni és fokozatosan végre kell hajtani azokat a fejlesztéseket, amelyek a fentiekben jelzett igényekre ráfelelnek. Ehhez szükséges az egészségügyi ágazat pontos helyzetképe, valamint az ágazat szereplőivel a fejlesztés tartalmáról és menetrendjéről való egyeztetés.

4.KULTÚRA ÉS KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

4.1.Képzés, humán erőforrás

4.1.1.Az alap és középfokú oktatás megerősítésének programja

A városnak erős és dinamikus iskolarendszere van, az iskolai programok, művelődési csoportok, sportakciók gyakran szerepet kapnak a város életében. Az ennek a tevékenységnek az erősítését támogató programnak két fontos modulja lehet. Az egyik modul azt jelenti, hogy a városvezetés pályázati vagy egyéb formában ösztönzi vagy támogatja azokat az iskolai programokat, amelyeknek közvetlen szerepük van a város életében. A fejlesztési program másik modulja a tehetség gondozási tevékenység ösztönzését és támogatását jelenti. Fontos, hogy az iskola a tanulásban nagyon jól teljesítő tanulók ösztönzése és támogatása mellett a tehetséggondozás sokféle egyéb formáját is támogassa. Például: egyéni kreatív adottságok, IT kompetenciák, sport, művészeti ágazatok stb. A tehetséggondozás új modellje ma széles körben terjed, ezzel a programmal be lehet kapcsolódni különféle tematikájú hazai és nemzetközi versenyekbe, hálózatokba. A folyamatos és sokrétű tehetséggondozási munkához az iskolai keret ma kevés anyagi háttérrel biztosít, ezért van szükség a városvezetés vagy civilszervezet közreműködésére. A tehetséggondozás a városmarketing terén is jól hasznosítható.

4.1.2.A középfokú szakképzés fejlesztése

Romániában a 2014-es évtől a középfokú szakképzés jogi és adminisztratív keretei megváltoztak. Ez az EU szakpolitikát követi, középtávon a szakképzés működtetése felértékelődik, elérhető támogatási források lesznek. Ezért a szakképzés a helyi és a térségi fejlesztés egyik fontos lehetősége lesz jelentős forrásbevonási lehetőségekkel. Ez több mint oktatási kérdés, mert az új modell szerint a sikeres szakképzést össze kell kapcsolni a gazdasági szektorral (duális képzés). Ma a kiinduló helyzet kedvezőtlen, a szakiskolai képzés műhelyei hiányoznak, a gazdasági aktorokkal az együttműködés formális, a lakossági támogatás minimális.

Ez a helyzet azonban jó lehetőséget kínál olyan program indítására, amely a megyei, térségi szakképzési piacon előnyyszerzéshez vezethet. Ugyanakkor direkt szerepet tud vállalni a munkaerőpiaci gondok kezelésében. Olyan középtávú szakképzési projektekre van szükség, amelyet az iskola, a fontos gazdasági aktorok és a városvezetés közösen dolgoz ki. A turizmus-közélelmezés és a fafeldolgozás ehhez megfelelő szak terület, de egyáltalán nem elegendő, ha csak a szakok hirdetése történik meg. A projekt célja a helyi szakképzés professzionálissá és versenyképessé tétele, valamint lakossági elfogadtatása. Az ezen a téren indított közösségi projektnek tartalmaznia kell a következőket:

- az oktatási programok számára támogató és forrásbevonó szervezeti forma kialakítása
- alternatív forrásbevonási lehetőségek a műhelyek felszerelésére, a tananyag fejlesztésre, a szakmai versenyekre, a gazdasági szereplőkkel való együttműködésre
- operatív bekapcsolódás hasonló tartalmú hazai és külföldi szakképzési hálózatokba
- A társadalmi tematizáció megtervezése és rendszeres végzése a városi, térségi családok körében
- A fejlesztési program nyilvános kommunikációja

Egy ilyen komplex programot az iskola önmagában nem tudja megtervezni és kivitelezni. Mivel a szakképzés a következő időszakban a helyi gazdaságfejlesztési egyik legfontosabb kezelési lehetősége lesz, ez a program nem tanügyi, hanem közösségi program

4.1.3.Városi képzési bázis kialakítása

A nem iskolai rendszerű szakképzés és felnőttképzés a következő időszakban tovább fog erősödni. Ennek oka az, hogy a szakmai tudások gyorsan változnak, és egy embernek

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

többféle szakmai kompetenciát kell megszereznie. Nem mellékes ok, hogy a térségünkben sokan rendelkeznek szakmai tudással, de nincsen ahhoz kapcsolódó végzettségük.

Mivel a szakmai képzés a helyi és térségi munkaerőpiac alakításának egyik legfontosabb eszköze, célszerű két-három éves projekt formájában olyan szervezetet vagy struktúrát kialakítani, amely a közérdeket képviseli ezen a területen, vagy pedig uralja ezt a területet.

A programnak több fontos előnye is van. Rálátást és befolyásolási lehetőséget biztosít a város vezetésének a helyi munkaerőpiac alakulására, jelentős forrásbevonási lehetőséget kínál, erősíti az ezzel a jelenséggel való foglalkozás szakmai alapjait, s ugyanakkor erősíti a helyi foglalkoztatást.

A létrehozás, az egyes képzési programok akkreditálása beruházást igényel, de ez rövid távon megtérül, és a rendszer fejlesztését el lehet végezni modulszerűen, a már működőre alapozva az újabb képzés kialakítását. Többféle adminisztratív megoldás lehetséges, a célravezetőbb az, hogy a városvezetés ilyen feladattal jogi személyt hoz létre, majd arra alapozva fokozatosan szakképzési intézményt épít. A másik megoldás: helyi intézményi aktorok részvételével konzorcium létrehozása. Gyors megoldást jelent az, hogy kölcsönös megállapodás alapján egy működő képzési intézmény szatellit intézményt hoz létre a városban. Hasznos megoldást jelent, ha a program alapozó fázisában együttműködés alakul ki olyan felsőoktatási intézménnyel, amely a tananyagok összeállításában és oktatók biztosításában szerepet tud vállalni.

4.1.4. Térségi középfokú szakképzési központ kialakítása – turisztikai menedzsment témakörben

Ha a város turisztikai adottságait és tényleges turisztikai szerepét, valamint a gyakorlati oktatás lehetőségeit vesszük alapul, akkor az lenne a logikus, hogy Kovásznán legyen a turisztikai és közéleti képzés regionális központja. Ez ma az egyes iskolák lobbi ereje miatt nem így van. Tekintettel a helyi adottságokra és képzési lehetőségekre, célszerű olyan tervet kidolgozni, amely ezen a szakterületen egy regionális szakképzési centrum kialakítását célozza meg. A következő időszakban a centrumok kialakítását nem lehet elkerülni, a párhuzamos képzések fel fognak számolódni. Az az intézmény kerülhet jó helyzetbe, amely rendelkezik a megfelelő adottságokkal és megfelelő centrumfejlesztési koncepcióval is. Ennek a projekt tervnek az elkészítése szakmai egyeztetéseket követel meg, nagyon jelentős anyagi vonzata nincsen.

4.1.5. A Körösi Csoma Sándor Líceum sportkomplexumának rehabilitációs programja

Az életminőség szempontjából a sport és a mozgás minden személynek ajánlott, kortól függetlenül. A sport fontos a gyerekek fizikai, mentális és társadalmi fejlődéséhez. A sport szórakoztató program a gyerekeknek, de ugyanakkor szabályokat és normákat tartalmazó játék is, ami segíti az önbizalom növekedését, a kommunikációs és interakciós képességek fejlődését, a közösségfejlesztést, a versenyszellem kialakulását, a társadalomban működő szabályok megtanulását és betartását. Egy másik pozitív hatás a veszélyes szokások kialakulási esélyének csökkentése, mint például a dohányzás és az alkoholfogyasztás. Azok a gyerekek, akik sportolnak barátságosabbak, egészséges versenyszellemmel rendelkeznek és könnyen tudnak csoportban dolgozni.

A sport fejleszti a mentális képességeket, a stratégiai és matematikai gondolkodást.

A Körösi Csoma Sándor Líceum sportkomplexumának felújítása egy tanulási folyamatot biztosít, amely magába foglalja a sport és a torna gyakorlását fiatalkortól. Továbbá olyan fiatalokat és felnőtteket formál, akik nagy eséllyel fogják folytatni a sporttevékenységet az oktatási rendszer elhagyása után is. Az iskolai sportolás segít a professzionális sport felé való irányulásban és a fiatal tehetségek felismerésében és támogatásában.

4.2.Közösségfejlesztés

4.2.1.A lakószövetségek működésének megerősítése

A tömbházak felújításának programjában, a hőszigetelési programok kezdeményezésében a lakószövetségek szerepét növelni kell, illetve ahol ezek nem működnek, ott ki kell alakítani a működés szervezeti keretét. Ez a program a városkép fejlesztése szempontjából kiemelten fontos. További két funkciót is meg kell erősíteni a lakószövetségek kapcsán. Az egyik a tömbházak közvetlen környezetének (bejáratok, parkolók, kisparkok) rendezésében való aktív szerepvállalás. A másik a lakossági érdekképviselő biztosítása a szolgáltatók és az önkormányzat fele. A lakossági szerveződésnek ez a formája ma nem kielégítő. A helyzet változtatásához a Polgármesteri hivatal vagy a helyi tanács több szinten kell ösztönző, kezdeményező vagy támogatási programokat indítson. Jellemző példák a helyi erőforrásokból kezdeményezett programokra: támogatni vagy díjazni lehet a sikeres kezdeményezéseket, a jó

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

megoldásokat. Részleges hozzájárulással (például anyagköltségek felvállalása) támogatni lehet a lépcsőházak környezetének rendezését, különösen a belső udvarok esetében. A jó példák, sikeres megoldások kommunikációs kiemelése is ösztönző hatású lehet. Ugyanakkor pályázni lehet a lakókörnyezet rendezésére külsőforrásokra is. Ehhez előzetes szakmai terv és kivitelezési program elkészítése szükséges.

4.2.2.Civil Ház program

A lakosság körében végzett felmérés adatai szerint a helyi civil szervezetek munkájáról kialakított vélemény pozitív. Ugyanakkor kialakulta város vezetése részéről egy támogatási rendszer, amely az egyes szervezetek munkájának támogatására irányul. További fontos tényező, hogy a civil szervezetek és az önkéntes munka szerep a következő időszakban növekedni fog. Mindezek a tényezők együttesen arra utalnak, hogy el kell indítani egy olyan civil központ kialakítását, amely közös infrastruktúrát biztosít a helyi közösség érdekében tevékenykedő civil szervezeteknek. Ez induláskor megoldható egy-két terem biztosításával is. Ehhez biztosítani kell a közösen használható és fenntartandó műszaki eszközöket, valamint a közös felület használatát biztosító szabályozást. Ennek a programnak az előnyei: a program kevés befektetést kíván, az indulás után kialakítható az önfenntartás modellje, ösztönzi a civilszervezetek munkáját, ösztönzi újabb civil szervezetek létrejöttét. Fontos eredmény lehet, hogy a jól működő civil ház alternatív forrásbevonó tényezővé tud válni. Ugyanakkor fontos tényező, hogy a civil szervezetek ma már egyre nagyobb mértékben fiatalokat mozgósítanak, s ez a program segíti a fiatalokat abban, hogy jobban kapcsolódjanak a városhoz, megtalálják a helyüket.

4.2.3.Az önkéntesség promováálásának programja

A fiataloknak a városhoz való kötődését jelentős mértékben elősegíti, ha szélesebb körben ismertté válik az önkéntes munka gyakorlata. Az új romániai jogi szabályozás lehetővé teszi, hogy a hivatalos formában végzett önkéntes munka a munkaerőpiacra való bejutás felkészítő szakasza legyen. Az önkormányzat tud olyan programot indítani vagy támogatás formájában kezdeményezni, amely a szervezeteket és intézményeket tájékoztatni tudja erről a nagyon fontos és újszerű lehetőségről, illetve a kivitelezés gyakorlati formáiról. Ebből a célból ifjúsági szervezetet lehet megbízni azzal, hogy felmérje az egyetemet végzett, szakmai tudással rendelkező, de a munkaerőpiacra még be nem lépett fiatalok ilyen irányú igényeit.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Néhány kiemelt területen (pl. idegen nyelvtanulás, környezetvédelmi témák, különösen fontos karitatív szolgáltatások stb.) kezdeményezni lehet külföldi önkéntesek fogadását, akik újszerű szakmai kompetenciákat tudnak hozni.

4.2.4. Az új közösségi helyek tartalmi működtetésének programja

Az új közösségi helyek (játszóterek, kiscsoportos foglalkozások, klubszerű tevékenységek, idősothton stb.) iránti igény a városokban folyamatosan növekszik, s Kovászna esetében ezt az igényt még tovább erősíti a turisták jelenléte. Az erre alkalmas infrastruktúra kialakítása mellett ma már ugyanolyan fontos a közösségi helyeken zajló tevékenységek tartalmi tervezése, szervezése, lebonyolítása és kommunikációja. Javasoljuk olyan civil szervezet létrehozását, amelynek tagjai ezen a területen rendelkeznek szakmai tapasztalattal, és szerződéses, önkéntes vagy pályázati formában végezni tudnak a városban ilyen tevékenységet. Ez a program induló beruházást igényel, közösségi hatása jelentős. Színvonalas működés esetén az ilyen programoknak saját forrásbevonó képessége is kialakul.

4.2.5. Idősek napja

A város vezetése számára javasolható az Idősek napja rendezvény megszervezését minden év őszén. Ebben intézményi vagy szakmai partner lehet a Diakónia Alapítvány, valamint az a Kovászna megyei szervezet, amely az egész megyében koordinálja ezeket a programokat. Hasonló rendezvények a térségben az 1990-es évek közepétől vannak, rurális településeken indultak ilyen programok, de ma már több városban is megszervezésre kerülnek. Ünnepi formában, egyszerű feltételekkel is meg lehet szervezni. Közösség építő és lokális identitáserősítő hatása jelentős. Csomakörösön külön rendezvény is szervezhető.

4.2.6. Kulturális programok bővítése

Az igényes kulturális programok terén (színház, zeneművészet, képzőművészet, irodalom) nem mutatható ki változtatást igénylő lakossági igény. A helyi elitek ugyanakkor keveslik a programok számát és a lakossági részvétel mértékét (minden rendezvényen ugyanazok vesznek részt). A továbblépés modellje – a jelenlegi tevékenységek megtartása mellett – középtávon olyan program keretében oldható meg, amely két vonatkozásban más mint a jelenlegi gyakorlat. Kezdeményezni, támogatni lehet olyan kulturális programokat, amelyek (1.) értéknek tekintik a kiscsoportos részvételt, és (2.) a passzív befogadás (nézői, hallgatói

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

szerep) helyett a résztvevők aktivitására helyezik a hangsúlyt. Lényeges, hogy ezek a programok rendszeresen kerüljenek meg szervezésre. Jellemző példák, amelyekhez az indulási feltételek Kovásznán is adóttak: kulturális személyiségekkel szervezett találkozók, kísérleti jellegű vagy pódiumelőadások, olvasó klub működtetése, fotóklub és mások. Ennek a programnak jelentősebb költségvonzata nincsen, a szervezési és személyi feltételek okoznak általában nehézséget. Ennek a programnak fontos szerepe van a helyi elitek megerősítésében.

4.2.7.A lokális identitás erősítésének programja

A helyi közösség működésében ma többféle belső megosztottság tapasztalható. Ilyen megosztó tényező a lakhely (városi környezet – rurális környezet, tömbházlakás – nem tömbházlakás), az életkor (generációs különbségek), a munkahelyi pozíció, illetve résben az etnikai hovatartozás is. A Stratégia bevezető részében már jeleztük, hogy a turisztikai desztináció fejlesztésben a „vonzó hely” kialakítása a központi feladat, és ebben a folyamatban a lakosság azonosulása, viszonyulása nagyon fontos tényező. A várossal és a város jövőképevel való lakossági azonosulás alapvető feltétel ebben a fejlesztési folyamatban. Az erős helyi identitásnak sok eleme rendelkezésre áll Kovásznán. A helyi fejlesztés beindulása, a városi rendezvények szervezése, a városi újságkiadása támogatja a lokális identitást. Szükség van olyan középtávú projektre, amely a jelenleginél jobban kihasználja a már működő programok helyi identitáserősítő szerepét, és kezdeményez olyan új programokat, amelyek kifejezetten ezt a célt szolgálják. Ez a program kommunikáció-public relation szakmai képzettséggel rendelkező fiatal szakemberek bevonásával oldható meg.

4.3.Társadalomtörténeti-kulturális értékek hasznosítása

4.3.1.Helyi hagyományok támogatási programja

Önálló szakmai programot javasolunk a helyi társadalomtörténeti és kulturális hagyományok minél szélesebb körének a feltárására. Ebbe a körbe nem csupán a szűk értelemben vett népi kultúra tartozik bele, hanem a tág értelemben vett várostörténet minden eleme. Például: a gyógyítás és egészségmegőrzés korábbi módszerei és eszközkészlete, a tág értelemben vett korábbi fürdőkultúra és annak dokumentumai, az ipartörténet és azzal kapcsolatos dokumentumok, neves helyi családok története, neves épületek története, gasztronómiai hagyományok, mára már elfeledett közösségi események, a Kovásznáról elszármazott neves személyek életútja, Kovászna régi vizuális megjelenítései stb.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A több évre szóló programban munkatervet kell kidolgozni az anyaggyűjtésre, valamint a hasznosítási módok kidolgozására. Kiemelten fontos példa lehet: a gyógyítási kultúra helyi történetét bemutató interaktív program és prezentáció koncepciójának kidolgozása. Ennek alapján a későbbiekben egyedi interaktív kiállítást lehet szervezni.

A program fontos szerepet tud játszani a helyi identitás megerősítésében, a település marketingben, a város promóciós termékek számának bővítésében, valamint a turisztikai kínálat gazdagításában.

4.3.2. Történelmi emlékhelyek feltárása és kulturális-turisztikai hasznosítása

A kiemelkedően fontos történelmi emlékhelyek feltárása állami feladat és elsősorban muzeológus szakemberekre, szakintézményekre tartozik. Az idetartozó feladatok: feltáró munkák (ásatások) szervezése és lebonyolítása, a feltárt értékek tudományos vizsgálata, állagmegőrzési vagy restaurációs munkák, szakmai publikációk. Ezek általában nagyon időigényes és költséges folyamatok. A helyi aktorok (városvezetés, intézmények) aktivitási és szerepvállalási lehetősége ezen a téren kevés. Ugyanakkor hangsúlyozni kell ennek a fontosságát, mert a feltárt jelentős történelmi emlékek a turisztikai vonzerő tekintetében nagyon fontosak lehetnek. Azonban a statikus és passzív bemutatás ma már csak kisebb mértékben jelent turisztikai vonzerőt. Kovászna esetében a vonzerő kialakításában a természeti komponenseknek van meghatározó szerepük, a történelmi komponenseknek fontos, de csak komplementer szerepük lehet.

4.4. Művészeti-tudományos tevékenység

4.4.1. Tudományművelés

A helyi elitek és a helyi fiatal szakemberek hasznos és eredményes támogatását jelenti olyan program indítása, amely a várossal kapcsolatos tudományos termékek (kutatások, publikációk) készítését szorgalmazza. A program keretében – megbízás vagy pályázat formájában – megbízást kell adni helyi szakembereknek szakmai munkák elvégzésére, illetve tudományos és közéleti publikálására. Ennek a programnak a lényege az, hogy az eddigi, a tudományt befogadó és támogató szerepből át kell váltani aktív, a tudományos terméket előállító szerephez.

Az általános településtörténet (monográfia) elkészítése mellett részterületek kutatásra célszerű megbízásokat megfogalmazni. Például: A fürdőkultúra történetének egyes szakaszai, a várostörténet egyes időszakai, természeti adottságok szaktudományos leírásai stb. Fontos

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

kritérium, hogy ezek a munkák megfeleljenek a tudományos kutatás követelményeinek és szakmai kapcsolatok kialakítására legyenek alkalmasak, illetve a publikációk révén fokozzák a város iránti külső érdeklődést.

A pályakezdő, társadalomtudományi képzettséggel rendelkező fiatal szakemberek számára olyan megbízásokat kell adni, amelyek a helyi társadalom mai működésének elemzésével kapcsolatosak, s amelyek az adott szakterületen magyar és idegen nyelven publikálhatók (tematikus szociológiai vizsgálatok sorozata, esettanulmányok stb.). A település szakmai prezentálása az indirekt településmarketing fontos és sok előnnyel járó eszköze.

4.4.2.Konferenciák, rendezvények szervezése

Kovászna város nagy előnye, hogy az év jelentős részében megfelelő vendégfogadói kapacitással rendelkezik. Ugyanakkor a város ismert, környezete vonzó és az országon belüli centrális helyzete minden irányból megközelíthetővé teszi. A legújabb infrastrukturális beruházások (utak és városkép rendezése) szintén pozitív tényezőt jelentek. Gyakorlatilag minden feltétel adott, hogy a város rendszeresen szakmai programoknak adjon otthont. Az első lépést azon a szakterületen lehet megtenni, amely a város erőssége: ez pedig a gyógyturizmussal kapcsolatos tematika. Olyan kezdeményezésre van szükség, amely helyi aktortól indul (pl. városvezetés vagy a városvezetés által megbízott szakmai aktor), és a helyi érdeket veszi alapul.

A program akkor indítható eredményesen, ha egy nagyobb rendezvénytípust sikerül évente rendszeresen megszervezni és Kovászna nevéhez kapcsolni. Fontos feltétel, hogy a következő évek során alakuljon olyan helyi szakmai/tudományos műhely, egyesület stb., amely az ilyen programoknak szervezője és forrásbevonó szervezete tud lenni.

4.4.3.A zenekultúra támogatása

A zenei életnek többféle formája működik a városban, ezek külön-külön mind fontos értéket képviselnek. Az egyes kezdeményezések több esetben egyedi támogatást kapnak, illetve jelentős társadalmi részvételre alapozódnak.

Az ilyen kezdeményezéseknek az összekapcsolása több évre szóló támogatási program formájában azt eredményezheti, hogy erősödik az egyes csoportok egymásra irányuló figyelme, újabb kezdeményezések jelennek meg, és erősödik az egyes programokban a város művelődésében betöltött szerepe. Ennek a programnak nem irányító, hanem szervező, támogató, egyeztető, logisztikai és kommunikációs szerepe kell legyen. Ez a program olyan funkciókat tud felvállalni, amelyekkel mindenik kulturális csoport önállóan próbálkozik, de

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

csak változó sikerrel. A program kivitelezésével egy szervezői képességekkel rendelkező személyt, vagy pályázati alapon egy egyesületet lehet megbízni. Ez utóbbi változat azért előnyös, mert lehetőséget nyit támogatási források szerzésére is.

5.GAZDASÁG, AGRÁRIUM, MUNKAERŐPIAC

5.1.Befektetők vonzása, vállalkozásfejlesztés

5.1.1.Befektetések vonzása

A külső beruházásra alapozó gazdaságfejlesztés lehetőségei rövid távon nem kedvezőek. A korábbi ipari tevékenységekre rehabilitációja kicsi az esély, a tudás intenzív technológiai iparágak a térségben nem jelennek meg. A fürdőváros a természeti környezet és a gyógytényezők megóvása miatt nem fogadhat bármilyen termelő beruházást. Ugyanakkor meg kell említeni azt is, hogy a külső tulajdonosok tevékenységének megítélése a városlakossága körében nem pozitív.

A program fontosabb elemét az jelenti, ha szakmai intézménnyel beruházási portfóliót készítettünk a város gazdasági értékeiről, illetve az együttműködésre képes helyi vállalkozásokról. Ehhez kapcsolható helyi vállalkozói kör, intézményes formában működő gazdaságfejlesztési lobbij létrehozása. Számolni kell azzal, hogy ha a Stratégiában javasolt fejlesztési programok egy része elindul, akkor ehhez a város gazdasági szerkezetének is fejlődnie kell, és ebben a további vállalkozói tudások bevonása, - esetenként a tőkebevonás is – szükséges lesz.

Konkrét és reális befektetés vonzási terv csak alapos szakmai előkészítés után, két-három éves távlatban készíthető. Ehhez külső szakmai tudás igénybevétele szükséges.

Ezt a programot célszerű összekapcsolni a helyi lakosság képzettségi helyzetének és munkaerőpiaci opcióinak teljeskörű feltérképezésével (lásd: 5.3.1.).

5.1.2.A turisztikai tevékenységgel összekapcsolt helyi kisvállalkozások fejlesztése

Önkormányzati alapú pályázati támogatás vagy erre a célra szerzett támogatási program keretében el kell indítani a fiatalok körében olyan vállalkozások indítását, amelyeknek tevékenysége kifejezetten a turisztikai igényekhez kapcsolódik. Támogatni az elindulást kell, a támogatás feltétele az, hogy a tevékenység kell erősítse a településmarketinget és a településképet. Jellemző példák: Kovászna emblémával ellátott helyi termékek előállítása, látogatható kézműves műhelyek kialakítása, az egészségiparhoz kapcsolódó szolgáltatások,

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

hangsúlyozottan egyedi jellegű kis üzletek, kulturális tartalmakkal egybekapcsolt vendéglátóhelyek, tematikus csoportvezetés természeti környezetben, esemény- és rendezvényszervezés, turisztikai tevékenységhez kapcsolódó szoftverfejlesztések stb.

Javasolt ágazatok, amelyeknek a térségben hagyománya van, illetve a gazdasági tevékenységek alapanyagai nagyjából a térségben fellelhetők: turizmus, feldolgozás, agrárinnováció, kézműves termékek, textilipar, rekreációs szolgáltatások.

Ezt a programot célszerű összekapcsolni a helyi lakosság képzettségi helyzetének és munkaerőpiaci opcióinak teljeskörű feltérképezésével (lásd: 5.3.1.).

5.2.Helyi gazdaságfejlesztési program

5.2.1.Helyi termékek kialakításának programja

A gazdaságfejlesztés új modelljeit követve javasolható olyan projekt, amely Kovászna városához, vagy a mikrorégióhoz köthető egyedi termékek kialakítását és piaci bevezetését célozza. Ehhez az előkészítési szakasz során fel kell tárni azokat az endogén adottságokat, amelyek anyagi és/vagy szellemi tartalom alapján kovásznai termékfejlesztésként fejleszthetők. A termékek lehetnek tárgyak, gasztronómiai termékek, rendezvények és programok, vendéglátóhelyek, stb. A célravezető megoldás az, ha többféle termék készíthető "kovásznai" megjelölés alatt. El kell végezni a termék levédésével, a vizuális megjelenítéssel, a piaci promócióval kapcsolatos feladatokat. A program lényege az, hogy nem csupán olyan piaci termék kialakítására törekszik, amely az egyedi termelőnek hasznot hajt. A cél nem a helyi termék kialakítása, hanem a helyi terméknek a közösségi, város- és vidék promóciós folyamatban való programszerű és mérhető hasznosítása. Ezért kezdeményező és szervező csak a városvezetés, vagy a városvezetés koncepciója alapján felkért szakmai aktor lehet. A program kialakításának ideje 2-3 év, ez a munka saját vagy pályázati forrást igényel. Az így kialakított helyi terméknek kell legyen a helyi arculatnak, ezért össze kell kapcsolni az egyéb várospromóciós és városkép tervezési programokkal.

5.2.2.Kovászna kártya

A helyi kereskedelmet támogató, vásárlási kedvezményeket kínáló kártya minden olyan településen hasznos projekt lehet, ahol a turisták volumene jelentős, és jelenlétük folyamatos. Kovászna esetében egy a projekt csak középtávon lenne bevezethető, mert az üzletek és vendéglátóhelyek kínálata, illetve látogatottsága ma még nem éri el a kívánt szintet. Amennyiben sikerül eredményeket elérni az olyan programokban, mint a helyi termékek

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

kialakítása (5.2.1.), agrárinnováció(5.2.5.), valamint a turisztikai és kulturális programok számának gyarapítása, akkor 3-4 éves távlatban el lehet indítani a Kovászna kártya programot. Ennek megalapozásához közösségi vállalkozás indítása lesz célszerű. A gazdasági előnyök mellett a helyi kártya erősíti a helyi termelők és kereskedelmi aktorok közti együttműködését, jelentős szerepet vállal a helyi identitás erősítésében és a helymarketing erősítésében.

5.2.3. Regionális gasztronómiai program

A helyi termékek kialakításának programján belül Kovászna és térsége jó lehetőséget kínál kistérségi gasztronómiai program kialakítására. A város közvetlen közelében lévő falvakban egész sor olyan gasztronómiai érték és adottság van, amelyek a turisztikai programokba bevonhatók. Ilyenek például: nyilvános főzés, különféle gasztronómiai eszköz készletek, ételkészítési gyakorlatok, receptek, azonnal fogyasztható ételek és megvásárolható/elvihető termékek, az ételkészítéshez kapcsolódó események és történetek, személyi szereplési lehetőségek stb. A programelindításának feltétele, hogy megszervezésre kerüljön az alapozó, előkészítő munka. Ez nem csupán a programba bevonható adottságok és értékek leltárát kell jelentse, hanem a termék előállítások módját, és a turizmussal összekapcsolható eljárások leírását is. Ez a tudása térségben ma hiányzik, illetve legfeljebb csak eseti formákban van meg. A településközi együttműködés képezheti azt az alapot – közösségi vállalkozás formájában –, amelynek keretében meglehet tervezni és el lehet indítani ezt a programot. Ezt a programot össze kell kapcsolni a térségi turisztikai útvonalak programjával (2.1.5.), valamint a város regionális szerepét erősítő programokkal (7.1., 7.2.).

5.2.4. Városfejlesztési klaszter

Innovatív és a térségben egyedülálló kezdeményezést jelent egy olyan program indítása, amelynek keretében kialakítható egy városfejlesztési klaszter. Ez olyan intézmények, szervezetek és gazdasági vállalkozások együttműködését jelenti, amelyek elfogadják a Stratégiában megjelölt jövőképet, valamint a fejlesztési célok rendszerét. A klaszter fontos szerepet játszhat a fejlesztési stratégia későbbi társadalmi elfogadtatásában. Legfontosabb feladata az, hogy több ágazatot átfogó lobbierőt képezzen a fontosabb fejlesztési programok számára. A klaszterhez való intézményes tartozás előnyt jelent a tagok számára a szakmai és üzleti kapcsolatépítésben, a forrásbevonásban, a társadalmi megítélésben. A városfejlesztési klasztert az általános klaszterműködtetési szabályok szerint célszerű kialakítani és

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

működtetni. A klaszter a későbbiek során modulszerűen fejleszthető, egyedi fejlesztési, kapcsolatépítési, beruházási vagy inkubátor funkciókat is föl vállalhat.

5.2.5. Agrárinnovációs program

Az agrárinnováció a gazdálkodási folyamat megújítását és az egészséges termékek promoválását jelenti. Ez szorosan összekapcsolható az egészségmegőrző és élményközpontú turizmussal, amelynek kialakítására Kovászna törekszik.

Három nagyon fontos érv szól amellett, hogy egy komplex agrárinnovációs projektet célszerű kezdeményezni. Az első az, hogy a városban és környékén sok olyan családi gazdálkodás vagy kisvállalkozás van, amelyek megfelelő felkészítés után a biogazdálkodás, a kis farmgazdaság, a helyi termék előállítás, a gasztronómia terén innovatív modellt tudnak meghonosítani. A másik fontos érv: az agrárinnovációs tevékenység a turizmussal többféle formában összekapcsolható. A két ágazat közti együttműködésnek csak egyik szintje a termékértékesítés. Kovászna nagy előnye, hogy a turisztikai szegmens folyamatosan jelen van, s ezért a két szektor szinergiája kialakítható. A harmadik fontos érv: az agrárinnováció nyújthat keretet ahhoz, hogy a környező rurális településekkel reális gazdasági kapcsolatok alakuljanak ki.

Gyakorlati kivitelezési módot jelent biogazdálkodási tanfolyamnak a városba való hozása, az önfenntartó farmgazdaságok és a turizmus összekapcsolásának bemutatása, az agrárinnováció körébe sorolható egyedi kezdeményezések önkormányzati szintű támogatása.

5.2.6. Ásványvíz kataszter készítése

A kovásznai ásványvizek a legfontosabb helyi természeti adottságok közé tartoznak. Ugyanakkor a lakosság körében végzett kutatás azt igazolja, hogy ezt a helyi természeti adottságot a város lakossága is kiemelten fontos értéknek tartja. Az ásványvizek nagyszáma és sokfélesége lehetővé teszi egy ásványvíz kataszter program indítását. Minden egyes forrás esetében többféle leírásra van lehetőség: kémia-vegyi összetétel, gyógyhatás, a forrás megnevezése és környezetének bemutatása, a forrás története és a használat korábbi módjai, a forrással kapcsolatos korábbi dokumentumok és vizuális anyagok stb. A teljes anyag elkészítése hosszabb időt vesz igénybe, de ezek az összegyűjtött anyag egyenként is hasznosítható. A hasznosításnak sokféle lehetősége: szakmai leírás, tájékoztató füzetek készítése, térben elhelyezett táblák vagy digitális formában megjelenített nyilvános

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

bemutatók, Internet alapú megjelenítések, a helytörténeti anyag bővítése és mások. Ez a program erősíti a helyi identitást, a település vonzerejét és egyediségét erősíti, hasznos anyag a marketing és a város promóciós munka számára.

Ez a program kapcsolható az egyéb turisztikai fejlesztési programokhoz (pl. városon belüli turistautak kialakítása, lásd: 2.1.3., és 2.2.2., 2.2.3.), valamint jó alapot jelent a városkép fejlesztéséhez (források környezetének egyedi kialakítása). A projekt tervének tartalmaznia kell az anyaggyűjtési és leírási módszertant, az igénybe vehető információ forrásokat, valamint a kész anyag hasznosításának fontosabb módozatait. Ehhez a programhoz önállóan vagy más helyi turisztikai programokhoz kapcsoltnak forrásbevonás szükséges.

5.3.A munkaerőpiaci gondok kezelése

5.3.1.Munkaerőpiaci helyzetkép elkészítése és helyi foglalkoztatási stratégia

A lakosságcsoportban végzett kutatás eredményei szerint a foglalkoztatással kapcsolatos problémák hangsúlyosan előtérben vannak. A munkahelyek hiánya mellett előtérben vannak az olyan problémák is, mint a bérek alacsony szintje, a fiatalok munkanélkülisége, valamint a szakmai tudások szintje alatti foglalkoztatás. A kívülről jövő beruházások szorgalmazása fontos, de ezek munkaerőpiaci hatása késlekedhet, nem kiszámítható. Ki kell alakítani egy olyan helyi programot, amely aktív módon közelít ehhez a fontos társadalmi problémához. Ez a program nem munkahelyet teremt, hanem növeli a lakosság foglalkoztatási esélyeit. Első lépésben minden felnőtt lakosra kiterjedő egyszerű adatbázist kell kialakítani. Az ebben való részvétel nyilván nem kötelező, de a szakmai tapasztalat azt mutatja, hogy a lakosság többsége vállalja a részvételt. Az adatbázis tartalmazza az iskolai végzettségre, a formális és nem formális szakmai tudásra és tapasztalatra, a munkaerőpiaci tapasztalatra vonatkozó információkat, valamint a további munkaerőpiaci tervek, szakmai ambíciókra és érdeklődési körökre, további tanulási tervek vonatkozó információkat. Az ilyen vizsgálat a térségünkben általában azt mutatja, hogy a lakosság nagyobb része többféle szakmai tudással rendelkezik, mint amit jelenleg hasznosít.

Az adatbázis birtokában reális ajánlatokat lehet tenni a potenciális befektetők számára. Ugyanakkor azt is látni lehet, hogy milyen tevékenységi ágazatokat lehet, érdemes ösztönözni, támogatni. Milyen témakörökben érdemes képzési programokat kezdeményezni. Milyen hobbi témakörökben célszerű programokat szervezni.

Az adatbázis kialakítása helyi erőforrásból megoldható. Ennek ismeretében lehet kialakítani a helyi munkahelyteremtés konkrét forgatókönyveit.

5.3.2. Külön program kialakítása a gyógyításban dolgozó szakemberek megtartása, számuknak a bővítése érdekében

Kovászna komplex fejlesztés számára létfontosságú, hogy a gyógyításban dolgozó szakemberek – minden szinten – magas szintű szakmai tudást képviseljenek és ugyanakkor egyéni életvitelük és szakmai ambícióik terén is ragaszkodjanak ehhez a térséghez, a városhoz. Hátrányt jelent az, hogy az országos egészségügyi rendszer reformja lassú és ellentmondásos, a kiemelt fürdővárosi státusz nem jelent támogatást ebben a vonatkozásban, a kialakult rendszer változtatása adminisztratív akadályokba ütközik.

Ebben a helyzetben a városvezetés lehetőségei nagyon korlátozottak. Az egészségügyi intézmények munkáját és a személyzet egyéni-szakmai körülményeit a város csak kisléptékben, követett módon tudja segíteni. Erre már volt pozitív példa: a térségi önkormányzatok közös program keretében támogatják – kiegészítő jelleggel - a betegek kórházi ellátását.

Ezen a téren cselekvési, továbblépési lehetőséget az jelent, ha a városvezetés egyesületet vagy alapítványt hoz létre a sajátosan egyedi kovásznai gyógykezelési potenciál (intézményi és szakmai potenciál) kiegészítő jellegű támogatására. Ez egyrészt lehetővé teszi az egyéni adófelajánlások és a vállalkozói adóleírasi lehetőségek kihasználását, fogadni tud adományokat, másfelől pedig megteremti a lehetőséget a külső források bevonására. Egy ilyen támogatási rendszer működésének megtervezése szakmai tudás bevonását igényli, valamint a helyi aktorok közti egyeztetést. Létrehozását az indokolja, hogy a gyógytényezők és a gyógyítási gyakorlat a kovásznai vonzerő meghatározó eleme, és ennek fenntartásához és fejlesztéséhez helyi erőforrásokkal is érdemes hozzájárulni.

5.3.3. Szakemberek vonzását és megőrzését elősegítő program

A negatív demográfiai tendenciák azt mutatják, hogy a város lakossága erőteljesen csökken a természetes szaporulás csökkenése, a migráció, a rossz gazdasági helyzet stb. következtében.

A kevés munkalehetőség miatt nagyon nagy a kivándorlók száma. A negatív tendencia visszafordítása érdekében első lépés lehet a szakemberek és a képzett munkaerő vonzása és megtartása. Ehhez programok kidolgozására, partnerségek kialakítására, kiegészítő források

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

megszerzésére, a szakembereket igénylő területek beazonosítására, szolgálati lakások biztosítására van szükség.

6.KOMMUNIKÁCIÓ, MARKETING

6.1.A város egyediségének kialakításával kapcsolatos programok

6.1.1.Kovászna egyediségének kialakítása és megjelenítése.

Kovásznát ma még elsősorban a gyógyítási hírneve alapján azonosítják be. Ez kiemelten fontos, értékes és egyedi jellemző. Azonban a településnek és környezetének ennél több specifikus adottsága van. Ahhoz, hogy a város és környezete jóval szélesebb körben is „vonzó helyként” váljon ismertté és elfogadottá, javasolható az egyedi jellemző vonás tartalmának bővítése. Olyan megoldást kell találni, amely nem kiemel egyet az értékek közül, hanem integrálja, a szinergia elveit követve hasznosítja a település és környezete értékeit. Ezt narratív és vizuális formában egyaránt meg kell jeleníteni, a kifelé és befelé irányuló kommunikációban, a promóciós munkában folyamatosan tematizálni kell.

Javasolt, szakmai vitára bocsátható tartalom: olyan szlogen és vizuális jelkép kidolgozása, amely **a szépség és az egészség** tartalmait kapcsolja össze. Ez magába tudja foglalni a település és környezete minden értékét: természeti elemek (erdő, virág, levegő, a táj szépsége) víz és borvíz, mofetta, gyógyítási potenciál és módszerek, társadalmi/kulturális és gasztronómiai értékek, rekreációs lehetőségek stb.

6.1.2.Integrált településkép program

A város desztinációépítési lehetőségei, valamint az élményturizmus koncepciójának követése azt indokolják, hogy készüljön Kovászna város számára városkép keretprogram. Ennek magába kell foglalnia a már kialakított elemeket és a rendelkezésre álló adottságokat (központi park, kialakított folyómeder, dísznövényzet, az épületek architektúrája stb.). Ugyanakkor keretet, alkalmazható variánsokat kell tartalmazzon az ez utáni rehabilitációs programok számára, valamint az újonnan kialakítandó térelemek számára (utcabútorok, tájékoztató térelemek, a központi részen található üzletek portálja, utcanevek táblája stb.). Nem zárt és sematikus településképre van szükség, de az fontos, hogy a térelemek kifejezzék

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

a város és környezete szellemiségét, értékeit, vizuális és hangulati szempontból egyedi jelleget adjanak a városnak.

6.1.3. Központi látványelem kialakítása

Minden olyan település esetében, amelyet sok turista látogat, ki kell alakítani központi részen olyan látványos nyilvános térelemet, amely mindenkinek a figyelmét magára vonja, amit mindenki látni akar, és amelyet mindenki lefényképez. Kovászna adottságai alapján javasolható az alábbi, kevés költséggel és rövid idő alatt kivitelezhető megoldás: Igényes és innovatív, de a település szellemiségéhez kapcsolódó tervezés alapján olyan félköríves gyaloghíd kialakítása a központi részen, amely teljes egészében virággal van borítva és több féle szemszögből jól fotózható (nem csak a híd, hanem az azon átkelők magukról is tudnak fotót készíteni). Szükség van előzetes szakmai koncepcióra, vitára, több változat mérlegelésére, mert ez a térelem sikeres kivitelezés esetén a város vizuális jelképévé is válhat, hozzákapcsolható a brand építéshez és a marketingtevékenységhez. A kivitelezést úgy kell megoldani, hogy a téli időszakban, virág nélkül is látványos, esztétikus legyen. is (Megjegyzés: a virág azért jó kiindulópont erre a célra, mert a természettel, a szépséggel, az egészséggel is kapcsolatba hozható. A híd modell alkalmazása szintén nagyon előnyös a széles körben ismert és értékelt metaforikus és kulturális tartalmai miatt.

6.1.4. Helyi értékek támogatási programja

A program célja a helyi értékek támogatása és a város előremozdítása, a turizmus fejlesztése, hagyományőrző tevékenységek, kulturális rendezvények szervezése (fesztiválok, koncertek, vásárok, bemutatók), a helyi értékek tudatosítása a lakosság körében: természeti, kulturális és történelmi értékek. A kulturális kezdeményezések támogatása, amelyek a későbbiekben a településképp részét fogják képezni. Ez egy fontos program, amely fejleszti a közösségi identitást.

6.2. Helyi kommunikáció

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

6.2.1.A lakossággal való kommunikáció

A lakosság tájékozottsága városrészenként és életkori csoportonként eltérő. A weblapon és az újságban történő lakossági tájékoztatást célszerű más tájékoztatási formákkal kibővíteni. Ugyanakkor nagyon fontos, hogy a lehetőségek függvényében az egyirányú tájékoztatási gyakorlatot ki kell bővíteni interaktív kapcsolatokkal. Ennek használható formái a következők: évente egyszer egyszerű és gyorsan kivitelezhető véleménykérdezés, nyilvános fórum szervezése városrészenként is, a különböző szakmai csoportokkal (egészségügy, turizmus, kultúra, oktatás, gazdaság, civil szervezetek) való tematikus találkozók körének bővítése stb.

6.2.2.A városi társadalmi nyilvánosságban való aktívabb jelenlét programja

A társadalmi kommunikáció gyakorlata gyorsan változik, megjelenik többféle lehetőség az indirekt kommunikációra. Nagyon fontos követelmény, hogy a városról gyakran készüljenek rövid tájékoztató anyagok és azok különböző csatornákon, a közösségi média lehetőségeit is kihasználva kerüljenek forgalmazásra. Ennek legegyszerűbb formája: egy fiatal kommunikációs szakember szerződéses alkalmazása vagy civil szervezet pályázati alapon történő támogatása a napi egyszeri kommunikációs tartalom elkészítésre és forgalmazására. A napi információs előállítás max.fél órát, egy órát igényel naponta, a tartalom lehet: pár soros hír, beszámoló, egy fotó készítése, rövid interjú, más médiában megjelent anyag megosztása, rövid amatőr videó, az Interneten talált történeti vagy egyéb archív anyag közzététele stb. Az elkészített napi anyag tartalékolható személyes vagy közérdekű blogon. Terjeszthető időszaki elektronikus körlevélben, Facebook felületen vagy a közösségi média más csatornáin. Ez a napi kommunikációs tematizáció meghatározó szerepet tud betölteni a helyi társadalmi nyilvánosság alakulásában, a lakosság tájékoztatásában, és lehetőséget ad az interaktív kapcsolatra is.

6.2.3.A városi újság átalakítása

A hatékonyság, a tartalmi bővítés és a gazdaságosság érdekében javasoljuk a Polgármesteri Hivatal által kiadott újság formai és tartalmi átalakítását. A javasolt forma szórólapszerű, egyszerű tördeléssel, fekete-fehér kivitelben, A3-as méretben összehajtva, havonta kell megjelentetni, a terjedelmes anyagokat sok apró anyaggal kell felváltani és el kell juttatni lehetőleg minden család postaládájába.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Amennyiben a Kovászna újság jelenlegi igényes kivitelezésű, színes, reprezentatív formáját a Polgármesteri Hivatal meg tudja tartani, akkor ezt célszerű a városba látogató turisták körében forgalmazni, minimális tartalmi átalakítással.

6.2.4. Információ korszerűsítési program a közigazgatás, az állampolgárok és a vállalkozói szféra közötti kölcsönös átjárási technikák kidolgozásával

A program célja a versenyképesség, a hatékonyság növelése, a költségek csökkentése, a digitális gazdaság fejlesztése, munkafolyamatok végrehajtása. A gazdasági és társadalmi tevékenységek már nem kivitelezhetők az információs technológia nélkül. Ezért a községben szükség van a szolgáltatások modernizálására és a folyamatok átalakítására információs technológia révén: digitalizálás, közös felület, elektronikus fizetések stb.

6.3. Kifejező irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés

6.3.1. A város lobbijának növelése (public affairs program)

A helyi önkormányzat feladata az, hogy kapcsolatépítési és kapcsolatmenedzselési programot dolgozzon ki, illetve működtessen minden olyan megyei és országos intézmény, szervezet irányába amelyeknek Kovászna fejlesztésben direkt vagy indirekt szerepük lehet. Különösen fontos az országos turisztikai tervezés folyamatával való lépéstartás. A nagy beruházások tervezéséhez, az együttműködésen alapuló fejlesztésekhez a lobbizás munkája tervezése és működtetése nélkülözhetetlen. Hasznos gyakorlati eljárás a rendszeres informálás, a meghívások és személyes találkozók, az együttműködési formák ajánlása, a bemutatók szervezése. Tekintettel Kovászna kivételes adottságaira és fejlesztési feladataira, javasolható, hogy évente egyszer az önkormányzat szervezzon olyan tematikus fejlesztéspolitikai fórumot – valamilyen kiemelt rendezvényhez kapcsolódóan –, amelyre a lobbizási hálózat minél több szereplőjét meg tudja hívni.

6.3.2. Országos kívüli promóciós program

Az elmúlt években pályázati forrás felhasználásával sikerült lebonyolítani egy országos belüli komplex promóciós programot. Ezt meg kell ismételni nemzetközi léptékben, felhasználva az első program tapasztalatait, valamint azokat a korszerű megoldásokat, amelyeket az

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Internet és a közösségi média nyújt. Javasolt a lépcsőzetes, modulokban történő feladatmegoldás. Első lépésben egy programkoncepció kidolgozására és szakmai megbeszélésére van szükség a városfejlesztésben érdekelt helyi aktorok bevonásával. Fontos feltétel, hogy ez a koncepció ne csupán turista csoportok azonnali vonzására koncentráljon, hanem a város egészének hosszabb távú nemzetközi pozícionálására is. Kovászna városa és környezete „értékes és érdekes hely”, és első lépésben ezt a tartalmat kell érzékelhető, értékelhető módon megjeleníteni. Csak ehhez kapcsolható a árlétező vagy a rövidesen kiépítendő szolgáltatások megjelenítése. A sorrend megfordítása csak rövid távú eredményt hozhat.

6.3.3. Marketing team alakítása

Kovászna város értékeinek promoválását nem szabad a reklámra, a kínálat hirdetésére, a kifelé irányuló piaci értékesítés technikáira leegyszerűsíteni. A turizmus megváltozott szemlélete és gyakorlata más típusú marketing gyakorlatot igényel. Olyan munkacsoport kialakítására, helyi kinevelésére van szükség, akik a hírnévmenedzsment, a közügymenedzsment és az élménymenedzsment korszerű szemléletét és gyakorlatát ismeri, s ezt a korszerű IT megoldások révén alkalmazni is tudja. Ugyanakkor ennek a tevékenységnek egyszerre kell befelé (a lakosság fele) és kifelé (a turisták fele) irányulnia. Meg kell teremteni a forrásokat egy ilyen kis csoport (minimum 3 fő) kialakítására vagy kinevelésére, indulásból akár egyesületi formában is. A team létrehozására és működtetésre külön javaslatot teszünk. A team kialakítása és működtetése olcsóbb, mint külső szakértőkkel olyan marketing tervek készíttetése, amelyet a helyi szereplők nem is tudnak kivitelezni.

6.3.4. A nemzetközi turizmusra való felkészülés programja

A fogadófelületek fejlesztésén és a szolgáltatások bővítésén túlmenően javasolható olyan program indítása, amely a külföldi turisták fogadására való felkészülést támogatja. Ennek a programnak van alapozó, szoft típusú változata és van célirányos, professzionális változata.

A szoft típusú változat része az idegen nyelvtanulás ösztönzése és támogatása iskolákban, a felnőtt lakossággörében. Ez az ösztönzés pályázatokkal, részleges anyagi támogatásokkal végezhető sokféle formában, illetve indirekt módon is (pl. idegen nyelvű tematikus városprezentációk készítésére pályázat kiírása fiatal szakemberek számára, angol, német vagy más nyelvű leírások készíttetése a város értékeiről, angol nyelvű Facebook profil működtetése

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

elsősorban vizuális tartalmakkal, egyszerű videók készítése angol nyelvű kísérő szöveggel
stb.).

A célirányos, professzionális változat forrásbevonással vagy a helyi turisztikai szereplőkkel, képzési helyekkel és programokkal való együttműködésben valósítható meg.

7.REGIONÁLIS SZEREP

7.1.Szervezés és menedzsment szerep

7.1.1.Térségi fejlesztéspolitikai fórum kialakítása

Az élményekre, a vonzó térségre alapozó turisztikai desztináció építés számára az az előnyös, ha nem csak turisztikai szolgáltatásban, nem csak településben gondolkodunk, hanem vidékben, tájegységben. Kovászna város és környéke olyan térség, amely sokféle lehetőséget kínál a települések közti együttműködésre, s arra, hogy az egész térség jelenjen meg vonzó desztinációként. Ennek érdekében javasolható a térségi fejlesztéspolitikai fórum létrehozása és programszerű működtetése. Célja a kölcsönös előnyök megtalálása és a konkrét együttműködési programok tervezése, kialakítása. Nyilvánvaló, hogy ez a fórum csak a város kezdeményezésével, és a város támogatásával alakulhat meg. S az együttműködés koncepcióját is a városnak kell első változatban kidolgoznia, illetve javaslatokat tennie a kísérleti jellegű együttműködési formákra. Ezekre – ezen a fejezeten kívül- több programban tettünk már konkrét javaslatokat (lásd: 2.1.4., 2.3.3., 4.1.4., 4.3.1.,5.2.1., 5.2.5.), amelyek közül egy vagy több kísérleti jelleggel megszervezhető. A fórum keretében lehetőség nyílik további programok kialakítására, a résztvevők érdekei és együttműködési szándékai alapján. Fontosnak tartjuk hangsúlyozni azt, hogy a rurális környezettel összekapcsolt kialakítása alapvetően a város érdeke, mert ezzel nagy lépést lehet tenni a vonzerő növelése, az élményalapú turizmus, a direkt és indirekt marketing terén. Ennek a programnak jelentős költségvonzata nincsen, és rövid előkészítés után gyakorlatilag azonnal indítható.

7.1.2.Térségi léptékű forrásbevonások kezdeményezése

A térségi fejlesztéspolitikai fórum kialakításhoz lehet kapcsolni olyan fejlesztési programot, amelynek feladata anyagi források keresése a kialakított együttműködési formákhoz. Ma ilyen város-falu együttműködésre a térségben nincsen példa. A most következő EU fejlesztési ciklusban azonban már előtérbe fognak kerülni a településközi együttműködésen alapuló

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

támogatási formák. Célszerű erre felkészülni, és megtervezni közösen olyan projekt koncepciókat amelyek –a turizmussal összefüggésben - a térség fejlesztését célozzák. Ezek lehetnek közös infrastrukturális, életminőség javító, környezetvédelmi, környezetgazdálkodási, munkaerőpiaci, képzési vagy egyéb programok, illetve közvetlenül turisztikai programok (lásd: 7.2.1., 7.2.2.). Amennyiben a környező rurális települések nem támogatják a közös munkát, javasolható, hogy a város egy vagy két településsel kössön együttműködési megállapodást hasonló program kivitelezésére.

7.2.Együttműködési formák működtetése

7.2.1.A városon kívüli turisztikai fogadópontok kialakításnak programja

Ez a program szorosan kapcsolódik ahhoz a programhoz, amely a város környezetében lévő falvakra javasol turisztikai útvonalakat, illetve komplex programokat (lásd: 2.1.4.). Ennek a programnak a feladata fogadópontok kiépítése, amelyeket majd be lehet kapcsolni a látogatási programokba. Fontos, hogy ezek a fogadópontok élményekre alapozó, dinamikus, és időben pontosan behatárolható programokat kínáljanak, s legyen róluk előzetesen megismerhető leírás. Tartalmazzanak aktivitást, adjanak lehetőséget valamilyen cselekvésre vagy egyéb egyedi élményszerzésre. A bemutatást vezető helyi személy legyen felkészült. Többféle formájuk lehet: háztáji gazdálkodás, élelelmkészítés, bármilyen népművészeti tevékenység vagy műhely bemutatás, hagyományos életforma prezentáció stb. Fontos az, hogy a félnapos vagy egész napos programba tematikailag és az élményszerzés vonatkozásában különböző fogadópontokat lehessen bekapcsolni. A kialakított fogadópontokról célszerű klasztertag szerű rövid bemutatókat készíteni, amely bizonyos értelemben a minőségbiztosítás hordozója is. A fogadópont kialakításához – a tartalomtól függően – hozzájárulhat a fogadópont tulajdonosa, a helyi vezetés vagy pályázati forrást (LEADER) lehet erre igénybe venni.

7.2.2.A tájegység értékeinek közös megjelentési programja

A város és környezőtelepülések együttműködésének magasabb fokát jelenti az olyan program, amely a térségi adottságok és értékek közös promoválását végzi. Ennek a programnak az indítása feltételezi azt, hogy már vannak sikeres együttműködési formák, az érintett települések vagy fogadópontok érdekeltek a térség egészére kiterjedő közös promóciós munkában. Ez a program akár közös fejlesztési stratégia elkészítését is jelentheti, de lehet a tárgya csak egy részterület promoválása is: például a térségi gasztronómiai értékek, vagy a térségben létező népi mesterségek bemutatása. Ennek a programnak a nagy előnye az, hogy

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

nem egy településre, hanem a vidék egészére alapozza a vonzerőnövelést, ugyanakkor lényeges mértékben megnöveli a forrásbevonási lehetőségek körét. Kovászna város kiemelkedően fontos adottsága és értékei, valamint a város látogatottsága és ismertsége reális esélyt kínál a térségi léptékű desztináció építésre is.

PROGRAMTÁBLÁZATOK

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

1.1. Kiemelt infrastrukturális programok

A Program neve	1.1.1.Wellness Központ, strand és szabadidő központ létesítése
Fejlesztési irány	1.Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.1. Kiemelt infrastrukturális programok
A Program célja	Meglévő előtanulmány alapján, forrásbevonással Wellness Központ, strand és szabadidő központ létesítése a város és Csomakörös közötti részen kijelölt területen. Az egyik legfontosabb lakossági igény kezelése.
A Program tartalma	A Projekt elkészítése, a forrásbevonás és a beruházás kivételezése időigényes program, de figyelembe kell venni, hogy az egyik legfontosabb lakossági igényt kezeli. Amennyiben a wellness központ építése elhúzódik, a strand iránti lakossági igény kezelésére rövid távon megoldást kell találni. A nagyberuházás negatív aspektusa az, hogy az erőforrásokat és az energiákat egy kiemelt nagy programra koncentrálna, és háttérbe szoríthatja a diverzifikált fejlesztést, a közösségfejlesztést támogató kisebb projekteket.
A kivitelezés helye, koordinátora	Helyi önkormányzat, vállalkozás, szakintézmény
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 3-4 év
Előmunkálatok	Az elkészült előtanulmány felülvizsgálása
A Program várható eredménye	A beruházás megvalósítása, a lakossági igények kielégítése, nő a város gazdasági szerepe és vonzereje
A Program fenntarthatósága, folytatása	Kiépített intézményhálózattal a program hosszú távon, gazdaságosan működtethető
Anyagi keret, forrásbevonás	Szponzorok, pályázat
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok, honlap

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Községi és szociális fejlesztések - Szolgáltatás és szervezés - Egészségmegőrző, preventív szolgáltatások fejlesztése
Megjegyzések	A program nem csak a város, hanem a régió fejlődését is elősegíti.

A Program neve	1.1.2. Sportcentrum kialakításának programja
Fejlesztési irány	1. Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.1. Kiemelt infrastrukturális programok
A Program célja	A város közösségi igényét és a turisztikai látogatottság mértékét figyelembe véve olyan sportkonceptió kialakítása, amely a működtetést és a fejlesztési elképzeléseket is magába foglalja. A program célja olyan sportcentrum létrehozása, amely kombinált modellben teret ad a professzionális sportnak is.
A Program tartalma	A sportcentrum kialakításának két modellje van. Az egyik modell a sportcsarnok típusú megoldás, amely professzionális sportesemények rendszeres megszervezését igényli, valamint városi csapat és az ehhez szükséges gazdasági háttér kialakítását. A másik modell nagyobb teret kínál a teremigényt jelentő lakossági/közösségi sport és rekreációs/egészségmegőrző tevékenységnek, intenzívebb közösség szervezési munkát igényel, és nagyobb szerep jut a fenntartásban a közintézményeknek. A jelenlegi helyzet alapján olyan sportcentrum kialakítása javasolható, amely kombinálja a két modellt. Ez helyi döntést igényel.
A kivitelezés helye, koordonátora	Helyi önkormányzat, vállalkozás, szakintézmény
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 3-4 év
Előmunkálatok	Döntés és terv készítése
A Program várható eredménye	A beruházás megvalósítása, a lakossági igények kielégítése, lehetőségek a helyi sportolóknak, bevételek a város számára.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A beruházás nem csak helyi, hanem országos, és nemzetközi szinten is fejlődési lehetőségeket jelent.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat, Szponzorok, beruházási partnerek.
Kommunikáció- marketing	Közösségi média, fórumok, honlap

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Községi és szociális fejlesztések - Szolgáltatás és szervezés - Egészségmegőrző, preventív szolgáltatások fejlesztése
Megjegyzések	A sportolók megjelenése vendégforgalmat jelenthet. A program sportinfrastruktúra kiépítésével lehet sikeres.

A Program neve	1.1.3. Komplex piknik hely kialakítása a Sípálya környezetében
Fejlesztési irány	1. Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.1. Kiemelt infrastrukturális programok
A Program célja	Háromféle célcsoport igényeinek megfelelő rekreációs hely kiépítése és programok szervezése a Kovászna mellett található erdős természeti környezetben. Kapcsolódó szolgáltatások, infrastruktúra kiépítése.
A Program tartalma	Tekintettel a természeti környezetben való tartózkodás felértékelődésére piknik környezet kiépítése. Célcsoport lehet a város lakossága, a városban gyógykezelés céljából hosszabb ideig tartózkodó vendégek, illetve az ebben a környezetben szervezendő programokra látogató alkalmi vendégek. Rekreáció típusok: egyéni vagy csoportosan szervezett séta/pihenés természeti környezetben, játszópark gyerekeknek, rendszeres vagy alkalmi szórakoztató programok, innen induló további sétautak kialakítása. Kapcsolódó szolgáltatások, infrastruktúra: megközelítés, környezetvédelem biztosítása, infrastruktúra szórakoztató programokhoz, étkezési lehetőségek, felügyeleti-biztonsági szolgáltatás.
A kivitelezés helye, koordinátora	Helyi önkormányzat, vállalkozás, szakintézmény, civil szervezet
A megvalósítás időtartama	- Rövidtávú megvalósítás - Időtartama: 2 év
Előmunkálatok	
A Program várható eredménye	A piknik környezet kiépítése, kapcsolódás más programokhoz, szolgáltatásokhoz
A Program fenntarthatósága, folytatása	Az egyéb szolgáltatásnyújtásból, programszervezésből, értékesítési tevékenységből származó közvetlen bevételek
Anyagi keret, forrásbevonás	Szponzorok, partnerek, pályázat
Kommunikáció-marketing	Közösségi média, fórumok, rendezvények, honlap

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Községi és szociális fejlesztések - Szolgáltatás és szervezés - Községfejlesztés
Megjegyzések	Nincs közvetlen bevétel

A Program neve	1.1.4. A Sikló felújítása
Fejlesztési irány	1. Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.1. Kiemelt infrastrukturális programok
A Program célja	Egyedi és a város vonzerejét jelentős mértékben növelni tudó projekt megvalósítása két egymást követő lépésben: ipartörténeti-turisztikai projekt kialakítása és a Sikló felújítása. A lokális identitás fejlesztése.
A Program tartalma	A program első fázisa az ipartörténeti-turisztikai projekt (ezt lásd: 2.3.4.), amelynek kialakítását követően célszerű megtenni a második lépést, a Sikló felújítását és üzembe helyezését. A projekt a várható előnyei sokfélék, a legfontosabb azonban az, hogy döntő mértékben járulna hozzá a vonzerő egyediesítéséhez. Ezért javasolható az első fázis, az ipartörténeti-turisztikai projekt minél gyorsabb elindítása, és a második fázis keretében olyan szakmai előtanulmány készítése, amely megteremti az alapot a felújítás műszaki tervezéséhez és a forrásbevonáshoz. A programok indítása jelentős pozitív hatást gyakorol a lokális identitásra is. A felmérés azt jelzi, hogy a helyi lakosság körében a Sikló történetével kapcsolatos tudás fontos helyet foglal el.
A kivitelezés helye, koordonátora	Helyi önkormányzat, vállalkozás, szakintézmény
A megvalósítás időtartama	- Hosszabb távú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előzmunkálatok	
A Program várható eredménye	A Sikló felújítása, a helyi identitás megerősödése, turisztikai vonzerő növelése
A Program fenntarthatósága, folytatása	Turisztikai funkciók, forrásbevonási lehetőségek, a turizmusban érdekelt szervezetek, vállalkozások közreműködése, bevonása.
Anyagi keret, forrásbevonás	Szponzorok, partnerek, pályázat
Kommunikáció- marketing javaslat	Községi média, fórumok, rendezvények, honlap

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szolgáltatás és szervezés - Társadalomtörténeti-kulturális értékek hasznosítása - A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása
Megjegyzések	Egyedi, innovatív program.

1.2. A közműfejlesztés és közlekedés fejlesztési programjai

A Program neve	1.2.1.Az úthálózat felújítása és fejlesztése
Fejlesztési irány	1.Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.2. A közműfejlesztés és közlekedés fejlesztési programjai
A Program célja	Az úthálózat felújításának és fejlesztésének kiterjesztése a város egészére. A település minden útjának rendbetétele.
A Program tartalma	A már elindított korszerű úthálózat fejlesztési program folytatása és kiterjesztése, ami magába foglalja a a kanalizálást, az egyéb vezetékek cseréjét, a villamos vezetékek föld alatti vezetését, illetve a járdák kialakítását is.
A kivitelezés helye, koordinatora	Polgármesteri Hivatal, szakértői csoport
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 3-4 év
Előmunkálatok	Tervezési munka, szakmai egyeztetések.
A Program várható eredménye	A felújított úthálózata a helyi lakosság életminőségének javítása mellett hozzájárul a város vonzásközpontá váló alakításához.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A fejlesztési várolistán lévő utak és járdák ideiglenes feljavítása, illetve a felújított és nem felújított utak találkozási szakaszainak rendezése a felújított útszakaszok tisztaságának megőrzése érdekében.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és saját források
Kommunikáció-marketing javaslatok	Érzékeny, ellentétes véleményeket generáló fejlesztési programról van szó, ezért az ilyen programok menedzselésének fontos komponense kell legyen a lakossággal való kommunikáció, ami folyamatos és állandó kell legyen, kísérve a program pontjait.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Turizmus fejlesztési programok - Helyi gazdaságfejlesztési program - Közlekedésfejlesztési program
Megjegyzések	A már lezárult sikeres program kapcsán ki kell emelni azt, hogy ez az eredmény megnöveli a további út feljavítási munkálatokkal kapcsolatos lakossági elvárásokat is.

A Program neve	1.2.2. Járófelületek burkolatának felújítási programja
Fejlesztési irány	1. Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.2. A közműfejlesztés és közlekedés fejlesztési programjai
A Program célja	Sétafelületek teljes körű felújítása, korszerűsítése, vonzóvá tétele és bővítése.
A Program tartalma	A program során szükséges a nem megfelelő felületek teljes felújítása, illetve a karbantartás (a megsérült elemek cseréje, az egyéb okból megbontott felületek visszaállítása, a burkolaton megjelenő növényzet kezelése). Középtávon olyan formatervezett járófelület megtervezését kell beütemezni, amely csak erre a városra jellemző, és amely a későbbiek során kisebb lépésekben, fokozatosan kivitelezhető.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri Hivatal, szakértői csoport, közterület tervezők
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 2 év
Előmunkálatok	Tervezési munka, szakmai egyeztetések.
A Program várható eredménye	A teljesen felújított járófelületek hozzájárulnak a városkép alakításához. Turisztikai vonzás központként a sétafelületek fontos szerepet töltenek majd be.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A program akkor lehet igazán sikeres, ha a felújítás folyamatosan történik (megsérült elemek cseréje, megrongált felületek visszaállítása)
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és saját források
Kommunikáció-marketing javaslatok	Akárcsak az úthálózat felújítása esetében itt is szükség van az állandó lakossági kommunikációra, tájékoztatásra. Ez történhet a sajtón keresztül, postaládába elhelyezett szórólapok segítségével, az online felületek és közösségi

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	média alkalmazásával.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Turizmus fejlesztési programok - Helyi gazdaságfejlesztési program - Közlekedésfejlesztési program - Településkép fejlesztését szolgáló programok
Megjegyzések	A turisztikai városokban a járófelületek használata az átlagnál intenzívebb.

A Program neve	1.2.3. A vízszolgáltatási hálózat fejlesztése
Fejlesztési irány	1. Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.2. A közműfejlesztés és közlekedés fejlesztési programjai
A Program célja	Folytatni a már elkezdett hálózatfejlesztési programot és kiterjeszteni a település teljes egészére.
A Program tartalma	A vízszolgáltatási hálózat fejlesztése magába foglalja a hálózatszerét, a hálózatbővítést, illetve a kapacitásnövelést. A központban, a turistaútvonalak mellett ivó kutak kialakítása, illetve egy szökőkút építése, ami jelentős vonzerővel bírna.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri Hivatal, szakértői csoport, közterület tervezők
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	Tervezési munka, szakmai egyeztetések.
A Program várható eredménye	A helyiek életminőség növelése mellett az ivó kutak és az esetleges szökőkút turisztikai szempontból jelentős értékű lenne. Utóbbi vonzó térelem lehet, ami a városkép jelképes elemévé válhat (Funkciója: látvány, pihenőhely, fotózható hely)
A Program fenntarthatósága, folytatása	A felújításra váró részek bevonása a programba, a rehabilitált szakaszok folyamatos karbantartása.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és saját források
Kommunikáció-marketing javaslatok	A lakosság folyamatos tájékoztatása szükséges az ilyen jellegű munkálatok során. Ez történhet a sajtón keresztül, postaládába elhelyezett szórólapok segítségével, az online felületek és közösségi média alkalmazásával.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Helyi gazdaságfejlesztési program - Településkép fejlesztését szolgáló programok
Megjegyzések	Minden olyan infrastrukturális fejlesztéshez, amely hiányokat pótol, nagyon jelentős lakossági elvárások kapcsolódnak.

A Program neve	1.2.4. Szennyvízhálózat bővítése
Fejlesztési irány	1.Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.2. A közműfejlesztés és közlekedés fejlesztési programjai
A Program célja	A szennyvízkezelés teljes körű és korszerű kezelése.
A Program tartalma	A hálózatot ki kell terjeszteni a fejlesztésbe bevonandó területekre (a tervezett Wellnes központ, Piknik Központ a Sípálya mellett valamint Csomakörösre) és a városon belül azokra a helyekre, amelyek állandó vagy időszakos vendégfogadó pontként működnek.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri Hivatal, szakértői csoport
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	Tervezési munka, szakmai egyeztetések.
A Program várható eredménye	Kevésbé lesz megterhelve a korszerűen kialakított hálózat, így nem jelentenek majd gondot a turisztikai fogadókörzetek, a megnövekedett látogatók és rendezvények száma.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A szennyvízkezelés technológiája folyamatosan változik (pl. biológiai tisztítás), ezért a hálózat építését célszerű modulszerűen tervezni.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és saját források
Kommunikáció-marketing javaslatok	A lakosság folyamatos tájékoztatása szükséges az ilyen jellegű munkálatok során. Ez történhet a sajtón keresztül, postaládába elhelyezett szórólapok segítségével, az online felületek és közösségi média alkalmazásával.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Helyi gazdaságfejlesztési program - Településkép fejlesztését szolgáló programok - Kiemelt infrastrukturális programok
Megjegyzések	Minden turisztikai központ neuralgikus problémája a szennyvízkezelés.

A Program neve	1.2.5. A közvilágítás fejlesztése
Fejlesztési irány	1. Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.2. A közműfejlesztés és közlekedés fejlesztési programjai
A Program célja	Közvilágítási hiányosságok pótlása és a központi rész számára külön közvilágítási terv készítése.
A Program tartalma	A központi részen a közvilágításnak a funkcionális szerep mellett esztétikai és design szerep is jut. Egyrészt figyelni kell arra, hogy a világítótestek az utcabútorok részét képezik, így illeszteni kell a tervezett városképhez és a többi térelemhez, másrészt a színes, hangulatvilágítás vonzó tényező lehet.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri Hivatal, szakértői csoport
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 2 év
Előmunkálatok	Tervezési munka, szakmai egyeztetések.
A Program várható eredménye	A lokális közvilágítási problémák megoldása a lakossági elégedettséget növelik, míg a megfelelő, hangulatos központi világítás a város éjszakai képét teszi még vonzóbbá.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A meglévő rendszer folyamatos karbantartása (meghibásodások javítása, elemek cseréje), a hiányosságok folyamatos feltérképezése és megoldása.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és saját források
Kommunikáció-marketing javaslatok	A jelentősebb munkálatos során a lakossági kommunikáció fontos szerepet játszik. Ez történhet a hagyományos módszerek segítségével is, de a település közösségi

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	hírcsatornáján is.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Helyi gazdaságfejlesztési program - Településkép fejlesztését szolgáló programok - Kiemelt infrastrukturális programok
Megjegyzések	A turisztikai szempontból kiemelt településeken a közvilágítás a vonzerő és marketing kulcsfontosságú eleme.

A Program neve	1.2.6. Hulladékkezelési program
Fejlesztési irány	1.Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.2. A közműfejlesztés és közlekedés fejlesztési programjai
A Program célja	A hulladékgyűjtési rendszer bővítése és modernizálása.
A Program tartalma	A nyilvános hulladékgyűjtők részét képezik az utcabútoroknak, ezért úgy kell megtervezni (méret, szín, forma, hozzáférhetőség), hogy azok a városkép, az utcakép pozitív alkotóelemei legyenek. A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlatának terjesztése valamint a lakosság hulladékgyűjtési és hulladékgazdálkodási kultúrájának fejlesztése szintén a program része.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri Hivatal, szakértői csoport
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 3-4- év
Előmunkálatok	Tervezési munka, szakmai egyeztetések.
A Program várható eredménye	Korszerű hulladékgazdálkodási rendszer, ami képes kezelni a város növekvő látogatottsága során felmerülő problémákat
A Program fenntarthatósága, folytatása	A város növekvő látogatottsága azt igényli, hogy a hulladék kezelési programot folyamatosan napirenden kell tartani, periodikusan felül kell vizsgálni a nyilvános hulladékgyűjtés gyakorlatát.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és saját források
Kommunikáció-marketing javaslatok	A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlatának terjesztésben a kommunikációs eszközök alkalmazása elengedhetetlen. A fiatal korosztály esetében az interaktív foglalkozások, játékok, szóróanyagok és tananyagok mellett felnőtteknek

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	szóló prospektusokat, brosrákat lehet szerkeszteni.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Helyi gazdaságfejlesztési program - Településkép fejlesztését szolgáló programok - Kiemelt infrastrukturális programok
Megjegyzések	A turisztikai vonzerőként működő településeken a szemét nyilvános látványa, illetve a hulladékkezelés inadekvát formája nem elfogadható.

A Program neve	1.2.7. Csomakörös infrastrukturális fejlesztése
Fejlesztési irány	1. Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.2. A közműfejlesztés és közlekedés fejlesztési programjai
A Program célja	Felzárkóztató jellegű infrastruktúrális fejlesztés
A Program tartalma	Mint a város rész, Csomakörösön is ugyanazokat a közműfejlesztési programokat kell eszközölni, mint a városban, biztosítva az itt élő lakosság számára a megfelelő életminőséget.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri Hivatal, szakértői csoport
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 3-4 év
Előmunkálatok	Tervezési munka, szakmai egyeztetések.
A Program várható eredménye	A felzárkóztatás után Csomakörös még inkább növeli értékét, és sajátos endogén értékévé válik a város számára, ami fejlődési potenciált jelent.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A fejlesztéseket modulszerűen, szakaszosan lehet megvalósítani, figyelembe véve azt, hogy melyek a legsürgősebb fejlesztési pontok.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és saját források
Kommunikáció-marketing javaslatok	A teljes körű infrastrukturális fejlesztések sok kellemetlenséget okozhatnak a lakosok számára a munkálatok során, így itt is elengedhetetlen az itt lakókkal való folyamatos kommunikáció, az írásos értesítések és tájékoztatók mellett személyes találkozásokra, nyilvános fórumra is sor kerülhet.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Helyi gazdaságfejlesztési program - Településkép fejlesztését szolgáló programok
Megjegyzések	Jelenleg, szatelit jellege miatt Csomakörös hátrányos helyzetben van.

A Program neve	1.2.8. Mezei és erdei utak fejlesztése
Fejlesztési irány	1.Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.2. A közműfejlesztés és közlekedés fejlesztési programjai
A Program célja	Város összekapcsolása a természeti környezettel.
A Program tartalma	A mezei és erdei utak kialakítása, a meglévők fejlesztése, rehabilitációja turisztikai és mezőgazdasági szempontból is jelentőséggel bírna.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri Hivatal, szakértői csoport
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 2 év
Előmunkálatok	Tervezési munka, szakmai egyeztetések.
A Program várható eredménye	A felújított vagy kialakított mezei és erdei utak olyan programok kialakítása kapcsolható, mint a csoportos turistautak, a hegyi autó versenyek, a helyi bicikli versenyek, a tájfutás. Lehetőséget biztosít majd távolabbi pontokat is bevonni a turista útvonalakba.
A Program fenntarthatósága, folytatása	Az erdei utak fejlesztése is szakaszosan oldható meg, előbb a meglévők javítása, fejlesztése, kiterjesztése, majd újak kialakítása
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és saját források
Kommunikáció-marketing javaslatok	A program lefolyása alatt is szükséges a lakossági kommunikáció, de a utak kialakítása után kap igazán szerepet.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Helyi gazdaságfejlesztési program - Településkép fejlesztését szolgáló programok - Turisztikai programok
Megjegyzések	A turisztikai szolgáltatások és programok diverzifikálásához járulhat hozzá ezen utak bővítése.

1.3.A településkép fejlesztését szolgáló programok

A Program neve	1.3.1.A zöldfelületek bővítésének programja
Fejlesztési irány	1.Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.3.A településkép fejlesztését szolgáló programok
A Program célja	Növelni a zöldfelületeket a város azon pontjain, ahová városközi turistaútvonalak kerülnek kialakításra.
A Program tartalma	A zöldterületek bővítése során szükséges a fák és díszcserjék gyarapítása, élősvény kialakítása, a már beépített felületeken utcabútorokba telepített fák vagy virágkonstrukciók elhelyezése. Továbbá kisebb parkok kialakítása, terek parkjellegének növelése is része a programnak. A központi parkban különleges virágkonstrukciók kialakítása.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri Hivatal és szakintézmény/szakcég
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előmunkálatok	Szakmai tervezés szükséges az egyedi kép kialakításához.
A Program várható eredménye	A zöldövezetek növelik a város vonzerejét, hozzájárulnak a városkép egyediségéhez és egy-egy különlegesebb konstrukció része lehet a város arculati elemeinek.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A zöldterületek folyamatos növelése (virágok, fák és díszcserjék gyarapítása), a meglévők karbantartása és gondozása.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és saját források
Kommunikáció-marketing javaslatok	A zöldövezetek növelik a város vonzerejét, így helyet kaphatnak a promóciós anyagokban, részét képezik a város vizuális ábrázolásának. A napi tematizáló anyagokban is helyet kaphatnak a zöldövezet elemei.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Turizmus fejlesztési programok - Kifelé irányuló kommunikációs programok - Gazdaságfejlesztési programok
Megjegyzések	A zöldfelületek bővítése törtéhet oly módon is, hogy támogatja a városkép egyediségét.

A Program neve	1.3.2. Folyómeder rehabilitáció
Fejlesztési irány	1. Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.3.A településképp fejlesztését szolgáló programok
A Program célja	A város központi részén elhelyezkedő folyómeder váljon a városkép olyan centrális elemévé, ami kellően vonzó és meghatározó.
A Program tartalma	Tervezési pályázat kiírása a folyómeder rehabilitációjára. Olyan megoldás javasolt, amely látványosságban különleges, a kivitelezés műszaki feltételei nem bonyolultak, és a szükséges anyagi források nem nagyok. Erre hasznos megoldást jelentene a folyómeder oldalfalainak futónövényezéssel, virágokkal való teljes borítása, egyedi tervezésű gyaloghidak kialakítása.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri Hivatal és tervező műhely/szakemberek
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 3 év
Előmunkálatok	Pályázat kiírása, szükséges anyagi források biztosítása a pályázati díjakra.
A Program várható eredménye	A városkép olyan különleges elemmel bővülne, ami egyedi a környéken. A vonzó környezet, hangulatos folyómeder része lehet a desztinációépítésnek.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A sikeres pályázathoz szükséges a megfelelő kommunikációs támogatás (meghirdetés, nyilvánoselbírálás).
Anyagi keret,	Pályázat és saját források

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

forrásbevonás	
Kommunikáció-marketing javaslatok	A pályázati felhívás megjelenítése a hagyományos kommunikációs eszközök segítségével, az online térben és eljuttatása a szakcégekhez, tervező irodákhoz)
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Turizmus fejlesztési programok - Infrastrukturális programok
Megjegyzések	Különleges, országos léptékben is egyedi kivitelezési módot jelentene az a költségkímélő és innovatív pályázati megoldás, amely az Internetet hasznosítja (nyilvános, angol nyelvű felhívás, pályázati díjakkal).

A Program neve	1.3.3. A parkolási rendszer kialakítása
Fejlesztési irány	1.Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.3.A településkép fejlesztését szolgáló programok
A Program célja	Az automataszolgáltatásra alapozó fizetős parkolási rendszer és zárt parkolók kialakítása.
A Program tartalma	A város központjában fizetős, zárt és őrzött parkolók kialakítása, a tömháznegyedekben parkoló felületek festése szükséges. A fizetős parkolási rendszer telepítése során figyelni kell arra, hogy az automaták illeszkedjenek a városképhez.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri Hivatal
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 2 év
Előmunkálatok	Tervezési munka, városi úthálózat funkcionális elemzése.
A Program várható eredménye	Az autós forgalom szervezettebbé válik, esztétikusabb lesz a parkolás és az idegenforgalom szempontjából is kedvezőbb lesz a helyzet.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A város központi részét fokozatosan autómentes övezetté kell tenni ehhez az áruforgalom és teherforgalom számára terelőút kialakítása szükséges hosszútávon.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és saját források
Kommunikáció-marketing	A fizetési és zárt parkolókat a turisztikai szolgáltatásokat kínáló weblapon fel kell tüntetni, lehetőleg GPS

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

javaslatok	koordinátákkal. Ez az információs szórólapokban is megjelenhet.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Turizmus fejlesztési programok - Infrastrukturális programok - Közlekedés fejlesztési programok
Megjegyzések	Szükségszerű a parkolóhelyek bővítése, mert a város személyautó állománya a következő években még tovább fog növekedni, és folyamatosan növekszik az autóforgalom a turizmus kapcsán is.

A Program neve	1.3.4. Borvízforrások környezetének rendezése, új források környezetének rendezése
Fejlesztési irány	1.Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.3.A településképp fejlesztését szolgáló programok
A Program célja	A helyi ásványvizek kataszterének elkészítése után minél több borvízforrás környezetének kialakítását, illetve a meglévők rehabilitációját és karbantartását kell elvégezni.
A Program tartalma	Az ásványvizek környezetének kialakítása során külön figyelmet igényel a formatervezés, amely az egyedisége mellett a „közös” jelleget, a „kovásznaiságot” is kifejezik. Ugyanakkor illeszkedik az új városképbe.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri Hivatal, szakmai csoport, tervező irodák
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előmunkálatok	Tervezési munka, kataszter elkészítése.
A Program várható eredménye	A felújított és újonnan kialakított borvíz forrásokat be lehet kapcsolni a városi turisztikai útvonalakba. Hozzájárulnak a vonzóbb városkép kialakításához.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A források környékének folyamatos karbantartása (akár civil szervezetek bevonásával), új források bekapcsolása a programba.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és saját források
Kommunikáció-marketing javaslatok	Mivel az ásványvíz források képezik a település egyik legfontosabb természeti értékét, így ezek meg kell jelenjenek a turisztikai kiadványokban, broszúrákban és

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	egyéb népszerűsítő anyagokban, kisfilmekben. Az új, egyedi környezettel rendelkező források formavilága vonzó tényező lehet az ide látogatók körében. A források mellé megfelelő leírások, útmutatók készülnek.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Turizmus fejlesztési programok - Infrastrukturális programok - Helyi gazdaságfejlesztési program
Megjegyzések	A lakosság is nagyon fontosnak tartja ezt az adottságot, és igényli ennek az adottságnak a helyi fejlesztésben való hasznosítását

A Program neve	1.3.5. Romos épületek kezelése
Fejlesztési irány	1. Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.3.A településképp fejlesztését szolgáló programok
A Program célja	Azoknak a romos (valamint elkezdett és félbehagyott) épületeknek a hasznosítása, amelyek rontják a városképet.
A Program tartalma	Átalakítani a romos épületeket és környezetüket művészeti projektek terepévé. Ez ötletbörze vagy pályázat kiírását jelenti, művészek vagy művész csoportok körében. Másik megoldás a barnamezős beruházás, amely lényege az, hogy a romos épületekben olyan kiállítás, szakmai prezentáció stb. kerül elhelyezésre, amely társadalomtörténeti vonatkozásban értékes. Például: építkezési technológiák a szocializmusban, gyárbelső makettjei stb.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri Hivatal, szakmai csoport, művészeti csoportok
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 1-2 év
Előmunkálatok	Tervezési munka, pályázatok kiírása, szakmai egyeztetés a koncepciókról.
A Program várható eredménye	Megváltozik a romos épületek megítélése, pozíciója a lakosság szemében, a romból érték, érdekesség válik. Hasznosulnak az épületek, többé már nem csak funkció nélküli városképromboló elemek lesznek.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program fenntarthatósága, folytatása	A kreatív projektek váltakozása, megújítása, évente, félévente. Kapcsolatteremtés művészeti, kreatív csoportokkal.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és saját források
Kommunikáció-marketing javaslatok	A kommunikációs tevékenység fontos szerepet kap a pályázatok meghirdetése során és a művészekkel való kapcsolattartás gyakorlatában. Amennyiben megvalósulnak a művészeti projektek, ezeket népszerűsíteni lehet a közösségi csatornákon és a hagyományos kommunikációs eszközök segítségével.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Turizmus fejlesztési programok - Helyi gazdaságfejlesztési program - Művészeti-tudományos tevékenység - Közösségfejlesztés
Megjegyzések	A programok bármikor felfüggeszthetők, amennyiben később lehetőség nyílik az építkezés folytatására.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program neve	1.3.6. A távolsági buszállomás modernizálása
Fejlesztési irány	1. Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.3. A településképp fejlesztését szolgáló programok
A Program célja	Egy olyan funkcionális és esztétikailag is megfelelő fogadóhely kialakítása, ahol a városba érkezők jó benyomást szerezhettek a városról.
A Program tartalma	A fogadóállomás rehabilitációja, hisz ez fizikai és szimbolikus értelemben is a város „kapuja”. Ennek kapcsán fontos lenne a felújítás során olyan formai elemeket és megoldásokat alkalmazni, ami illeszkedik a város további térelemeinek stílusához és a kialakítani kívánt városkép hangulatához.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri Hivatal, szakmai tervező csoport
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 2 év
Előmunkálatok	Tervezési munka, szakmai egyeztetések.
A Program várható eredménye	A város jobban fel lesz készülve a tömegközlekedés e formájának a fogadására. A városba látogatók már első percben kellemes benyomást szerezhettek a városról.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A buszállomás szolgáltatásainak folyamatos bővítése.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és saját források
Kommunikáció-marketing	A felújított távolsági buszállomás arculati elemeit is frissíteni kell. Új információs táblák, kijelzők tervezése

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

javaslatok	szükséges. Az autóbuszjáratok menetrendjét online és offline felületeken is meg kell jelentetni. Kisméretű nyomtatvány is készülhet a menetrendekről.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Turizmus fejlesztési programok - Helyi gazdaságfejlesztési program - Közlekedésfejlesztési program
Megjegyzések	Középtávon a közszállítás várhatóan fel fog értékelődni és a gépkocsik mellett sokan válasszák az utazásnak ezt a formáját. A gyógykezelésre érkezők közül is sokan így érkeznek a városba.

1.4.Közösségi és szociális fejlesztések

A Program neve	1.4.1.Játszóterek kialakításának programja
Fejlesztési irány	1.Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.4.Közösségi és szociális fejlesztések
A Program célja	Formatervezett, igényes játszóterek kialakítása, amelyek közösségi térként nem csak a gyerekeknek nyújtanak szórakozási lehetőséget. A városkép formálása, együttműködés civilszervezetekkel a programok szervezésében.
A Program tartalma	Szakemberek segítségével igényes játszóterek kialakítása új típusú tornaeszközökkel, amelyek a felnőttek és a tinédzserek körében is közkedveltek. A formatervezett, igényes játszótér a városkép fontos pozitív eleme és a turizmussal is összekapcsolódik. Együttműködés keretében, vagy pályázati támogatással föl lehet kérni a civilszervezeteket arra, hogy a játszótereken rendszeresen foglalkozási programokat szervezzenek.
A kivitelezés helye, koordinátora	Helyi önkormányzat, szakintézmény, civil szervezet
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: 2 év
Előmunkálatok	Terv készítése, helyi kreatív ötletek felmérése
A Program várható eredménye	A játszótér kialakítása, a városkép fejlődése, közösségépítés, a lokális identitás erősödése, állandó programok szervezése, attraktív elem a turizmusban
A Program fenntarthatósága, folytatása	Fontos továbblépési lehetőséget jelent az együttműködés olyan civilszervezetekkel, amelyek a gyerekekkel való foglalkozásban érdekeltek (tehetséggondozás, játszóház programok stb.) és pályázati támogatással rendszeres programokat szerveznek

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázat
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szolgáltatás és szervezés - Egészségmegőrző, preventív szolgáltatások fejlesztése
Megjegyzések	Hozzájárul a turisták hosszabb tartózkodására is alkalmas körülmények kialakításához

A Program neve	1.4.2.Idősoththon kialakítása
Fejlesztési irány	1.Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.4.Közösségi és szociális fejlesztések
A Program célja	Idősoththon kialakítása, az ezzel kapcsolatos társadalmi igény kielégítése, a szociális szolgáltatások bővítése. A program megtervezése és integrálása a közösségi életbe, a város és a környező rurális települések közreműködése.
A Program tartalma	Kovászna megyében az idősoththonok kialakításával kapcsolatos társadalmi igény jelentős mértékű. Eltérően a szociális támogatásoktól, az idősoththon olyan szociális szolgáltatást kínál, amelyet a lakosság egésze elfogad és pozitívnak tart. A városnak van olyan ingatlan, amely erre a célra távlatilag alkalmas lehet. Fontos alapelv a program tervezői számára, hogy az idősoththon működését a város közösségi életének integráns részeként koncipiálják. Figyelembe véve Kovászna megyének ezt a térségét, a város környezetében lévő falvak jellemzőit, a célszerű megoldást az jelentheti, ha az idősoththont a város és környező rurális települések közösen alakítanánk ki.
A kivitelezés helye, koordonátora	Helyi önkormányzat, szakintézmény, civil szervezet
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	Partnerség kialakítása, egyeztetések az érintett szakterületek, szolgáltatások települési és térségi képviselőivel
A Program várható eredménye	Idősoththon struktúra megtervezése és kialakítása a térségben, pozitív lakossági elfogadottság, az életminőség javulása, új munkahelyek létrehozása
A Program fenntarthatósága,	Olyan idősoththon struktúrát megtervezése, amely a későbbiek során modulszerűen bővíthető, programok

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

folytatása	szervezése. Pl. Idősek Klubja
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázat
Kommunikáció-marketing	Közösségi média, fórumok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szolgáltatás és szervezés - Együttműködési formák működtetése
Megjegyzések	Időigényes, költségigényes beruházás, de fontos közösségi igényt kezel és intézményi hálózatot bővít

A Program neve	1.4.3.Tömegsport számára infrastruktúra kialakítása
Fejlesztési irány	1.Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.4.Közösségi és szociális fejlesztések
A Program célja	A város közösségi igényét és a turisztikai látogatottság mértékét figyelembe véve infrastruktúra kialakítása a tömegsport számára. A lakosság mozgósítása, az egészségmegőrzés támogatása, nyilvános programok szervezése.
A Program tartalma	Tömegsport jellegű infrastruktúra kialakítása a közösségépítés és a helymarketing érdekében. A program turisztikai látványosságot és egészségmegőrzési lehetőséget is jelent. Kovászna esetében tanácsos egyszerre foglalkozni a szervező-kezdeményszerző munkával és a nyilvános sportprogramok szervezésével. Nyilvános, a lakosság minél nagyobb részét mozgósító amatőr rendezvény többféle sportágban szervezhető. Ma a térségünkben ezek vagy hiányoznak, vagy beépülnek részprogramként a városnapokba, falunapokba. A kivitelezést illetően kezdeményszerző a város vezetése lehet, a szervezést és a kivitelezést pályázati formában civil szervezetre lehet bízni.
A kivitelezés helye, koordonátora	Helyi önkormányzat, szakintézmény, civil szervezet
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előzmunkálatok	Partnerség kialakítása, egyeztetések
A Program várható eredménye	A beruházás megvalósítása, a lakossági igények kielégítése, közösségépítés, lehetőségek egyéni és csoportos sportolásra, az életminőség javulása
A Program fenntarthatósága,	Az egyéb szolgáltatásnyújtásból, programszervezésből, értékesítési tevékenységből származó közvetlen bevételek

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

folytatása	
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázat
Kommunikáció-marketing	Közösségi média, fórumok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szolgáltatás és szervezés - Egészségmegőrző, preventív szolgáltatások fejlesztése
Megjegyzések	A településmenedzsment modernizálását elősegítő program, piaci értéket jelentő arculatformálás

A Program neve	1.4.4. Bevásárlóközpontok kialakításának támogatása
Fejlesztési irány	1. Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.4. Közösségi és szociális fejlesztések
A Program célja	Új bevásárlóközpontok létrehozásának kezdeményezése és/vagy támogatása, a lakossági igények kezelése, a fogyasztási szolgáltatások bővítése, munkahelyteremtés. Helyi gazdaságfejlesztési program kialakítása, amely a helyi vállalkozásokat is erősíti.
A Program tartalma	A város vezetésének kezdeményezésével és/vagy támogatásával a bevásárlóközpontok számának növelése, a fogyasztási szolgáltatások körének bővítése, munkahelyek teremtése. A program hátránya az, hogy piaci versenyt jelent a város kiskereskedelmi hálózata számára, csökkenhet a helyi vállalkozások bevétele, kisüzletek és munkahelyek megszűnéséhez vezethet. A bevásárlóközpontok számának növekedését rövidtávon nem lehet korlátozni. A helyi üzletek számára csak rövidtávon jelent megoldást a bevásárlóközpontok távoltartása. Ehelyett olyan helyi gazdaságfejlesztési programokra van szükség, amelyek más módon erősítik a helyi vállalkozásokat és üzleteket (lásd: 5.2. programok).
A kivitelezés helye, koordonátora	Helyi önkormányzat, szakintézmény, civil szervezet
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	Hatékony gazdaságfejlesztési koncepció kidolgozása
A Program várható eredménye	A beruházás megvalósítása, a lakossági igények kielégítése, új munkahelyek teremtése, gazdasági versenyképesség növekedése, bevételek a város számára
A Program fenntarthatósága,	A lakossági igény folyamatos növekedése a bevásárló központ típusú szolgáltatások iránt

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

folytatása	
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás
Kommunikáció-marketing	Közösségi média, fórumok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Szolgáltatás és szervezés - Befektetők vonzása, vállalkozásfejlesztés - A munkaerőpiaci gondok kezelése
Megjegyzések	A gazdasági folyamatok irányításának lehetősége, partnerségek kialakítása

A Program neve	1.4.5. Program szociálisan hátrányos csoportoknak
Fejlesztési irány	1. Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.4. Közösségi és szociális fejlesztések
A Program célja	A szociálisan hátrányos helyzetben levő személyek életkörülményeinek javítása praktikus segítséget, szociális védelmet nyújtó programok révén.
A Program tartalma	Programok kidolgozása és megvalósítása a szociálisan hátrányos helyzetben levő személyek életkörülményeinek javítása, aszociális védelem terén. Társadalmi beilleszkedési programok indulása. A programok és a tevékenységek a tanácsadásra, egyéni/családi képesség fejlesztésre kell fókuszáljanak. A program megvalósításához szociális munkás szakemberekre, tanácsadásra van szükség.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri hivatal, szakmai intézmények, civil szervezetek.
A megvalósítás időtartama	- Középtávú fejlesztési program - Időtartam: 2-3év
Előmunkálatok	Szakpolitikai koncepció kidolgozása
A Program várható eredménye	A társadalmi kirekesztődés és peremre sodródás mérséklődése, a társadalmi inklúzió növekedése, a társadalmi igényeknek való megfelelés növekedése, a foglalkoztatottság erősödése.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A hasonló programok és szolgáltatások iránti igény tartós működése.
Anyagi keret, forrásbevonás	POR 2014-2020 9. tengely A hátrányos helyzetű városi társadalmi rétegek támogatása. 9.1. A közösségi felelősségvállaláson alapuló helyi fejlesztés támogatása, a veszélyeztetett társadalmi csoportok méretének csökkentése, az elszegényedés és a

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	társadalmi kirekesztődés kockázatának csökkentése
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	Szolgáltatási programok. Humán erőforrás fejlesztés, képzés. Munkaerő piaci programok.
Megjegyzések	A társadalmi igényeket és elvárásokat beazonosító elemzésre van szükség

1.5. A közbiztonság növelését elősegítő programok

A Program neve	1.5.1. Vészhelyzet esetén intervenciós rendszer javítását célzó program
Fejlesztési irány	1. Infrastruktúra, életminőség
Fejlesztési terület	1.5. A közbiztonság növelését elősegítő programok
A Program célja	A helyi lakosság, a turisták, az alkalmi vendégek biztonságát erősítő feltételek megteremtése, a veszélyhelyzetek kezelését támogató programok és szervezeti keretek erősítése.
A Program tartalma	A tűzoltó és mentőszolgálati alapegységek létrehozása. Egy SMURD mentőközpont létrehozása kiemelt prioritás, mert ezek a szolgáltatások életet menthetnek.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri hivatal, szakintézmény, civil szervezet.
A megvalósítás időtartama	Középtávú fejlesztési program Időtartam: 2-3 év
Előmunkálatok	A kockázati tényezők újraértékelése (sürgősségi állapotok, természeti katasztrófák).
A Program várható eredménye	A sürgősségi helyzetek minél nagyobb részének megelőzése, a beavatkozási időtartam csökkenése, a beavatkozások hatékonyságának növekedése. Megelőző akciók és programok kidolgozása.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A megfelelő jogszabályi keretekbe való illeszkedés, a lakosság és a turisták biztonságával kapcsolatos elvárások erősödése.
Anyagi keret, forrásbevonás	Külső és helyi támogatási programok.
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok.
Szinergia:	Szolgáltatás jellegű programok.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	Humán erőforrás fejlesztés, képzési programok. Egészségügyi ellátási programok.
Megjegyzések	A program csak a külső és belső erőforrások kombinációjával lesz kivitelezhető.

2.1.A turizmust újrapozícionáló fejlesztési programok

A Program neve	2.1.1. Turisztikai élményközpont kialakítása a város központjában
Fejlesztési irány	2.Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.1.A turizmust újrapozícionáló fejlesztési programok
A Program célja	Komplex, egyedi, innovatív élményközpont kialakítása a város központi terében, amely szórakoztatási és oktatási szempontból is élményt nyújt a látogatók számára. A természeti értékek, gyógytényezők, a város jellegzetességeinek helyi hasznosítása. A város kereskedelmi, turisztikai, kulturális funkcióinak bővítése. Első lépésben az élményközpont koncepcióját és szakmai tervét kell kialakítani.
A Program tartalma	Szakértők bevonásával olyan kisméretű, komplex élményközpont kialakítása, amely természeti értékekre (borvíz, erdő, Pokolsár), gyógytényezőkre (mofetta kultúra), várostörténetre, vagy ezek kombinációjára alapoz. A tartalom bemutatása minden esetben egyedi, innovatív és élményszerű, amely több csatornán, többféle módon szól és hat a látogatók érzékszerveire (olvasható és hangzó szöveg több nyelven, statikus és dinamikus látvány, tárgyak és makettek, fényhatások, kisfilmek stb.), és gyerekek számára is követhető. A bejárasi idő maximum 30 perc, a belépés díja alacsony. Az élményközpont vásárlási és fotózási lehetőséget is kínál.
A kivitelezés	Polgármesteri Hivatal, szakintézmény vagy szakértői

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

helye, koordonátora	csoport adott megbízás alapján
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2 év
Előmunkálatok	Helyi jellegzetességek, természeti értékek, gyógytényezők felmérése a szakemberek bevonása előtt, egyeztetés az érintett helyi aktorokkal.
A Program várható eredménye	Elkészül és hasznosul a helyi értékekre alapozó turisztikai élményközpont, bővülnek a kereskedelmi, turisztikai és kulturális funkciók. Nő a város gazdasági vonzereje, amely növeli a helyi lakosok komfortérzetét és életminőségét.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A kialakított élményközpont innovatív ötletek, programok megvalósítására alkalmas, amely újabb forrásbevonási lehetőségeket jelent a város számára. A turizmusban érdekelt szervezetek, vállalkozások közreműködésével célcsoport-specifikus programokat lehet beindítani.
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás vagy pályázható program
Kommunikáció- marketing javaslatok	Szükséges a közösségi kommunikáció a program tartalmáról, valamint a turizmus piacán való megjelenés kiadványok és rendezvények segítségével.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szolgáltatás és szervezés - A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása - Társadalomtörténeti-kulturális értékek hasznosítása - A város egyediségének kialakításával kapcsolatos programok
Megjegyzések	Egyedi és innovatív program, amely nem csak a város, hanem a térség vonzerejét is növeli.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program neve	2.1.2. A turisztikai szálláshelyek típusainak diverzifikációja
Fejlesztési irány	2.Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.1.A turizmust újrapozicionáló fejlesztési programok
A Program célja	A turisztikai szálláshelyek típusainak, szolgáltatási kínálatának és minőségi besorolásának diverzifikációja a vendégfogadás céljai, illetve célcsoportok szerint. Fejlesztési egyeztetések a magasabb besorolású szálláshelyek számának növelése, a célcsoport igényeinek felmérése érdekében. Egyedi arculatot biztosító fejlesztések a kínálat szélesítése és a színvonal növelése érdekében. A beruházás összekapcsolása új turisztikai programok megtervezésével, kialakításával.
A Program tartalma	Az önkormányzat, az érintett vállalkozók és külső szakértők bevonásával olyan beruházásokat tervez és valósít meg, amelyek a város sokféle turisztikai kínálatára alapozva lehetővé teszik, hogy a szálláshelyek típusa, szolgáltatási kínálata és minőségi besorolása többféle legyen. Meglévő és új szálláshelyek fejlesztése, amelyek összekapcsolódnak egyéb, a szabadidő eltöltését elősegítő kínálattal. A gyógyítási céllal történő vendégfogadás alacsonyabb besorolású szálláshelyet igényel. Emellett szükség van olyan szálláshelyekre, amelyek kisgyerekes családokat is tudnak fogadni (játsszóhelyekkel,

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	gyerekfelügyelet biztosításával), illetve kemping típusú szálláshelyekre a fiatalok vagy a rendezvényeket látogatók számára. Tovább kell bővíteni a magasabb besorolású szálláshelyek számát. Ennek a programnak a kivitelezése fejlesztési egyeztetéseket igényel, mert a magasabb besorolású szálláshelyet igénylő turistáknak vagy a sajátos típusú szálláshelyet igénylő turistáknak a szálláshelyen kívüli programigénye más jellegű. Ezért a szálláshelyek diverzifikálása nem csupán beruházás kérdése, hanem össze kell kapcsolni az új turisztikai programok megtervezésével, kialakításával.
A kivitelezés helye, koordinátora	Vállalkozás, szakintézmény vagy szakértői csoport adott megbízás alapján
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 3 év
Előmunkálatok	Egyeztetés érintett vállalkozókkal, a meglévő erőforrások és szálláshelyek felmérése.
A Program várható eredménye	A kínálat szélesedése, a turisztikai vonzerő növekedése, a helyi bevételek növekedése, a gazdaság élénkülése, a vállalkozások fenntarthatóságának biztosítása, új munkahelyek teremtése.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A bevételek növekedése, a tőke felhalmozódása biztosítja a program fenntarthatóságát, amely további fejlesztéseket tesz lehetővé.
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás és pályázati programok
Kommunikáció-marketing javaslatok	Kiemelt fontosságú ezen a területen a közösségek, érdekeltek tájékoztatása, a projektek és a szereplők összekapcsolása a helyi sajtó, illetve fórumok révén. Tanácsos egy olyan honlap létrehozása, amely típus, minőség, és célcsoport szerint megjeleníti a turisztikai szálláshelyek kínálatát.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szolgáltatás és szervezés - A város egyediségének kialakításával kapcsolatos programok - Befektetők vonzása, vállalkozásfejlesztés - Helyi gazdaságfejlesztési program
Megjegyzések	A turisztikai vonzerőt növelő egyedi program, amely fenntartható fejlesztéseket eredményez a vállalkozói és

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	civil szférában egyaránt.
--	---------------------------

A Program neve	2.1.3. Turisztikai útvonalak tervezésének és kialakításának programja a városban
Fejlesztési irány	2.Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.1.A turizmust újrapozicionáló fejlesztési programok
A Program célja	Helyi természeti, kulturális és történelmi sajátosságokhoz kapcsolódó stációkból álló gyalogos útvonal kialakítása a városon belül, illetve a város környezetében. A városon belül található gyalogos útvonal városképhez történő igazítása. A kialakítás egyenként, sorozatban történik a kreatív ötletek előtérbe kerülése érdekében.
A Program tartalma	Meglévő modell alapján, illetve designer szakember közreműködésével olyan gyalogos útvonalak kialakítása, amelyek hozzájárulnak az élményszerű turizmus kiépítéséhez. Az útvonalakhoz tájékoztató anyag, részletes tartalmi leírás, illetve igény szerint vezető is kapcsolódik, ugyanis a sétautak kialakítása és passzív kínálata már nem elegendő. Minden útvonal a város terében egyedi, követhető jelzésekkel van kijelölve. Az útvonal megállási pontokat (stációkat) tartalmaz. Ilyen stáció lehet: látvány, műemlék, természeti érték, jelkép, gasztronómiai kínálat, cselekvési lehetőség, fotózási/videózási kínálat, stb.). Javasolható a Ceaușescu villa integrálása is a látogatási programokba. Az útvonalak térbeli vizuális megjelenítése a városkép kiemelten fontos része, ezért designer közreműködését igényli. Javaslatunkhoz MODELL-t csatolunk. A város környezetében csoportos természetjáró útvonalakat célszerű tervezni és kialakítani, helyi vezetővel. Hasznos és

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	innovatív tematikai megoldások: például Gyógynövény ismereti útvonal, Erdőkultúra útvonal. A turisztikai útvonalakat célszerű egyenként, sorozatban kialakítani, pályázati formában, hogy minél több kreatív ötlet kerüljön előtérbe.
A kivitelezés helye, koordonátora	Designer szakember, cég, és/vagy szakintézmény
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2 év
Előmunkálatok	Gyalogos útvonal modellek elkészítése és tanulmányozása, a helyi igények felmérése, egyeztetés szakemberekkel, helyi aktorokkal
A Program várható eredménye	Elkészülnek a gyalogos útvonalak a városon belül, illetve a város környezetében. Az elkészült gyalogos útvonalak hozzájárulnak az élményszerű turizmus kialakításához, ezáltal bővülnek a kereskedelmi, turisztikai és kulturális funkciók. Nő a város gazdasági vonzereje, amely növeli a helyi lakosok komfortérzetét és életminőségét.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A gyalogos útvonalak kialakításához komplex programsorozatok, idegenvezetői funkciók kapcsolódnak, amelyek újabb forrásbevonási lehetőségeket jelentenek a város számára. A turizmusban érdekelt szervezetek, vállalkozások közreműködésével célcsoport-specifikus programokat lehet beindítani, amelyekre pályázni is lehet. A kialakítás sorozatossága biztosítja a kreatív ötletek, és a helyi érdekeltségű szakemberek fokozatos bekapcsolódását.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázatok
Kommunikáció-marketing javaslatok	Szükséges a közösségi kommunikáció a program tartalmáról, valamint a turizmus piacán való megjelenés kiadványok és rendezvények segítségével. A turizmusban érdekelt szervezetekkel, vállalkozásokkal, helyi szereplőkkel tanácsos a fórumokon keresztül történő egyeztetés.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szolgáltatás és szervezés - A településkép fejlesztését szolgáló programok - A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása - Társadalomtörténeti-kulturális értékek hasznosítása - A város egyediségének kialakításával kapcsolatos

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	programok
Megjegyzések	A program egyediségét a helyi értékekhez való kapcsolódás, illetve a tájékoztató anyagok, tartalmi leírások biztosítják. Fontos a helyi igények felmérése, a helyi közösség bevonása, hogy ne csak látogatók számára legyen élményszerű a program.

A Program neve	2.1.4. Turisztikai útvonalak tervezése és kialakítása a térség településeire
Fejlesztési irány	2.Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.1.A turizmust újrapozicionáló fejlesztési programok
A Program célja	Élményszerű, helyi sajátosságokhoz kapcsolódó gyalogos útvonalak kialakítása a városon kívüli rurális településeken. Többszintű együttműködés a stációsorozatok programjainak kidolgozásában.
A Program tartalma	A szervező és a fogadó fél együttműködése az élményprogram tartalmi kínálatának kidolgozásában. A stációk sorozatában, az egyes stációk legyenek különbözőek, és egy stáció legyen kiemelten élményszerű. A környező rurális településeken agrárgazdasági, gasztronómiai, természeti-környezeti, kulturális-műemlék jellegű és kézműves jellegű stációkat lehet kialakítani. Vidéki programok esetében fontos a fogadókörnyék személyes aspektusa. Nem rurális programok esetében fontos a programok időegységeinek pontos tartalmi megtervezése és a tájékoztatást végző szakember biztosítása.
A kivitelezés helye, koordonátora	Települések önkormányzatai, szakember, szakintézmény.
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2 év
Előmunkálatok	Helyi igények felmérése, egyeztetés szakemberekkel, fogadókörnyékkel
A Program várható eredménye	Elkészülnek a gyalogos útvonalak a város környéki településeken, kiépül a települések közötti

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	kapcsolathálózat, bővül az idegenforgalmi kínálat.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A program tartalmi kínálatának bővítése, a helyi közösség bevonása, helyi kulturális programokkal való összekapcsolás, pályázatok.
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás és pályázatok
Kommunikáció-marketing	Kiadványok, fórumok, honlap, közösségi média
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szolgáltatás és szervezés - A településkép fejlesztését szolgáló programok - Együttműködési formák működtetése
Megjegyzések	Együttműködést serkentő, turisztikai kínálatot szélesítő, innovatív program.

A Program neve	2.1.5. Turisztikai funkcióval is ellátott kultuszhely kialakítása Csomakőrösön
Fejlesztési irány	2.Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.1.A turizmust újrapozicionáló fejlesztési programok
A Program célja	A helyi adottságokból kiindulva, innovatív koncepció segítségével Csomakőrös kultuszhelyé való alakítása. Beilleszkedés a nemzeti emlékhelyek kialakításának programjába. Első lépésben a kultuszhelyé való alakításhoz szükséges szakmai kompetenciát kell kialakítani.
A Program tartalma	Csomakőrös helyi adottságainak, passzív kínálatának aktivizálása: kiemelkedő és értékelt szellemi hagyomány, széleskörű szakmai ismertség, 2 emlékház és tárgykészlet, szimbolikus pontok, szakmai és szimbolikus rendezvények, szakmai kiadványsorozat, rurális környezet, millenniumi fa, a templom épülete stb. Az innovatív koncepció kialakításához első lépésben tervet kell készíteni, forráslehetőségeket kell keresni. Hátrányt jelent a program innovatív jellege, a helyi elfogadottság biztosítása, valamint a költségigényes beruházás (infrastruktúra bővítés, digitális tartalmak előállítása stb.)
A kivitelezés helye, koordonátora	Vállalkozók, Polgármesteri Hivatal, szakintézmény vagy szakértői csoport adott megbízás alapján
A megvalósítás időtartama	- Hosszú távú megvalósítás - Időtartama: 3-4 év
Előmunkálatok	Terv készítése a koncepció kialakításához, helyi sajátosságok pontos felmérése és dokumentálása

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program várható eredménye	Csomakörös kultuszhelyé való alakítása, forráslehetőségek bővítése
A Program fenntarthatósága, folytatása	A helyi közösség beépítése a programba, bekapcsolódás a nemzeti emlékhelyek kialakításának programjába, pályázatok
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás és pályázatok
Kommunikáció-marketing	Kiadványok, szórólapok, fórumok, honlap, közösségi média
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Kiemelt infrastrukturális programok - Társadalomtörténeti-kulturális értékek hasznosítása - Helyi kommunikáció
Megjegyzések	A passzív kínálat felmérése, fórumok szervezése felkelheti a közösség érdeklődését a program iránt.

A Program neve	2.1.6. Tájéfutásra és helyi biciklizésre alkalmas útvonalak kialakítása
Fejlesztési irány	2.Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.1.A turizmust újrapozicionáló fejlesztési programok
A Program célja	Többféle funkcióval és célcsoporttal rendelkező sportolási program kialakítása a város környezetében. A tájfutás és a hegyi biciklizés feltételeinek kialakítása.
A Program tartalma	A város környezetéhez igazodó sportolási programok kialakítása, amelyek a város lakosságának, a turistáknak és az egyedi események résztvevőinek egyaránt megfelelnek. Ezek fontos jellemzője az, hogy nem károsítják a környezetet, miközben maguk a programok természeti környezetben zajlanak. Fontos a hegyi biciklizés feltételeinek kialakítása. A program a tájfutás és a biciklizés kapcsán egyszerű feltételek mellett is megalapozható (verseny iskolások, fiatalok számára, városi amatőr verseny, vagy karitatív célú program szervezése stb.)
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri Hivatal, sportegyesületek, szakértői csoport
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: 2 év
Előmunkálatok	Terv készítése, egyeztetések szakemberekkel
A Program várható eredménye	Többféle funkciójú program működtetése: kikapcsolódás, verseny, településmarketing erősítése, a vonzerő növelése, anyagi bevételek, a helyi sporttevékenység ösztönzése, helyi szolgáltatások körének bővítése stb.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program fenntarthatósága, folytatása	Programok szervezése révén.
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás és pályázatok
Kommunikáció-marketing	Kiadványok, szórólapok, fórumok, honlap, közösségi média
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Községi és szociális fejlesztések - Szolgáltatás és szervezés
Megjegyzések	A program népszerű a fiatalok körében lehet igazán népszerű, hozzájárul az ifjúság aktivitásának serkentéséhez.

A Program neve	2.1.7. Kezdeményező lépések a nyugdíjpénztár által támogatott jegyek elosztását szabályozó törvény módosítására
Fejlesztési irány	2. Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.1. A turizmust újrapirozonáló fejlesztési programok
A Program célja	A program célja a nyugdíjas jegyek elosztását szabályozó törvény módosítása.
A Program tartalma	A program keretén belül helyi érdekeket figyelembe vevő lobbis tevékenység indul a helyi turisztikai és politikai szereplők közreműködésével, abból a célból, hogy nyugdíjas jegyek elosztását szabályozó törvény jobban támogassa a helyi érdekeket.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri hivatal, helyi turisztikai szereplők, helyi közéleti szereplők, térségi szakértők.
A megvalósítás időtartama	Rövid távú fejlesztési program Időtartam: 2 év
Előmunkálatok	A program megvalósításának első szakaszában megállapodást kell kössenek az érdekelt helyi szereplők.
A Program várható eredménye	A vonatkozó jogszabályi keretek megváltozása, a helyi érdekek magasabb fokú érvényesülése.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A program kivitelezésének fontos feltétele az, hogy regionális és országos szereplők is támogassák a kezdeményezést.
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját erőforrások.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Kommunikáció-marketing javaslatok	A programot támogató marketingkommunikáció fogja össze az érdekelt helyi és térségi aktorokat.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	Turisztikai fejlesztési programok.
Megjegyzések	

2.2. Szolgáltatás és szervezés

A Program neve	2.2.1. A szórakozóhelyek bővítésének programja
Fejlesztési irány	2.Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.2. Szolgáltatás és szervezés
A Program célja	A város vonzerejének növelése érdekében egyedi szórakozóhelyek kialakítása, a meglévő kínálat bővítése, a városkép formálása. Helyi támogatási program a gazdasági szereplők ösztönzésére. A szórakozóhelyek kínálatának bővítése. Specifikus ajánlatok kialakítása.
A Program tartalma	Gazdasági szereplők ösztönzésével egyedi szórakozóhelyek kialakítása, amelyeknek önmagukban is nevük és vonzerejük van. Az ilyen jellegű igény a város lakossága részéről és a turisták részéről is nagyon jelentős. A szórakozóhelyek külső arculata, illetve a teraszok létesítése fontos városkép alakító tényező. Fontos a helyi támogatási program létrehozása. Hasznos megoldás nyilvános térben a zenekarok programja, a multifunkcionális kávézók kialakítása, amelyek a vendéglátás mellett kulturális vagy egyéb programokat is kínálnak.
A kivitelezés helye, koordonátora	Helyi önkormányzat, gazdasági szereplők, szakintézmény
A megvalósítás időtartama	- Rövidtávú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előmunkálatok	Helyi támogatási program megtervezése, egyeztetés gazdasági szereplőkkel
A Program várható	Elkészülnek az egyedi szórakozóhelyek, javul a városkép,

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

eredménye	nő a város gazdasági vonzereje, a szórakozóhelyek bevétele
A Program fenntarthatósága, folytatása	A kínálat folyamatos bővítése, a vendéglátás egyéb funkciókkal való kiegészítése, pályázati források
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás és pályázatok
Kommunikáció-marketing	Szórólapok, honlap, közösségi média
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Szolgáltatás és szervezés - A településkép fejlesztését szolgáló programok - Helyi kisvállalkozások fejlesztése
Megjegyzések	A program hozzájárul a turisták ellátási rendszerének javulásához

A Program neve	2.2.2. Egységes stílusú nyilvános turisztikai tájékoztató rendszer kialakítása a városban és a városon kívüli turisztikai útvonalak mentén
Fejlesztési irány	2.Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.2. Szolgáltatás és szervezés
A Program célja	Turisztikai tájékoztató rendszer kialakítása egységes design alapján a városközpontban és a turisztikai szempontból fontos helyeken. A turisztikai tájékoztató pontok összekapcsolása a Digitális térképpel . Egységes forma megtervezése, amely a város turisztikai kínálatának szellemiségét tükrözi.
A Program tartalma	Egységes tájékoztató rendszer kialakítása megtervezett táblák kihelyezésével: klasszikus tájékoztató felületek, részben vagy egészében digitális tájékoztatók. Fontos a látvány és a szöveges tájékoztatás összekapcsolása. Távolabbi, rongálásnak kitett helyeken célszerű a hagyományos tájékoztató táblák alkalmazása. A formatervezés a város turisztikai kínálatának szellemiségét tükrözi. A turisztikai tájékoztató pontokat össze kell kapcsolni a Digitális térképpel (GPS koordinátával való ellátás) . Javasolt a program modulszerű, lépésekben történő kivitelezése, a program hasznosságának tesztelése.
A kivitelezés helye, koordonátora	szakintézmény vagy szakértői csoport adott megbízás alapján
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 1-2 év
Előmunkálatok	Terv készítése
A Program várható	A tájékoztató rendszer kialakítása, a turisztikai vonzerő

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

eredménye	növekedése
A Program fenntarthatósága, folytatása	A Program többféle szinten, többféle komplexitási fokkal történő megvalósítása, a turisztikai kínálat tükrözése
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázatok, szponzorok
Kommunikáció-marketing	Fórumok, honlap, közösségi média
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- A településkép fejlesztését szolgáló programok - A turizmust újrapirozicionáló fejlesztési programok
Megjegyzések	A program önmagában nem lehet sikeres, fontos a szolgáltatások rendszerbe való szervezése

A Program neve	2.2.3. Digitális térképkészítési program
Fejlesztési irány	2.Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.2. Szolgáltatás és szervezés
A Program célja	Előzetes tájékozódásra alkalmas digitális térkép kialakítása, amely megjeleníti a turisták számára potenciálisan fontos pontokat a város terében. Távlatokban való gondolkodás, a rendszer önfenntarthatóságának megtervezése.
A Program tartalma	Kiemelt fontosságú turisztikai desztináció esetében szükséges olyan egyszerű és praktikus digitális tájékoztató platform kialakítása, amely a korszerű internet alapú szolgáltatásokra alapoz, megbízható és közösségi érdeket szolgál. Ennek hasznos formája a digitális térkép. A rendszer egyszerre támogatja az előzetes információszerzést és a gyalogos vagy autós közlekedési tájékozódást. Ez a program közérdekű beruházással indulhat, de fontos hangsúlyozni, hogy működése önfenntartóvá, illetve jövedelmezővé is tehető.
A kivitelezés helye, koordonátora	szakintézmény vagy szakértői csoport adott megbízás alapján
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	Igények felmérése, egyeztetés szakemberekkel
A Program várható eredménye	Digitális térkép kialakítása, a turisták tájékozódásának megkönnyítése, a turisztikai vonzerő növelése, hosszútávon bevételforrás generálása
A Program fenntarthatósága,	Tekintettel az okostelefonok gyors terjedésére, távlatilag, a rendszer fejlesztéseként kialakítható a város turisztikai

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

folytatása	pontjainak és szolgáltatásainak teljes spektrumát integráló komplex és egyedi mobil applikáció
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázatok, szponzorok
Kommunikáció-marketing javaslatok	Fórumok, honlap, közösségi média
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- A turizmust újrapozicionáló fejlesztési programok - A nemzetközi turizmusra való felkészülés programja
Megjegyzések	Egyedi, korszerű program a térségben

A Program neve	2.2.4. Együttműködés kialakítása a turisztikai képzésben szakosodott felsőoktatási intézménnyel
Fejlesztési irány	2.Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.2. Szolgáltatás és szervezés
A Program célja	A turizmus ágazatához kapcsolódó kompetenciák fejlesztése, versenyképessége érdekében az ezen a területen tevékenykedő felsőoktatási intézménnyel való rendszeres együttműködés kialakítása. A szakmai kompetenciák fejlesztése, a város adottságainak, turisztikai jellegű működésének szakmai és képzési terepként való kihasználása. Forrásbevonási lehetőségek biztosítása.
A Program tartalma	A Stratégiában megfogalmazott jövőkép, valamint a javasolt fejlesztési területek és programok azt igénylik, hogy a turizmushoz közvetlenül és közvetett módon kapcsolódó szakmai kompetenciák magas színvonalúak, versenyképesek és rugalmasak legyenek. A területen tevékenykedő felsőoktatási intézménnyel való rendszeres együttműködés biztosítani tudja a szakmai kompetenciák fejlesztését, ugyanakkor maga az egyetem is érdekelt lehet abban, hogy szakmai és képzési terepként kihasználja egy ilyen város adottságait, turisztikai jellegű működését. A szakmai kapcsolatnak fontos marketing értéke van és forrásbevonási lehetőséget is biztosít.
A kivitelezés helye, koordinátora	Helyi önkormányzat, felsőoktatási intézmény
A megvalósítás	- Rövid távú megvalósítás

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

időtartama	- Időtartama: folyamatos
Előmunkálatok	Együtműködési lehetőségek felmérése
A Program várható eredménye	Hosszútávú együttműködés kialakítása, szakmai kompetenciák fejlesztése, a versenyképesség növelése
A Program fenntarthatósága, folytatása	Képzések, szakmai programok szervezése, forrásbevonási lehetőségek kihasználása
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázatok, helyi támogatási programok
Kommunikáció-marketing javaslatok	Fórumok, közösségi média
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- A turizmust újrapozicionáló fejlesztési programok - A nemzetközi turizmusra való felkészülés programja - Szervezés és menedzsment szerep - Együtműködési formák működtetése
Megjegyzések	Kevés anyagi befektetést igénylő program, a kapcsolati tőke anyagi tőkévé való formálásának lehetősége

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

2.3. A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása

A Program neve	2.3.1.Köztéri programok rendszeres szervezése a Központi parkban
Fejlesztési irány	2.Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.3. A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása
A Program célja	Köztéri programok rendszeres szervezése a Központi parkban, az élményszerűség biztosítása, a helyi közösség fejlesztése, a fiatalok kezdeményezéseinek bemutatása, programkínálat a gyógykezelésben résztvevő vendégek és alkalmi turisták számára, településmarketing.
A Program tartalma	Az élményszerűség biztosításának egyik fontos lehetősége a félórás vagy egyórás látványos, szórakoztató programok szervezése. A rendszeres programok tartalma lehet: többféle stílusú zene, vásári komédia, pantomim, kézműves program, utcaszínház, torna stb., ezek időszakosan ismétlődhetnek is. A programok szervezését pályázati támogatás formájában rá lehet bízni helyi civil szervezetre, ifjúsági egyesületre. A programokról a közösségi médiában hírt lehet adni, amelynek fontos szerepe lehet a településmarketingben.
A kivitelezés helye, koordonátora	Helyi önkormányzat, helyi civil szervezet, ifjúsági egyesület
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előzmunkálatok	Pályázati források keresése, együttműködés kialakítása civil szervezetekkel
A Program várható eredménye	Rendszeresen működő programok szervezése, a helyi közösség fejlesztése, a fiatalok kezdeményezéseinek

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	bemutatása, a turisztikai kínálat bővülése
A Program fenntarthatósága, folytatása	Pályázati pénzek, állandó együttműködés, közösségi támogatottság révén
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázatok
Kommunikáció-marketing	Fórumok, közösségi média, rendezvények, szórólap, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szervezés és menedzsment szerep - Együttműködési formák működtetése - Helyi kommunikáció - Közösségfejlesztés
Megjegyzések	Fontos a közösség programigényének kielégítése a helyben maradás érdekében

A Program neve	2.3.2.Nyilvános képzőművészeti tárlat
Fejlesztési irány	2.Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.3. A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása
A Program célja	Beruházás nyilvános és állandó jelleggel működő képzőművészeti tárlat szervezésére Kovásznán. Együttműködés képzőművészeti csoporttal, civil szervezetekkel.
A Program tartalma	Együttműködés és egyszeri beruházás révén képzőművészeti tárlat kialakítása. Kovászna számára kivételes lehetőség, hogy folyamatosan jelentős számú vendég tartózkodik a városban, a kiállítás látogató közönsége folyamatosan biztosítva van. A nyilvános kiállítást nem csupán egy-egy kiemelt alkalomra lehet megszervezni, hanem állandó jelleggel. A beruházást a kiállító pannók elkészítése jelenti, ami egyszeri, a város által föl vállalható mértékű befektetés. Olyan program indítása célszerű, amely a nyári időszakban, kéthetes periódusokban, sorozatban lehetőséget kínál tematikus vagy egyéni kiállítások szervezésére.
A kivitelezés helye, koordinátora	Helyi önkormányzat, helyi civil szervezet, képzőművészeti csoport
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: időszaki
Előmunkálatok	Partnerek keresése és bevonása, egyeztetések
A Program várható eredménye	Nyilvános képzőművészeti tárlat szervezése, spontán kommunikáció kialakulása, a turisztikai vonzerő növelése

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program fenntarthatósága, folytatása	Pályázati pénzek, állandó együttműködés (képzőművészeti csoportok, civil szervezetek), közösségi támogatottság, belépési díjak megszabása, spontán kommunikáció révén
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázatok, szponzorok
Kommunikáció-marketing	Fórumok, közösségi média, rendezvények, szórólap, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szervezés és menedzsment szerep - Együttműködési formák működtetése - Helyi kommunikáció - Közösségfejlesztés
Megjegyzések	Egyedi, innovatív, a város kulturális szerepét megerősítő program

A Program neve	2.3.3.A környező települések amatőr együtteseinek nyilvános szereplése
Fejlesztési irány	2.Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.3. A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása
A Program célja	A turisztikai programlehetőségek bővítése a megye, vagy a közvetlen környék amatőr együtteseinek nyilvános térben való szerepeltetésével. Együttműködés kialakítása a Megyei Kulturális Központtal, helyi civil szervezettel.
A Program tartalma	A környező települések amatőr kulturális együtteseinek nyilvános térben való szerepeltetése. A műsor legfeljebb egy óráig lehet, és nyilvános térben kell megszervezni, lehetőleg a városközponti részén. Színpad nem szükséges, csak egyszerű, alacsony emelvény, amelyet a nyári idény végén el lehet bontani. Fontos az, hogy az ilyen rendezvények azonos napokon, azonos időpontban kerüljenek megszervezésre. Így a szervezéssel, a közönség toborzásával csak az első rendezvények esetében kell foglalkozni, utána kialakul a spontán érdeklődés. Szükség van helyi szervező vagy a szervezésben szerepet vállaló civil szervezet együttműködésére.
A kivitelezés helye, koordinátora	Helyi önkormányzat, Megyei Kulturális Központ, helyi civil szervezet
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előzmunkálatok	Együttműködő partnerek keresése
A Program várható eredménye	A program rendszeres megvalósulása, együttműködési hálózat kiépítése, minimális beruházás mellett azonnali és

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	hosszabb távú marketing érték biztosítása
A Program fenntarthatósága, folytatása	A spontán érdeklődés, a program alacsony költségvetése: szállítás és egyszeri ellátás
Anyagi keret, forrásbevonás	A Megyei Tanács támogatása a megye kulturális értékeinek promováásával kapcsolatos programjaira
Kommunikáció-marketing	Fórumok, közösségi média
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szervezés és menedzsment szerep - Együttműködési formák működtetése - Helyi hagyományok támogatási programja
Megjegyzések	Egyedi, innovatív, a város kulturális szerepét és vonzerejét megerősítő program

A Program neve	2.3.4.A Sikló ipartörténeti rehabilitációs programja
Fejlesztési irány	2.Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.3. A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása
A Program célja	Ipartörténeti-turisztikai rehabilitációs program megvalósítása a Sikló tényleges felújítási programjának kivitelezése és a forrásbevonás érdekében.
A Program tartalma	Az ipartörténeti-turisztikai rehabilitációs program megelőzi a tényleges felújítási programot (lásd: 1.1.4.), amely nagyon időigényes, költségigényes beruházás. A program megteremti az alapot a tényleges felújítás kivitelezéséhez, a forrásbevonáshoz. Első lépésben szükséges a Siklóval kapcsolatos minél több társadalomtörténeti, ipartörténeti és szakmai dokumentáció összegyűjtése, feldolgozása. A tényleges konzerváláshoz szakmai előtanulmány szükséges. Ennek tartalma: szakmai terv, kapcsolható turisztikai programok és marketing feladatok számbavétele, igénybe vehető források azonosítása.
A kivitelezés helye, koordonátora	Helyi önkormányzat, szakintézmény és/vagy szakmai csoport
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	Együttműködő partnerek keresése
A Program várható eredménye	A Sikló ipartörténeti rehabilitációja, a turisztikai érdeklődés felkeltése az ipartörténeti emlék bemutatása, illetve újbóli működésbe hozása iránt, a turisztikai vonzerő növekedése.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program fenntarthatósága, folytatása	A program fenntarthatóságát az ipari értékek iránt felerősödő turisztikai érdeklődés, valamint a Sikló lakossági tudásban betöltött fontos szerepe biztosítja
Anyagi keret, forrásbevonás	Helyi és EU-s támogatási program
Kommunikáció-marketing javaslatok	A társadalomtörténeti, ipartörténeti és szakmai dokumentáció közzététele kiadvány, vizuális anyag, digitális platform, interaktív kiállítás formájában
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez.	- Helyi hagyományok támogatási programja - Kiemelt infrastrukturális programok - Társadalomtörténeti-kulturális értékek hasznosítása
Megjegyzések	A Sikló fontos identitásképző elem a közösségben.

A Program neve	2.3.5. A Tündér Ilona vár rehabilitációja
Fejlesztési irány	2. Turizmus, környezet, rekreáció
Fejlesztési terület	2.3. A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása
A Program célja	A program célja a Tündér Ilona vár felújítása és korszerűsítése, valamint bevezetése a turisztikai körforgásba, növelve a kulturális és turisztikai fontosságát.
A Program tartalma	A Tündér Ilona vár – a belső erdélyi (Munții Orăștiei) hasonló várak mellett – legnagyobb és a legjobban megőrzött dák várak közé tartozik és közel 2000 évvel ezelőtt épült. Fontos vonzerőt jelent a turisták számára, ezért a következő javítási munkálatok elvégzésére van szükség: restaurálás, megőrzés és egyéb létesítmények. A hatékony rehabilitációhoz előzetes szakmai tanulmányra van szükség. Ennek tartalma: szakmai terv, a kapcsolódó turisztikai programok és a marketing tevékenységek felsorolása, a lehetséges erőforrások számbavétele. A program kivitelezésére EU források bevonására van szükség.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri hivatal, szakértői csoport vagy szakintézmény.
A megvalósítás időtartama	Középtávú fejlesztési program Időtartam 2-3- év
Előmunkálatok	Szakmai partnerek megtalálása
A Program várható eredménye	A vár értékeinek feltárása, rehabilitálása és fejlesztéspolitikai hasznosítása, a város iránti turisztikai

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	érdeklődés növekedése, a vonzerő növekedése, pozitív gazdasági hatások.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A turisztikai érdeklődés kialakítása, valamint a lakossági elfogadottság erősítése
Anyagi keret, forrásbevonás	POR 2014-2020 5. tengely – A kulturális örökség megőrzése, védelme és hasznosítása 5.1 A természeti örökség megőrzése, védelme, fejlesztése és hasznosítása a helyi, állami és egyéb törvényes költségvetésből.
Kommunikáció-marketing javaslatok	Kiadványok, vizuális anyagok, a témához kapcsolódó digitális platform kialakítása, interaktív kiállítás, sajtótájékoztató.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	Helyi hagyományokat támogató programok. Infrastruktúrafejlesztési programok. Helytörténeti és kulturális értékek hasznosítását célzó programok.
Megjegyzések	

3. Gyógyítási szolgáltatások fejlesztése

3.1.A sajátos helyi gyógyítási potenciál fejlesztése

A Program neve	3.1.1.A speciálisan kovásznai gyógyítási potenciál fejlesztésének középtávú stratégiája
Fejlesztési irány	3. Gyógyítási szolgáltatások fejlesztése
Fejlesztési terület	3.1.A sajátos helyi gyógyítási potenciál fejlesztése
A Program célja	Az egyedi kovásznai gyógyítási módszerre alapozva a gyógyítási szolgáltatások fejlesztése, fejlesztéspolitikai koncepció kidolgozása.
A Program tartalma	Egészségügyi szakemberek bevonásával a speciálisan kovásznai gyógyítási szolgáltatások fejlesztése. Ma ennek a gyógyítási gyakorlatnak a teljes kapacitása le van fedve. A jelenlegi helyzetben az ellátás szintjének fenntartása a fontos feladat. Középtávú fejlesztési koncepció, terv kidolgozása, az infrastrukturális, eszközjellegű és szakellátási fogadókapacitás bővítése.
A kivitelezés helye, koordonátora	Helyi önkormányzat, szakemberek, szakintézmény
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	Partnerség kialakítása, egyeztetések az érintett szakterületek, szolgáltatások települési és térségi képviselőivel
A Program várható eredménye	Középtávú fejlesztési koncepció, amely elősegíti az ismertség, vonzerő növekedését
A Program fenntarthatósága, folytatása	A program fenntartását és folytatását biztosítja, hogy az elkövetkezendő időszakban a kezelési lehetőségek más országok állampolgárai számára is meg fognak nyílni.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	Ugyanakkor a közlekedési lehetőségek (autópálya vagy repülőtér Brassóban) minőségileg változni fognak, s ez lényegesen megjavítja a megközelítést
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázat
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Kiemelt infrastrukturális programok - Szolgáltatás és szervezés - A városi egészségügyi ellátás fejlesztése
Megjegyzések	A város jövője szempontjából ez nem csak egészségügyi kérdés, hanem közügy

3. Gyógyítási szolgáltatások fejlesztése

3.2.Egészségmegőrző, preventív szolgáltatások fejlesztése

A Program neve	3.2.1.Az egészségmegőrző és wellnes típusú szolgáltatások fejlesztésének középtávú stratégiája
Fejlesztési irány	3. Gyógyítási szolgáltatások fejlesztése
Fejlesztési terület	3.2.Egészségmegőrző, preventív szolgáltatások fejlesztése
A Program célja	Az egészségmegőrző és betegségmegelőző szolgáltatások fejlesztési koncepciójának kidolgozása, a legfontosabb lakossági, fogyasztói igények kezelése. A helyi vállalkozói és szolgáltatói kör, a város és a turisták közötti kapcsolat erősítése, a város vonzerejének növelése.
A Program tartalma	Szakemberek segítségével középtávú fejlesztési stratégia kidolgozása a szolgáltatás, program és termék, egészséges életmód, biztonságos étel-miszer fogyasztás, testápolás, alakformálás stb. iránti igények növekedésének kezelésére. A szolgáltatások köréből a különféle ritmikus és gyógytornák, testedzési programok, ismeretterjesztési programok, gasztronómiai és testápolási programok stb. sorolhatók ide. A termékek előállítása köréből gyógyteák, természetbarát kozmetikumok és hasonlóak. Célszerű olyan több éves programot kidolgozni, amely - Ösztönzi és kedvezményekkel támogatja az ebbe a témakörbe tartozó vállalkozások és szolgáltatások indítását. - Ösztönzi és támogatja azokat a civilszervezeteket és önkéntes programokat, amelyek nem piaci alapon foglalkoznak ezzel a területtel (rendezvények, események, képzések).

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	- Támogatja az intézményes egészségügyi ellátás és az újszerű egészségmegőrző, betegségmegelőző programok közti kapcsolatot.
A kivitelezés helye, koordonátora	Helyi önkormányzat, szakemberek, szakintézmény
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	Partnerség kialakítása, egyeztetések az érintett szolgáltatások képviselőivel
A Program várható eredménye	Középtávú fejlesztési koncepció, amely erősíti a helyi vállalkozói és szolgáltatói kört, erősíti a város és a turisták közti kapcsolatot, növeli a város vonzerejét. Kapcsolatba hozható a gazdasági programokkal (5.1.2., 5.2.1.).
A Program fenntarthatósága, folytatása	Tekintettel arra, hogy a városban hosszabb ideig nagyobb létszámú vendég tartózkodik, illetve a turisták száma gyarapodik, ezzel a fogyasztói igénnyel számolni lehet. Ugyanakkor a város lakossága is növeli a fogyasztók körét
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázat
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Kiemelt infrastrukturális programok - Szolgáltatás és szervezés - A városi egészségügyi ellátás fejlesztése
Megjegyzések	A város jövője szempontjából ez nem csak egészségügyi kérdés, hanem közügy

3. Gyógyítási szolgáltatások fejlesztése

3.3.A városi egészségügyi ellátás fejlesztése

A Program neve	3.3.1.A városi egészségügyi ellátás fejlesztése
Fejlesztési irány	3. Gyógyítási szolgáltatások fejlesztése
Fejlesztési terület	3.3.A városi egészségügyi ellátás fejlesztése
A Program célja	A város egészségügyi ellátását fejlesztő programok megtervezése és végrehajtása. A szakmai színvonal, a város hírnevének növelése.
A Program tartalma	Szakértők segítségével fejlesztési program kidolgozása, amely azért szükséges, mert a városban hosszabb-rövidebb ideig tartózkodó turisták száma fokozatosan növekedik, az egyedi eseményekre vagy a hétvégekre esetenként többen érkeznek a városba, illetve növekszik a családos turisták száma, akik között egyre többen vannak azok akik kisgyerekeket hoznak magukkal. Ez a helyzet trendszerűen növeli annak lehetőségét, hogy alkalmi jelleggel egyre többen igényelhetnek egészségügyi szolgáltatást. Turisták esetében az ellátás helyszíne és környezete, az ellátás időtartama és módja, illetve szakmai színvonala nagyon fontos tényező. Ha negatívként ítélik meg az egészségügyi szolgáltatást, akkor a városban való tartózkodás egésze negatív értékelést kap és fordítva.
A kivitelezés helye, koordonátora	Helyi önkormányzat, szakemberek, szakintézmény
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	Az egészségügyi ágazat pontos helyzetképe, valamint az

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	ágazat szereplőivel a fejlesztés tartalmáról és menetrendjéről való egyeztetés
A Program várható eredménye	A város egészségügyi ellátásának fejlesztése, a szakmai színvonal és a város hírnevének növelése
A Program fenntarthatósága, folytatása	Az egészségügyi szolgáltatások iránti igény folyamatos növekedése
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázat
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Kiemelt infrastrukturális programok - Szolgáltatás és szervezés
Megjegyzések	A város jövője szempontjából ez nem csak egészségügyi kérdés, hanem közügy

4. Kultúra és közösségfejlesztés

4.1.Képzés, humán erőforrás

A Program neve	4.1.1.Az alap és középfokú oktatás megerősítésének programja
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.1.Képzés, humán erőforrás
A Program célja	Az iskolai programok, művelődési csoportok, sportakciók tevékenységét erősítő/támogató program megvalósítása. A tehetség gondozási tevékenység ösztönzése és támogatása, a városvezetés és/vagy civilszervezet közreműködése az anyagi háttér biztosításában.
A Program tartalma	Az iskolai és iskolán kívüli tevékenység megerősítését támogató program megvalósítása két fontos modulban. A első modul pályázati vagy egyéb formában ösztönzi vagy támogatja azokat az iskolai programokat, amelyeknek közvetlen szerepük van a város életében. A fejlesztési program másik modulja a tehetség gondozási tevékenység ösztönzését és támogatását jelenti. Fontos, hogy az iskola a tanulásban nagyon jól teljesítő tanulók ösztönzése és támogatása mellett a tehetséggondozás sokféle egyéb formáját is támogassa. Az anyagi keret kialakításához szükség a városvezetés vagy civilszervezet közreműködésére.
A kivitelezés helye, koordinátora	Helyi önkormányzat, civil szervezet, iskola
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előmunkálatok	Közreműködők keresése, egyeztetések

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program várható eredménye	A támogatóprogram megvalósulása és működése, a tehetséggondozás hasznosítása a városmarketingben
A Program fenntarthatósága, folytatása	A tehetséggondozás új modellje ma széles körben terjed, ezzel a programmal be lehet kapcsolódni különféle tematikájú hazai és nemzetközi versenyekbe, hálózatokba
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázatok
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Kiemelt infrastrukturális programok - Szolgáltatás és szervezés
Megjegyzések	A tehetséggondozás, a fiatalok helybenmaradása térségi érdek.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program neve	4.1.2.A középfokú szakképzés fejlesztése
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.1.Képzés, humán erőforrás
A Program célja	A szakképzés fejlesztése, összekapcsolása a gazdasági szektorral, együttműködés gazdasági aktorokkal, lakossági támogatás elérése. A helyi szakképzés professzionálissá és versenyképessé tétele, valamint lakossági elfogadottság, a munkaerőpiaci gondok kezelése.
A Program tartalma	Középtávú szakképzési projekt megvalósulása, amelyet az iskola, a fontos gazdasági aktorok és a városvezetés közösen dolgoz ki. Az ezen a téren indított közösségi projektnak tartalmaznia kell a következőket: - az oktatási programok számára támogató és forrásbevonó szervezeti forma kialakítása - alternatív forrásbevonási lehetőségek - operatív bekapcsolódás hasonló tartalmú hazai és külföldi szakképzési hálózatokba - A társadalmi tematizáció a városi, térségi családok körében - A fejlesztési program nyilvános kommunikációja
A kivitelezés helye, koordonátora	Helyi önkormányzat, szakemberek, szakintézmények
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: 3-4 év
Előmunkálatok	Közreműködők keresése, egyeztetések
A Program várható eredménye	Előnyyszerzés megyei, térségi szakképzési piacon, a munkaerőpiaci gondok kezelése
A Program fenntarthatósága, folytatása	Az EU szakpolitikák követése, a szakképzés felértékelődése, új támogatási források
Anyagi keret,	Saját forrás, pályázatok

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

forrásbevonás	
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szolgáltatás és szervezés - A munkaerőpiaci gondok kezelése - Együttműködési formák működtetése
Megjegyzések	Mivel a szakképzés a következő időszakban a helyi gazdaságfejlesztési egyik legfontosabb kezelési lehetősége lesz, ez a program nem tanügyi, hanem közösségi program

A Program neve	4.1.3.Városi képzési bázis kialakítása
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.1.Képzés, humán erőforrás
A Program célja	Városi szakképzési szervezet vagy struktúra kialakítása a helyi és térségi munkaerőpiaci gondok kezelésére, forrásbevonási lehetőségek generálására.
A Program tartalma	Mivel a szakmai képzés a helyi és térségi munkaerőpiac alakításának egyik legfontosabb eszköze, célszerű két-három éves projekt formájában olyan szervezetet vagy struktúrát kialakítani, amely a közérdeket képviseli ezen a területen, vagy pedig uralja ezt a területet. A létrehozás, az egyes képzési programok akkreditálása beruházást igényel, de ez rövid távon megtérül, és a rendszer fejlesztését el lehet végezni modulszerűen. Többféle adminisztratív megoldás lehetséges, a célravezetőbb az, hogy a városvezetés ilyen feladattal jogi személyt hoz létre, majd arra alapozva fokozatosan szakképzési intézményt épít. A másik megoldás: helyi intézményi aktorok részvételével konzorcium létrehozása.
A kivitelezés helye, koordonátora	Helyi önkormányzat, helyi intézmények
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	Megoldások megvizsgálása, döntés
A Program várható eredménye	Rálátás és befolyásolási lehetőség a város vezetésének a helyi munkaerőpiac alakulására, forrásbevonási lehetőségek, a helyi foglalkoztatás megerősödése
A Program fenntarthatósága, folytatása	A nem iskolai rendszerű szakképzés és felnőttképzés a következő időszakban tovább fog erősödni
Anyagi keret,	Saját forrás, pályázatok

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

forrásbevonás	
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szolgáltatás és szervezés - A munkaerőpiaci gondok kezelése - Együttműködési formák működtetése
Megjegyzések	Felzárkózás a Lifelong Learning-típusú szemlélethez

A Program neve	4.1.4. Térségi középfokú szakképzési központ kialakítása – turisztikai menedzsment témakörben
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.1.Képzés, humán erőforrás
A Program célja	Tekintettel a helyi adottságokra, a képzési és gyakorlati oktatási lehetőségekre térségi turisztikai és közéleti képzési központ kialakítása Kovásznán.
A Program tartalma	Tekintettel a helyi adottságokra és képzési lehetőségekre, célszerű olyan tervet kidolgozni, amely ezen a szakterületen egy regionális szakképzési centrum kialakítását célozza meg. A következő időszakban a centrumok kialakítását nem lehet elkerülni, a párhuzamos képzések fel fognak számolódni. Az az intézmény kerülhet jó helyzetbe, amely rendelkezik a megfelelő adottságokkal és megfelelő centrumfejlesztési koncepcióval is. Ennek a projekt tervnek az elkészítése szakmai egyeztetéseket követel meg, nagyon jelentős anyagi vonzata nincsen.
A kivitelezés helye, koordinátora	Helyi önkormányzat, szakintézmény
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	Helyzetelemzés
A Program várható eredménye	Térségi középfokú szakképzési központ működése, a város pozicionálása
A Program fenntarthatósága, folytatása	Együttműködések révén
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázatok
Kommunikáció-	Közösségi média, fórumok, rendezvények, honlap

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

marketing javaslatok	
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szolgáltatás és szervezés - A munkaerőpiaci gondok kezelése - Együttműködési formák működtetése
Megjegyzések	

A Program neve	4.1.5. A Kőrösi Csoma Sándor Líceum sportkomplexumának rehabilitációs programja
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.1. Képzés, humán erőforrás
A Program célja	Az életminőség fejlesztése, a felnövő fiatal nemzedék fejlődésének támogatása
A Program tartalma	A Kőrösi Csoma Sándor Líceum sportkomplexumának felújítása egy tanulási folyamatot biztosít, amely magába foglalja a sport és a torna gyakorlását fiatalkortól. Továbbá olyan fiatalokat és felnőtteket formál, akik nagy eséllyel fogják folytatni a sporttevékenységet az oktatási rendszer elhagyása után is. Az iskolai sportolás segít a professzionális sport felé való irányulásban és a fiatal tehetségek felismerésében és támogatásában. Ugyanakkor segíti az önbizalom növekedését, a kommunikációs és interakciós képességek fejlődését, a közösségfejlesztést, a versenyszellem kialakulását, a társadalomban működő szabályok megtanulását és betartására való hajlamot.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri hivatal, oktatási intézmény.
A megvalósítás időtartama	Középtávú fejlesztési program Időtartam: 2-3 év
Előzmunkálatok	Helyzetfeltáró munka.
A Program várható eredménye	- Tanulási folyamatot biztosít, amely magába foglalja fiatalkortól a sport és a torna gyakorlását. - Olyan fiatalokat nevel, akik nagy eséllyel fogják folytatni a sporttevékenységet az oktatási rendszer elhagyása után is. - Az iskolai sportolás segít a professzionális sport felé való irányulásban és a fiatal tehetségek

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	felismerésében
A Program fenntarthatósága, folytatása	A helyi sportegyesületekkel való együttműködés kialakítása.
Anyagi keret, forrásbevonás	<u>POR 2014-2020</u> 10. Prioritási tengely - Az oktatási infrastruktúra javítása
Kommunikáció-marketing javaslatok	Események szervezése, fórumok, közösségi média, weblap működtetése a városi sporttevékenység tematizációjával kapcsolatosan.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	Szolgáltatás jellegű programok. Egészségmegőrző programok. Közösségfejlesztés. Helyi együttműködési programok.
Megjegyzések	A program jelentős mértékben hozzájárul a sportversenyekre való felkészülés javításához, és hosszabb távon a város ismertségének és versenyképességének további erősítéséhez.

4.2.Közösségfejlesztés

A Program neve	4.2.1.A lakószövetségek működésének megerősítése
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.2.Közösségfejlesztés
A Program célja	Lakószövetségek szerepének növelése, illetve a működés szervezeti keretének kialakítása a tömbházak felújításának programjában, a hőszigetelési programok kezdeményezésében. Aktív szerepvállalás szorgalmazása, a lakossági érdekképviselőt biztosítása.
A Program tartalma	A lakószövetségek működésének megerősítése a városkép fejlesztése szempontjából kiemelten fontos program. Két funkciót kell megerősíteni: az egyik a tömbházak közvetlen környezetének rendezésében való aktív szerepvállalás. A másik a lakossági érdekképviselőt biztosítása a szolgáltatók és az önkormányzat fele. A lakossági szerveződésnek ez a formája ma nem kielégítő. A helyzet változtatásához a Polgármesteri hivatal vagy a helyi tanács több szinten kell ösztönző, kezdeményező vagy támogatási programokat indítson. Jellemző példák a helyi erőforrásokból kezdeményezett programokra: támogatni vagy díjazni lehet a sikeres kezdeményezéseket, a jó megoldásokat. Részleges hozzájárulással támogatni lehet a lépcsőházak környezetének rendezését, különösen a belső udvarok esetében. A jó példák, sikeres megoldások kommunikációs kiemelése is ösztönző hatású lehet. Ugyanakkor pályázni lehet a lakókörnyezet rendezésére külső forrásokra is. Ehhez előzetes szakmai terv és kivitelezési program elkészítése szükséges.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri hivatal, szakintézmény

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előmunkálatok	Támogatási koncepció kidolgozása
A Program várható eredménye	A lakószövetek működésének megerősödése és aktív szerepvállalása a közösségben, hatékony kommunikáció és együttműködés, a közösségfejlesztés elősegítése, helyi források célirányos felhasználása, a városkép javulása, a lakók közérzetének javulása
A Program fenntarthatósága, folytatása	Pályázati forrásokból folyamatosan lehet programokat kezdeményezni és támogatni
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázat
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Kiemelt infrastrukturális programok - Közösségi és szociális fejlesztések - A településképp fejlesztését szolgáló programok
Megjegyzések	Kevés anyagi beruházással megvalósítható program, amely lakható környezet kialakítását támogatja

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program neve	4.2.2.Civil Ház program
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.2.Közösségfejlesztés
A Program célja	Civil központ kialakításának elindítása, amely közös infrastruktúrát biztosít a helyi közösség érdekében tevékenykedő civil szervezeteknek.
A Program tartalma	A lakosság civil szervezetek munkájával kapcsolatos pozitív megítélésére, a város vezetése részéről kialakult támogatási rendszerre, a civil szervezetek és az önkéntesség szerepének megerősödésére alapozva civil központ kialakítása, amely közös infrastruktúrát biztosít a helyi közösség érdekében tevékenykedő civil szervezeteknek. Ez induláskor megoldható egy-két terem biztosításával is. Fontos tényező a program megvalósítását illetően, hogy a civil szervezetek ma már egyre nagyobb mértékben fiatalokat mozgósítanak, s ez a program segíti a fiatalokat abban, hogy jobban kapcsolódjanak a városhoz, megtalálják a helyüket.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri hivatal, szakintézmény
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: 1-2 év
Előmunkálatok	A közösen használható és fenntartandó műszaki eszközök biztosítása, valamint a közös felület használatát biztosító szabályozás megtervezése
A Program várható eredménye	A lakosság érdekében tevékenykedő civil szervezetek működésének elősegítése, a közösség fejlődése. Fontos eredmény lehet, hogy a jól működő civil ház alternatív forrásbevonó tényezővé tud válni.
A Program fenntarthatósága, folytatása	Kevés befektetéssel, az indulás után kialakítható az önfenntartás modellje, ösztönzi a civilszervezetek munkáját, ösztönzi újabb civil szervezetek létrejöttét
Anyagi keret,	Saját forrás, pályázat

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

forrásbevonás	
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Közösségi és szociális fejlesztések - Együttműködési formák működtetése
Megjegyzések	Egyedi, innovatív program, amelynek megvalósítása közösségi érdek

A Program neve	4.2.3.Az önkéntesség promoválásának programja
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.2.Közösségfejlesztés
A Program célja	Az önkéntesség promoválása, beilleszkedés az új romániai jogi szabályozás által biztosított keretbe, a munkaerőpiacra való bejutás megkönnyítésének támogatása, a mentalitásváltás elősegítése.
A Program tartalma	A fiatalok városhoz való kötődését jelentős mértékben elősegíti, ha szélesebb körben ismertté válik az önkéntes munka gyakorlata. Az új romániai jogi szabályozás lehetővé teszi, hogy a hivatalos formában végzett önkéntes munka a munkaerőpiacra való bejutás felkészítő szakasza legyen. Az önkormányzat tud olyan programot indítani vagy támogatás formájában kezdeményezni, amely a szervezeteket és intézményeket tájékoztatni tudja erről a nagyon fontos és újszerű lehetőségről, illetve a kivitelezés gyakorlati formáiról.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri hivatal
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előzmunkálatok	Ifjúsági szervezet megbízása azzal, hogy felmérje az egyetemet végzett, szakmai tudással rendelkező, de a munkaerőpiacra még be nem lépett fiatalok igényeit
A Program várható eredménye	Megtörténik az önkéntes munkával kapcsolatos mentalitásváltás a munkavállalók és a munkaadók körében is, elterjedté válik az önkéntes munka, a fiatalok tapasztalattal kerülnek be a munkaerőpiacra
A Program fenntarthatósága, folytatása	Néhány kiemelt területen kezdeményezni lehet külföldi önkéntesek fogadását, akik újszerű szakmai kompetenciákat tudnak hozni.
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázat

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok, rendezvények
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Együttműködési formák működtetése - Képzés, humán erőforrás - Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés
Megjegyzések	Fontos a civilszervezetek és a munkaadó intézmények, vállalatok kommunikációja, együttműködése, mert a körülmények és az igények gyorsan változnak

A Program neve	4.2.4.Az új közösségi helyek tartalmi működtetésének programja
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.2.Közösségfejlesztés
A Program célja	Az új közösségi helyeken zajló tevékenységek tartalmi tervezése, szervezése, lebonyolítása és kommunikációja. Civil szervezetek létrehozása.
A Program tartalma	Az új közösségi helyeken zajló tevékenységek (játszóterek, kiscsoportos foglalkozások, klubszerű tevékenységek, idősothton stb.) iránti igény a városokban folyamatosan növekszik, s Kovászna esetében ezt az igényt még tovább erősíti a turisták jelenléte. Az erre alkalmas infrastruktúra kialakítása mellett ma már ugyanolyan fontos a közösségi helyeken zajló tevékenységek tartalmi tervezése, szervezése, lebonyolítása és kommunikációja. Javasoljuk olyan civil szervezet létrehozását, amelynek tagjai ezen a területen rendelkeznek szakmai tapasztalattal, és szerződéses, önkéntes vagy pályázati formában végezni tudnak a városban ilyen tevékenységet.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri hivatal, civil szervezet
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: 1-2 év
Előmunkálatok	Tervezés, igényfelmérés
A Program várható eredménye	Az új közösségi helyek tartalmi működése, a turisták és a helyi közösség igényeinek kielégítése. A program induló beruházást igényel, közösségi hatása jelentős.
A Program fenntarthatósága, folytatása	Színvonalas működés esetén az ilyen programoknak saját forrásbevonó képessége is kialakul.
Anyagi keret,	Saját forrás, pályázat

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

forrásbevonás	
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok, rendezvények
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Együttműködési formák működtetése - A településkép fejlesztését szolgáló programok - Szolgáltatás és szervezés - Szervezés és menedzsment
Megjegyzések	

A Program neve	4.2.5.Idősek napja
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.2.Közösségfejlesztés
A Program célja	Idősek napja szervezése, a közösség építése, a helyi identitás erősítése.
A Program tartalma	A város vezetése számára javasolható az Idősek napja rendezvény megszervezése minden év őszén. Ebben intézményi vagy szakmai partner lehet a Diakónia Alapítvány, valamint az a Kovászna megyei szervezet, amely az egész megyében koordinálja ezeket a programokat. Hasonló rendezvények a térségben az 1990-es évek közepétől vannak, rurális településeken indultak ilyen programok, de ma már több városban is megszervezésre kerülnek. Ünnepi formában, egyszerű feltételekkel is meg lehet szervezni. Közösség építő és lokális identitáserősítő hatása jelentős. Csomakörösön külön rendezvény is szervezhető.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri hivatal, intézményi partner
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: periodikus
Előmunkálatok	Tervezés, igényfelmérés, partnerség kialakítása
A Program várható eredménye	Idősek napja rendszeres szervezése, a közösség építése, a helyi identitás erősítése
A Program fenntarthatósága, folytatása	Színvonalas működés esetén a programnak aját forrásbevonó képessége is kialakul.
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázat
Kommunikáció-marketing	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok, szórólapok, plakátok

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

javaslatok	
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Együttműködési formák működtetése - Szolgáltatás és szervezés - Szervezés és menedzsment - Helyi kommunikáció
Megjegyzések	Fontos, hogy egy közösségben az inaktív csoportoknak is legyenek szórakozási lehetőségei. Falvak esetén, ahol jellemző az elöregedés, ez kiemelten fontos.

A Program neve	4.2.6.Kulturális programok bővítése
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.2.Közösségfejlesztés
A Program célja	A helyi elitek igényeinek kielégítése érdekében rendszeres kulturális programok kezdeményezése és támogatása, a helyi elit megerősítése.
A Program tartalma	Az igényes kulturális programok terén nem mutatható ki változtatást igénylő lakossági igény, de a helyi elitek ugyanakkor keveslik a programok számát és a lakossági részvétel mértékét. A továbblépés modellje – a jelenlegi tevékenységek megtartása mellett – középtávon olyan program keretében oldható meg, amely két vonatkozásban más mint a jelenlegi gyakorlat. Kezdeményezni, támogatni lehet olyan kulturális programokat, amelyek (1.) értéknek tekintik a kiscsoportos részvételt, és (2.) a passzív befogadás (nézői, hallgatói szerep) helyett a résztvevők aktivitására helyezik a hangsúlyt. Ennek a programnak jelentősebb költségvonzata nincsen, a szervezési és személyi feltételek okoznak általában nehézséget.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri hivatal, Kulturális Központ
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előmunkálatok	Tervezés, igényfelmérés, partnerség kialakítása
A Program várható eredménye	Kulturális programok bővítése: kulturális személyiségekkel szervezett találkozók, kísérleti jellegű vagy pódiumelőadások, olvasó klub működtetése, fotóklub és mások. A helyi elit megerősödése
A Program fenntarthatósága, folytatása	A lakossági érdeklődés felkeltése a programok iránt, pályázati források

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázat
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok, szórólapok, plakátok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Szolgáltatás és szervezés - Helyi kommunikáció - Művészeti-tudományos tevékenység
Megjegyzések	A helyi elit megerősödése fejlesztéspolitikai szempontból fontos a város és a térség számára.

A Program neve	4.2.7.A lokális identitás erősítésének programja
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.2.Közösségfejlesztés
A Program célja	A lokális identitás erősítése a fejlődés, a „vonzó hely” kialakítása érdekében. A várossal és a város jövőképével való lakossági azonosulás elősegítése, eredményes fejlesztések.
A Program tartalma	A helyi közösség működésében ma többféle belső megosztottság tapasztalható. A turisztikai desztináció fejlesztésben a „vonzó hely” kialakítása a központi feladat, és ebben a folyamatban a lakosság azonosulása, viszonyulása nagyon fontos tényező. A várossal és a város jövőképével való lakossági azonosulás alapvető feltétel ebben a fejlesztési folyamatban. Az erős helyi identitásnak sok eleme rendelkezésre áll Kovásznán. A helyi fejlesztés beindulása, a városi rendezvények szervezése, a városi újságkiadása támogatja a lokális identitást. Szükség van olyan középtávú projektre, amely a jelenleginél jobban kihasználja a már működő programok helyi identitáserősítő szerepét, és kezdeményez olyan új programokat, amelyek kifejezetten ezt a célt szolgálják.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri hivatal, kommunikáció-public relation szakmai képzettséggel rendelkező fiatal szakemberek
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: 1 év
Előmunkálatok	A meglévő programok felmérése, elemzése
A Program várható eredménye	A helyi identitás megerősödése, a lakosság azonosulása a város jövőképével, eredményes fejlesztések
A Program fenntarthatósága, folytatása	A lakossági érdeklődés felkeltése a programok iránt, pályázati források
Anyagi keret,	Saját forrás, pályázati programok

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

forrásbevonás	
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok, szórólapok, plakátok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Szolgáltatás és szervezés - Helyi kommunikáció - Szervezés és menedzsment szerep
Megjegyzések	A lokális identitás fontos fejlesztéspolitikai kérdés. A sikeres fejlesztések feltételét és értelmét a közösségi azonosulás jelenti.

4.3. Társadalomtörténeti-kulturális értékek hasznosítása

A Program neve	4.3.1.Helyi hagyományok támogatási programja
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.3. Társadalomtörténeti-kulturális értékek hasznosítása
A Program célja	A helyi társadalomtörténeti és kulturális hagyományok minél szélesebb körének a feltárása, a helyi identitás megerősítése, település marketing, a város promóciós termékek számának bővítése, valamint a turisztikai kínálat gazdagítása.
A Program tartalma	Önálló, több évre szóló szakmai program kidolgozása a helyi társadalomtörténeti és kulturális hagyományok minél szélesebb körének a feltárása, amelybe nem csupán a szűk értelemben vett népi kultúra tartozik bele, hanem a tág értelemben vett várostörténet minden eleme is. A munkaterv anyaggyűjtésre, valamint a hasznosítási módok kidolgozására is vonatkozik.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri hivatal, helyi civil szervezet, vagy szakmai csoport
A megvalósítás időtartama	- Hosszú távú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előmunkálatok	Partnerek keresése
A Program várható eredménye	A helyi identitás megerősödése, a település marketing, a város promóciós termékek számának bővítése, a turisztikai kínálat gazdagítása.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A tervezési periódus után interaktív programok szervezése, pl.: a gyógyítási kultúra helyi történetét bemutató interaktív program és prezentáció koncepciójának kidolgozása után egyedi interaktív kiállítást lehet szervezni.
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázati programok

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Kommunikáció-marketing	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok, szórólapok, plakátok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Szolgáltatás és szervezés - Helyi kommunikáció - Szervezés és menedzsment szerep
Megjegyzések	A lokális identitás fontos fejlesztéspolitikai kérdés. A sikeres fejlesztések feltételét és értelmét a közösségi azonosulás jelenti. Ennek eléréséhez az egyik leghatékonyabb módszer a bemutatott program kidolgozása és működtetése.

A Program neve	4.3.2. Történelmi emlékhelyek feltárása és kulturális-turisztikai hasznosítása
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.3. Társadalomtörténeti-kulturális értékek hasznosítása
A Program célja	A kiemelkedően fontos történelmi emlékhelyek feltárása és kulturális-turisztikai hasznosítása, a turisztikai vonzerő növelése.
A Program tartalma	Az állam szakemberek, szakintézmény segítségével feltárja a kiemelkedően fontos történelmi emlékhelyeket. Az idetartozó feladatok: feltáró munkák (ásatások) szervezése és lebonyolítása, a feltárt értékek tudományos vizsgálata, állagmegőrzési vagy restaurációs munkák, szakmai publikációk. Ezek általában nagyon időigényes és költséges folyamatok. A helyi aktorok aktivitási és szerepvállalási lehetősége ezen a téren kevés, de fontos, mert a feltárt jelentős történelmi emlékek a turisztikai vonzerő tekintetében nagyon fontosak lehetnek.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri hivatal, muzeológus szakember, szakintézmény
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	Partnerek keresése
A Program várható eredménye	A program megvalósítása, a turisztikai vonzerő növekedése
A Program fenntarthatósága, folytatása	Helyi aktorok bevonásával az emlékhelyek statikus és passzív bemutatását kombinálni kell egyéb, a turisztikai vonzerőt növelő komponensekkel. Kovászna esetében például a természeti komponensekkel, amelyeknek meghatározó szerepük van. A történelmi komponenseknek fontos, de csak komplementer szerepük lehet.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Anyagi keret, forrásbevonás	Állami forrás, pályázati programok
Kommunikáció-marketing	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Helyi kommunikáció - Szervezés és menedzsment szerep - A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása
Megjegyzések	Társadalomformáló közösségi szerepvállalás.

4.4.Művészeti-tudományos tevékenység

A Program neve	4.4.1.Tudományművelés
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.4.Művészeti-tudományos tevékenység
A Program célja	A helyi elitek és a helyi fiatal szakemberek hasznos és eredményes támogatása, tudományos termékek előállítása, szakmai kapcsolatok kialakítása, a város iránti külső érdeklődés fokozása.
A Program tartalma	Olyan program indítása, amely a várossal kapcsolatos tudományos termékek készítését szorgalmazza. A program keretében – megbízás vagy pályázat formájában – megbízást kell adni helyi szakembereknek szakmai munkák elvégzésére, illetve tudományos és közéleti publikálására, amely fokozza a város iránti külső érdeklődést. A pályakezdő, társadalomtudományi képzettséggel rendelkező fiatal szakemberek számára olyan megbízásokat kell adni, amelyek a helyi társadalom mai működésének elemzésével kapcsolatosak, s amelyek az adott szakterületen magyar és idegen nyelven publikálhatók. A település szakmai prezentálása az indirekt településmarketing fontos és sok előnnyel járó eszköze.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri hivatal, szakember, szakintézmény
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előmunkálatok	Partnerek keresése
A Program várható eredménye	Tudományos termékek előállítása, a helyi szakemberek támogatása, településmarketing
A Program fenntarthatósága,	A szakemberek közötti kommunikációt elősegítő fórumok, konferenciák, workshopok, amelyekre pályázni is lehet

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

folytatása	
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázati programok
Kommunikáció-marketing	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Helyi kommunikáció - Szervezés és menedzsment szerep - Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés
Megjegyzések	Társadalomformáló közösségi szerepvállalás.

A Program neve	4.4.2.Konferenciák, rendezvények szervezése
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.4.Művészeti-tudományos tevékenység
A Program célja	A város meglévő feltételeire, a helyi érdekekre alapozva szakmai programok rendszeres szervezése.
A Program tartalma	Kovászna város vendégfogadói kapacitását, ismertségét, megközelíthetőségét, valamint a legújabb infrastrukturális beruházásokat alapul véve rendszeres szakmai programok szervezése. Az első lépést azon a szakterületen lehet megtenni, amely a város erőssége: ez pedig a gyógyturizmussal kapcsolatos tematika. Olyan kezdeményezésre van szükség, amely helyi aktortól indul (pl. városvezetés vagy a városvezetés által megbízott szakmai aktor), és a helyi érdeket veszi alapul. A program akkor indítható eredményesen, ha egy nagyobb rendezvénytípust sikerül évente rendszeresen megszervezni és Kovászna nevéhez kapcsolni.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri hivatal, szakintézmény, szakmai csoport
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előmunkálatok	Partnerek keresése
A Program várható eredménye	Tudományos termékek előállítása, a helyi szakemberek támogatása, településmarketing
A Program fenntarthatósága, folytatása	Fontos, hogy a következő évek során alakuljon olyan helyi szakmai/tudományos műhely, egyesület stb., amely az ilyen programoknak szervezője és forrásbevonó szervezete tud lenni
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázati programok
Kommunikáció-	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

marketing javaslatok	
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Helyi kommunikáció - Szervezés és menedzsment szerep - Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés
Megjegyzések	A város ismertségét és térségi pozícióját erősítő program.

A Program neve	4.4.3.A zenekultúra támogatása
Fejlesztési irány	4. Kultúra és közösségfejlesztés
Fejlesztési terület	4.4.Művészeti-tudományos tevékenység
A Program célja	A zenei kultúra támogatása, a kezdeményezések összekapcsolása, koordinálása, a helyi és kifele irányuló kommunikáció megerősödése.
A Program tartalma	A zenei életnek többféle formája működik a városban, ezek külön-külön mind fontos értéket képviselnek. Az egyes kezdeményezések több esetben egyedi támogatást kapnak, illetve jelentős társadalmi részvételre alapozódnak. Ennek a programnak nem irányító, hanem szervező, támogató, egyeztető, logisztikai és kommunikációs szerepe kell legyen. Ez a program olyan funkciókat tud felvállalni, amelyekkel mindenik kulturális csoport önállóan próbálkozik, de csak változó sikerrel. A program kivitelezésével egy szervezői képességekkel rendelkező személyt, vagy pályázati alapon egy egyesületet lehet megbízni.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri hivatal, szakember és/vagy szakintézmény megbízás alapján
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előmunkálatok	Partnerek keresése
A Program várható eredménye	A kezdeményezések összekapcsolása több évre szóló támogatási program formájában azt eredményezi, hogy erősödik az egyes csoportok egymásra irányuló figyelme, újabb kezdeményezések jelennek meg, és erősödik az egyes programokban a város művelődésében betöltött szerepe
A Program fenntarthatósága, folytatása	Egyesület révén lehetőség nyílik támogatási források szerzésére

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, pályázati programok
Kommunikáció-marketing	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Helyi kommunikáció - Szervezés és menedzsment szerep - Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés - Együttműködési formák működtetése
Megjegyzések	A város ismertségét és térségi pozícióját erősítő program.

5. Gazdaság, agrárium, munkaerőpiac

5.1.Befektetők vonzása, vállalkozásfejlesztés

A Program neve	5.1.1.Befektetések vonzása
Fejlesztési irány	5. Gazdaság, agrárium, munkaerőpiac
Fejlesztési terület	5.1.Befektetők vonzása, vállalkozásfejlesztés
A Program célja	A város gazdasági értékeinek és helyi vállalkozásainak a felmérése, helyi vállalkozói kör, valamint intézményes formában működő gazdaságfejlesztési lobbiz létrehozása, a város gazdasági szerkezetének a fejlődése.
A Program tartalma	Szakmai intézmény segítségével beruházási portfólió készítése a város gazdasági értékeiről, illetve az együttműködésre képes helyi vállalkozásokról. Ehhez kapcsolható helyi vállalkozói kör, intézményes formában működő gazdaságfejlesztési lobbiz létrehozása. A Stratégiában javasolt fejlesztési programok beindulásához a város gazdasági szerkezetének is fejlődnie kell, ebben a további vállalkozói tudások bevonása, - esetenként a tőkebevonás is – szükséges lesz. Konkrét és reális befektetés vonzási terv csak alapos szakmai előkészítés után, két-három éves távlatban készíthető. Ehhez külső szakmai tudás igénybevétele szükséges.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri hivatal, szakember és/vagy szakintézmény megbízás alapján
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előzmunkálatok	Alapos szakmai előkészítés

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program várható eredménye	Konkrét és reális befektetés vonzás terv elkészítése, befektetők vonzása, a munkaerőpiaci gondok kezelése
A Program fenntarthatósága, folytatása	Az intézményes forma kialakítása, valamint a program összekapcsolása a helyi lakosság képzettségi helyzetének és munkaerőpiaci opcióinak teljeskörű feltérképezésével (lásd: 5.3.1.).
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját forrás, szponzorok
Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Helyi kommunikáció - Szervezés és menedzsment szerep - Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés - Együttműködési formák működtetése
Megjegyzések	A város gazdasági szerkezetét erősítő, egyedi, innovatív program.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program neve	5.1.2.A turisztikai tevékenységgel összekapcsolt helyi kisvállalkozások fejlesztése
Fejlesztési irány	5. Gazdaság, agrárium, munkaerőpiac
Fejlesztési terület	5.1.Befektetők vonzása, vállalkozásfejlesztés
A Program célja	A turisztikai intézményekhez kapcsolódó vállalkozások indítása, a településmarketing és a településkép erősítése.
A Program tartalma	A fiatalok körében olyan vállalkozások indításának támogatása, amelyeknek tevékenysége kifejezetten a turisztikai igényekhez kapcsolódik. A támogatás feltétele az, hogy a tevékenység erősítenie kell a településmarketinget és a településképet. Javasolt ágazatok, amelyeknek a térségben hagyománya van, illetve a gazdasági tevékenységek alapanyagai nagyjából a térségben fellelhetők: turizmus, feldolgozás, agrárinnováció, kézműves termékek, textilipar, rekreációs szolgáltatások.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri hivatal
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előmunkálatok	Támogatási keret feltételeinek a kialakítása, egyeztetések
A Program várható eredménye	A turisztikai tevékenységhez kapcsolódó vállalkozások indítása, a befektetők vonzása, a munkaerőpiaci gondok kezelése
A Program fenntarthatósága, folytatása	Ezt a programot célszerű összekapcsolni a helyi lakosság képzettségi helyzetének és munkaerőpiaci opcióinak teljeskörű feltérképezésével (lásd: 5.3.1.).
Anyagi keret, forrásbevonás	Önkormányzati alapú pályázati támogatás vagy erre a célra szerzett támogatási program

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Kommunikáció-marketing javaslatok	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Helyi kommunikáció - Szervezés és menedzsment szerep - Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés - Együttműködési formák működtetése
Megjegyzések	A város gazdasági szerkezetét és turisztikai vonzerejét erősítő, egyedi, innovatív program.

5.2.Helyi gazdaságfejlesztési program

A Program neve	5.2.1.Helyi termékek kialakításának programja
Fejlesztési irány	5. Gazdaság, agrárium, munkaerőpiac
Fejlesztési terület	5.2.Helyi gazdaságfejlesztési program
A Program célja	Kovászna városához, vagy a mikrorégióhoz köthető egyedi termékek kialakítása és piaci bevezetése. A helyi termékeknek a közösségi, város- és vidék promóciós folyamatban való programszerű és mérhető hasznosítása.
A Program tartalma	Az endogén adottságok felmérése után egyedi termékek létrehozása. A célravezető megoldás az, ha többféle termék készíthető "kovásznai" megjelölés alatt. El kell végezni a termék levédésével, a vizuális megjelenítéssel, a piaci promócióval kapcsolatos feladatokat. A program lényege az, hogy nem csupán olyan piaci termék kialakítására törekszik, amely az egyedi termelőnek hasznot hajt. Mivel a fő cél a helyi terméknek a közösségi, város- és vidék promóciós folyamatban való programszerű és mérhető hasznosítása, a kezdeményező és szervező csak a városvezetés, vagy a városvezetés koncepciója alapján felkért szakmai aktor lehet.
A kivitelezés helye, koordonátora	Városvezetés, vagy megbízott szakmai aktor
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	A projekt előkészítési szakasza során fel kell tárni azokat az endogén adottságokat, amelyek anyagi és/vagy szellemi tartalom alapján kovásznai terméknek fejleszthetők
A Program várható eredménye	Egyedi termékek kialakítása és bevezetése a piacra, a város- és vidék promoválása, haszon az egyedi termelőknek, illetve a közösségnek

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program fenntarthatósága, folytatása	Az így kialakított helyi termék része kell legyen a helyi arculatnak, ezért össze kell kapcsolni az egyéb várospromóciós és városkép tervezési programokkal
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját, vagy pályázati forrás
Kommunikáció-marketing	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Helyi kommunikáció - Szervezés és menedzsment szerep - Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés
Megjegyzések	A város gazdasági szerkezetét és turisztikai vonzerejét erősítő, egyedi, innovatív program.

A Program neve	5.2.2.Kovászna kártya
Fejlesztési irány	5. Gazdaság, agrárium, munkaerőpiac
Fejlesztési terület	5.2.Helyi gazdaságfejlesztési program
A Program célja	Gazdasági előnyszerzés, a helyi termelők és kereskedelmi aktorok közti együttműködés serkentése, szerepvállalás a helyi identitás és a helymarketing erősítésében.
A Program tartalma	A helyi kereskedelmet támogató, vásárlási kedvezményeket kínáló kártya minden olyan településen hasznos projekt lehet, ahol a turisták volumene jelentős, és jelenlétük folyamatos. Kovászna esetében ez a projekt csak középtávon lenne bevezethető, mert az üzletek és vendéglátóhelyek kínálata, illetve látogatottsága ma még nem éri el a kívánt szintet. Amennyiben sikerül eredményeket elérni az olyan programokban, mint a helyi termékek kialakítása (5.2.1.), agrárinnováció(5.2.5.), valamint a turisztikai és kulturális programok számának gyarapítása, akkor 3-4 éves távlatban el lehet indítani a Kovászna kártya programot.
A kivitelezés helye, koordonátora	Városvezetés, közösségi vállalkozás
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 3-4 év
Előmunkálatok	A program megalapozásához közösségi vállalkozás indítása célszerű
A Program várható eredménye	Kovászna kártya létrehozása, gazdasági előnyszerzés, a helyi termelők és kereskedelmi aktorok közti együttműködés serkentése, a helyi identitás és a helymarketing megerősödése
A Program	Ha kialakul egy jól működő kapcsolatrendszer,

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

fenntarthatósága, folytatása	együttműködés révén folyamatosan lehet új fejlesztéseket megvalósítani
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját, vagy pályázati forrás
Kommunikáció-marketing	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szervezés és menedzsment szerep - Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés - Együttműködési formák működtetése - Helyi kommunikáció
Megjegyzések	Egyedi, újszerű, gazdasági előnyszerző program a térségben. Spontán marketing.

A Program neve	5.2.3.Regionális gasztronómiai program
Fejlesztési irány	5. Gazdaság, agrárium, munkaerőpiac
Fejlesztési terület	5.2.Helyi gazdaságfejlesztési program
A Program célja	A város közvetlen közelében lévő falvak gasztronómiai értékeire és adottságaira alapozva kistérségi gasztronómiai program kialakítása, településközi együttműködés.
A Program tartalma	A helyi termékek kialakításának programján belül Kovászna és térsége jó lehetőséget kínál kistérségi gasztronómiai program kialakítására. A város közvetlen közelében lévő falvakban egész sor olyan gasztronómiai érték és adottság van, amelyek a turisztikai programokba bevonhatók. A településközi együttműködés képezheti azt az alapot – közösségi vállalkozás formájában –, amelynek keretében meglehet tervezni és el lehet indítani ezt a programot.
A kivitelezés helye, koordonátora	Városvezetés, közösségi vállalkozás
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	A programba bevonható adottságok és értékek leltára, a termék előállítások módja, és a turizmussal összekapcsolható eljárások leírása
A Program várható eredménye	Regionális gasztronómiai program, valamint a településközi együttműködés kialakítása, a turisztikai vonzerő növelése, a helyi gazdaság fejlődése
A Program fenntarthatósága, folytatása	Ezt a programot össze kell kapcsolni a térségi turisztikai útvonalak programjával (2.1.5.), valamint a város regionális szerepét erősítő programokkal (7.1., 7.2.).
Anyagi keret,	Saját, vagy pályázati forrás

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

forrásbevonás	
Kommunikáció-marketing	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok, logó megtervezése
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szervezés és menedzsment szerep - Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés - Együttműködési formák működtetése - A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása
Megjegyzések	Egyedi, újszerű, gazdasági előnyszerző, turisztikai vonzerőt növelő program a térségben, amely beleilleszkedik más programok koncepciójába is. Népszerű lehet a falvakban.

A Program neve	5.2.4.Városfejlesztési klaszter
Fejlesztési irány	5. Gazdaság, agrárium, munkaerőpiac
Fejlesztési terület	5.2.Helyi gazdaságfejlesztési program
A Program célja	Városfejlesztési klaszter kialakítása, a fejlesztési stratégia társadalmi elfogadtatása, minél több ágazatot átfogó lobbierő képezése.
A Program tartalma	A városfejlesztési klaszter olyan intézmények, szervezetek és gazdasági vállalkozások együttműködését jelenti, amelyek elfogadják a Stratégiában megjelölt jövőképet, valamint a fejlesztési célok rendszerét. A klaszter fontos szerepet játszhat a fejlesztési stratégia későbbi társadalmi elfogadtatásában. Legfontosabb feladata az, hogy több ágazatot átfogó lobbierőt képezzen a fontosabb fejlesztési programok számára. A klaszterhez való intézményes tartozás előnyt jelent a tagok számára a szakmai és üzleti kapcsolatépítésben, a forrásbevonásban, a társadalmi megítélésben. A városfejlesztési klasztert az általános klaszterműködtetési szabályok szerint célszerű kialakítani és működtetni.
A kivitelezés helye, koordonátora	Helyi önkormányzat, szakintézmény, vagy szakmai csoport
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	Partnerek keresése és bevonása, intézményi háttér kialakítása
A Program várható eredménye	Városfejlesztési klaszter kialakítása, a fejlesztési stratégia társadalmi elfogadása, lobbierő kialakulása, új befektetők vonzása, a térségi pozíció megerősödése
A Program	A klaszter a későbbiek során modulszerűen fejleszthető,

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

fenntarthatósága, folytatása	egyedi fejlesztési, kapcsolatépítési, beruházási vagy inkubátor funkciókat is föl vállalhat
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját, vagy pályázati forrás
Kommunikáció-marketing	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok, rendezvények
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szervezés és menedzsment szerep - Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés - Együttműködési formák működtetése - Helyi kommunikáció
Megjegyzések	Innovatív és a térségben egyedülálló kezdeményezést jelentő program

A Program neve	5.2.5.Agrárinnovációs program
Fejlesztési irány	5. Gazdaság, agrárium, munkaerőpiac
Fejlesztési terület	5.2.Helyi gazdaságfejlesztési program
A Program célja	Az agrárinnováció összekapcsolása az egészségmegőrző és élményközpontú turizmussal, innovatív modell meghonosítása a városi és város környéki falvakban működő gazdálkodásokban, kisvállalkozásokban, gazdasági kapcsolatok kialakítása.
A Program tartalma	Komplex agrárinnovációs projekt kezdeményezése innovatív modellek meghonosítására (biogazdálkodás, a kis farmgazdaság, a helyi termék előállítás, a gasztronómia), az agrárinnovációs tevékenység a turizmussal való összekapcsolására, a termékértékesítésre, valamint reális gazdasági kapcsolatok kialakulására a környező rurális településekkel. Gyakorlati kivitelezési módot jelent biogazdálkodási tanfolyamnak a városba való hozása, az önfenntartó farmgazdaságok és a turizmus összekapcsolásának bemutatása, az agrárinnováció körébe sorolható egyedi kezdeményezések önkormányzati szintű támogatása.
A kivitelezés helye, koordonátora	Helyi önkormányzat, szakintézmény, vagy szakmai csoport
A megvalósítás időtartama	- Rövid távú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előmunkálatok	Partnerek keresése és bevonása, intézményi háttér
A Program várható eredménye	A gazdálkodási folyamat megújítása, mezőgazdasági termelékenység, az egészséges termékek promoválása, egészségmegőrző és élményközpontú turizmus kialakítása
A Program	Kovászna nagy előnye, hogy a turisztikai szegmens

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

fenntarthatósága, folytatása	folyamatosan jelen van, s ezért a két szektor szinergiája kialakítható
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját, vagy pályázati forrás
Kommunikáció-marketing	Közösségi média, fórumok, honlap, kiadványok, rendezvények
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szervezés és menedzsment szerep - Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés - Együttműködési formák működtetése - Helyi kommunikáció
Megjegyzések	A jövőben egyre inkább felértékelődik az agrárinnováció és ehhez az Európai Unió forrásokat is biztosít

A Program neve	5.2.6.Ásványvíz kataszter készítése
Fejlesztési irány	5. Gazdaság, agrárium, munkaerőpiac
Fejlesztési terület	5.2.Helyi gazdaságfejlesztési program
A Program célja	Ásványvíz kataszter program indítása, a helyi identitás erősítése, a település vonzerejének és egyediségének erősítése, a város promoválása.
A Program tartalma	Az ásványvizek nagy száma és sokfélesége lehetővé teszi egy ásványvíz kataszter program indítását. Minden egyes forrás esetében többféle leírásra van lehetőség: kémia-vegyi összetétel, gyógyhatás, a forrás megnevezése és környezetének bemutatása, a forrás története és a használat korábbi módjai, a forrással kapcsolatos korábbi dokumentumok és vizuális anyagok stb. A teljes anyag elkészítése hosszabb időt vesz igénybe, de az összegyűjtött anyag egyenként is hasznosítható. A projekt tervének tartalmaznia kell az anyaggyűjtési és leírási módszertant, az igénybe vehető információforrásokat, valamint a kész anyag hasznosításának fontosabb módjait.
A kivitelezés helye, koordinátora	Helyi önkormányzat, szakintézmény, vagy szakmai csoport
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	Kivitelezési terv készítése, partnerek keresése és bevonása
A Program várható eredménye	Ásványvíz kataszter létrehozása, a program többszintű hasznosítása, a helyi identitás, a település vonzerejének és egyediségének erősítése, hasznos anyag a marketing és a város promóciós munka számára.
A Program fenntarthatósága,	A helyi természeti adottságot a város lakossága is kiemelten fontos értéknek tartja, a program kapcsolható az

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

folytatása	egyéb turisztikai fejlesztési programokhoz.
Anyagi keret, forrásbevonás	A programhoz önállóan vagy más helyi turisztikai programokhoz kapcsoltn forrásbevonás szükséges.
Kommunikáció-marketing javaslatok	Szakmai leírás, tájékoztató füzetek készítése, térben elhelyezett táblák vagy digitális formában megjelenített nyilvános bemutatók, Internet alapú megjelenítések.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szervezés és menedzsment szerep - Helyi kommunikáció - A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása
Megjegyzések	A jövőben egyre inkább felértékelődik az agrárinnováció és ehhez az Európai Unió forrásokat is biztosít

5.3. A munkaerőpiaci gondok kezelése

A Program neve	5.3.1.Munkaerőpiaci helyzetkép elkészítése és helyi foglalkoztatási stratégia
Fejlesztési irány	5. Gazdaság, agrárium, munkaerőpiac
Fejlesztési terület	5.3. A munkaerőpiaci gondok kezelése
A Program célja	A lakosság foglalkoztatási esélyeinek növelése.
A Program tartalma	Egy olyan adatbázis létrehozása, amely tartalmazza az iskolai végzettségre, a formális és nem formális szakmai tudásra és tapasztalatra, a munkaerőpiaci tapasztalatra vonatkozó információkat, valamint a további munkaerőpiaci tervek, szakmai ambíciókra és érdeklődési körökre, további tanulási tervek vonatkozó információkat. Az adatbázis birtokában reális ajánlatokat lehet tenni a potenciális befektetők számára.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri Hivatal, szakértői csoport
A megvalósítás időtartama	- rövidtávú megvalósítás - Időtartama: 1 év
Előmunkálatok	Adatfelvétel megszervezése, adatok bevezetése, feldolgozása
A Program várható eredménye	A potenciális befektetőknek szánt ajánlat mellett az adatbázis segítségével kimutatható, hogy milyen témakörökben érdemes képzési programokat kezdeményezni, milyen tevékenységi ágazatokat lehet, érdemes ösztönözni, támogatni.
A Program fenntarthatósága, folytatása	Szükséges az adatbázis állandó frissítése (évente legalább egyszer), a fiatalok folyamatos bevezetése.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Anyagi keret, forrásbevonás	Saját források
Kommunikáció-marketing javaslatok	A lakossági kommunikáció alkalmazása hasznos lehet a program sikeressége érdekében. A megfelelő tájékoztatással elérhető, hogy a felnőtt, munkaképes lakosság jelentős százaléka bekerüljön az adatbázisba.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Helyi gazdaságfejlesztési program - Képzés, humánerőforrás
Megjegyzések	A lakosság körében végzett kutatás eredményei szerint a foglalkoztatással kapcsolatos problémák hangsúlyosan előtérben vannak

A Program neve	5.3.2. Külön program kialakítása a gyógyításban dolgozó szakemberek megtartása, számuknak a bővítése érdekében
Fejlesztési irány	5. Gazdaság, agrárium, munkaerőpiac
Fejlesztési terület	5.3. A munkaerőpiaci gondok kezelése
A Program célja	A gyógyításban dolgozó szakemberek – minden szinten – magas szintű szakmai tudást képviseljenek és ugyanakkor egyéni életvitelük és szakmai ambícióik terén is ragaszkodjanak ehhez a térséghez.
A Program tartalma	Egy olyan egyesületet vagy alapítványt létrehozása, amelynek tevékenysége a sajátosan egyedi kovásznai gyógykezelési potenciál (intézményi és szakmai potenciál) kiegészítő jellegű támogatására irányul. Ez egyrészt lehetővé teszi az egyéni adófelajánlások és a vállalkozói adóleírási lehetőségek kihasználását, fogadni tud adományokat, másfelől pedig megteremti a lehetőséget a külső források bevonására.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri Hivatal, szakértői csoport
A megvalósítás időtartama	- rövidtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előzmunkálatok	Szakmai tudás bevonása és helyi aktorokkal való egyeztetés.
A Program várható eredménye	Az egészségügyi intézmények munkáját és a személyzet egyéni-szakmai körülményeit kiegészítő támogatással lehetne segíteni.
A Program fenntarthatósága,	Az egyesület, alapítvány működtetése, folyamatos támogatások keresése.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

folytatása	
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját források
Kommunikáció-marketing javaslatok	Az adománygyűjtési, fundraising munka szinte teljes egészében megköveteli a kommunikációs tevékenységet. A személyes megkeresések, kommunikációs kampányok, adománygyűjtő események szervezése mind szükségeszerű egy ilyen jellegű egyesület működtetéséhez.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Helyi gazdaságfejlesztési program - Képzés, humánerőforrás
Megjegyzések	Kovászna komplex fejlesztés számára létfontosságú, hogy a gyógyításban dolgozó szakemberek magas szintű szakmai tudást képviseljenek

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program neve	5.3.3. Szakemberek vonzását és megőrzését elősegítő program
Fejlesztési irány	5. Gazdaság, agrárium, munkaerőpiac
Fejlesztési terület	5.3. A munkaerőpiaci gondok kezelése
A Program célja	Beruházók vonzása, gazdasági fejlesztés, munkahelyteremtés.
A Program tartalma	A negatív demográfiai tendenciák azt mutatják, hogy a város lakosságának természetes szaporulása erőteljesen csökken a migráció, a rossz gazdasági helyzet stb. következtében. A kevés munkalehetőség miatt nagyon nagy a kivándorlók száma. A negatív tendencia visszafordítása érdekében első lépés lehet a szakemberek és a képzett munkaerő vonzása és megtartása. Ehhez programok kidolgozására, partnerségek kialakítására, kiegészítő források megszerzésére, a szakembereket igénylő területek beazonosítására, szolgálati lakások biztosítására van szükség.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri hivatal, vállalkozások, szakintézmény.
A megvalósítás időtartama	Középtávú fejlesztési program Időtartam: 2-3 év
Előmunkálatok	Helyzetértékelés, cselekvési terv kidolgozása.
A Program várható eredménye	Beruházók vonzása, gazdasági fejlődés, munkahelyek létrejötte.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A helyi KKV-k támogatása, szakemberek számára helyi működési feltételek megteremtése.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Anyagi keret, forrásbevonás	Saját és külső források.
Kommunikáció-marketing javaslatok	Szakmai fórumok, események és programok szervezése, web alapú tájékoztatás.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	Helyi gazdaságfejlesztési programok. Humán erőforrás fejlesztés, képzési programok.
Megjegyzések	A helyi közösség motivációjának és közreműködési készségének alacsony foka jelentős akadályt képez.

6. Kommunikáció, marketing

6.1.A város egyediségének kialakításával kapcsolatos programok

A Program neve	6.1.1.Kovászna egyediségének kialakítása és megjelenítése.
Fejlesztési irány	6. Kommunikáció, marketing
Fejlesztési terület	6.1.A város egyediségének kialakításával kapcsolatos programok
A Program célja	Kiemelni és hangsúlyozni a város azon komparatív előnyeit, amelyek egyedivé, megkülönböztethetővé és beazonosíthatóvá teszik a helyet. Elérni azt, hogy a gyógyászati funkciók mellett más tulajdonságokkal is asszociálják a várost.
A Program tartalma	Szakmai egyeztetések során olyan vizuális és tartalmi arculati elemek kidolgozása (logó, szlogen, mottó, színekombinációk) amelyek összekapcsolják a szépség és az egészség tartalmait. Emellett azon értékek beazonosítása, amelyekkel gazdagítani lehet a város hírnevét. Az arculati elemek kidolgozása után ezek következetes, folyamatos használata, megjelenítése a külső és belső kommunikációban. Az asszociálni kívánt értékek tematizálása és kapcsolása a városhoz.
A kivitelezés helye, koordonátora	Szakértői csoport, vállalkozók, polgármesteri hivatal
A megvalósítás időtartama	- Középtávú/hosszútávú megvalósítás - Időtartama: 2 év

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Elő munkálatok	Szakmai fórum, nyilvános értekezés a város értékeinek beazonosítására, megvitatására.
A Program várható eredménye	A város hírnevéhez már nem csak a gyógyító jelzőt kapcsolják a célcsoportok, hanem azokat az egyedi, természeti adottságokat is, amelyeket a kommunikációs program során kiemelésre kerültek. A város nem „csak” gyógyító helyként lesz beazonosítható, hanem vonzó természeti helyként is.
A Program fenntarthatósága, folytatása	Az értékek narratív és vizuális formában való megjelenítésének állandósága, bevonva az önkormányzatot, a helyi vállalkozókat és civil szervezeteket is
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázatok
Kommunikáció-marketing javaslatok	Az arculati elemek és kiemelni kívánt értékek kapcsán szükséges a közösségi kommunikáció és egyeztetés főként a turizmusban érdekelt szervezetekkel, vállalkozásokkal, helyi szereplőkkel.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szolgáltatás és szervezés - A településkép fejlesztését szolgáló programok - A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása - A város egyediségének kialakításával kapcsolatos programok
Megjegyzések	A program egyediségét a helyi értékekhez való kapcsolódás, illetve a tájékoztató anyagok, tartalmi leírások biztosítják. Fontos a helyi vélemények felmérése, a helyi közösség bevonása is.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program neve	6.1.2.Integrált településkép program
Fejlesztési irány	6. Kommunikáció, marketing
Fejlesztési terület	6.1.A város egyediségének kialakításával kapcsolatos programok
A Program célja	Kidolgozni és kialakítani egy sajátos, egységes városképet, amit kapcsolni lehet a vizuális arculati elemekhez. A cél az, hogy a térelemek kifejezzék a város és környezete szellemiségét, értékeit, vizuális és hangulati szempontból egyedi jelleget adjanak a városnak.
A Program tartalma	Figyelembe véve a már kialakított elemeket és a rendelkezésre álló adottságok stílusát, jellegzetességeit (központi park, kialakított folyómeder, dísznövényzet, az épületek architektúrája stb.) kidolgozni egy olyan sajátos településkép koncepciót, amit majd az elkövetkező rehabilitációs programok (új térelemek kialakítása, régiek rehabilitációja, cseréje - utcabútorok, tájékoztató térelemek, a központi részen található üzletek portálja, utcanevek táblája stb) során is alkalmazni lehet.
A kivitelezés helye, koordnátora	Polgármesteri hivatal, designer szakember/cég és/vagy szakintézmény
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2 év
Előmunkálatok	Számba venni a már kialakított térelemeket és rendelkezésre álló adottságokat, különböző variánsokat dolgozni ki az egységes, de jól megkülönböztethető, sajátos városkép elemeire.
A Program várható	Az egységes, egyedi jelleggel rendelkező városkép kellemesebb, hangulatosabb környezetet biztosít az itt élők

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

eredménye	számára, vonzóbbá és barátságosabbá teszi a turisták számára, ezáltal egy kedvelt desztinációvá alakítva azt.
A Program fenntarthatósága, folytatása	Az új és újításra, rehabilitációra szoruló térelemek igazítása a kialakított városképhez.
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját források és pályázatok
Kommunikáció-marketing javaslatok	Az új városkép megjelenítése a kommunikációs és promociós anyagokban (szórólapok, kisfilmek, közösségi oldalak stb.)
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Szolgáltatás és szervezés - A településképp fejlesztését szolgáló programok - A város értékeinek a turizmussal való összekapcsolása - A város egyediségének kialakításával kapcsolatos programok - Infrastrukturális programok
Megjegyzések	Az egységes, hangulatos városkép a desztinációépítés fontos eleme.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program neve	6.1.3.Központi látványelem kialakítása
Fejlesztési irány	6. Kommunikáció, marketing
Fejlesztési terület	6.1.A város egyediségének kialakításával kapcsolatos programok
A Program célja	Olyan látványos, központi térelem kialakítása, ami a városkép sajátos, meghatározó elemévé válhat és vonzó, turistacsalogató erővel bír.
A Program tartalma	Egy olyan félköríves gyaloghíd állítása, amely központi részen helyezkedik el. Látványos, minden irányból jól fotózható, tavasszal és nyáron virágokkal borított, de a téli időszakban is sajátos, esztétikus látványt nyújt
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri hivatal, szakintézmény.
A megvalósítás időtartama	- Rövidtávú megvalósítás - Időtartama: 1 év
Előmunkálatok	Szükség van előzetes szakmai koncepcióra, vitára, több változat mérlegelésére.
A Program várható eredménye	Sikeres kivitelezés esetén ez a téreleme a város vizuális jelképévé is válhat, amit az idelátogatók mindenképp meg akarnak majd tekinteni
A Program fenntarthatósága, folytatása	Az újonnan kialakított térelem kapcsolása a városhoz (kommunikációs anyagok). Hosszútávon a híd esztétikai értékének a megőrzése (karbantartás)
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját források és pályázatok
Kommunikáció-marketing	Az új térelem megjelenítése a kommunikációs és promociós anyagokban (szórólapok, kisfilmek, közösségi

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

javaslatok	oldalak stb.)
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- A településkép fejlesztését szolgáló programok - A város egyediségének kialakításával kapcsolatos programok - Infrastrukturális programok
Megjegyzések	A vizuális jelképek, jellegzetes térelemek segítik a város arculatának kialakítását.

A Program neve	6.1.4. Helyi értékek támogatási programja
Fejlesztési irány	6. Kommunikáció, marketing
Fejlesztési terület	6.1. A város egyediségének kialakításával kapcsolatos programok
A Program célja	A program célja a helyi értékek támogatása és a város előremozdítása, a turizmus fejlesztése.
A Program tartalma	Hagyományörző tevékenységek, kulturális rendezvények szervezése (fesztiválok, koncertek, vásárok, bemutatók), a helyi értékek tudatosítása a lakosság körében: természeti, kulturális és történelmi értékek. A kulturális kezdeményezések támogatása erősíti a város imázsát és fejleszti a közösségi identitást.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri hivatal, közreműködő szakintézmény.
A megvalósítás időtartama	Rövid távú fejlesztési program Kivitelezés: 1 év
Előmunkálatok	Helyzetfeltáró munka, partnerek beazonosítása és beszerzése, akciótervek készítése.
A Program várható eredménye	A lakosság jobban meg fogja ismerni a kulturális értékeket és azonosulni tud azokkal. A turisztikai attrakciók számának növekedése, a város ismertségének erősödése
A Program fenntarthatósága, folytatása	Források biztosítása, az ágazat szereplői közti együttműködés fenntartása, a közösségi támogatottság fenntartása, iskolák bevonása.
Anyagi keret, forrásbevonás	Külső forrásbevonás, céltámogatások beszerzése (szponzorok), saját források.
Kommunikáció-marketing	Kiadványok készítése, sajtóanyagok készítése, közösségi média, rövid videók készítése

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

javaslatok	
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	Településkép fejlesztési programok. Turisztikai fejlesztési programok. Infrastruktúra fejlesztési programok.
Megjegyzések	Ennek a programnak fontos szerepe van a helyi közösségi identitás erősítésében.

6.2.Helyi kommunikáció

A Program neve	6.2.1. A lakossággal való kommunikáció
Fejlesztési irány	6. Kommunikáció, marketing
Fejlesztési terület	6.2.Helyi kommunikáció
A Program célja	A lakosság állandó és folyamatos tájékoztatása a városban történő eseményekről, változásokról, fejlesztésekről stb.
A Program tartalma	Célszerű a lakossági kommunikációt több célcsoportra lebontani (korosztály, városrész, szakmai csoportok) és ennek függvényében kiválasztani az egyes kommunikációs eszközöket. Az online és sajtón keresztül történő kommunikáció mellett a személyes (lakossági fórumok, tematikus találkozók), interaktív (lakossági véleménykérdezés) kommunikációs formák is alkalmazhatók.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri hivatal.
A megvalósítás időtartama	- Rövidtávú megvalósítás - Időtartama: Folyamatos
Előmunkálatok	Az egyes célcsoportok beazonosítása és a megfelelő kommunikációs eszközök hozzárendelése, alkalmazható adatbázisok összeállítása.
A Program várható eredménye	A lakosság állandó és teljeskörű tájékoztatása elégedettséget válthat ki, ugyanakkor az interaktív kommunikációs formák lehetőséget adnak a visszacsatolásra is.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A folyamatosság betartása által. A visszajelzések feldolgozásával.
Anyagi keret,	Saját források

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

forrásbevonás	
Kommunikáció-marketing javaslatok	A nyilvános fórumok, szakmai, tematikus találkozások megfelelő meghirdetése, személyes meghívók kiküldése, tájékoztatók megfogalmazása.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Közösségi programok - Közösségi és szociális fejlesztések - Településidentitás kialakítása
Megjegyzések	A lakossággal való állandó kommunikáció segít az egyes problémák, issuek könnyebb megoldásában.

A Program neve	6.2.2. A városi társadalmi nyilvánosságban való aktívabb jelenlét programja
Fejlesztési irány	6. Kommunikáció, marketing
Fejlesztési terület	6.2.Helyi kommunikáció
A Program célja	A napi szintű kommunikáció fenntartása a helyi lakossággal. A folyamatos tematizáció segíti a helyi társadalmi nyilvánosság alakítását és megteremti a lehetőséget az interaktív kapcsolattartásra.
A Program tartalma	Olyan kommunikációs tartalmak (fotók, bejegyzések, beszámolók, vélemények, rövid interjúk, sajtóanyagok továbbosztása, archív anyagok megosztása) napi szintű gyártása, amelyet a közösségi médiacsatornákon, online felületeken lehet eljuttatni az érintettekhez.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri hivatal, fiatal kommunikációs szakember
A megvalósítás időtartama	- Rövidtávú megvalósítás - Időtartama: Folyamatos
Előmunkálatok	Kapcsolati háló kiépítése, online felületek és saját közösségi csatornák kialakítása (Facebook, Youtube, Instagram, blogoldal stb.)
A Program várható eredménye	Interaktívabbá és közelebbé válhat a kommunikációs kapcsolat a lakossággal. Felületet biztosít a tematizálásra szánt issueknak.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A rendszeresség, a tartalmak eredetiségének és kreativitásának fenntartásával. A visszacsatolásokra való azonnali válaszokkal.
Anyagi keret,	Saját források és pályázat.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

forrásbevonás	
Kommunikáció-marketing javaslatok	Hirdetni kell más felületeken (promóciós anyagok, rendezvény plakátok, események) a közösségi oldalak elérhetőségét. Online hirdetések is alkalmazhatók.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Községi programok - Községi és szociális fejlesztések - Településidentitás kialakítása
Megjegyzések	Napjainkban a tematizálás, a nyilvánosság alakításának legalkalmasabb helye az online tér, és nemcsak a fiatalok, hanem a középkorosztály körében is egyre elterjedtebb.

A Program neve	6.2.3. A városi újság átalakítása
Fejlesztési irány	6. Kommunikáció, marketing
Fejlesztési terület	6.2.Helyi kommunikáció
A Program célja	A polgármesteri Hivatal által kiadott újság tartalmi és formai átalakítása.
A Program tartalma	A terjedelmesebb anyagokat apróbb, színesebb, változatosabb anyagokkal, cikkekkel, kell felváltani. A javasolt forma szórólapszerű, egyszerű tördeléssel, fekete-fehér kivitelben, A3-as méretben összehajtva. Havonta kell megjelentetni, és el kell juttatni lehetőleg minden család postaládájába.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri hivatal, fiatal kommunikációs szakember
A megvalósítás időtartama	- Rövidtávú megvalósítás - Időtartama: 1-2 év
Előmunkálatok	Új lapterv kialakítása (formai és tartalmi szempontból: rovatok meghatározása, új, korszerűbb tördelési formátum)
A Program várható eredménye	A lakosság tájékozottabb és informáltabb lesz a városban történetekkel kapcsolatosan.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A rendszeresség, a tartalmak eredetiségének és kreativitásának fenntartásával.
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját források és pályázat.
Kommunikáció-marketing javaslatok	A háztartások mellett más helyekre is el lehet juttatni (pl. civil szervezetek, partnerek, vendéglátó helyek stb.)
Szinergia:	- Községi programok

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Településidentitás kialakítása - Együttműködési formák működtetése
Megjegyzések	A háztartásokba eljuttatott, havi szintű tájékoztatás biztos formája a lakosság informálásának.

A Program neve	6.2.4. Információ korszerűsítési program a közigazgatási, az állampolgárok és a vállalkozói szféra közötti kölcsönös átjárási technikák kidolgozásával
Fejlesztési irány	6. Kommunikáció, marketing
Fejlesztési terület	6.2. Helyi kommunikáció
A Program célja	A program célja a versenyképesség, a hatékonyság növelése, a költségek csökkentése, a digitális gazdaság fejlesztése.
A Program tartalma	A gazdasági és társadalmi tevékenységek már nem kivitelezhetők az információs technológia nélkül. Ezért a községben szükség van a szolgáltatások modernizálására és a folyamatok átalakítására információs technológia révén: digitalizálás, közös felület, elektronikus fizetések stb.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri hivatal, informatikai szakértők
A megvalósítás időtartama	Rövid távú fejlesztési program Időtartam: 1-2 év
Előzmények	A programhoz szükséges adottságok és kompetenciák pontos felmérése, szakmai tervezési folyamat, szakértői konzultációk.
A Program várható eredménye	A kommunikációs szolgáltatások és folyamatok optimalizálása, a nyilvános hozzáférés növekedése, az együttműködési lehetőségek növekedése.
A Program fenntarthatósága, folytatása	Ennek a programnak a szakirányú nemzeti fejlesztési programokba kell integrálnia
Anyagi keret, forrásbevonás	Kormányzati és EU források.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Kommunikáció-marketing javaslatok	Célirányos, rendszeres kommunikációs program szükséges: tájékoztatók, a média bevonása, fórumok.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	Helyi együttműködési programok. Közösségfejlesztés. A város egyediségének megteremtésével kapcsolatos programok.
Megjegyzések	

6.3. Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés

A Program neve	6.3.1. A város lobbijének növelése (public affairs program)
Fejlesztési irány	6. Kommunikáció, marketing
Fejlesztési terület	6.3. Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés
A Program célja	Kapcsolatépítés és kapcsolatmenedzsment azon intézményekkel, szakhatóságokkal amelyeknek közvetlen vagy közvetett hatásuk van a város fejlesztésére, szerepet játszanak a fejlesztési folyamatokban.
A Program tartalma	Az állandó kapcsolattartás és tájékoztatás mellett a meghívások, személyes találkozások, bemutatók és az évente megszervezésre kerülő tematikus fejlesztéspolitikai fórum elősegíti az együttműködési kapcsolatokat
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri hivatal, vállalkozók, helyi véleményformálók
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2 év
Előmunkálatok	Adatbázisok kialakítása, kapcsolatfelvétel.
A Program várható eredménye	Az illetékes intézmények, szervezetek tájékozottabbakká válnak, így az együttműködési hajlandóság is megnövekszik.
A Program fenntarthatósága, folytatása	A rendszeresség, a következetesség és a kapcsolati hálók bővítése elősegíti a public affairs fenntarthatóságát.
Anyagi keret, forrásbevonás	Saját források és pályázat.
Kommunikáció-marketing	A személyes (direkt vagy indirekt) kommunikáció a legcélravezetőbb ezeknek a kapcsolatoknak a

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

javaslatok	fenntartásában.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Kiemelt infrastrukturális programok - Együttműködési formák működtetése - Szolgáltatás és szervezés
Megjegyzések	A nagy beruházások tervezéséhez, az együttműködésen alapuló fejlesztésekhez a lobbizás munkája tervezése és működtetése nélkülözhetetlen.

A Program neve	6.3.2. Országon kívüli promociós program
Fejlesztési irány	6. Kommunikáció, marketing
Fejlesztési terület	6.3. Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés
A Program célja	A város hosszú távon való nemzetközi pozicionálása. A város „értékes és érdekes hely”
A Program tartalma	Lépcsőzetes, modulokban történő feladatmegoldás javasolt. Előbb egy általánosabb, a város arculatának tartalmi oldalát kell megjeleníteni érzékelhető módon, majd ezek után lehet rátérni az egyes, konkrét szolgáltatásokra, programokra
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri hivatal, vállalkozók, szakértői csoport
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	Programkonceptió kidolgozása, szakmai megbeszélések a helyi aktorok bevonásával.
A Program várható eredménye	A program nem hoz azonnali eredményeket, de hosszútávon a város egy jól beazonosítható, nemzetközi szinten is ismert arculatot alakíthat ki.
A Program fenntarthatósága, folytatása	Az érintett szereplők bevonása a programba, a velük való együttműködés valamint megfelelő kommunikáció az illetékes országos és nemzetközi szervezetekkel, intézményekkel.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és helyi források
Kommunikáció-marketing javaslatok	Igényes bemutató kisfilmek, katalógusok készítése. Szakvásárokon és kiállításokon való jelenlét. A többnyelvű online kommunikációs felületek kialakítása (weboldal, közösségi csatornák)

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Gazdaságfejlesztési programok - Szolgáltatás és szervezés - Integrált kommunikációs programok
Megjegyzések	Felhasználhatók a már lefutott országon belüli promóciós program tapasztalatai.

A Program neve	6.3.3. Marketing team alakítása
Fejlesztési irány	6. Kommunikáció, marketing
Fejlesztési terület	6.3. Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés
A Program célja	Olyan minimum háromfős szakmai kommunikációs csoport kialakítása, amely a hagyományos marketingkommunikációs módszerek mellett a közügy- és hírnévmenedzsment módszereit is alkalmazni tudja a gyakorlatban.
A Program tartalma	A város értékeinek népszerűsítése sokkal komplexebb feladatokat foglal magába, mint a hagyományos hirdetési eszközök alkalmazása, ezért szükséges egy olyan helyi csapat kialakítása, aki kellően ismeri a város értékeit és értékesíteni tudja azokat a legkorszerűbb technikákkal úgy a belső, mint a külső közönség irányába.
A kivitelezés helye, koordinatora	Polgármesteri Hivatal
A megvalósítás időtartama	- Rövidtávú megvalósítás - Időtartama: 1 év
Előmunkálatok	Meg kell teremteni a forrásokat a szakértői csapat kialakítására, helyi kinevelésére.
A Program várható eredménye	A team kialakítása és működtetése olcsóbb, mint külső szakértőkkel olyan marketing tervek készíttetése, amelyet a helyi szereplők nem is tudnak kivitelezni.
A Program fenntarthatósága	A marketing team és az ágazati szereplők folyamatos együttműködése és kommunikációja.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és helyi források
Kommunikáció-	Személyes kommunikáció fenntartása a vezetőséggel.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

marketing javaslatok	
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, Programokhoz	- Gazdaságfejlesztési programok - Szolgáltatás és szervezés - Integrált kommunikációs programok
Megjegyzések	A turizmus megváltozott szemlélete és gyakorlata ma már más típusú marketing gyakorlatot igényel.

A Program neve	6.3.4. A nemzetközi turizmusra való felkészülés programja
Fejlesztési irány	6. Kommunikáció, marketing
Fejlesztési terület	6.3. Kifele irányuló kommunikáció és kapcsolatépítés
A Program célja	Támogatni és elősegíteni az olyan típusú programváltozatokat, amelyek a nemzetközi turizmusra való felkészülésre irányulnak. Pl. idegen nyelvtanulás ösztönzése.
A Program tartalma	Az ösztönzés pályázatokkal, részleges anyagi támogatásokkal végezhető sokféle formában, illetve indirekt módon is (pl. idegen nyelvű tematikus városprezentációk készítésére pályázat kiírása fiatal szakemberek számára, angol, német vagy más nyelvű leírások készíttetése a város értékeiről, angol nyelvű Facebook profil működtetése elsősorban vizuális tartalmakkal, egyszerű videók készíttetése angol nyelvű kísérő szöveggel). Ugyanakkor képzési helyek és programok kialakításával valósítható meg.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri Hivatal, helyi turisztikai szereplők
A megvalósítás időtartama	- Középtávú megvalósítás - Időtartama: folyamatos
Előmunkálatok	Szakmai egyeztetések a turisztikai szereplőkkel, idegen nyelv oktatókkal.
A Program várható eredménye	A vendéglátásban és idegenforgalomban dolgozók kellő nyelvi tudással és megfelelőbb képzettséggel rendelkeznek majd a külföldi turisták fogadására.
A Program	Együttműködés a helyi turisztikai szereplőkkel, képzési

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

fenntarthatósága, folytatása	központokkal. Az idegennyelvű kommunikációs csatornák fenntartása.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és helyi források
Kommunikáció-marketing javaslatok	A pályázatok valamint a képzések hirdetése a tanintézményekben, újságban, közösségi médiában, plakátokon (közterületeken).
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Gazdaságfejlesztési programok - Integrált kommunikációs programok
Megjegyzések	A fogadófelületek fejlesztésén és a szolgáltatások bővítésén túlmenően, a külföldi turisták fogadására olyan programok kialakítására is szükség van, amelyek a vendéglátásban dolgozók felkészültségének fejlesztésére irányulnak.

7. Regionális szerep

7.1. Szervezés és regionális szerep

A Program neve	7.1.1.Térségi fejlesztéspolitikai fórum kialakítása
Fejlesztési irány	7. Regionális szerep
Fejlesztési terület	7.1. Szervezés és regionális szerep
A Program célja	A kölcsönös előnyök megtalálása és a konkrét együttműködési programok tervezése, kialakítása a város és a térség települései között
A Program tartalma	Egy együttműködési koncepció kialakítása valamint olyan programok, projektek kísérleti-jellegű elindítása, amely közös részvételt feltételez. A program egy olyan egyeztetési fórumot feltételez, amely keretében lehetőség nyílik további programok kialakítására, a résztvevők érdekei és együttműködési szándékai alapján.
A kivitelezés helye, koordinatora	Polgármesteri Hivatal, környező települések vezetősége, önkormányzatai.
A megvalósítás időtartama	- Rövidtávú megvalósítás - Időtartama: 1-2 év
Előmunkálatok	Szakmai megbeszélések, fórumok, tematikus egyeztetések, szaktanácskozások.
A Program várható eredménye	A rurális környezettel való összekapcsolódás hatással van a vonzerő növelésére, az élményalapú turizmus kiszélesítésére valamint a vonzó desztinációként való megjelenítésre.
A Program	Együttműködés a helyi turisztikai szereplőkkel,

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

fenntarthatósága, folytatása	szomszédos települések önkormányzataival. Közös programok elindítása.
Anyagi keret, forrásbevonás	Minimális az anyagi vonzata. Saját forrásokból fedezhető.
Kommunikáció-marketing javaslatok	Személyes kommunikációs csatornák fenntartása, a fórumok, megbeszélések dokumentálása, feldolgozása és szétküldése az érintett feleknek.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Gazdaságfejlesztési programok - A település fejlesztését szolgáló programok - Külső kommunikációs programok
Megjegyzések	Kovászna város és környéke olyan térség, amely sokféle lehetőséget kínál a települések közti együttműködésre, s hogy az egész térség jelenjen meg vonzó desztinációként.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program neve	7.1.2. Térségi léptékű forrásbevonások kezdeményezése
Fejlesztési irány	7. Regionális szerep
Fejlesztési terület	7.1. Szervezés és regionális szerep
A Program célja	A térségi egyeztetési fórumokon kitalált programok megvalósításához szükséges anyagi források keresése.
A Program tartalma	Olyan projekt koncepciókat kell megtervezni közösen, amelyek –a turizmussal összefüggésben - a térség fejlesztését célozzák. Ezek lehetnek közös infrastrukturális, életminőség javító, környezetvédelmi, környezetgazdálkodási, munkaerőpiaci, képzési vagy egyéb programok, illetve közvetlenül turisztikai programok.
A kivitelezés helye, koordinátora	Polgármesteri Hivatal, környező települések vezetősége, önkormányzatai.
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 2 év
Előmunkálatok	Szakmai megbeszélések, fórumok, tematikus egyeztetések, szaktanácskozások.
A Program várható eredménye	A most következő EU fejlesztési ciklusban előtérbe fognak kerülni a településközi együttműködésen alapuló támogatási formák. Így kedvező helyzetbe kerülnek a közös, együttműködés alapú projektek.
A Program fenntarthatósága, folytatása	Együttműködés a helyi turisztikai szereplőkkel, szomszédos települések önkormányzataival. Közös programok elindítása.
Anyagi keret, forrásbevonás	Minimális az anyagi vonzata. Saját forrásokból fedezhető.
Kommunikáció-marketing javaslatok	Személyes kommunikációs csatornák fenntartása, pályázatfigyelés.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez	- Gazdaságfejlesztési programok - A település fejlesztését szolgáló programok - Külső kommunikációs programok
Megjegyzések	Amennyiben a környező rurális települések nem

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

	támogatják a közös munkát, a város egy vagy két településsel kössön együttműködési megállapodást hasonló program kivitelezésére.
--	--

7.2. Együttműködési formák működtetése

A Program neve	7.2.1. A városon kívüli turisztikai fogadópontok kialakításnak programja
Fejlesztési irány	7. Regionális szerep
Fejlesztési terület	7.2. Együttműködési formák működtetése
A Program célja	Olyan városon kívüli fogadópontok kialakítása, építése, amelyeket be lehet majd kapcsolni a különböző látogatási programokba.
A Program tartalma	A fogadópontok élményekre alapozó, dinamikus, és időben pontosan behatárolható programokat kell kínálnak. Az egyes pontokról részletes, előre elolvasható leírások kell készüljenek. Tartalmazzanak aktivitást, adjanak lehetőséget valamilyen cselekvésre vagy egyéb egyedi élményszerzésre. A bemutatást vezető helyi személy legyen felkészült. Többféle formájuk lehet: háztáji gazdálkodás, élelemkészítés, bármilyen népművészeti tevékenység vagy műhely bemutatás, hagyományos életforma prezentáció stb.
A kivitelezés helye, koordinatora	Polgármesteri Hivatal, vállalkozások, helyi gazdák, kézművesek.
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 2-3 év
Előmunkálatok	A fogadópontok megfelelő kialakítása a vendégek fogadására, ismertetők, leírások készítése.
A Program várható eredménye	A fogadópontok bevonásával az élményszerűség növekszik, ami hatással van a turisztikai vonzerőre és a desztináció építésre.
A Program fenntarthatósága, folytatása	Együttműködés a helyi turisztikai szereplőkkel, szomszédos települések önkormányzataival. További fogadópontok kialakítása, bevonása a programba a változatosság fenntartása érdekében
Anyagi keret,	Pályázat

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

forrásbevonás	
Kommunikáció-marketing javaslatok	A fogadópontok leírásának felvétele a szolgáltatásokat ismertető kommunikációs anyagokba. Szóróanyagok, általános tájékoztatók készítése nem csak a fogadópontról, hanem az ahhoz kapcsolható foglalkozásokról, tevékenységekről.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Turizmus fejlesztési programok - Külső kommunikációs programok
Megjegyzések	A fogadópontok kialakításához – a tartalomtól függően – hozzájárulhat a fogadópont tulajdonosa, a helyi vezetés vagy pályázati forrást (LEADER) lehet erre igénybe venni.

KOVÁSZNA – FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2020

A Program neve	7.2.2. A tájegység értékeinek közös megjelentési programja
Fejlesztési irány	7. Regionális szerep
Fejlesztési terület	7.2. Együttműködési formák működtetése
A Program célja	A város és a térségi települések adottságainak és értékeinek közös promoválása.
A Program tartalma	A népszerűsítési tevékenység kiterjedhet a teljes térség értékeinek ismeretására vagy csak egy-egy területre pl. gasztronómia, kézművesség, népművészet stb.
A kivitelezés helye, koordonátora	Polgármesteri Hivatal, környező települések önkormányzatai, fogadópontok, vállalkozások, kommunikáció szakemberek
A megvalósítás időtartama	- középtávú megvalósítás - Időtartama: 3 év
Előmunkálatok	Közös programok, együttműködési formák elindítása
A Program várható eredménye	A program nem csak egy településre, hanem a vidék egészére alapozza a vonzerőnövelést, ugyanakkor lényeges mértékben megnöveli a forrásbevonási lehetőségek körét
A Program fenntarthatósága, folytatása	A közös programok indítása feltételezi azt, hogy már vannak sikeres együttműködési formák, és az érintett települések vagy fogadópontok érdekeltek a térség egészére kiterjedő közös promóciós munkában.
Anyagi keret, forrásbevonás	Pályázat és saját források
Kommunikáció-marketing javaslatok	A közös értékek bemutatása a hagyományos kommunikációs eszközök mellett (szórólapok, brosúrák, bemutató kisfilmek, fotósorozatok) megjelenhet az online térben valamint a szakvásárokon, kiállításokon is.
Szinergia: Kapcsolódása más területekhez, programokhoz	- Turizmus fejlesztési programok - Külső kommunikációs programok - Gazdaságfejlesztési programok
Megjegyzések	Ez a program akár közös fejlesztési stratégia elkészítését is jelentheti